

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγική επιμόρφωση για νεοδιόριστους και προσλαμβανόμενους ως αναπληρωτές εκπαιδευτικούς σχολικού έτους 2009-2010

Εξωτερική αξιολόγηση του προγράμματος «Εισαγωγική επιμόρφωση
για νεοδιόριστους και προσλαμβανόμενους ως αναπληρωτές
εκπαιδευτικούς σχολικού έτους 2009-2010»

[Προκήρυξη του Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ)]

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Επιστημονικός υπεύθυνος: Βεργίδης Κ. Δημήτρης, Καθηγητής

Υφαντή Αμαλία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ανάγνου Βαγγέλης, ΜΔΕ, Υπ.Δρ., Εκπαιδευτικός

Βάθη Παναγιώτα, ΜΔΕ Μαθηματικός

Βαλμάς Θεοφάνης, ΜΔΕ, Σχολικός Σύμβουλος

Βοζαΐτης Γεώργιος, ΜΔΕ, Υπ.Δρ., Εκπαιδευτικός

Μαρκοπούλου Μυρτώ, ΜΦ, Εκπαιδευτικός

Τζιντζίδης Αναστάσιος, ΜΔΕ, Διδάκτωρ Επιστημών της Αγωγής,
Εκπαιδευτικός

Τουρκάκη Διονυσία, ΜΔΕ, Σχολική Σύμβουλος

Πάτρα, Δεκέμβριος 2010

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ. Ε.
Εργαστήριο Συνεχιζόμενης
Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κατάλογος περιεχομένων πινάκων	σ. 3
Κατάλογος περιεχομένων γραφημάτων	σ. 21
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σ. 22
ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	σ. 25
1.1.Εξέλιξη της επιμόρφωσης	σ. 25
1.2. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	σ. 43
1.3. Συνολικά και ανά ΠΕΚ δεδομένα για τους εκπαιδευτικούς που επιμορφώθηκαν το σχολικό έτος 2009-2010	σ. 66
1.4.Θεσμικό πλαίσιο της εισαγωγικής επιμόρφωσης και οι προοπτικές του Νέου Σχολείου	σ. 102
1.5.Τυπολογίες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών	σ. 119
1.6. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων	σ. 123
ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	σ. 126
2.1.Μέθοδος, τεχνικές, συλλογή δεδομένων	σ. 126
2.2.Επίπεδα και δείκτες εξωτερικής αξιολόγησης	σ. 135
2.3.Δείγμα: Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών-επιμορφωτών- οργανωτικών στελεχών	σ. 139
ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	σ. 165
3.1. Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε.	σ. 165
3.2. Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε	σ. 178
3.3. Απόψεις των επιμορφωτών	σ. 189
ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	σ. 198
4.1. Εκπαιδευτικοί Π.Ε.	σ. 198
4.2. Εκπαιδευτικοί Δ.Ε.	σ. 205
4.3. Επιμορφωτές	σ. 212
ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	σ. 222
5.1. Οι θεσμικές προδιαγραφές για το επιμορφωτικό υλικό	σ. 222
5.2. Προτεινόμενες προδιαγραφές για το επιμορφωτικό υλικό της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών	σ. 232
ΕΝΟΤΗΤΑ 6. ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	σ. 235
6.1. Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. κρίνουν τους επιμορφωτές τους	σ. 235
6.2. Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. κρίνουν τους επιμορφωτές τους	σ. 245
6.3. Απόψεις των εκπαιδευτικών και των επιμορφωτών για τις	σ. 255

επιμορφωτικές πρακτικές	
ΕΝΟΤΗΤΑ 7. ΑΠΟΨΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	σ. 323
7.1. Προβλήματα και δυσκολίες στο εκπαιδευτικό έργο	σ. 323
7.2. Η συμβολή του προγράμματος σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς	σ. 326
ΕΝΟΤΗΤΑ 8. ΑΠΟΨΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	σ. 336
8.1. Απόψεις οργανωτικά υπευθύνων από την ποιοτική ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων	σ. 336
8.2. Απόψεις εκπαιδευτικών για τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία του προγράμματος	σ. 345
8.3. Προτάσεις οργανωτικά υπευθύνων	σ. 358
8.4. Προτάσεις επιμορφωτών	σ. 363
8.5. Εφαρμογή του μοντέλου SWOT στις κυριότερες παραμέτρους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	σ. 365
8.6. Δείκτες ποιότητας	σ. 374
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	σ. 378
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σ. 401

Κατάλογος περιεχομένων πινάκων

Αριθμός πίνακα	Τίτλος πίνακα	σ.
Πίνακας 1	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010	66
Πίνακας 1 ^α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010	67
Πίνακας 2	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Αθήνας	69
Πίνακας 2α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Αθήνας	70
Πίνακας 3	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Αθήνας	71
Πίνακας 3α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Αθήνας	72
Πίνακας 4	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3ο ΠΕΚ Αθήνας	73

Πίνακας 4α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3ο ΠΕΚ Αθήνας	74
Πίνακας 5	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά	75
Πίνακας 5α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά	76
Πίνακας 6	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	77
Πίνακας 6α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	78
Πίνακας 7	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	79
Πίνακας 7α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	80
Πίνακας 8	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πάτρας	81
Πίνακας 8α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πάτρας	82
Πίνακας 9	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ιωαννίνων	83
Πίνακας 9α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ιωαννίνων	84
Πίνακας 10	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ηρακλείου	85
Πίνακας 10α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ηρακλείου	86
Πίνακας 11	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λάρισας	87
Πίνακας 11α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λάρισας	88
Πίνακας 12	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Τρίπολης	89
Πίνακας 12α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Τρίπολης	90
Πίνακας 13	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λαμίας	91
Πίνακας 13α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λαμίας	92
Πίνακας 14	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Μυτιλήνης	93
Πίνακας 14α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Μυτιλήνης	94
Πίνακας 15	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Καβάλας	95
Πίνακας 15α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Καβάλας	96
Πίνακας 16	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Κοζάνης	97
Πίνακας 16α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην	98

	Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Κοζάνης	
Πίνακας 17	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης	99
Πίνακας 17α	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης	100
Πίνακας 18	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, ανά ΠΕΚ	101
Πίνακας 19	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά φύλο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	143
Πίνακας 20	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά ομάδα ηλικιών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	144
Πίνακας 21	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά ειδικότητα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	144
Πίνακας 22	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά εργασιακή κατάσταση. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	145
Πίνακας 23	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), ως προς το έτος απόκτησης του βασικού πτυχίου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	145
Πίνακας 24	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν δεύτερο πτυχίο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	146
Πίνακας 25	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	147
Πίνακας 26	Γνώση Η/Υ των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	147
Πίνακας 27	Γνώση ξένης γλώσσας των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	148
Πίνακας 28	Προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	148
Πίνακας 29	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά περιοχές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	149
Πίνακας 30	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και οργανικότητα του σχολείου.	150

	Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 31	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά φύλο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	151
Πίνακας 32	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά ομάδα ηλικιών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	151
Πίνακας 33	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά ειδικότητα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	152
Πίνακας 34	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά εργασιακή κατάσταση. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	153
Πίνακας 35	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), ως προς το έτος απόκτησης του βασικού πτυχίου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	153
Πίνακας 36	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν δεύτερο πτυχίο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	154
Πίνακας 37	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	154
Πίνακας 38	Γνώση Η/Υ των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	155
Πίνακας 39	Γνώση ξένης γλώσσας των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	155
Πίνακας 40	Προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	156
Πίνακας 41	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά περιοχές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	157
Πίνακας 42	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), κατά τύπο σχολείου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	158
Πίνακας 43	Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά φύλο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	159
Πίνακας 44	Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010)	159

	,κατά ομάδα ηλικιών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	
Πίνακας 45	Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά ιδιότητα . Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	160
Πίνακας 46	Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά τόπο διδασκαλίας Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	160
Πίνακας 47	Εμπειρία των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	161
Πίνακας 48	Πιστοποίηση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	161
Πίνακας 49	Φορέας πιστοποίησης των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	162
Πίνακας 50	Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ κατά φύλο	163
Πίνακας 51	Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά ομάδες ηλικιών	163
Πίνακας 52	Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά ιδιότητα	164
Πίνακας 53	Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά θέση ευθύνης	164
Πίνακας 54	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), στην έδρα του ΠΕΚ και σε εξακτινωμένα τμήματα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	165
Πίνακας 55	Φάσεις της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). που παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	166
Πίνακας 56	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της ύλης στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	166
Πίνακας 57	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την καταλληλότητα του χώρου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	167
Πίνακας 58	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα εποπτικά μέσα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	168
Πίνακας 59	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την καταλληλότητα του χρόνου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	169
Πίνακας 60	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	170
Πίνακας 61	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο	171

	(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 62	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	172
Πίνακας 63	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	173
Πίνακας 64	Απόψεις εκπαιδευτικών Π.Ε. για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	174
Πίνακας 65	Απόψεις εκπαιδευτικών Π.Ε. για την οργάνωση προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	176
Πίνακας 66	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) στην έδρα του ΠΕΚ και σε εξακτινωμένα τμήματα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	178
Πίνακας 67	Φάσεις της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	178
Πίνακας 68	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της ύλης στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	179
Πίνακας 69	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την καταλληλότητα του χώρου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	180
Πίνακας 70	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα εποπτικά μέσα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	181
Πίνακας 71	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την καταλληλότητα του χρόνου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	182
Πίνακας 72	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	183
Πίνακας 73	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	184
Πίνακας 74	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το επιμορφωτικό	185

	υλικό. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 75	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	186
Πίνακας 76	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	187
Πίνακας 77	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την οργάνωση προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης(2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	188
Πίνακας 78	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της ύλης. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	189
Πίνακας 79	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την καταλληλότητα του χώρου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	190
Πίνακας 80	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), για τα διαθέσιμα εποπτικά μέσα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	191
Πίνακας 81	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), για την καταλληλότητα του χρόνου υλοποίησης του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	192
Πίνακας 82	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	193
Πίνακας 83	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την επίλυση τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	194
Πίνακας 84	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την αξιοποίηση ΤΠΕ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	195
Πίνακας 85	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την οργάνωση του προγράμματος ΤΠΕ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	196
Πίνακας 86	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις επιμορφωτών για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	197
Πίνακας 87	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους στόχους του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής	198

	εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 88	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	199
Πίνακας 89	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	200
Πίνακας 90	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους επιμορφωτές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	201
Πίνακας 91	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τις επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών . Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	202
Πίνακας 92	Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) και ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	203
Πίνακας 93	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την υλοποίηση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	204
Πίνακας 94	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους στόχους του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	205
Πίνακας 95	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	206
Πίνακας 96	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	207
Πίνακας 97	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους επιμορφωτές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	208
Πίνακας 98	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τις επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	209
Πίνακας 99	Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) και ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	210
Πίνακας 100	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την υλοποίηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης	211

	(2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 101	Ικανοποίηση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) από τη συνεργασία με τη διοίκηση του ΠΕΚ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	212
Πίνακας 102	Συμβολή των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) στο σχεδιασμό του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	213
Πίνακας 103	Βαθμός συζήτησης των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	213
Πίνακας 104	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που προετοίμασαν ειδικό επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	214
Πίνακας 105	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που διέθεσαν το επιμορφωτικό υλικό στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	215
Πίνακας 106	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που συνέδεσαν τις θεματικές τους ενότητες με άλλες συναφείς ενότητες του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	215
Πίνακας 107	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν καινοτομικά στοιχεία στη διδασκαλία τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	216
Πίνακας 108	Καινοτομικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν από τους επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) στη διδασκαλία τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	216
Πίνακας 109	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν ψηφιακά εκπαιδευτικά μέσα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	218
Πίνακας 110	Έμφαση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στο πλαίσιο του επιμορφωτικού τους έργου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	219
Πίνακας 111	Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές που στηρίζονται στις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	220
Πίνακας 112	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την υλοποίηση του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	221

Πίνακας 113	Επιμορφωτές του δείγματος που διέθεσαν το επιμορφωτικό υλικό στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	223
Πίνακας 114	Βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών του δείγματος από το επιμορφωτικό υλικό που τους χορηγήθηκε στην εισαγωγική επιμόρφωση 2009-2010. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	224
Πίνακας 115	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών από ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	235
Πίνακας 116	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	236
Πίνακας 117	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-σχολικών συμβούλων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	237
Πίνακας 118	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών ή προϊσταμένων εκπαίδευσης. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	238
Πίνακας 119	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-υπεύθυνων προγραμμάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	239
Πίνακας 120	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών σχολείων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	240
Πίνακας 121	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-έμπειρων εκπαιδευτικών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	241
Πίνακας 122	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα επιμορφωτών κατά ιδιότητα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	242
Πίνακας 123	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές. Σύνολο (Περιφέρειες	243

	σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	
Πίνακας 124	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	244
Πίνακας 125	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών από ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	245
Πίνακας 126	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	246
Πίνακας 127	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-σχολικών συμβούλων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	247
Πίνακας 128	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών ή προϊσταμένων εκπαίδευσης. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	248
Πίνακας 129	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-υπεύθυνων προγραμμάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	240
Πίνακας 130	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών σχολείων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	250
Πίνακας 131	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-έμπειρων εκπαιδευτικών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	251
Πίνακας 132	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τους επιμορφωτές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	252
Πίνακας 133	Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές. (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου). Σύνολο	253
Πίνακας 134	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της	254

	χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 135	Προτίμηση των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	255
Πίνακας 136	Προτίμηση των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	256
Πίνακας 137	Προτίμηση της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	257
Πίνακας 138	Προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	258
Πίνακας 139	Προτίμηση της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	259
Πίνακας 140	Προτίμηση των σχεδίων δράσης (projects) ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	260
Πίνακας 141	Προτίμηση των ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	261
Πίνακας 142	Προτίμηση της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	262
Πίνακας 143	Προτίμηση των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	263
Πίνακας 144	Προτίμηση των μελετών περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	264

	εισόδου).	
Πίνακας 145	Προτίμηση της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	265
Πίνακας 146	Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	266
Πίνακας 147	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της εισήγησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	268
Πίνακας 148	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	269
Πίνακας 149	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	270
Πίνακας 150	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	271
Πίνακας 151	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	272
Πίνακας 152	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης σχεδίων δράσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	273
Πίνακας 153	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	274
Πίνακας 154	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	275
Πίνακας 155	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην	276

	Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 156	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	277
Πίνακας 157	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	278
Πίνακας 158	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές τους στο πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο. (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	279
Πίνακας 159	Προτίμηση των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	282
Πίνακας 160	Προτίμηση των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	283
Πίνακας 161	Προτίμηση της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	284
Πίνακας 162	Προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	285
Πίνακας 163	Προτίμηση της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	286
Πίνακας 164	Προτίμηση των σχεδίων δράσης (projects) ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	287
Πίνακας 165	Προτίμηση των ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο	288

	(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	
Πίνακας 166	Προτίμηση της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	289
Πίνακας 167	Προτίμηση των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	290
Πίνακας 168	Προτίμηση της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	291
Πίνακας 169	Προτίμηση της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	292
Πίνακας 170	Συγκριτικός πίνακας. Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	293
Πίνακας 171	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της εισήγησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	295
Πίνακας 172	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	296
Πίνακας 173	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	297
Πίνακας 174	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	298
Πίνακας 175	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	299

Πίνακας 176	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης σχεδίων δράσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	300
Πίνακας 177	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	301
Πίνακας 178	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	302
Πίνακας 179	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	303
Πίνακας 180	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	304
Πίνακας 181	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	305
Πίνακας 182	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	306
Πίνακας 183	Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	308
Πίνακας 184	Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	309
Πίνακας 185	Βαθμός χρήσης της δειγματικής διδασκαλίας από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	310
Πίνακας 186	Βαθμός χρήσης της πρακτικής άσκησης από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	311
Πίνακας 187	Βαθμός χρήσης της μικροδιδασκαλίας από τους επιμορφωτές	312

	της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	
Πίνακας 188	Βαθμός χρήσης των σχεδίων δράσης (project) από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	313
Πίνακας 189	Βαθμός ανάθεσης ατομικών εργασιών από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	314
Πίνακας 190	Βαθμός χρήσης της εργασίας σε ομάδες από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	315
Πίνακας 191	Βαθμός χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	316
Πίνακας 192	Βαθμός χρήσης της μελέτης περίπτωσης από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	317
Πίνακας 193	Βαθμός χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	318
Πίνακας 194	Συγκριτικός πίνακας. Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την χρήση επιμορφωτικών πρακτικών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	319
Πίνακας 195	Επιμορφωτές που χρησιμοποίησαν άλλες επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	321
Πίνακας 196	Άλλες επιμορφωτικές μέθοδοι και τεχνικές που χρησιμοποίησαν οι επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	321
Πίνακας 197	Προβλήματα στο καθημερινό έργο των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	323
Πίνακας 198	Προβλήματα στο καθημερινό έργο των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	324
Πίνακας 199	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την ανταπόκρισή της στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	326

Πίνακας 200	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αξιοποίησή της στο εκπαιδευτικό τους έργο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	327
Πίνακας 201	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τον βαθμό ωφέλειας των μαθητών/τριών τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	328
Πίνακας 202	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους συναδέλφους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	329
Πίνακας 203	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών/τριών τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	330
Πίνακας 204	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την ανταπόκρισή της στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	331
Πίνακας 205	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αξιοποίησή της στο εκπαιδευτικό τους έργο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	332
Πίνακας 206	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τον βαθμό ωφέλειας των μαθητών/τριών τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	333
Πίνακας 207	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους συναδέλφους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	334
Πίνακας 208	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών/τριών τους. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	335
Πίνακας 209	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	345
Πίνακας 210	Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).	346
Πίνακας 211	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα θετικά στοιχεία	347

	του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	
Πίνακας 212	Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	348
Πίνακας 213	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος. (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	349
Πίνακας 214	Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	351
Πίνακας 215	Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τα εκπαιδευτικά μέσα και τον εξοπλισμό	352
Πίνακας 216	Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τις κτιριακές υποδομές	353
Πίνακας 217	Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τους οικονομικούς πόρους	354
Πίνακας 218	Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ σε ανθρώπινο δυναμικό	355
Πίνακας 219	Τρόποι αντιμετώπισης προβλημάτων και δυσλειτουργιών που χρησιμοποιούνται από τους οργανωτικά υπευθύνους των ΠΕΚ	356
Πίνακας 220	Οι συχνότερες ενστάσεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης σύμφωνα με τους οργανωτικά υπευθύνους των ΠΕΚ	357
Πίνακας 221	Προτάσεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τη βελτίωση του προγράμματος. (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)	363

Κατάλογος περιεχομένων γραφημάτων

Αριθμός γραφήματος	Τίτλος γραφήματος	σ.
Γράφημα 1	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010	68
Γράφημα 2	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Αθήνας	70
Γράφημα 3	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Αθήνας	72
Γράφημα 4	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3ο ΠΕΚ Αθήνας	74
Γράφημα 5	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά	76
Γράφημα 6	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	78
Γράφημα 7	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης	80
Γράφημα 8	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πάτρας	82
Γράφημα 9	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ιωαννίνων	84
Γράφημα 10	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ηρακλείου	86
Γράφημα 11	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λάρισας	88
Γράφημα 12	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Τρίπολης	90
Γράφημα 13	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λαμίας	92
Γράφημα 14	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Μυτιλήνης	94
Γράφημα 15	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Καβάλας	96
Γράφημα 16	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Κοζάνης	98
Γράφημα 17	Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης	100
Γράφημα 18	Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. σε επιμορφωτικές πρακτικές	392
Γράφημα 19	Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. σε επιμορφωτικές πρακτικές	394

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ) το Εργαστήριο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Πατρών, μετά από προκήρυξη, ανέλαβε την εξωτερική αξιολόγηση του προγράμματος της εισαγωγικής επιμόρφωσης του σχολικού έτους 2009-2010. Η έρευνα αξιολόγησης διεξήχθη κατά το διάστημα Οκτώβριος –Δεκέμβριος 2010 και αφορούσε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, νεοδιόριστους και αναπληρωτές, οι οποίοι παρακολούθησαν το υπό αξιολόγηση πρόγραμμα σε κάθε μία από τις εξής Περιφέρειες: Περιφέρειες σύγκλισης (ΠΕΚ Καβάλας και ΠΕΚ Πάτρας) , Περιφέρειες σταδιακής εξόδου (1^ο και 2^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης και 3^ο ΠΕΚ Αθήνας) και Περιφέρειες σταδιακής εισόδου (ΠΕΚ Λαμίας). Επίσης, μελετήθηκαν οι απόψεις των επιμορφωτών και των οργανωτικά υπευθύνων των ΠΕΚ.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει:

- Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού και της αποτελεσματικότητας του έργου
- Αξιολόγηση των μηχανισμών παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου των δράσεων
- Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού
- Αξιολόγηση των ειδικών και γενικών επιδράσεων (ωφελειών)
- Αξιολόγηση και διαπίστωση των αδυναμιών στο εκπαιδευτικό τμήμα του έργου
- Αξιολόγηση και εξέταση εφαρμογής στο εκπαιδευτικό τμήμα του έργου καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας που σχετίζονται με τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας.
- Παράθεση στατιστικών στοιχείων για τους επιμορφωνόμενους εκπαιδευτικούς σε επίπεδο χώρας και ανά ΠΕΚ.

- Παράθεση εργαλείων εξωτερικής αξιολόγησης
- Πρόταση βελτιωτικών μέτρων για την εξασφάλιση καλύτερων αποτελεσμάτων.

Επιπλέον, η εξωτερική αξιολόγηση θα καταλήγει σε προτάσεις για συγκεκριμένες ενέργειες, οι οποίες θα πρέπει να πραγματοποιηθούν μετά την ολοκλήρωση του παρόντος έργου και να ληφθούν υπ' όψη για τον προγραμματισμό μελλοντικών δράσεων. Όπως προβλέπεται στη σύμβαση με τον Ανάδοχο του Έργου της εξωτερικής αξιολόγησης, το έργο θα στηρίζεται σε εμπειριστατωμένη έρευνα πεδίου με σαφή μεθοδολογική και βιβλιογραφική τεκμηρίωση. Τα συμπεράσματα θα στηρίζονται στην υπάρχουσα κατάσταση και θα καταλήγουν στην διαμόρφωση προτάσεων για τη διαμόρφωση επιμορφωτικών προγραμμάτων των εκπαιδευτικών.

Σε παράρτημα θα παραθέσουμε τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή δεδομένων.

Η μελέτη περιλαμβάνει:

- Περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ανάλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός και ανάδειξη των αναγκών του.
- Θεσμοί–Υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου.
- Ενέργειες δημοσιότητας – επικοινωνίας για την ενεργοποίηση των κοινωνικών φορέων που συνδέονται με την εκπαιδευτική κοινότητα.
- Αποτελέσματα και συμβολή του προγράμματος
- Συμπεράσματα – προτάσεις.

Για την εκπόνηση της εξωτερικής αξιολόγησης προβλέφθηκαν τα εξής βήματα:

- Προσδιορισμός των στόχων της αξιολόγησης και των μεθοδολογικών εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν για την προσέγγιση των στόχων
- Προσδιορισμός των ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών αξιολόγησης
- Υλοποίηση της αξιολόγησης
- Εκπόνηση της μελέτης αξιολόγησης
- Διάχυση των αποτελεσμάτων

Στις προδιαγραφές του Έργου προβλέπεται ότι η αξιολόγηση θα διενεργηθεί μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία θα χορηγηθούν σε τρεις ομάδες-στόχους οι οποίες είναι:

1. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στα προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης.
2. Οι επιμορφωτές που δίδαξαν στο πρόγραμμα.
3. Οι οργανωτικά υπεύθυνοι του προγράμματος.

Η συλλογή ερευνητικών δεδομένων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων και στη συνέχεια επακολούθησε η στατιστική επεξεργασία τους.

Για τη συλλογή των απαραίτητων δεδομένων πραγματοποιήθηκαν, επίσης, επιτόπιες επισκέψεις στα Π.Ε.Κ. και ελήφθησαν συνεντεύξεις από τους διευθυντές ή/και υποδιευθυντές των ΠΕΚ και στελέχη του ΟΕΠΕΚ.

Όσον αφορά τις ενέργειες δημοσιότητας-επικοινωνίας για την ενεργοποίηση των κοινωνικών φορέων που συνδέονται με την εκπαιδευτική κοινότητα, πραγματοποιήθηκε ημερίδα στην Πάτρα σε συνεργασία με το ΠΕΚ Πάτρας, με σκοπό τη διάχυση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

Τέλος, σύμφωνα με την πρόταση που εγκρίθηκε, εκπονήθηκε οδηγός ετήσιας παρακολούθησης της λειτουργίας των ΠΕΚ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1.1.Εξέλιξη της επιμόρφωσης

1.1.1. Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη

Οι ραγδαίες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις που συντελούνται τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο κατά τα τελευταία χρόνια επιδρούν αναπόφευκτα στη λειτουργία της εκπαίδευσης ως θεσμού, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη βελτίωσης και ενδυνάμωσης του σχολείου. Πολλές είναι οι μελέτες που υπογραμμίζουν αυτήν τη θέση, ενώ συγχρόνως τονίζουν μια βασική παράμετρό της που αφορά στην επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού (Ball, 2008. Barnett, 2008. Cunningham, 2008. Day et al. 2006. Fullan, 1995a. Hargreaves, 2000. Kayler, 2009. Pickering et al., 2007. Swann et al. 2010. Whitty, 2008).

Ακολουθως, τρεις βασικοί άξονες παρουσιάζονται για την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού, οι οποίοι συνδέονται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης στα σχολεία: η επιδίωξη για μάθηση με όλους τους τρόπους και σε όλες τις εκδοχές της, η δέσμευση του εκπαιδευτικού να εμπλέκεται σε διαδικασίες μάθησης, και οι βελτιωμένες εκπαιδευτικές πρακτικές, που θα προκύπτουν από αυτές τις διαδικασίες και οι οποίες αναμένεται να συντελούνται δια βίου (Bredeson, 2004. Earley & Porritt, 2009. Lieberman, 1996. Sachs, 2000 & 2003. Treble, 2009).

Έχει πλέον διαπιστωθεί ότι «η διδασκαλία σε πολλά μέρη του κόσμου βρίσκεται στο κέντρο μιας μεγάλης μεταμόρφωσης» (Hargreaves, 2000: 151), δεδομένου ότι οι αλλαγές που συμβαίνουν παγκοσμίως (π.χ.: νέες μορφές οικογένειας, γονεϊκός παρεμβατισμός, πολυπολιτισμικές κοινωνίες, διάφοροι τρόποι άσκησης του εκπαιδευτικού ελέγχου, χρήση νέων τεχνολογιών, κ.λπ.) προτάσσουν στον εκπαιδευτικό επιτακτικά -με έναν πρωτοφανή τρόπο θα έλεγε κάποιος- νέα κριτήρια για την ποιότητα του έργου του, και προβάλλουν απαιτήσεις για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του και των ευθυνών του.

Επιπλέον, η ανάπτυξη του πεδίου της δια βίου εκπαίδευσης έδωσε νέα διάσταση στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, καθώς άρχισε να

καλλιεργείται η αντίληψη ότι οι εκπαιδευτικοί θα δύνανται να αντεπεξέρχονται στις απαιτήσεις του έργου τους, όταν η επαγγελματική τους μάθηση θα υποστηρίζεται καθ' όλη την επαγγελματική τους πορεία. Θεωρείται μάλιστα σχεδόν αυτονόητο ότι, ακόμη και υπό τις ευνοϊκότερες συνθήκες, η βασική προπτυχιακή εκπαίδευση του εκπαιδευτικού καθίσταται σε κάποιο χρονικό διάστημα από την αποφοίτησή του ελλιπής, καθόσον δεν μπορεί (ο εκπαιδευτικός) να ανταποκριθεί επαρκώς στις μεταβαλλόμενες συνθήκες στο χώρο του σχολείου.

Η επαγγελματική ανάπτυξη εμπεριέχει μια πιο διευρυμένη θεώρηση των μαθησιακών εμπειριών των εκπαιδευτικών, με την έννοια ότι αξιοποιούνται πολλαπλές πηγές μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους εξέλιξης. Ουσιαστικά πρόκειται για μια δια βίου διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει ένα πολύ μεγάλο εύρος μαθησιακών - εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, από τις άτυπες ευκαιρίες μάθησης βιωματικού χαρακτήρα στο χώρο της εργασίας, μέχρι τις πιο τυπικές δραστηριότητες εκπαίδευσης και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης, που οργανώνονται και ελέγχονται από τις αρμόδιες αρχές.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί, όπως επισημαίνεται από το Βεργίδη (2001), ότι η δια βίου εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από ευκαμψία στο χρόνο, το χώρο, το περιεχόμενο και τις τεχνικές διδασκαλίας. Αποτελεί μια προσέγγιση ενός συνόλου μορφωτικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο τυπικής, μη-τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, οι οποίες διαμορφώνονται και αναπτύσσονται μέσα από τη διαρκή αλληλεπίδραση με την κοινωνικο-οικονομική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα.

Συναφής με την ανωτέρω θέση είναι και η διευρυμένη θεώρηση της επαγγελματικής ανάπτυξης, που διατυπώθηκε από τον Day (2003), σύμφωνα με την οποία η επαγγελματική ανάπτυξη περιλαμβάνει όλες εκείνες τις μαθησιακές εμπειρίες αλλά και τις σχεδιασμένες δραστηριότητες, που στοχεύουν στην επίτευξη άμεσου ή έμμεσου οφέλους του εκπαιδευτικού και του σχολείου και συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης μέσα στην τάξη. Επιπλέον, στην ίδια προσέγγιση, ο Fullan (1995a) διατυπώνει την εξής θέση για την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού:

«Επαγγελματική ανάπτυξη είναι όλη συνολικά η τυπική και μη τυπική μάθηση που επιδιώκεται από τον εκπαιδευτικό αλλά και που αποτελεί στοιχείο της εμπειρίας του σε ένα περιβάλλον μάθησης υπό συνθήκες πολυπλοκότητας και δυναμικών αλλαγών» (σ. 265).

Η θέση αυτή συνδέεται αναντίρρητα στενά με την παρεχόμενη ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου και τη διαδικασία υλοποίησης αποτελεσματικών αλλαγών στη σχολική εκπαίδευση. Σε μια τέτοια διαδικασία οι εκπαιδευτικοί, μόνοι τους ή μαζί με άλλους, καλούνται να επανεξετάζουν, να ανανεώνουν τους στόχους της διδασκαλίας και να επεκτείνουν τη δέσμευσή τους για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών πρακτικών, ως φορείς της αλλαγής.

Συνεπώς, η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση των εν ενεργεία εκπαιδευτικών κρίνεται ως μια επιτακτική διαδικασία, αναγνωρίζεται η στενή σχέση της με την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου και σχετίζεται άμεσα με την επιμόρφωση και για την ελληνική πραγματικότητα (Βεργίδης, 1996, 2001. Βρεττός, 1995. Υφαντή, 2003, 2004. Υφαντή & Καραντζής, 2007).

Στο πλαίσιο της πραγμάτευσης του θέματος για την επιμόρφωση στην χώρα μας, θα γίνει κατ' αρχάς μια σύντομη αναφορά στις σχετικές με το εξεταζόμενο θέμα θεωρήσεις στην ελληνική πραγματικότητα. Κατόπιν, θα εξεταστεί η εξέλιξη της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στο θεσμικό της πλαίσιο καθώς και η υφιστάμενη λειτουργία της επιμόρφωσης (εισαγωγική επιμόρφωση) στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.). Η μελέτη θα ολοκληρωθεί με γενικές διαπιστώσεις και επισημάνσεις.

1.1.2.Θέσεις για την επιμόρφωση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, το ζήτημα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης και ερευνών ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, δεδομένου ότι είχε επικρατήσει έντονος προβληματισμός στην εκπαιδευτική κοινότητα για την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης καθώς και για τις απηχήσεις τους εν γένει στο έργο των εκπαιδευτικών. Η πρόταξη βέβαια της ανάγκης για διαρκή εκπαίδευση και ενημέρωση των εκπαιδευτικών εντοπίζεται σταθερά σε όλες τις αναφορές. Αξίζει επίσης να αναφερθεί εδώ ότι, όπως έχει επισημανθεί (Καψάλης & Ραμπίδης, 2007), στη χώρα μας, μέχρι το 1977, γινόταν ευρεία χρήση του όρου «μετεκπαίδευση» σε οποιαδήποτε αναφορά σε επιμορφωτικές δραστηριότητες. Με τις θεσμικές αλλαγές που συντελέστηκαν για την επιμόρφωση κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1970, με την ίδρυση των σχολών επιμόρφωσης Σ.Ε.Λ.Μ.Ε. και Σ.Ε.Λ.Δ.Ε., καθιερώθηκε ευρέως πλέον ο όρος «επιμόρφωση».

Κάποιες βασικές αναφορές ακολούθως για την επιμόρφωση θα αναφερθούν ενδεικτικά στην ενότητα αυτή. Ειδικότερα, έχει επισημανθεί η σύνδεση της επιμόρφωσης με τη βασική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και έχει προβληθεί η θέση ότι η επιμόρφωση στηρίζεται στην αρχική εκπαίδευση αυτών. Κατ' αντιστοιχία, ο προγραμματισμός της βασικής εκπαίδευσης τροφοδοτείται και ενισχύεται από τα δεδομένα της επιμόρφωσης (Μαυρογιώργος, 1989).

Η επιμόρφωση θεωρήθηκε επίσης συμπλήρωμα της βασικής εκπαίδευσης, που παραμένει ανεπαρκής (Ξωχέλλης, 1991, 2001), ως βελτίωση και ανανέωση του περιεχομένου της αρχικής εκπαίδευσης, ακόμα και ως εμβάθυνση σε ένα γνωστικό πεδίο (Κασσωτάκης, 1983, 2007).

Κατά άλλους μελετητές, η επιμόρφωση εκλαμβάνεται ως μια λειτουργία που συνδέει την επιστημονική έρευνα με την εκπαιδευτική πράξη και υπηρετεί τόσο την κάλυψη των αναγκών του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και των προσωπικών αναγκών των εκπαιδευτικών (Βεργίδης, 1996. Βρεττός, 1995. Παπακωνσταντίνου, 1984. Υφαντή, 2000. Υφαντή & Βοζαΐτης, 2007). Σε συσχέτισμό με την ανωτέρω θέση, η επιμόρφωση συνδέθηκε επίσης με την οργάνωση προγραμμάτων για τη συστηματική πληροφόρηση των εκπαιδευτικών, σε περιπτώσεις εισαγωγής εκπαιδευτικών ή θεσμικών αλλαγών (Βεργίδης, 1993^α, 1993^β. Γκότοβος, 1982), αφού, όπως έχει κατ' επανάληψη επισημανθεί, η εισαγωγή αλλαγών ή καινοτομιών στη εκπαίδευση καθίσταται αναποτελεσματική, εάν δε λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ίδιων των εκπαιδευτικών και των σχολείων (Day et al. 2006. Finnan & Levin, 2000. Fullan, 1991. Schoen & Teddie, 2008. Stoll & Fink, 1996).

Η σχετική συζήτηση γύρω από την αποτελεσματικότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αναζωπυρώθηκε κατά τη δεκαετία του 1990 και εξής (Ανδρέου, 1991. Βεργίδης, 1993^α & 1993^β. Βεργίδης 1995. Βρεττός, 1995. Ξωχέλλης, 2001, 2005, 2007. Παπαναούμ, 2003, 2005. Υφαντή & Καραντζής, 2007). Συνδέθηκε τόσο με το θεματικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων όσο και με τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών, που προτάσσει την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία, ο οποίος θα κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις, και η αποτελεσματικότητά του θα συναρτάται, μεταξύ άλλων, με το βαθμό ικανοποίησης των απαιτήσεων τού επαγγέλματός του, με την αναβάθμιση του κύρους του, την επιδίωξη μεγαλύτερης αυτονομίας και την απόκτηση ικανοποιητικότερων οικονομικών απολαβών.

Σύμφωνα με τον Rogers (2006), ο οποίος μελέτησε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων, οι εκπαιδευόμενοι ενήλικες συχνά εγκαταλείπουν τυπικές μορφές εκπαίδευσης, όταν αυτές στηρίζονται σε προκαθορισμένα προγράμματα σπουδών, και αγνοούνται τόσο η κεκτημένη γνώση των εκπαιδευομένων όσο και τα ενδιαφέροντά τους. Η εκ των άνω επιλογή θεμάτων και αντικειμένων διδασκαλίας αντίκειται στην επιθυμία των ίδιων να επιλέξουν, οι οποίοι τελικά καταλήγουν να ακολουθούν αυτό που είναι άμεσα διαθέσιμο χωρίς ουσιαστικά να το επιθυμούν.

Επιπλέον, κάποιοι άλλοι παράγοντες, όπως είναι η χαμηλή αυτοεκτίμηση πολλών εκπαιδευομένων, οι μαθησιακές εμπειρίες που ενδεχομένως τούς συνοδεύουν, οι αναφαινόμενες δυσκολίες μετακίνησης από τον τόπο κατοικίας τους στον τόπο εκπαίδευσης καθώς και οι χρονικοί περιορισμοί που προκύπτουν με την οργάνωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης καθιστούν περισσότερο αναγκαία την οργάνωση ενός ευέλικτου δικτύου δια βίου μάθησης, το οποίο θα επιτρέπει την αυτενέργεια των εκπαιδευτικών. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον μάθησης θεωρείται ότι οι εκπαιδευόμενοι ανταλλάσσουν πληροφορίες, οργανώνουν τις δράσεις τους, εμπλουτίζουν τις εμπειρίες τους και ουσιαστικά εισάγουν τρόπους συνεχούς εξέλιξής τους (Bell & Gilbert, 1994. Evans, 2002. Fullan & Hargreaves, 1992. Longworth, 2003. Tattersall et al. (2005).

Στη χώρα μας, κάθε προσπάθεια να εισαχθούν αλλαγές στην εκπαίδευση, είτε σε επίπεδο εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης είτε σε επίπεδο επιμέρους αλλαγών ή ακόμα και μεμονωμένων μέτρων, συνοδεύεται συνήθως και από κάποιες ρυθμίσεις που αφορούσαν στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (βλ.: Ανδρέου, 2003. Βεργίδης, 1986, 1995, 1996. Δάρρα & Σαΐτης, 2010. Μπαγάκης, 2005. Ξωχέλλης, 2005, 2007. Παπακωνσταντίνου, 1993. Παπαναούμ, 2003, 2005. Υφαντή, 2003,2004. Υφαντή & Βοζαΐτης, 2009). Στην ελληνική εξάλλου εκπαιδευτική πολιτική για την επιμόρφωση έχει διαπιστωθεί ότι διατηρείται ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας διοίκησης και ελέγχου (Παπακωνσταντίνου, 1993. Ifanti, 1995, 2009). Οι εκπαιδευτικοί δεν φαίνεται να έχουν μέχρι τώρα ενθαρρυνθεί να συμμετάσχουν στις διαδικασίες σχεδιασμού και ανάπτυξης των προγραμμάτων επιμόρφωσης, που τους αφορούν άμεσα, αλλά και δεν έχουν επίσημα διερευνηθεί οι εκπαιδευτικές τους ανάγκες, ώστε τα προγράμματα να καθίστανται αποτελεσματικά.

Έπεται η παρουσίαση του θεσμού της επιμόρφωσης με την εξέταση των αντιπροσωπευτικότερων νομοθετημάτων, οπότε θα αποκαλυφθούν, με βάση τον

ανωτέρω προβληματισμό, οι λειτουργικές δυσχέρειες του θεσμού αλλά και οι διαφαινόμενες προοπτικές για τη βελτίωσή του.

1.1.3. Εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Οι πρώτες συστηματικές προσπάθειες για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χώρα μας ξεκίνησαν το 1910, όταν νομοθετήθηκε για πρώτη φορά η μετεκπαίδευση, με την ίδρυση του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευσης στην Αθήνα (Ν. ΓΨΙΗ (3718)/1910). Αντίστοιχη προσπάθεια για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έγινε το 1922 στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και αργότερα στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, με ένα ευρύ πρόγραμμα μαθημάτων παιδαγωγικής και γενικής παιδείας που καθιερώθηκε για τη μετεκπαίδευσή τους (Ν. 2857/1922).

Το ίδιο καθεστώς επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συνεχίστηκε μέχρι και το 1964, οπότε η επιμόρφωση περιήλθε στην εποπτεία του τότε νεοϊδρυθέντος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Ν.4379/1964). Με τη δικτατορία (1967-1974), θεσμοθετήθηκε το Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης (Ν.129/1967), με στόχο τη διετή μετεκπαίδευση δασκάλων και νηπιαγωγών, αν και υπήρχαν πολλές ασάφειες ως προς τους σκοπούς και τις δυνατότητες αξιοποίησης των μετεκπαιδευθέντων. Το 1972, με την έκδοση του Νομοθετικού Διατάγματος «περί μετεκπαιδύσεως του προσωπικού δημοτικής εκπαιδύσεως και αναδιοργάνωσης του Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαιδύσεως», το Διδασκαλείο μετονομάστηκε σε Μαράσλειο Δ.Δ.Ε., αυτονομήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, υπήχθη στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και απέκτησε μόνιμο διδακτικό προσωπικό. Είναι χαρακτηριστικό το παρακάτω εδάφιο:

«Το δια του άρθρου 16 του Α.Ν. 129/1967 περί οργάνωσης και Διοικήσεως της γενικής εκπαιδύσεως ιδρυθέν Διδασκαλείον Δημοτικής Εκπαιδύσεως (Δ.Δ.Ε.) μετονομάζεται εις Μαράσλειον Διδασκαλείον Δημοτικής Εκπαιδύσεως (Μ.Δ.Δ.Ε.) και λειτουργεί εφεξής κατά τας διατάξεις του παρόντος» (άρθρο 1).

Κατά αυτόν τον τρόπο λειτούργησε το Μαράσλειο Διδασκαλείο μέχρι τη θέσπιση του Νόμου 2327/1995. Με το Νόμο αυτό («Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας, παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις») και κυρίως με τα άρθρα 5,6,7,8,9 και 23 ορίστηκε στο εξής η ίδρυση και

η λειτουργία των Διδασκαλείων, τα οποία τελούν υπό την αιγίδα των Παιδαγωγικών Τμημάτων.

Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αυτοί επιμορφώνονταν μέχρι και το 1981 στο Διδασκαλείο Μέσης Εκπαίδευσης, το οποίο καταργήθηκε με το Νόμο 1566/1985.

Μετά τα Διδασκαλεία, που υπήρξαν ο κύριος επιμορφωτικός φορέας των εκπαιδευτικών για αρκετά χρόνια, ιδρύθηκαν οι Σχολές Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς και των δύο αντιστοίχως βαθμίδων: η Σ.Ε.Λ.Μ.Ε. (Π.Δ.127/1977), για τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και η Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. (Π.Δ 255/1979 και Π.Δ. 725/1980), για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι Σχολές αυτές τελούσαν υπό την άμεση εποπτεία της πολιτικής εξουσίας, που ασκούσε έλεγχο στην επιλογή του διδακτικού προσωπικού και στα προγράμματα σπουδών. Κατά το Βεργίδη (1996),

«γίνεται σαφές ότι η επιβολή της εκπαιδευτικής αστικής μεταρρύθμισης το 1976-1977 προώθησε την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ως αναγκαία συνιστώσα του εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης» (σ. 65).

Η ίδρυση των Σχολών Επιμόρφωσης δεν έθιξε τη λειτουργία του Διδασκαλείου, αφού επικρατούσε το διπλό δίκτυο: Σχολές Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων και φοίτηση στο Διδασκαλείο για τα μελλοντικά στελέχη της εκπαίδευσης. Επισημάνθηκαν εξάλλου αρκετές αδυναμίες στη λειτουργία του συστήματος αυτού επιμόρφωσης, όπως ήταν η στελέχωση με μη μόνιμο διδακτικό προσωπικό, η απουσία ενεργητικής συμμετοχής των εκπαιδευτικών, η έλλειψη αυτονομίας από την κεντρική εξουσία. Από τις αρχές λοιπόν της δεκαετίας του 1980 άρχισε μια εκτεταμένη συζήτηση για την ανάγκη να υπάρξει ένας νέος προσανατολισμός για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών (Ανδρέου, 1991. Βεργίδης, 1986,1995, 2001. Βρεττός, 1995. Γκότοβος, 1982. Κασσωτάκης, 1983, 2007. Μαυρογιώργος, 1989).

Οι Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. και Σ.Ε.Λ.Μ.Ε. τελικά αντικαταστάθηκαν από τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.), τα οποία θεσπίστηκαν για να λειτουργήσουν ως ευέλικτοι μηχανισμοί, με στόχο την ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου και τη βελτίωση γενικότερα της σχολικής εκπαίδευσης.

Τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.)

Ο θεσμός των Π.Ε.Κ. παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ιστορία της επιμορφωτικής πολιτικής στη χώρα μας, καθώς ο θεσμός νομοθετήθηκε το 1985 και ενεργοποιήθηκε τελικά το 1992, με την υπ' αριθμόν 2047171/3557/1992 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών.

Συγκεκριμένα, με το Νόμο Πλαίσιο 1566/1985 (άρθρα 28, 29), οι Σχολές Επιμόρφωσης αντικαταστάθηκαν από τα Π.Ε.Κ., σε μια προσπάθεια αποκέντρωσης της επιμόρφωσης, χωρίς, όμως, τελικά να επιτευχθεί και η ουσιαστική αυτονόμηση από την κεντρική διοίκηση και η προσαρμογή της στις εκάστοτε ποικίλες ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευτικών. Ο Νόμος 1566/1985 εξειδίκευσε τους σκοπούς, τις μορφές και τους φορείς της επιμόρφωσης. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 28 ορίζονταν μεταξύ άλλων τα εξής:

«Σκοπός της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι η ενημέρωση των νεοδιοριζομένων εκπαιδευτικών σχετικά με το αναλυτικό πρόγραμμα, τα διδακτικά βιβλία και τη διδακτική των μαθημάτων και γενικότερα την εκπαιδευτική πολιτική, και η προσαρμογή τους στην πραγματικότητα του σχολείου και τις γενικότερες συνθήκες προσφοράς του διδακτικού τους έργου. Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών που ήδη υπηρετούν σχετικά με τις εξελίξεις της επιστήμης και της εκπαιδευτικής πολιτικής, τις νέες μεθόδους διδασκαλίας και αξιολόγησης και την ανάπτυξη της ικανότητάς τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της εκπαίδευσης και να ασκούν αποτελεσματικότερα το έργο τους. Η ενημέρωση σε σημαντικά εκπαιδευτικά θέματα με νέα αντικείμενα, σε μαθήματα, σε μέτρα και θεσμούς.» (Ν. 1566/1985, άρθρο 28).

Αργότερα, με το Νόμο 1824/1988, ορίζονται οι φορείς επιμόρφωσης, καταργείται η ετήσια επιμόρφωση και θεσπίζεται η περιοδική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Ειδικότερα, οι πιο σημαντικές τροπολογίες επήλθαν με το άρθρο 12 του εν λόγω Νόμου. Συγκεκριμένα η παράγραφος 1 του άρθρου 29 του Νόμου 1566/1985 αντικαταστάθηκε ως εξής:

«Φορείς της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών μπορεί να είναι οι σχολικές μονάδες, τα Π.Ε.Κ., τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), η Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.)».

Επιπλέον, στο άρθρο 12 του Νόμου 1824/1988 ορίστηκε ότι «κάθε Π.Ε.Κ. αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια». Το διοικητικό συμβούλιο του Π.Ε.Κ. θα συγκροτείτο από τα εξής μέλη: α) τον πρόεδρο, που θα ήταν καθηγητής

ή αναπληρωτής καθηγητής παιδαγωγικού τμήματος ή παιδαγωγικού τομέα Α.Ε.Ι., ο οποίος θα οριζόταν με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από γνώμη του οικείου τμήματος, β) δύο σχολικούς συμβούλους, που θα προέρχονταν από τις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης και γ) δύο εκπαιδευτικούς, που θα οριζόνταν από τις οικείες οργανώσεις των εκπαιδευτικών. Διευθυντής του Π.Ε.Κ. οριζόταν ο πρόεδρος του και υποδιευθυντές οι σχολικοί σύμβουλοι, μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Το πλαίσιο αυτό διοίκησης των Π.Ε.Κ. δεν έχει μεταβληθεί μέχρι σήμερα στις κυριότερες αρχές του, αν και διευθυντές μπορούν να είναι και καθηγητές/αναπληρωτές καθηγητές Α.Ε.Ι. προερχόμενοι και από άλλα τμήματα πλην των παιδαγωγικών καθώς και σχολικοί σύμβουλοι.

Όσον αφορά στους σκοπούς της επιμόρφωσης, αυτοί παρέμειναν όπως είχαν αρχικά διατυπωθεί με τον προηγούμενο Νόμο 1566/1985 (π.χ.: «ενημέρωση των εκπαιδευτικών», «ανάπτυξη της ικανότητας, ώστε να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες», «εναρμόνιση των γνώσεων και των μεθόδων διδασκαλίας με την εκπαιδευτική πραγματικότητα» κ.λπ.).

Διαπιστώνεται ότι, για πρώτη φορά στην ιστορία του θεσμού, αναγνωρίστηκαν επίσημα από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας η σχολική μονάδα και το Πανεπιστήμιο ως φορείς επιμόρφωσης, ενώ δεν προβλεπόταν η ενεργοποίηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ως φορέα επιμόρφωσης. Οι φορείς αυτοί από δύο που ήταν αρχικά με το Νόμο 1566/1985 έγιναν τελικά πέντε (Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., σχολική μονάδα, Π.Ε.Κ., Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. –στο εξής Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ.).

Το Π.Δ. 348/1989, που ακολούθησε, ρύθμιζε αρκετές από τις νομοθετικές εξαγγελίες. Αναφερόταν στην διάρκεια της επιμόρφωσης, στις διαδικασίες πρόσκλησης των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση, στην αξιολόγησή τους, στις αρμοδιότητες του Δ.Σ. του Π.Ε.Κ., στη συνεργασία του Π.Ε.Κ. με άλλους φορείς καθώς και στους τύπους των αποδεικτικών σπουδών που θα απονέμονταν στους εκπαιδευτικούς μετά το τέλος της φοίτησής τους. Είναι αξιοσημείωτο ότι το σχετικό Π.Δ. ρύθμιζε τους όρους λειτουργίας μόνον ενός φορέα επιμόρφωσης, του Π.Ε.Κ., και ανέφερε τα ακόλουθα:

«Το Π.Ε.Κ. για την κατάρτιση των προγραμμάτων και την επιστημονική εποπτεία της εφαρμογής του συνεργάζεται με τα παιδαγωγικά τμήματα και τους παιδαγωγικούς τομείς των οικείων Α.Ε.Ι.» (άρθρο 7).

Σε άλλο σημείο επισημαίνεται επίσης το εξής:

«Τα Π.Ε.Κ. συνεργάζονται με τα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα αξιοποιώντας την υλικοτεχνική τους υποδομή (βιβλιοθήκες - εργαστήρια) και τις διδακτικές και ερευνητικές τους δραστηριότητες.» (άρθρο 9).

Επιπλέον, μία σημαντική επισήμανση του Π.Δ. 348/1989 ήταν ότι τρία (3) από τα πέντε (5) μέλη του Δ.Σ. διορίζονταν με υπουργική απόφαση (άρθρο 6), παρά την εξαγγελία για *«διοικητική αυτοτέλεια του Π.Ε.Κ.»*, ενώ εμφανής ήταν η σύνδεση της αξιολόγηση με την επιμόρφωση και τα προβλεπόμενα αποδεικτικά σπουδών (άρθρο 5).

Συνεπώς, η επιμόρφωση φαίνεται πως παγιδευόταν σε ένα πλέγμα γραφειοκρατικών και αξιολογικών διαδικασιών, οπότε αναπόφευκτα προσανατολίστηκε προς την κατεύθυνση διαμόρφωσης συνθηκών εντατικοποίησης σπουδών χωρίς να επιδιώκονται ουσιαστικές παρεμβάσεις στην ήδη υπάρχουσα εκπαιδευτική πραγματικότητα (Νικολακάκη, 2003). Ιδιαίτερα η εισαγωγική επιμόρφωση περιελάμβανε μαθήματα εισαγωγικής επιμόρφωσης, παρακολούθηση δειγματικών διδασκαλιών και διεξαγωγή ειδικών μαθημάτων για τις ανάγκες της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών με την καθοδήγηση του διευθυντή του σχολείου ή του σχολικού συμβούλου ή μέλους του διδακτικού προσωπικού του Π.Ε.Κ. Θα μπορούσε να θεωρηθεί κυκλικής μορφής, αφού άρχιζε στο Π.Ε.Κ., συνεχιζόταν στο σχολείο και ολοκληρωνόταν πάλι στο Π.Ε.Κ. (Υφαντή & Καραντζής, υπό δημοσίευση).

Χαρακτηριστικός είναι και ο ρόλος που καλούνταν να αναλάβουν οι σχολικοί σύμβουλοι, οι οποίοι, εκτός από τη συμμετοχή τους στο Δ.Σ. του Π.Ε.Κ., μπορούσαν να διδάσκουν στα επιμορφωτικά προγράμματα, να καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς στις πρακτικές ασκήσεις, να αξιολογούν τους νεοδιόριστους για *«την επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση και διδακτική ικανότητα»* (άρθρο 5) και να συντάσσουν εκθέσεις αξιολόγησης των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Φαίνεται λοιπόν ότι, στην περίπτωση αυτού του Π.Δ., επιδιώχθηκε η αναβάθμιση και η επέκταση των αρμοδιοτήτων και των καθηκόντων των σχολικών συμβούλων. Ωστόσο, η επιμορφωτική πολιτική, όπως αυτή εκφράστηκε με το Νόμο 1824/1988 και το Π.Δ. 348/1989, αρέστηκε στη ρητορική μάλλον περί αποκέντρωσης της λειτουργίας των Π.Ε.Κ. και στη διακήρυξη των σχετικών θεσμικών αλλαγών, χωρίς να καταστεί δυνατόν να δοκιμαστεί στην πράξη.

Την υλοποίηση αρκετών μεταρρυθμιστικών μέτρων, που σχετίζονταν με τη λειτουργία των Π.Ε.Κ., ανέλαβε η κυβέρνηση της Ν.Δ. με το Νόμο 2009/1992 και το σχετικό Π.Δ. 250/1992.

Με το Νόμο 2009/1992 (άρθρα 17,18) επιβλήθηκε ο συγκεντρωτικός έλεγχος στη λειτουργία των Π.Ε.Κ. Επισημαίνονται προεξαγγελτικά τα εξής στην Εισηγητική Έκθεση:

«Για όλες τις μορφές επιμόρφωσης απαιτείται ένας κεντρικός σχεδιασμός ως προς τις βασικές κατευθύνσεις της από το αρμόδιο εκπαιδευτικό επιτελικό όργανο του Υπουργείου Παιδείας, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Μόνο έτσι μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα έχουμε έναν προγραμματισμό της επιμόρφωσης σε εθνικό επίπεδο.» (σ. 9).

Επίσης, σύμφωνα με το Νόμο αυτό, στο συντονιστικό συμβούλιο δεν συμμετείχαν εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών, ο διευθυντής και ο υποδιευθυντής ορίζονταν με αποφάσεις του Υπουργού Παιδείας, ενώ οι διδάσκοντες στα Π.Ε.Κ. επιλέγονταν εξίσου με τις ίδιες αποφάσεις της πολιτικής ηγεσίας. Επιπλέον, το συντονιστικό συμβούλιο *«ενέκρινε το περιεχόμενο των διδασκομένων μαθημάτων και των δραστηριοτήτων»* (Π.Δ. 250/1992, άρθρο 10, παρ. 3). Επομένως, κατ' αυτήν την περίοδο λειτουργίας των Π.Ε.Κ., ακυρώνεται κάθε σχετική αυτονομία και οποιαδήποτε δυνατότητα ανάπτυξης πρωτοβουλίας εκ μέρους των επιμορφωτικών φορέων.

Παράλληλα, με το Π.Δ. 250/1992, ορίστηκε ότι η εισαγωγική επιμόρφωση ήταν υποχρεωτική για το διορισμό όλων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ η περιοδική επιμόρφωση παρέμενε υποχρεωτική για τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι συμπλήρωναν συνολικό χρόνο εκπαιδευτικής υπηρεσίας από 5 έως 25 έτη. Καθορίστηκαν, επιπλέον, η ιεραρχική δομή των Π.Ε.Κ., ο τρόπος άσκησης του επιμορφωτικού έργου σε συνεργασία με τα Α.Ε.Ι. και τα Τ.Ε.Ι., το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και άλλους φορείς επιμόρφωσης, τα κριτήρια επιλογής των επιμορφωτών, το ύψος της ωριαίας αποζημίωσής τους και τα έξοδα μετακίνησής τους για την εκτέλεση του εκτός έδρας επιμορφωτικού έργου. Όσον αφορά στο καθαυτό εκπαιδευτικό έργο, ρυθμίστηκαν η διαδικασία πρόσκλησης και επιλογής των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση, οι κανόνες φοίτησης και αξιολόγησης των επιμορφούμενων, τα προγράμματα διδασκαλίας και πρακτικών ασκήσεων των εκπαιδευτικών καθώς και ο συνολικός αριθμός ωρών διδασκαλίας για κάθε γνωστικό αντικείμενο και κατηγορία επιμόρφωσης (άρθρο 5).

Την ίδια περίοδο υπογράφηκε η Υπουργική Απόφαση Γ2/2468/4-5-1992 (Φ.Ε.Κ. 329B/18-5-1992), με την οποία καθορίστηκαν οι περιφέρειες κάθε Περιφερειακού Επιμορφωτικού Κέντρου ως εξής: 1. Π.Ε.Κ. Αθήνας: Ν.Δ. Αθηνών. 2. Π.Ε.Κ. Ανατολικής Αττικής: Ν.Δ. Ανατολικής Αττικής και Ν.Δ. Δυτικής Αττικής. 3. Π.Ε.Κ. Πειραιά: Ν.Δ. Πειραιά, Ν. Δωδεκανήσου και Ν. Κυκλάδων. 4. Π.Ε.Κ. Πάτρας: Ν. Αχαΐας, Ν. Ηλείας, Ν. Ζακύνθου, Ν. Κεφαλληνίας και Ν. Αιτωλοακαρνανίας. 5. Π.Ε.Κ. Ιωαννίνων: Ν. Ιωαννίνων, Ν. Άρτας, Ν. Πρέβεζας, Ν. Θεσπρωτίας, Ν. Κέρκυρας και Ν. Λευκάδας. 6. 1^ο Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης: Ν. Θεσσαλονίκης. 7. 2^ο Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης: Ν. Σερρών, Ν. Χαλκιδικής, Ν. Κιλκίς, Ν. Πέλλας, Ν. Ημαθίας και Ν. Πιερίας. 8. Π.Ε.Κ. Αλεξανδρούπολης: Ν. Έβρου, Ν. Ροδόπης, Ν. Ξάνθης, Ν. Δράμας και Ν. Καβάλας. 9. Π.Ε.Κ. Ηρακλείου: Ν. Ηρακλείου, Ν. Χανίων, Ν. Ρεθύμνου, Ν. Λασιθίου. 10. Π.Ε.Κ. Λάρισας: Ν. Λάρισας, Ν. Καρδίτσας, Ν. Τρικάλων, και Ν. Μαγνησίας. 11. Π.Ε.Κ. Τρίπολης: Ν. Αρκαδίας, Ν. Μεσσηνίας, Ν. Λακωνίας, Ν. Κορινθίας. 12. Π.Ε.Κ. Λαμίας: Ν. Φθιώτιδας, Ν. Βοιωτίας, Ν. Εύβοιας, Ν. Φωκίδας και Ν. Ευρυτανίας. 13. Π.Ε.Κ. Μυτιλήνης: Ν. Λέσβου, Ν. Χίου, Ν. Σάμου. 14. Π.Ε.Κ. Κοζάνης: Ν. Κοζάνης, Ν. Γρεβενών, Ν. Καστοριάς και Ν. Φλώρινας.

Το 1993, λόγω της αλλαγής στο πολιτικό σκηνικό, ανεστάλησαν τα επιμορφωτικά μέτρα που προβλέπονταν από το Νόμο 2009/1992 και, λίγο αργότερα, με το Π.Δ. 101/1994, καταργήθηκαν οι γραπτές εξετάσεις των επιμορφούμενων στα Π.Ε.Κ., ενώ η αξιολόγησή τους περιορίστηκε στην εκπόνηση ατομικής ή ομαδικής εργασίας και στην πραγματοποίηση δειγματικών διδασκαλιών (άρθρο 1).

Αυτήν την περίοδο ανοίγει ουσιαστικά ένα νέο κεφάλαιο στην επιμορφωτική πολιτική των εκπαιδευτικών στη χώρα μας, αφού αρχίζει να γίνεται ορατή πλέον η επίδραση της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, όχι μόνο μέσω επίσημων κειμένων και οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και με τη δρομολόγηση συγκεκριμένων προγραμμάτων για την εκπαίδευση, όπως ήταν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης Ι (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι), το οποίο ουσιαστικά μετέβαλε τόσο το περιεχόμενο όσο και τις διαδικασίες των προγραμμάτων επιμόρφωσης.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι, ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, και ενώ τα Π.Ε.Κ. εξακολουθούσαν να αποτελούν το μοναδικό επιμορφωτικό φορέα, έγινε προσπάθεια να εφαρμοστούν πιο ευέλικτες μορφές επιμόρφωσης, ευρείας ή περιορισμένης εμβέλειας, με την αντικατάσταση της

τρίμηνης εισαγωγικής ή περιοδικής επιμόρφωσης από επιμορφωτικά προγράμματα μέσης διάρκειας (περίπου 40 ωρών), δίνοντας στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να επιλέξουν ό,τι ανταποκρινόταν περισσότερο στις ανάγκες τους. Το περιεχόμενο αυτών των επιμορφωτικών προγραμμάτων αφορούσε σε ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, το οποίο σχεδιαζόταν από ομάδα επιμορφωτών και προτεινόταν από τα Π.Ε.Κ. στους εκπαιδευτικούς και των δύο βαθμίδων για παρακολούθηση και συμμετοχή (Υπουργικές Αποφάσεις: Γ2/2322/29-3-1995 και Γ2/7578/12-10-1995).

Ωστόσο, τα προγράμματα αυτά δεν παρουσίαζαν συνοχή, είχαν επικαλύψεις ως προς το περιεχόμενό τους, και γενικά δεν πληρούσαν σημαντικές επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών (Χαραμής & Κοτσιφάκης, 2004). Επιπλέον, καθώς ο λεπτομερής σχεδιασμός τους τελούσε υπό την εποπτεία του κεντρικού φορέα διαχείρισης των σχετικών κοινοτικών κονδυλίων, του ΥΠ.Ε.Π.Θ., οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν τη δυνατότητα να παρέμβουν και ενδεχομένως να μετασηματίσουν ορισμένες από τις δομές τους. Όλα τα ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα, που τα περισσότερα πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Α' (1994-1999), και αργότερα (2000-2006) του Β' Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ, οδήγησαν τελικά στη σταδιακή συρρίκνωση των λειτουργιών των Π.Ε.Κ, τα οποία, σύμφωνα με το ισχύον ακόμη Π.Δ. 45/1999, περιορίστηκαν πλέον στην εισαγωγική επιμόρφωση.

Συγκεκριμένα, με το Π.Δ. 45/1999, υποχρεωτική κατέστη μόνον η εισαγωγική επιμόρφωση τόσο των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών όσο και των προσλαμβανόμενων ως αναπληρωτών σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι είχε προηγηθεί από την Πολιτεία και η θεσμοθέτηση των Μορφωτικών Κέντρων Στήριξης της Εκπαίδευσης (ΜΟ.ΚΕ.Σ.Ε.), με το Νόμο 2327/1995, τα οποία όμως ουδέποτε λειτούργησαν.

Γενικότερα, οι κυριότερες αδυναμίες του θεσμού των Π.Ε.Κ. κατ' αυτήν την περίοδο παρέπεμπαν σε προβλήματα που είχαν εντοπιστεί και στις Σχολές Επιμόρφωσης κατά την προηγούμενη περίοδο και αφορούσαν σε ζητήματα οργάνωσης σπουδών, οι οποίες δε διαφοροποιούνταν με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευτικών σε κάθε Π.Ε.Κ., στην έλλειψη της αναγκαίας υποδομής και του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού, στην αδυναμία ενεργοποίησης και άλλων φορέων, όπως ήταν τα Α.Ε.Ι., τα Τ.Ε.Ι., οι σχολικές μονάδες, οι Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. (τώρα Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.).

Επίσης, οι εκπαιδευτικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν ήταν και πάλι σχολικού τύπου (π.χ. εξετάσεις σε συγκεκριμένη ύλη, αριθμητική βαθμολογία στην τελική αξιολόγηση κ.λπ.), ενώ παρέμεινε σταθερά ο γραφειοκρατικός και

συγκεντρωτικός χαρακτήρας σε όλες τις λειτουργίες του. Όπως σε σχετική μελέτη επισημάνθηκε, επικράτησε η ετεροκαθοριζόμενη, έντονα γραφειοκρατικοποιημένη και προσθετικού χαρακτήρα επιμορφωτική πολιτική, η οποία όχι μόνο δε συνετέλεσε στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου αλλά -ως ένα βαθμό- επεδίωξε την υιοθέτηση των κυρίαρχων εκπαιδευτικών πρακτικών και την αύξηση του ιδεολογικο-πολιτικού ελέγχου των εκπαιδευτικών (Βεργίδης, 1993^β).

Αξίζει στο σημείο αυτό να γίνει ειδικότερη αναφορά στην επιμόρφωση των ενεργεία εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι είχαν τη δυνατότητα – κατόπιν εξετάσεων- να μετεκπαιδούνται από το 1995 και εξής στα Διδασκαλεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, η δομή και η λειτουργία των οποίων καθορίζεται από τις διατάξεις του Νόμου 2327/1995. Σύμφωνα με το Νόμο αυτό, η φοίτηση των εκπαιδευτικών διαρκεί τέσσερα εξάμηνα, είναι υποχρεωτική και, κατά τη διάρκειά της, οι μετεκπαιδούμενοι εκπαιδευτικοί απαλλάσσονται από τα διδακτικά και διοικητικά τους καθήκοντα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Νόμου, *«σκοπός του Διδασκαλείου είναι η μετεκπαίδευση και εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης»*.

Με την έναρξη της νέας χιλιετίας, οι αλλαγές που δρομολογήθηκαν στο σύστημα διοίκησης και εποπτείας της εκπαίδευσης, με τη θεσμοθέτηση των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης (Ν. 2817/2000), επέφεραν σύντομα νέες τροποποιήσεις στο θεσμικό πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Ιδρύθηκε λοιπόν ένας σχετικά αυτονομημένος οργανισμός με την επωνυμία Οργανισμός Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών (Ο.ΕΠ.ΕΚ.), που προσιδίαζε σε Οργανισμό Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.). Ο Ο.ΕΠ.ΕΚ. ανέλαβε το συντονισμό όλων των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί εδώ ότι, με βάση το σχετικό προγραμματισμό του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, στο πλαίσιο του οποίου χρηματοδοτήθηκε το έργο, απαιτείτο περαιτέρω εκπόνηση μελετών καταγραφής των εκπαιδευτικών αναγκών κάθε βαθμίδας και κλάδου.

Ειδικότερα, ο Ο.ΕΠ.ΕΚ. ιδρύθηκε με το Νόμο 2986/2002 (άρθρο 6), εποπτευόμενος από τον Υπουργό Παιδείας και διοικούμενος από τον Πρόεδρο και οκταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, οι οποίοι διορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας με τριετή θητεία. Στους ιδρυτικούς του σκοπούς περιλαμβάνονταν ο σχεδιασμός της επιμορφωτικής πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς, ο συντονισμός και η εφαρμογή επιμορφωτικών δράσεων, η κατάρτιση επιμορφωτικών προγραμμάτων, ύστερα από έγκριση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠ.Ε.Π.Θ., η ανάθεση επιμορφωτικού έργου σε

αρμόδιους φορείς υλοποίησης, η κατανομή και η διαχείριση πόρων για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών καθώς και η πιστοποίηση φορέων και τίτλων επιμόρφωσης.

Μεταξύ των επιτελικών του σκοπών περιλαμβάνονται η αξιολόγηση των επιμορφωτικών κέντρων, η ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών, ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η ανάθεση επιμορφωτικών προγραμμάτων, η ανάπτυξη επιστημονικών δραστηριοτήτων σχετικά με την επιμορφωτική διαδικασία, η προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης, η συμμετοχή σε διεθνείς επιστημονικές διοργανώσεις με αντικείμενο την επιμόρφωση και ο προγραμματισμός διακρατικών ανταλλαγών επιμορφωτών και επιμορφούμενων.

Με τον ίδιο Νόμο (2986/2002) τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα υπήχθησαν διοικητικά πλέον στην αρμοδιότητα και τον έλεγχο των οικείων Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, ως αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας (άρθρο 1).

Η Εισαγωγική Επιμόρφωση στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.)

Με βάση τις ανωτέρω, τελευταίες χρονικά, θεσμικές εξελίξεις που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα, η λειτουργία των Π.Ε.Κ. παρέμεινε προσανατολισμένη προς την υλοποίηση μόνον της υποχρεωτικής εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 45/1999.

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, η εισαγωγική επιμόρφωση, αφορμώντας από τις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και την ανάπτυξη νέων συνθηκών μάθησης, παρουσιάζεται να στοχεύει στην όσο το δυνατόν επιτυχή ένταξη των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών στη δημόσια εκπαίδευση μέσα από την ενημέρωσή τους σε επίκαιρα εκπαιδευτικά ζητήματα, σε θέματα διδακτικής μεθοδολογίας των γνωστικών αντικειμένων, στις οργανωτικές δομές του εκπαιδευτικού συστήματος και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (Υπουργική Απόφαση 95892/Δ3/6-8-2009). Αυτή αναπτύσσεται σε τρεις φάσεις.

Η πρώτη φάση, η οποία είναι θεωρητικού περιεχομένου και διάρκειας 60 ωρών, προβλέπει για τους εκπαιδευτικούς φοίτηση δύο εβδομάδων, πριν από την έναρξη των μαθημάτων στα σχολεία, στην έδρα του οικείου Π.Ε.Κ., ή και σε άλλες πόλεις της περιοχής του Π.Ε.Κ. (εξακτινωμένα τμήματα).

Σύμφωνα μάλιστα με την πιο πρόσφατη εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας (Δ2/118355/30-9-2010), στα θεματικά πεδία της εισαγωγικής επιμόρφωσης για τους

νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς περιλαμβάνονται τα εξής γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες: Βασικές αρχές διαχείρισης της σχολικής τάξης και σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας (8 διδακτικές ώρες). Διαχείριση της πολυμορφίας του μαθητικού πληθυσμού (6 διδακτικές ώρες). Το σχολείο ως πολυδύναμη εκπαιδευτική και πολιτισμική κοινότητα και ο ρόλος του εκπαιδευτικού σ' αυτό (4 διδακτικές ώρες). Αρχές διοίκησης και οργάνωσης της εκπαίδευσης (2 διδακτικές ώρες). Εργαστήρια διδακτικής των επιμέρους μαθημάτων κατά βαθμίδα εκπαίδευσης (30 διδακτικές ώρες). Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη και η ερευνητική διαδικασία σε σχέση με το μαθητή και το διδακτικό έργο (8 διδακτικές ώρες). Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου (2 διδακτικές ώρες). Περίπου τα ίδια θεματικά πεδία περιλαμβάνει το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης των αναπληρωτών εκπαιδευτικών αλλά με υποδιπλασιασμό των ωρών διδασκαλίας (30 διδακτικές ώρες). Οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί παρακολουθούν υποχρεωτικά μόνον την Α' φάση.

Στη δεύτερη και τρίτη φάση, συμμετέχουν υποχρεωτικά οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί της προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι -κατά το διορισμό τους- είχαν διδακτική προϋπηρεσία σε σχολεία κάτω των οκτώ μηνών και είχαν παρακολουθήσει την πρώτη φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης. Η δεύτερη και η τρίτη φάση υλοποιούνται εντός της ίδιας χρονικής περιόδου και η λειτουργία τους διαρκεί συνολικά 40 ώρες (35 ώρες διαρκεί η δεύτερη φάση και 5 ώρες η τρίτη φάση επιμόρφωσης).

Ως προς το περιεχόμενό τους, αυτό περιλαμβάνει την παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και υλοποίησης του διδακτικού έργου στα σχολεία, δηλαδή την παρακολούθηση δειγματικών διδασκαλιών από έμπειρους εκπαιδευτικούς, την παρουσίαση και συζήτηση των προβλημάτων που ενδεχομένως έχουν αντιμετωπίσει οι εκπαιδευτικοί κατά την άσκηση των διδακτικών καθηκόντων τους στα σχολεία καθώς και τους τρόπους επίλυσης αυτών των προβλημάτων.

Ειδικότερα, για το σχολικό έτος 2010-11, η Β' φάση του προγράμματος για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς θα υλοποιηθεί εντός του Φεβρουαρίου 2011, θα διαρκέσει συνολικά 30 ώρες και το περιεχόμενό της θα αφορά στην παρακολούθηση του διδακτικού έργου στα σχολεία μέσα από την υλοποίηση δειγματικών διδασκαλιών. Προβλέπονται 2 ώρες για την προετοιμασία του πλαισίου της παρακολούθησης των δειγματικών διδασκαλιών, 14 ώρες διδασκαλίας, και 14 ώρες συζήτηση επί αυτών.

Η Γ΄ φάση θα υλοποιηθεί στα τέλη του εν λόγω διδακτικού έτους (15-21 Ιουνίου 2011), θα διαρκέσει 10 ώρες και, κατά την υλοποίησή του, οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί θα παρουσιάσουν εμπειρίες, προβλήματα και πρακτικές, που θα προκύψουν κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Προς το παρόν, λειτουργούν συνολικά 16 Π.Ε.Κ. σε όλη τη χώρα, τα ακόλουθα: 1^ο Αθήνας, 2^ο Αθήνας, 3^ο Αθήνας, Πειραιά, 1^ο Θεσσαλονίκης, 2^ο Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Ηρακλείου, Λάρισας, Τρίπολης, Λαμίας, Μυτιλήνης, Κοζάνης, Καβάλας και Αλεξανδρούπολης. Υπάρχουν επίσης πολλά εξακτινωμένα τμήματα εισαγωγικής επιμόρφωσης σε διάφορες πόλεις. Την ευθύνη για τη λειτουργία τους έχει ένα πενταμελές συντονιστικό συμβούλιο, του οποίου τα μέλη ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και απαρτίζεται από το διευθυντή ως πρόεδρο, τους δύο υποδιευθυντές, έναν για την πρωτοβάθμια και έναν για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αντιστοίχως, και δύο εκπροσώπους των διδασκόντων στο Π.Ε.Κ. ως μέλη (βλ. επίσης, Υφαντή & Καραντζής, υπό δημοσίευση).

1.1.4. Διαπιστώσεις

Με βάση τα ανωτέρω, μπορεί να διατυπωθεί η άποψη ότι, αν και αρκετές προσπάθειες έχουν καταβληθεί από την Πολιτεία για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, εντούτοις, απουσιάζει μια συναινετική εκπαιδευτική πολιτική και ένας μακροπρόθεσμος σχεδιασμός προσαρμοσμένος στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών. Η εξέταση του θεσμικού πλαισίου της επιμόρφωσης, η οποία παρέχεται με διαφορετικές μορφές και τύπους για έναν αιώνα (1910-2010), αποκαλύπτει ότι οι πολιτικές που έχουν αναπτυχθεί για την επιμόρφωση επαναπροσδιορίζουν με έναν σταθερά επαναλαμβανόμενο τρόπο το συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο εκπαιδευτικός δε συμμετέχει ούτε στο σχεδιασμό, ούτε στις επιλογές, ούτε στις αποφάσεις για την επιμορφωτική πολιτική. Τα επιμορφωτικά προγράμματα δε στηρίχθηκαν στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, η οποία θα επέτρεπε την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην οριοθέτηση των αναγκών τους, στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην αξιολόγηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Κεντρικά σχεδιασμένα τα περισσότερα προγράμματα επιμόρφωσης και εστιασμένα στο τεχνοκρατικό μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης, αγνόησαν τις πεποιθήσεις, την εμπειρία, την κριτική και δημιουργική σκέψη των εκπαιδευτικών, ενώ

αποκαλύφθηκαν αδυναμίες στη διερεύνηση θεμάτων που αφορούσαν άμεσα στην καθημερινή διδακτική διαδικασία στο σχολείο (βλ: Κουλαϊδής, 2009. Ματσαγούρας, 2005. Παπακωνσταντίνου, 1993).

Τα Π.Ε.Κ. καλούνται εκ νέου να διαδραματίσουν έναν ουσιαστικό ρόλο όχι μόνο στην εκπαίδευση και κατάρτιση των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών αλλά και των εν ενεργεία εκπαιδευτικών, με στόχο την επίτευξη μιας ποιοτικής αναβάθμισης του εκπαιδευτικού έργου τους, και κατά συνέπεια τη διαρκή επαγγελματική τους ανάπτυξη και τη βελτίωση του σχολείου ως σημαντικού εκπαιδευτικού οργανισμού. Αυτό το έργο θα στοχεύει προς μια συστηματική υποστήριξη του εκπαιδευτικού, όχι μόνον στα πρώτα στάδια της εκπαιδευτικής του σταδιοδρομίας αλλά και σε όλες τις φάσεις της επαγγελματικής του πορείας (Υφαντή & Καραντζής, υπό δημοσίευση).

Προς τούτο η άμεση αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων που έχουν επισημανθεί, όπως είναι, για παράδειγμα, η έλλειψη στελέχωσης με μόνιμο διδακτικό προσωπικό, τα διάφορα ζητήματα λειτουργίας τους, η παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων για εκπαιδευτικούς που στελεχώνουν διάφορους τύπους σχολείων, η επιλογή κατάλληλων επιμορφωτών, η βελτίωση της υποδομής τους (Δάρρα & Σαΐτης, 2010), παράλληλα με δομικές παρεμβάσεις στη λειτουργία τους, ώστε να αποκτήσουν διοικητική αυτοτέλεια και αυτονομία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αναβάθμιση του ρόλου που καλούνται να παίξουν τα Π.Ε.Κ. στη σημερινή εποχή.

1.2. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1.2.1. Η επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην ΕΕ

Στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 12ης Μαΐου 2009 σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020») τέθηκαν οι ακόλουθοι στρατηγικοί στόχοι:

1. υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας,
2. βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης,
3. προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά,
4. ενίσχυση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας καθώς και του επιχειρηματικού πνεύματος, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης».

Ειδικότερα, για το στρατηγικό στόχο 2 (βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης) τονίζεται: *«Η κυριότερη πρόκληση έγκειται στην εξασφάλιση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων από όλους, με παράλληλη ανάπτυξη της αριστείας και της ελκυστικότητας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα παράσχουν στην Ευρώπη τη δυνατότητα να διατηρήσει ισχυρό παγκόσμιο ρόλο. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός κατά βιώσιμο τρόπο...πρέπει να εξασφαλιστεί διδασκαλία υψηλής ποιότητας, να παρασχεθεί κατάλληλη αρχική εκπαίδευση των διδασκόντων, συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη στους διδάσκοντες και τους εκπαιδευτές, και να καταστεί η διδασκαλία ελκυστική επιλογή σταδιοδρομίας.»*

Διαπιστώνουμε ότι από την Ευρωπαϊκή Ένωση δίνεται προτεραιότητα στην αρχική εκπαίδευση και συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών στο πλαίσιο της βασικής αρχής της Δια Βίου Μάθησης. Εξάλλου, ήδη στη δεκαετία του 1990 ο J. Delors είχε υπογραμμίσει ότι *«Η σημαντικότητα του ρόλου του εκπαιδευτικού ως ενός φορέα αλλαγής, προώθησης της κατανόησης και της ανεκτικότητας, είναι σήμερα περισσότερο από ποτέ φανερή. Είναι πιθανόν να γίνει*

ακόμη πιο ζωτικής σημασίας <ο ρόλος του εκπαιδευτικού> στον 21^ο αιώνα» (Jacques Delors, 1996: 157).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία. Οι χαρακτηριστικές δομές των συστημάτων για την αρχική κατάρτιση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ περιγράφονται στην έκθεση Education and Culture, Eurydice, και Eurostat (2005).

Στην έκθεση Education and Culture, Eurydice, και Eurostat (2005) γίνεται διάκριση μεταξύ εκπαίδευσης (education) και επαγγελματικής κατάρτισης (professional training) εκπαιδευτικών.

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει, συνήθως, ένα γενικό και ένα επαγγελματικό σκέλος. Το γενικό σκέλος αφορά στα προγράμματα τα οποία καλύπτουν τη γενική εκπαίδευση και τη μελέτη των γνωστικών αντικειμένων που θα διδάξουν στο μέλλον. Το επαγγελματικό σκέλος απαρτίζεται από προγράμματα που ασχολούνται με τις απαιτούμενες διδακτικές δεξιότητες και την πρακτική άσκηση σε σχολικό περιβάλλον. Αυτή η θεωρητική και πρακτική επαγγελματική κατάρτιση ενδέχεται να γίνεται παράλληλα με τα γενικά προγράμματα (*ταυτόχρονο πρότυπο*) ή να έπεται (*διαδοχικό πρότυπο*).

Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Ανάπτυξη (Continuing Professional Development) των εκπαιδευτικών είναι υποχρεωτική σε 15 ευρωπαϊκές χώρες. Στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν άμεση υποχρέωση να ασχοληθούν με τη συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη και αυτό δεν συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Γενικά όμως υπάρχουν, δυσχέρειες στον προσδιορισμό του ακριβούς ποσοστού των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε προγράμματα επιμόρφωσης.

Οι στόχοι της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών συναρτώνται τόσο με τις προτεραιότητες που ορίζονται σε εθνικό επίπεδο, όσο και με τις ιδιαίτερες ανάγκες των σχολικών μονάδων, αλλά και των ίδιων των εκπαιδευτικών. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οργανώνεται με διαφορετικούς τρόπους και προσφέρεται από ένα ευρύ φάσμα φορέων, όπως ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, ιδρύματα αρχικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, κέντρα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών, σωματεία ή επιστημονικές ενώσεις εκπαιδευτικών και άλλους φορείς επιμόρφωσης (π.χ. μη κυβερνητικές οργανώσεις, ιδιωτικές εταιρίες).

Στη μεγάλη πλειονότητα, των ευρωπαϊκών χωρών συνυπάρχουν όλοι, ή σχεδόν όλοι, οι φορείς παροχής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, οι οποίοι

υπόκεινται σε κανονισμούς είτε για τη πιστοποίησή τους είτε για την αξιολόγησή τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ο σχεδιασμός των προγραμμάτων επιμόρφωσης έχει αποκεντρωθεί, πλήρως, και αποτελεί αρμοδιότητα των σχολείων. Κατά συνέπεια, καταβάλλεται κάθε προσπάθεια ώστε τα σχολεία και οι τοπικές εκπαιδευτικές αρχές παρέχουν επιμόρφωση βασισμένη στις ικανότητες και τις αναπτυξιακές ανάγκες των εκπαιδευτικών και των σχολείων.

Η ελάχιστη ετήσια διάρκεια υποχρεωτικής επιμόρφωσης ποικίλλει στις ευρωπαϊκές χώρες. Σε μερικές χώρες, ο χρόνος που πρέπει να αφιερώνεται στην επιμόρφωση εκφράζεται είτε σε ημέρες ανά έτος (Μάλτα και Φιλανδία 3 ημέρες, Σκωτία 5 ημέρες), είτε σε ημέρες ανά συγκεκριμένη χρονική περίοδο (Λετονία ανά τριετία, Εσθονία, Λιθουανία και Ρουμανία ανά πενταετία, Ουγγαρία ανά επταετία). Στις Κάτω Χώρες κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να διαθέτει, κάθε χρόνο το 10% των ωρών απασχόλησής του σε θέματα που αφορούν στην προώθηση του επαγγελματισμού του. Πάντως, ο τρόπος διευθέτησης του συγκεκριμένου χρόνου εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του κάθε σχολείου.

Οι εκπαιδευτικοί, κατά την εκπαιδευτική τους δραστηριότητα ενδέχεται να αντιμετωπίσουν καταστάσεις στις οποίες να θεωρούν ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν με επάρκεια και οι οποίες θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Είναι επομένως πιθανόν, οι εκπαιδευτικοί σε κάποιες στιγμές της σχολικής τους ζωής να αισθανθούν ότι χρειάζονται βοήθεια. Προβλήματα, π.χ., που ανακύπτουν στην τριβή των εκπαιδευτικών με τη σχολική καθημερινότητα μπορούν να εντοπιστούν στις επόμενες κατηγορίες:

- διαπροσωπικές συγκρούσεις με μαθητές, γονείς, συναδέλφους, προϊσταμένους κ.λπ.
- δυσκολίες στην επιτέλεση της διδακτικού έργου λόγω αλλαγής της διδακτέας ύλης, εισαγωγής νέου εξοπλισμού κ.λπ.

- εργασία με μεικτές ομάδες μαθητών¹ ενώ, βεβαίως, δεν είναι αμελητέα και
- προσωπικά προβλήματα του ίδιου του εκπαιδευτικού.

Στην πλειονότητα των χωρών της ΕΕ, η στήριξη που παρέχεται στους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς αφορά, κυρίως, μόνο στις δύο ενδιάμεσες κατηγορίες. Μάλιστα, στη Δανία και την Ελλάδα, η στήριξη παρέχεται μόνο για βοήθεια στα διδακτικά προβλήματα της δεύτερης κατηγορίας. Αντιστοίχως, στην Ιταλία οι εν ενεργεία εκπαιδευτικοί δέχονται υποστήριξη μόνο όταν εργάζονται με μεικτές ομάδες μαθητών.

Αξιοσημείωτο, πάντως, είναι το εξής: σε σχέση με τις προηγούμενες τέσσερις κατηγορίες, λιγότερο συχνή εμφανίζεται η παροχή ψυχολογικής ενίσχυσης των εκπαιδευτικών σε περιπτώσεις προβλημάτων προσωπικού χαρακτήρα. Μάλιστα, σε ορισμένες χώρες, υπάρχει η αίσθηση ότι η παροχή τέτοιου είδους στήριξης ενδέχεται να εκληφθεί ως άμεση αναγνώριση ύπαρξης ψυχολογικού προβλήματος για το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό.

Σε κάθε περίπτωση, οι διάφορες διαδικασίες για τη διευθέτηση των προβλημάτων των εν ενεργεία εκπαιδευτικών δεν είναι θεσμοθετημένες: μόνο στο ένα τρίτο των χωρών υπάρχουν κανονισμοί, ή επίσημες συστάσεις, για προβληματικές καταστάσεις οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν στους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς και να καταστήσουν απαραίτητη την ειδική υποστήριξή τους. Στις υπόλοιπες χώρες, είτε δεν υπάρχει κάποιο αντίστοιχο ρυθμιστικό πλαίσιο, είτε, όταν υπάρχει, αφορά μόνο σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις. Παρόλα αυτά, όταν προκύπτει ανάγκη και οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι πρέπει να ζητήσουν βοήθεια, υπάρχει η δυνατότητα να τους δοθεί, έστω και σε μη θεσμοθετημένη βάση από τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα της Πολιτείας.

¹ Μεικτές ομάδες μαθητών θεωρούνται εκείνες στις οποίες συμμετέχουν μαθητές από μία ή περισσότερες από τις επόμενες ειδικές κατηγορίες: μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μαθητές από οικογένειες μεταναστών, μαθητές με προβληματικό κοινωνικό ιστορικό ή κοινωνικές δυσκολίες, καθώς και μαθητές με σημαντικά μαθησιακά προβλήματα.

Αυστρία

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί μέρος του περιφερειακού εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Η επιμόρφωση για τους/τις νηπιαγωγούς είναι υποχρεωτική σχεδόν σε όλες τις επαρχίες. Ο χρόνος που αφιερώνεται σε επιμορφωτικές δραστηριότητες κυμαίνεται από τρεις μέχρι πέντε μέρες ετησίως.

Οι επιμορφωτικές δραστηριότητες παρέχονται:

- i. από εκείνες τις μονάδες εντός των περιφερειακών κυβερνητικών επιμορφωτικών τμημάτων που είναι υπεύθυνες για τους/τις νηπιαγωγούς,
- ii. από τους χορηγούς των νηπιαγωγείων (π.χ. φιλανθρωπικές οργανώσεις όπως 'Caritas', δήμους, επισκοπές)
- iii. από κολέγια εκπαίδευσης δασκάλων-νηπιαγωγών «Colleges of Teacher Education».

Γενικά, οι επιμορφωτικές δραστηριότητες χρηματοδοτούνται από τα ιδρύματα που τις παρέχουν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όμως, οι συμμετέχοντες μπορεί να πληρώνουν κάποια δίδακτρα.

Οι δάσκαλοι/ες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παρακολουθούν επιμορφωτικά προγράμματα στα πανεπιστημιακά ιδρύματα εκπαίδευσης δασκάλων, στα οποία οι 15 ώρες παρακολούθησης είναι υποχρεωτικές. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τα παρακολουθήσουν κυρίως κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους ωραρίου και εν μέρει κατά τον ελεύθερο χρόνο τους. Στο πλαίσιο της επιμόρφωσής τους, οι δάσκαλοι/ες μπορούν επίσης να βελτιώσουν τα εκπαιδευτικά τους προσόντα ή να αποκτήσουν επιπρόσθετα εκπαιδευτικά προσόντα. Οι δάσκαλοι ειδικών σχολείων, για παράδειγμα, μπορούν να αποκτήσουν τα αναγκαία προσόντα για να διδάξουν σε μαθητές με ειδικές ανάγκες (με προβλήματα ακοής, όρασης κλπ.).

Οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οργανώνουν την επιμόρφωσή τους ανεξάρτητα και σε συντονισμό με τους διευθυντές των σχολείων (η ανάπτυξη του προσωπικού αποτελεί ευθύνη του διευθυντή και των τοπικών εκπαιδευτικών αρχών). Τα επιμορφωτικά προγράμματα παρέχονται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας και εν μέρει στον ελεύθερο χρόνο των εκπαιδευτικών, όμως γίνονται προσπάθειες να αυξηθούν τα επιμορφωτικά προγράμματα εκτός του σχολικού ωραρίου.

Στο πλαίσιο της INSET (ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης), οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να βελτιώνουν τα εκπαιδευτικά τους προσόντα ή να αποκτούν επιπρόσθετα προσόντα (π.χ. εκπαίδευση για τη σχολική διοίκηση, εκπαίδευση εκπαιδευτικών ως επιμορφωτών των εκπαιδευτικών, για τους διαχειριστές ή τους υπεύθυνους των σχολικών βιβλιοθηκών).

Οι πανεπιστημιακές σχολές εκπαίδευσης εκπαιδευτικών προσφέρουν επιμορφωτικά προγράμματα για τους εκπαιδευτικούς. Τα προγράμματα για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών οργανώνονται ως ακολούθως: ατομικά προγράμματα με τη μορφή σεμιναρίων και εργαστηρίων, σειρές σεμιναρίων και εργαστηρίων, κύκλοι μελέτης με 6-30 ECTS (Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων), μαθήματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης με 30-60 ECTS, καθώς επίσης και εσωτερικά προγράμματα στα σχολεία, που διαμορφώνονται από τμήματα ή από όλα τα μέλη μιας σχολικής ομάδας σε εναρμόνιση με τα εσωτερικά προγράμματα σχολικής ανάπτυξης. Όλο και περισσότερο online μαθήματα και IT-supported μαθήματα (μάθηση με web platforms) αρθρώνονται για την προσφορά επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Κύπρος

Η επιμόρφωση για τους/τις νηπιαγωγούς περιλαμβάνει παρακολούθηση τόσο υποχρεωτικών όσο και προαιρετικών σειρών μαθημάτων. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είναι υπεύθυνο για την οργάνωση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στο δημόσιο τομέα της εκπαίδευσης. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ο κύριος πάροχος της επιμόρφωσης προσφέροντας και υποχρεωτικές και προαιρετικές σειρές μαθημάτων. Κάποιο είδος υποχρεωτικής επιμόρφωσης επίσης παρέχεται σε σχολικό επίπεδο. Όπως ορίζεται από το νομικό πλαίσιο (Νόμος 99/1989), δύο 40λεπτοι περίοδοι εβδομαδιαίως αφιερώνονται στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε σχολικό επίπεδο. Η επιμόρφωση επίσης παρέχεται από την Επιθεώρηση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Υπουργείου. Άλλοι φορείς ή οργανισμοί που εμπλέκονται στην εκπαίδευση μπορούν να προσφέρουν επιμορφωτικά σεμινάρια ή ημερήσιες ευκαιρίες για επιμόρφωση.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο παρέχει τις ακόλουθες σειρές υποχρεωτικών μαθημάτων που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των πρωινών ωρών και οι συμμετέχοντες απαλλάσσονται από τα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα προκειμένου να τα παρακολουθήσουν: υποχρεωτικές σειρές μαθημάτων για τους καινούριους

διευθυντές σχολείων και υποχρεωτικές σειρές μαθημάτων για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς (εισαγωγικές σειρές μαθημάτων).

Προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου συνήθως οργανώνονται το απόγευμα ή τις απογευματινές ώρες και είναι ανοικτά και δωρεάν για όλους τους εκπαιδευτικούς. Καλύπτουν μια ευρεία σειρά θεμάτων συμπεριλαμβανομένων Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας, Παιδαγωγικής και Τεχνολογίας και Επικοινωνιών. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εκδίδει ένα φυλλάδιο στην έναρξη κάθε σχολικού έτους που περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες για τα προαιρετικά σεμινάρια που θα διοργανωθούν κατά τη διάρκεια του έτους.

Πιστοποιητικά παρακολούθησης δίνονται σε όλους τους συμμετέχοντες των επιμορφωτικών προγραμμάτων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Οι διατάξεις που ισχύουν για την επιμόρφωση των δασκάλων είναι οι ίδιες με εκείνες που αναφέρονται λεπτομερώς για τους/τις νηπιαγωγούς.

Η επιμόρφωση για τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρεται από τους ίδιους παρόχους που την προσφέρουν και για τους δασκάλους και για τους νηπιαγωγούς. Επιπροσθέτως, η διεύθυνση για τη δευτεροβάθμια τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση έχει εισάγει ένα σχέδιο για συστηματική ανάπτυξη στελεχών μέσω υποτροφιών, ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με άλλες χώρες και συνεργασία με το European Training Foundation (ETF).

Τσεχία

Ο Νόμος 563/2004 για το εκπαιδευτικό προσωπικό και η τροποποίηση αρκετών νομοθετικών διατάξεων (σε ισχύ από 1 Ιανουαρίου 2005) ρυθμίζει τις απαιτήσεις για την επιτέλεση των εκπαιδευτικών καθηκόντων του εκπαιδευτικού προσωπικού, την επιμόρφωσή του και τη σταδιοδρομία του. Ο Νόμος για το εκπαιδευτικό προσωπικό καθορίζει την υποχρεωτική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα δημόσια και κρατικά σχολεία, αλλά δεν καθορίζει υποχρεωτικό περιεχόμενο.

Η επιμόρφωση ανανεώνει, συμπληρώνει ή βελτιώνει τα προσόντα, τα επεκτείνει ή επίσης μπορεί να διευκολύνει το προσωπικό να τα αποκτήσει. Ο διευθυντής ενός σχολείου οργανώνει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών του σχολείου του στο πλαίσιο ενός σχεδίου που έχει εκπονηθεί μετά από διαπραγμάτευση με το αρμόδιο συνδικαλιστικό όργανο των εκπαιδευτικών.

Γερμανία

Οι σκοποί της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αναφέρονται στη νομοθεσία των περισσότερων κρατιδίων και στους κανονισμούς για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ή στη σχολική νομοθεσία. Η υποχρέωση των εκπαιδευτικών να συμμετέχουν σε επιμορφώσεις εκφράζεται ρητά σε όλα τα κρατίδια ή με νόμους ή με διατάξεις, ενώ αποτελεί υποχρέωση των εργοδοτών (συνήθως των Υπουργείων Παιδείας και Πολιτιστικών Υποθέσεων) να εξασφαλίζουν ότι παρέχονται κατάλληλα επιμορφωτικά προγράμματα.

Ιδρύματα για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

Η επίσημη επιμόρφωση οργανώνεται στα κρατίδια σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η επιμόρφωση μπορεί να πραγματοποιείται και μέσα στο χώρο των σχολείων ή με τη μορφή καθοδηγούμενης ατομικής μελέτης.

Για να οργανώνουν επιμορφωτικά προγράμματα σε κεντρικές εγκαταστάσεις, όλα τα κρατίδια έχουν ιδρύσει ινστιτούτα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης που υπάγονται στα Υπουργεία Παιδείας και Πολιτιστικών Υποθέσεων ως ανεξάρτητοι θεσμοί. Οι κεντρικοί επιμορφωτικοί θεσμοί ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης (το κάθε ξεχωριστό κρατίδιο μπορεί να έχει αρκετά τέτοια ινστιτούτα) έχουν διάφορα ονόματα όπως Κρατική Ακαδημία (*staatliche Akademie*) ή Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών (*wissenschaftliches Institut für Lehrerfortbildung*).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε περιφερειακό τοπικό επίπεδο διεξάγεται διαφορετικά σε κάθε Κρατίδιο από τα ινστιτούτα για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών (*wissenschaftliches Institut für Lehrerfortbildung*) και τους κλάδους τους και από τις αρμόδιες αρχές της μέσης και της κατώτερης εκπαιδευτικής βαθμίδας.

Οι κατώτερες εποπτικές σχολικές αρχές (*Schulämter*) είναι συνήθως υπεύθυνες για την οργάνωση της επιμόρφωσης σε τοπικό επίπεδο.

Η επιμόρφωση μέσα στα σχολεία διεξάγεται από τα σχολεία για το δικό τους διδακτικό προσωπικό ή για μερικά μέλη του διδακτικού τους προσωπικού.

Δανία

Παρέχονται εξαιρετικές ευκαιρίες για επιμόρφωση και περαιτέρω κατάρτιση. Μεταξύ άλλων:

- Σειρές μαθημάτων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών.
- Περαιτέρω εκπαίδευση για τη διδακτική πρακτική των εκπαιδευτικών σε προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών.
- Ένας αριθμός προγραμμάτων που οδηγούν σε διπλώματα.
- Μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης στην εκπαίδευση.
- Τα πανεπιστημιακά κολλέγια προσφέρουν επαγγελματικά προγράμματα bachelor που εξασφαλίζουν ότι καλύπτονται οι περιφερειακές ανάγκες. Επίσης η επιμόρφωση και η περαιτέρω εκπαίδευση οργανώνεται σε σύνδεση με αυτά.

Εσθονία

Η επαγγελματική επιμόρφωση είναι υποχρεωτική για τους δασκάλους. Είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν ένα ελάχιστο όριο 160 ωρών επαγγελματικής επιμόρφωσης κάθε πέντε χρόνια. Η επιμόρφωσή τους χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Υπάρχουν αρκετοί πάροχοι που προσφέρουν μια μεγάλη ποικιλία επιμορφωτικών προγραμμάτων, με τη μορφή σειράς μαθημάτων. Συνήθως τα ιδρύματα εκπαίδευσης των δασκάλων κάνουν μια επιλογή για τις σειρές μαθημάτων που είναι οι περισσότερες χρήσιμες.

Ισπανία

Οι διοικήσεις της εκπαίδευσης σχεδιάζουν τις επιμορφωτικές δραστηριότητες για το διδακτικό προσωπικό στα δημόσια σχολεία και εγγυώνται μια ποικίλη και δωρεάν προσφορά αυτών των δραστηριοτήτων. Τα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών σχεδιάζονται σύμφωνα με τις προτεραιότητες της

αντίστοιχης αυτόνομης κοινότητας και τις ανάγκες για επιμόρφωση, όπως αυτές εκφράζονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, και οργανώνονται ανά ειδικότητες και βαθμίδες εκπαίδευσης.

Οι επιμορφωτικές δραστηριότητες οργανώνονται από τις διοικήσεις της εκπαίδευσης κι εφαρμόζονται σε πανεθνικό επίπεδο, εφόσον ικανοποιούν τις βασικές απαιτήσεις που η κυβέρνηση θέτει. Εναλλακτικά, το Υπουργείο Παιδείας επίσης παρέχει δημόσια επιμορφωτικά προγράμματα για τους εκπαιδευτικούς και θεσμοθετεί τις σχετικές συμφωνίες με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Αφού οι εκπαιδευτικοί λάβουν μέρος σ' αυτές τις επιμορφωτικές δραστηριότητες, εκδίδονται και χορηγούνται πιστοποιητικά παρακολούθησης. Το να συμμετάσχει κάποιος εκπαιδευτικός στις επιμορφωτικές δραστηριότητες έχει άμεση επίδραση στην επαγγελματική σταδιοδρομία του, καθώς οι επιμορφωτικές δραστηριότητες θεωρούνται ως μοριοδοτούμενα προσόντα (μόρια μεταθέσεων, για την επιλογή σε διοικητικές θέσεις των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) ή ως απαραίτητη προϋπόθεση για να δικαιούται κάποιος εκπαιδευτικός επίδομα στο μισθό του. Το ποσό και η ονομασία αυτού του επιδόματος ποικίλουν στις διάφορες αυτόνομες κοινότητες.

Φινλανδία

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία που να ρυθμίζει τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Η υποχρέωση για συμμετοχή στην επιμόρφωση εν μέρει ορίζεται με διάφορα νομοθετικά διατάγματα και εν μέρει ορίζεται με συλλογικές συμφωνίες. Γενικά, οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι να επιμορφώνονται για τρεις έως πέντε μέρες ετησίως.

Στη Φινλανδία, η συνεχιζόμενη εκπαίδευση για το εκπαιδευτικό προσωπικό θεωρείται ότι αποτελεί ευθύνη των εκπαιδευτικών φορέων και των ίδιων των εκπαιδευτικών. Η κυβέρνηση χρηματοδοτεί την επιμόρφωση συσχετίζοντάς τη με μεταρρυθμίσεις ή προτεραιότητες μέσα στην εκπαίδευση.

Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση οργανώνεται από ένα κρατικό εκπαιδευτικό κέντρο, από πανεπιστημιακές μονάδες συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, πολυτεχνικά σχολεία με μονάδες εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, πανεπιστημιακά τμήματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, θερινά πανεπιστήμια και από διάφορους ιδιωτικούς οργανισμούς. Η επιμόρφωση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευτικούς της βασικής

εκπαίδευσης. Ο αριθμός των ημερών επικυρώνεται με συλλογικές συμφωνίες ή με τοπικές συμφωνίες.

Ουγγαρία

Όπως όλοι οι εκπαιδευτικοί της δημόσιας εκπαίδευσης, οι εκπαιδευτικοί στα επαγγελματικά σχολεία πρέπει να επιμορφώνονται 120 ώρες συνολικά κάθε επτά χρόνια. Πιστοποιημένα προγράμματα διαθέσιμα στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης δημοσιεύονται κάθε χρόνο.

Λιθουανία

Οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται στις σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης έχουν δικαίωμα να παρακολουθήσουν σειρές επιμορφωτικών μαθημάτων το ελάχιστο 5 μέρες ετησίως και τους χορηγείται πιστοποιητικό, όπως αυτό καθορίζεται από το Υπουργείο Εκπαίδευσης και Επιστήμης. Ο νόμος για την εκπαίδευση αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι να βελτιώνουν τα επαγγελματικά τους προσόντα αλλά δεν καθορίζει κάποιες υποχρεωτικές μορφές αυτής της διαδικασίας.

Η υποχρεωτική επιμόρφωση είναι αναγκαία για την εφαρμογή του κρατικού εκπαιδευτικού προγράμματος, ή για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού σε περίπτωση χαμηλής απόδοσης στην εργασία του. Επιμόρφωση που να ανταποκρίνεται στις επιθυμίες των εκπαιδευτικών ενθαρρύνεται από τα επιμορφωτικά ιδρύματα, υποστηρίζεται από το κράτος και παρέχεται με τέτοιο τρόπο που να ανταποκρίνεται και στις ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Επιπροσθέτως, η επιμόρφωση μπορεί να είναι συνεχής ή περιστασιακή. Στην ιδανική της μορφή η περιστασιακή επιμόρφωση διαρκεί από μία ως τρεις εργάσιμες ημέρες, που μπορεί να περιλαμβάνει από μια μέχρι δέκα χρονικές περιόδους. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σ' αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα λαμβάνουν πιστοποιητικά παρακολούθησης από τα επιμορφωτικά ιδρύματα. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών θεωρείται ότι είναι καλύτερο να πραγματοποιείται όταν οι μαθητές βρίσκονται σε σχολικές διακοπές.

Πορτογαλία

Για να εξελιχτούν κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να παρακολουθήσουν και να περάσουν ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση, που αντιστοιχεί σε 25 ώρες ετησίως κατά μέσο όρο.

Σλοβακία

Το Υπουργείο Παιδείας ελέγχει την εφαρμογή της ενδοϋπηρεσιακής παιδαγωγικής κατάρτισης.

Προς το παρόν η οργάνωση, το περιεχόμενο η έκταση εφαρμογής και οι μορφές της ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης των εκπαιδευτικών στελεχών καθορίζονται από το διάταγμα του Υπουργείου Παιδείας της Σλοβακικής Δημοκρατίας Αρ. 42/1996 του Νόμου για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών, όπως έχει τροποποιηθεί από το Νόμο για την Ανώτατη Εκπαίδευση Αρ. 131/2002.

Η επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού ρυθμίζεται από το Υπουργείο Παιδείας της Σλοβακικής Δημοκρατίας μέσω οργανισμών για την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, όπως Methodical-educational Centre, the National Institute for Education, the State Vocational Education Institute, ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και από άλλους εκπαιδευτικούς θεσμούς, φορείς και ιδρύματα.

Οι προαναφερόμενοι οργανισμοί συνεργάζονται στενά με την τοπική κρατική διοίκηση στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι εισαγωγικές απαιτήσεις της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών προσδιορίζονται σε συνάρτηση με τη μορφή επιμόρφωσης που αιτούνται οι εκπαιδευτικοί.

Ατομικές μορφές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών προβλέπονται με νομοθετικό διάταγμα του Υπουργείου Παιδείας της Σλοβακικής Δημοκρατίας Αρ. 42/1996 του Νόμου για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των εξετάσεων ειδίκευσης σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα Αρ. 374/2005 του Νόμου για την επαγγελματική και παιδαγωγική ικανότητα των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικοί συνήθως κάνουν αίτηση για διάφορες μορφές επιμόρφωσης μέσω των διευθυντών των σχολείων. Ο διευθυντής του σχολείου αποφασίζει ποιες μορφές επιμόρφωσης είναι προτιμότερες ανάλογα με τις εκπαιδευτικές και μορφωτικές πρακτικές του σχολείου, καθώς και με τα ατομικά ενδιαφέροντα, τις ανάγκες των εκπαιδευτικών και τις συνθήκες του σχολείου. Με βάση τα κριτήρια

- Σχολικά δίκτυα, όπως ανταλλαγές μεταξύ σχολείων ή εικονικά δίκτυα, για παράδειγμα μοίρασμα καλών πρακτικών.
- Εξωτερικές δραστηριότητες όπως σειρές κατάρτισης, μεταπτυχιακές σπουδές, συνέδρια, διεθνείς εκπαιδευτικές επιμορφωτικές επισκέψεις κι ανταλλαγές και εκπαιδευτικές άδειες για συγκεκριμένους έμπειρους δασκάλους.

Σκωτία

Ο όρος Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Ανάπτυξη (ΣΕΑ-CPD) χρησιμοποιείται τώρα στη Σκωτία για να καλύψει ολόκληρο το εύρος παροχής ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης. Υπάρχει ένα σημαντικό πλήθος από παρόχους πολλών ειδών οι οποίοι καλύπτουν τα περισσότερα γνωστικά αντικείμενα και πολλές όψεις της σχολικής ζωής. Η ΣΕΑ υποστηρίζει τη μάθηση των εκπαιδευτικών μετά από την αρχική εκπαίδευσή τους, για να βελτιώσει την επαγγελματική τους ικανότητα και να μεγιστοποιήσει τη δυναμικότητά τους. Η παροχή επιμορφωτικών ευκαιριών ποικίλει ανάλογα με τις εκπαιδευτικές αρχές σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες, αλλά επί του παρόντος, υπάρχει αναπόφευκτα μια στενή επικέντρωση στις αλλαγές του αναλυτικού προγράμματος.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενημερώνονται και να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε εγκεκριμένες σειρές παρακολούθησης μαθημάτων. Μπορούν να προσδιορίσουν τις επιμορφωτικές τους ανάγκες οποιαδήποτε στιγμή. Στο έντυπο *A Teaching Profession for the 21st Century* καθορίζεται ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρακολουθήσουν ένα συμβατικό όριο 35 ωρών δραστηριοτήτων ΣΕΑ ετησίως. Θα πρέπει να επικεντρωθούν σε ένα σχέδιο ΣΕΑ για την ερχόμενη σχολική χρονιά, μετά από συζήτηση με το διευθυντή τους, στο πλαίσιο μιας επίσημης διαδικασίας επαγγελματικού στοχασμού κι επαγγελματικής ανάπτυξης. Αυτό το σχέδιο θα πρέπει να βασίζεται στις ατομικές επαγγελματικές ανάγκες και στις προτεραιότητες που θέτει το σχολείο, καθώς επίσης και στις τοπικές και εθνικές προτεραιότητες. Οι εκπαιδευτικοί αναμένεται να δημιουργήσουν ένα portfolio της δικής τους ΣΕΑ. Αυτή η προσφορά χρόνου ΣΕΑ είναι επιπρόσθετη των 5 ημερών ετησίως που οι εκπαιδευτικοί αφιερώνουν για δραστηριότητες ΣΕΑ στο σχολείο τους εκτός των ωρών διδασκαλίας, όταν οι μαθητές δεν έχουν μαθήματα στο σχολείο. Αυτές οι “closure days” (καταληκτικές μέρες) είναι συνήθως αφιερωμένες σε

δραστηριότητες ΣΕΑ που οργανώνονται ή βρίσκονται σε συμφωνία με το διευθυντή της σχολικής μονάδας/κέντρου ή από τις τοπικές αρχές.

Οι κύριοι πάροχοι ΣΕΑ είναι οι τοπικές αρχές, τα σχολεία τα ίδια, συχνά με εξωτερική υποστήριξη και τα πανεπιστήμια που είναι υπεύθυνα για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Άλλα εθνικά σώματα, όπως το «Learning and Teaching Scotland», αναπτύσσουν προγράμματα μαθημάτων, στα οποία οι εκπαιδευτικοί μπορούν να κάνουν αίτηση για να τα παρακολουθήσουν. Σε επίπεδο τοπικών εκπαιδευτικών αρχών, οι εκπαιδευτικοί σύμβουλοι οργανώνουν σειρές μαθημάτων, τα οποία οι εκπαιδευτικοί έχουν την ευκαιρία να τα παρακολουθήσουν. Τα πανεπιστήμια, εκτός από τη συνεισφορά τους γενικά στην επιμόρφωση, προσφέρουν μια ποικιλία σειρών μαθημάτων, συχνά σε αρθρωτή μορφή, που καταλήγουν σε δίπλωμα ή σε μεταπτυχιακό τίτλο. Τα πανεπιστήμια επίσης προσφέρουν ακαδημαϊκά προγράμματα που οδηγούν σε πιστοποιητικό Chartered Teacher.

Η ΣΕΑ, φυσικά, δεν περιλαμβάνει μόνο για να οργανώνει σειρές μαθημάτων. Μερικές από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης πραγματοποιούνται στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται με συναδέλφους μέσα στο εργασιακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται ως επαγγελματικό σώμα, για παράδειγμα να ψάχνουν για καινούριες εμπειρίες, να αναπτύσσουν νέες συνεργασίες, να προωθούν τη θεωρητική γνώση και να συνεισφέρουν στις σχολικές και κλαδικές πηγές πληροφόρησης και εκπαιδευτικής πολιτικής. Μια καινοτομία βασισμένη στο σχολείο περιλαμβάνει καθοδήγηση και μέντορες. Αυτές οι δραστηριότητες έχουν μια σημαντική συνεισφορά στις επαγγελματικές δεξιότητες που θα πρέπει υποστηρίζονται αφενός από το μέντορα αφετέρου από τον εκπαιδευτικό.

Το 2002 η Διεύθυνση Σχολείων της Σκωτικής Κυβέρνησης διένειμε σε όλες τις εκπαιδευτικές αρχές και τους εκπαιδευτικούς οδηγίες για την επαγγελματική ανανέωση και ανάπτυξη. Οι οδηγίες αυτές παρέχουν ένα πλαίσιο ΣΕΑ, ανάλογα με τα διάφορα στάδια της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών. Το πλαίσιο βασίζεται σε 3 Standards που όλα αναφέρονται στην επάρκεια-ικανότητα.

- Standard για την πλήρη πρόληψη. Φυσιολογικά επιτυγχάνεται στο τέλος του έτους της δόκιμης υπηρεσίας.

- Standard για τον πιστοποιημένο εκπαιδευτικό (Chartered Teacher). Αυτό έχει ως σκοπό να ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να επικεντρωθούν στον εμπλουτισμό της διδασκαλίας και της μάθησης. Περιλαμβάνει ακαδημαϊκή μελέτη και την επικύρωση της προηγούμενης μαθησιακής διαδρομής για να επιτύχει το status του πιστοποιημένου εκπαιδευτικού (Chartered Teacher).
- Standard για προϊσταμένους (θέσεις ευθύνης). Από την 1^η Αυγούστου 2005 οι εκπαιδευτικοί που ορίζονται στην πρώτη τους θέση ευθύνης, πρέπει να αποδείξουν ότι ανταποκρίνονται σε αυτό το Standard. Αυτό μπορεί να γίνει παίρνοντας την Σκωτική Εξειδίκευση για Προϊσταμένους (Scottish Qualification for Headship) είτε μέσω διαδικασιών των τοπικών εκπαιδευτικών αρχών είτε μέσω Ευέλικτης Διαδρομής για Προϊσταμένους της Κυβέρνησης.

1.2.3. Καλές πρακτικές στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών

Στη διεθνή βιβλιογραφία που αφορά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών τονίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί:

α) επιλέγουν περισσότερο να παρακολουθούν δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης στις οποίες συμμετέχουν οι ίδιοι με ενεργό τρόπο (Garet, Birman, Porter, Yoon, & Desimone, 2001)

β) είναι περισσότερο πιθανόν να ωφεληθούν από την παρακολούθηση δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης οι οποίες τους ικανοποιούν ως προς το περιεχόμενό τους, έχουν εκτεταμένη διάρκεια, περιέχουν ομαδική συμμετοχή των εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε ένα σχολείο, εμπεριέχουν ενεργητικές μαθησιακές ευκαιρίες και είναι συνδεδεμένες με άλλες δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο (Cohen & Hill, 2000· Desimone, Porter, Garet, Suk Yoon, & Birman, 2002· Garet et al., 2001· Loucks-Horsley, Hewson, Love, & Stiles, 1998· Porter, Garet, Desimone, & Birman, 2003, όπως αναφέρονται στους Smith & Rowley, 2005:128).

Στο χώρο της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην έννοια των καλών πρακτικών. Στη δεκαετία του 1970 και του

1980, η έννοια της καινοτομίας αναφερόταν περισσότερο σε projects παρά σε καλές πρακτικές. Τέτοια projects ήταν πολύ καλά στοχευμένα, αφορούσαν μόνο μια ξεχωριστή ομάδα εκπαιδευτικών και μαθητών, ή μόνο ένα σχολείο ή ομάδα σχολείων. Μπορούσαν να είναι θεματικά projects που απευθύνονταν σε νέες προκλήσεις όπως η αγωγή υγείας και η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Άλλα projects εφαρμόζονταν στον κοινωνιο-παιδαγωγικό τομέα. Το αντικείμενό τους ήταν να οικοδομήσουν εναλλακτικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις για τη μάθηση μαθητών που προέρχονται από στερημένα μορφωτικά περιβάλλοντα (Benavente et al. 2003). Τέτοια projects, που είχαν ως σκοπό τους την «έρευνα δράσης», οικοδομούσαν καλές πρακτικές συνδέοντας τους διάφορους συμμετέχοντες με τις τοπικές κοινωνίες (Benavente & Panchaud, 2008: 162).

Από το τέλος της δεκαετίας του 1980 και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, μια καινούρια τάση έγινε φανερή. Αυτή η τάση ήταν η προώθηση των καινοτομιών, που αναπτύσσονταν στο χώρο της εκπαίδευσης, οι οποίες έδιναν περισσότερο πρακτικές λύσεις σε πραγματικά προβλήματα κοινωνικών ανισοτήτων τα οποία είχαν μεταβληθεί σε προβλήματα σχολικών ανισοτήτων με όρους πρόσβασης κι επιτυχίας (Benavente & Panchaud, 2008: 163).

Έτσι, λοιπόν, τα εκπαιδευτικά συστήματα θα μπορούσαν να προωθήσουν ανταλλαγές μεταξύ τους και να προωθήσουν ιδιαίτερα το ζήτημα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη, όπως επίσης και τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, περιφερειών και χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αναπτύξουν μια βαθύτερη ανάλυση στο χώρο των εκπαιδευτικών καινοτομιών και μια ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Στη βιβλιογραφία τονίζεται ότι τα παραδείγματα καλών πρακτικών είναι αναγκαία για να δια φωτίσουμε αυτό που βλέπουμε και να δώσουμε μια επιπρόσθετη προοπτική στη διδασκαλία των εκπαιδευτικών. Πιθανόν να υπάρχουν παραδείγματα καλών πρακτικών μεταξύ των σχολείων, των εκπαιδευτικών, των επιμορφωτικών ιδρυμάτων αλλά οι πρακτικές αυτές να χρειάζονται συστηματική υποστήριξη για να μπορούν να εξαπλωθούν και να πολλαπλασιαστούν σε μεγαλύτερη κλίμακα (Banaji et al, 2010: 5). Οι υπεύθυνοι της εκπαιδευτικής πολιτικής έχουν έναν αποφασιστικό διευκολυντικό ρόλο στη διασπορά αυτών των καλών πρακτικών. Η πιο συνηθισμένη εικόνα που καταγράφεται είναι ότι περιστασιακά τα επιμορφωτικά κέντρα, οι εκπαιδευτές των εκπαιδευτικών, τα σχολεία ή οι εκπαιδευτικοί παρέχουν παραδείγματα εξαιρετικών και καινοτόμων πρακτικών (Banaji et al, 2010: 17).

1.2.4. Παραδείγματα καλών πρακτικών:

- Η μικροδιδασκαλία την οποία μπορούμε να παρακολουθήσουμε, να διαχειριστούμε επιδέξια και να ελέγξουμε.
- Οι δειγματικές διδασκαλίες από πραγματικούς εκπαιδευτικούς σε πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας όπου αντιπροσωπεύονται διαφορετικά αντικείμενα, προσεγγίσεις και μεθοδολογίες.
- Η ανάλυση των ίδιων των καλών πρακτικών σε επιμέρους τμήματα ώστε να γίνει μια αποτίμησή τους.
- Η ανάπτυξη των σχολείων ως κοινοτήτων μάθησης (learning communities) μέσω της παρακολούθησης επιμορφωτικών προγραμμάτων. Συνήθως οι εκπαιδευτικοί που εμπλέκονται σε τέτοιου είδους συνεργασίες κερδίζουν μια μεγαλύτερη αίσθηση της εμπλοκής τους στις εξελίξεις που συμβαίνουν στο χώρο της εκπαίδευσης και ευκαιρίες να εκσυγχρονίσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, ενώ τα ιδρύματα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ωφελούνται ιδιαίτερα από την επαφή με την καθημερινή ζωή των σχολείων και μαθαίνουν από τις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στα σχολεία (ETUCE, 2008: 25).
- Η συνεργατική μάθηση και ανταλλαγή: οι συμμετέχοντες καλούνται να προσφέρουν τις ερευνητικές και επαγγελματικές τους εμπειρίες σε «collegial in-service mini training workshops» κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων, και σχεδιάζουν οι ίδιοι την παρουσίασή τους (Altrichter & Posch, 2010:61).
- Σύστημα υποστήριξης και εισαγωγής μιας «επαγγελματικής κοινότητας». Μέσω των σεμιναρίων και των τοπικών ομάδων εκπαιδευτικών, η ατομική έρευνα δράση ενσωματώνεται σε μια συμβουλευτική δομή που προσφέρει άφθονες ευκαιρίες για συζήτηση προβλημάτων που σχετίζονται με τα περιεχόμενα και τις μεθόδους διδασκαλίας, καθώς επίσης για κριτική

ανατροφοδότηση και βοήθεια (π.χ. για συνεντεύξεις μαθητών) με σεβασμό στην αναπτυξιακή και ερευνητική τους εργασία. Οι συμμετέχοντες σ' αυτή τη διαδικασία είναι ερευνητές-συνάδελφοι εκπαιδευτικοί, όπως επίσης και εξωτερικοί εμπειρογνώμονες (όπως ερευνητές ή επιμορφωτές εκπαιδευτικών) που υποστηρίζουν την έρευνα των εκπαιδευτικών ως κριτικοί φίλοι (Altrichter & Posch, 2010:62).

- Η έρευνα-δράση η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μία προσέγγιση στην επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών. Η έρευνα δράση έχει πλέον ευρεία αποδοχή ως ένα μοντέλο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα επιμορφωτικά προγράμματα (Halton, 2004: 130).

Η έρευνα-δράση αποτελεί ουσιαστικά μία συνεργατική διαδικασία, για παράδειγμα μεταξύ εκπαιδευτικών-ερευνητών, μεντόρων και «κριτικών φίλων», και μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη του «σχολείου που μαθαίνει» (“learning school”) και του επαγγελματισμού που αλληλεπιδρά (Fullan 1982/1992· Fullan and Hargreaves 2000, όπως αναφέρεται στους Vogrin, & Zuljan, 2009:61), παρέχοντας καλύτερη θεμελίωση για την επαγγελματική ανάπτυξη των μελών του οργανισμού ή του προσωπικού του σχολείου.

Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν την έρευνα-δράση ως μια μορφή αναστοχασμού για να αναδομήσουν τις δράσεις τους και την κατάσταση μέσα στην οποία οι ίδιοι λειτουργούν (Ponte, 2005: 281). Επίσης, οι εκπαιδευτικοί μέσω της έρευνας δράσης:

α) αναστοχάζονται πάνω στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και πάνω στη διαδικασία που οδηγεί σ' αυτά τα αποτελέσματα,

β) κατανοούν καλύτερα την πολυπλοκότητα της καθημερινής πραγματικότητας στην εκπαίδευση και τον τρόπο με τον οποίο τα συγκεκριμένα αντικείμενα γίνονται αντιληπτά σε εκείνη την κατάσταση

Πηγές

Structures of education and training systems in Europe. Austria 2009/10. Prepared by the Austrian EURYDICE information unit with the support of Mag.a Elisabeth Repper-Braun Translation into English by Mag.a Sabina Illmer.

Structures of education and training systems in Europe Cyprus. 2009/10. Prepared by Dr. Danae Lordou-Kaspari with the support of Christiana Haperi CY Eurydice Unit.

Structures of education and training systems in Europe. Czech Republic. 2009/10. Prepared by Institute for Information on Education (ÚIV) Czech Eurydice Unit.

Structures of education and training systems in Europe. Germany 2009/10. Prepared by: Eurydice-Informationsstelle beim Bundesministerium für Bildung und Forschung.

Structures of education and training systems in Europe. Denmark 2009/10. Prepared by The Danish Eurydice Unit with the support of Refernet, The Ministry of Education and the Ministry of Science, Technology and Innovation.

Structures of education and training systems in Europe. Estonia 2009/10. Prepared by Eurydice National Unit with the support of Heli Aru, Heda Kala, Inge Kiviselg, Merike Mändla, Kalle Toom, Annika Tina, Epp Rebane.

Structures of education and training systems in Europe. Spain 2009/10. Prepared by Spanish Eurydice Unit Ministry of Education Institute for Education Training, Research and Innovation.

Structures of education and training systems in Europe. Finland 2009/10. Prepared by EURYDICE Unit Finnish National Board of Education.

Structures of education and training systems in Europe. Hungary 2009/10. Prepared by Judit Juhasz, Judit Lannert, Edit Sinka, Eva Tot.

Structures of education and training systems in Europe. Lithuania 2009/10. Prepared by Dr. Kęstutis Kaminskas with the support of Ministry of Education and Science.

Structure of education, vocational training and adult education in Europe. Portugal 2006/07. Information provided by: Eurydice Portuguese Unit Ministry of Education Bureau for Information and Assessment of the Education System.

Structures of education and training systems in Europe. Slovakia 2009/10. Prepared by Slovak Eurydice Unit with the support of external experts from the Ministry of Education of the SR.

Structures of education and training systems in Europe. United Kingdom – England 2009/10. Prepared by Catherine Higginson with the support of Natalia Cuddy, UK ReferNet.

Structures of education and training systems in Europe. United Kingdom – Scotland 2009/10. Prepared by Alan P. Ogg H.M. Inspector of Education.

Quality Assurance in Teacher Education in Europe (2006). Eurydice. The information network on education in Europe.

1.3.Συνολικά και ανά ΠΕΚ δεδομένα για τους εκπαιδευτικούς που επιμορφώθηκαν το σχολικό έτος 2009-2010

Δεδομένα

Όπως διαπιστώνουμε από το σχετικό πίνακα, στην πρώτη φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης, το σχολικό έτος 2009-2010, επιμορφώθηκαν 8.216 νεοδιόριστοι και αναπληρωτές. Ειδικότερα, φοίτησαν 6.236 νεοδιόριστοι και 1.980 αναπληρωτές. Εξ αυτών, μόνο ένα μικρό μέρος (οι 998) φοίτησαν στη δεύτερη και τρίτη φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης (το 12% του συνόλου).

Πίνακας 1

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	332	5,32	235	11,87	32	3,21	567	6,90
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	2597	41,65	1186	59,90	244	24,45	3783	46,04
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	982	15,75	155	7,83	204	20,44	1137	13,84
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	2054	32,94	399	20,15	487	48,80	2453	29,86
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	81	1,30	5	0,25	6	0,60	86	1,05
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	190	3,05	0	0,00	25	2,51	190	2,31
ΣΥΝΟΛΑ	6236	100	1980	100	998	100	8216	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Το 46% των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν την εισαγωγική επιμόρφωση ήταν γυναίκες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της πρωτοβάθμιας

εκπαίδευσης. Περίπου το 30% ήταν γυναίκες εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, οι άνδρες εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μόλις πλησίασαν το 7% και οι άνδρες εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας το 14% του συνόλου των νεοδιόριστων και των αναπληρωτών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 1^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	567	13,03	1223	31,63	1790	21,79
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	3783	86,97	2643	68,37	6426	78,21
ΣΥΝΟΛΟ	4350	100	3866	100	8216	100

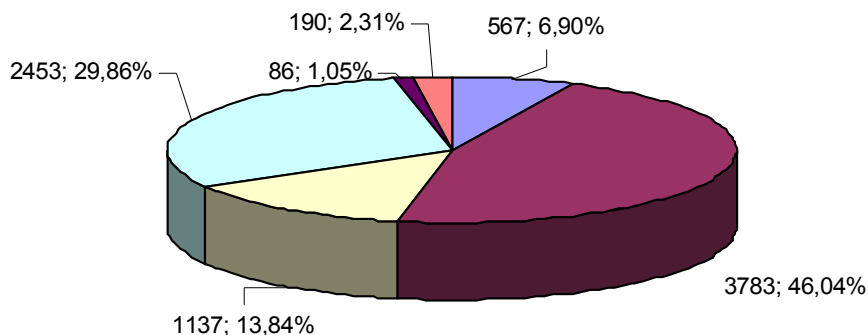
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Επισημαίνουμε ότι συνολικά το 78% των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης το σχολικό έτος 2009-2010 ήταν γυναίκες.

Γράφημα 1

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση, 2009-2010

Επιμορφωνόμενοι εκπαιδευτικοί

- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 2

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	10	6,21	4	4,55	0	0	14	5,62
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	53	32,92	52	59,09	0	0	105	42,17
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	18	11,18	10	11,36	8	26,67	28	11,24
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	68	42,24	22	25,00	20	66,67	90	36,14
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	1	0,62	0	0	0	0	1	0,40
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	11	6,83	0	0	2	6,67	11	4,42
ΣΥΝΟΛΑ	161	100	88	100	30	100	249	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Στη συνέχεια παραθέτουμε ανάλογα στοιχεία ανά ΠΕΚ, ώστε να σχηματίσουμε μια εικόνα για το έργο κάθε ΠΕΚ ξεχωριστά.

Πίνακας 2^α

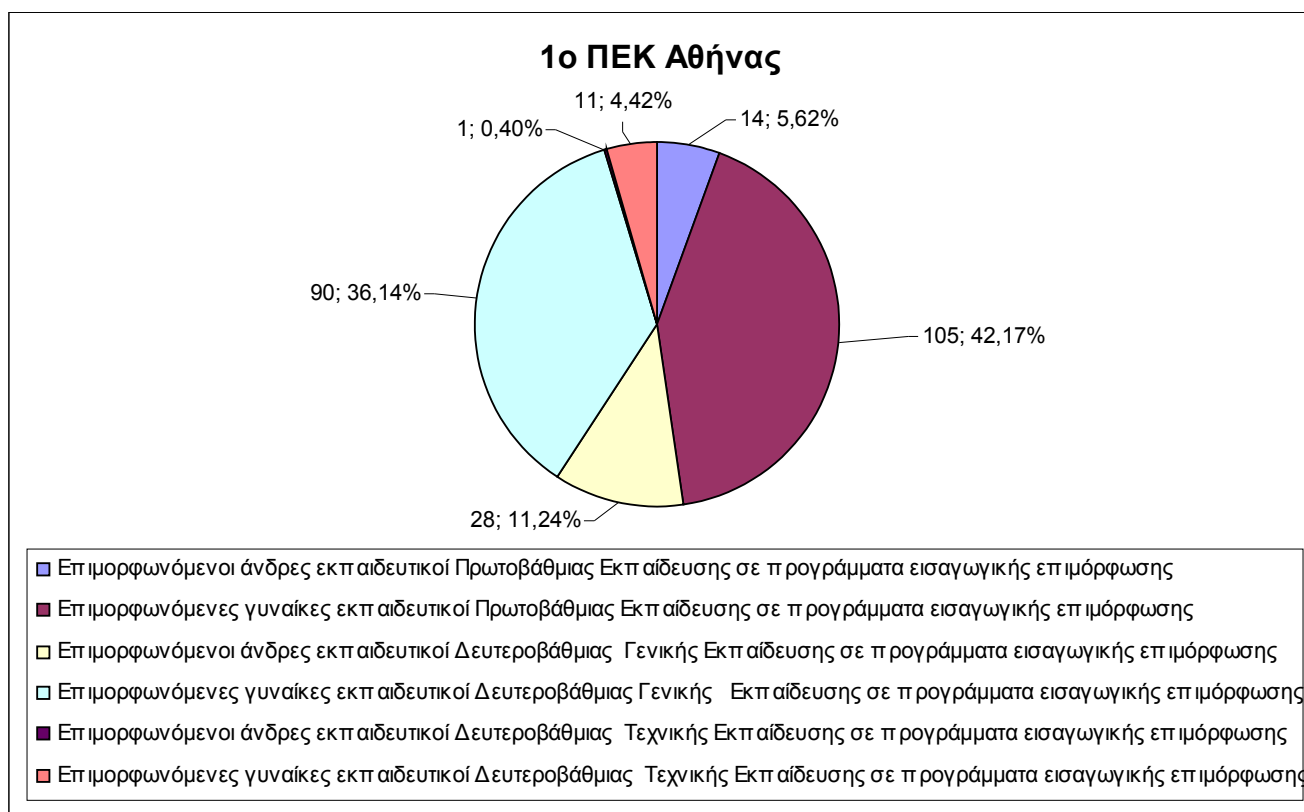
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	14	11,76	29	22,31	43	17,27
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	105	88,24	101	77,69	206	82,73
ΣΥΝΟΛΟ	119	100	130	100	249	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΙΠΕΚ

Γράφημα 2

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1^ο ΠΕΚ Αθήνας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΙΠΕΚ

Πίνακας 3

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	31	7,26	3	4,35	2	3,77	34	6,85
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	195	45,67	60	86,96	4	7,55	255	51,41
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	52	12,18	2	2,90	1	1,89	54	10,89
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	127	29,74	4	5,80	39	73,58	131	26,41
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	7	1,64	0	0	0	0	7	1,41
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	15	3,51	0	0	7	13,21	15	3,02
ΣΥΝΟΛΑ	427	100	69	100	53	100	496	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 3^α

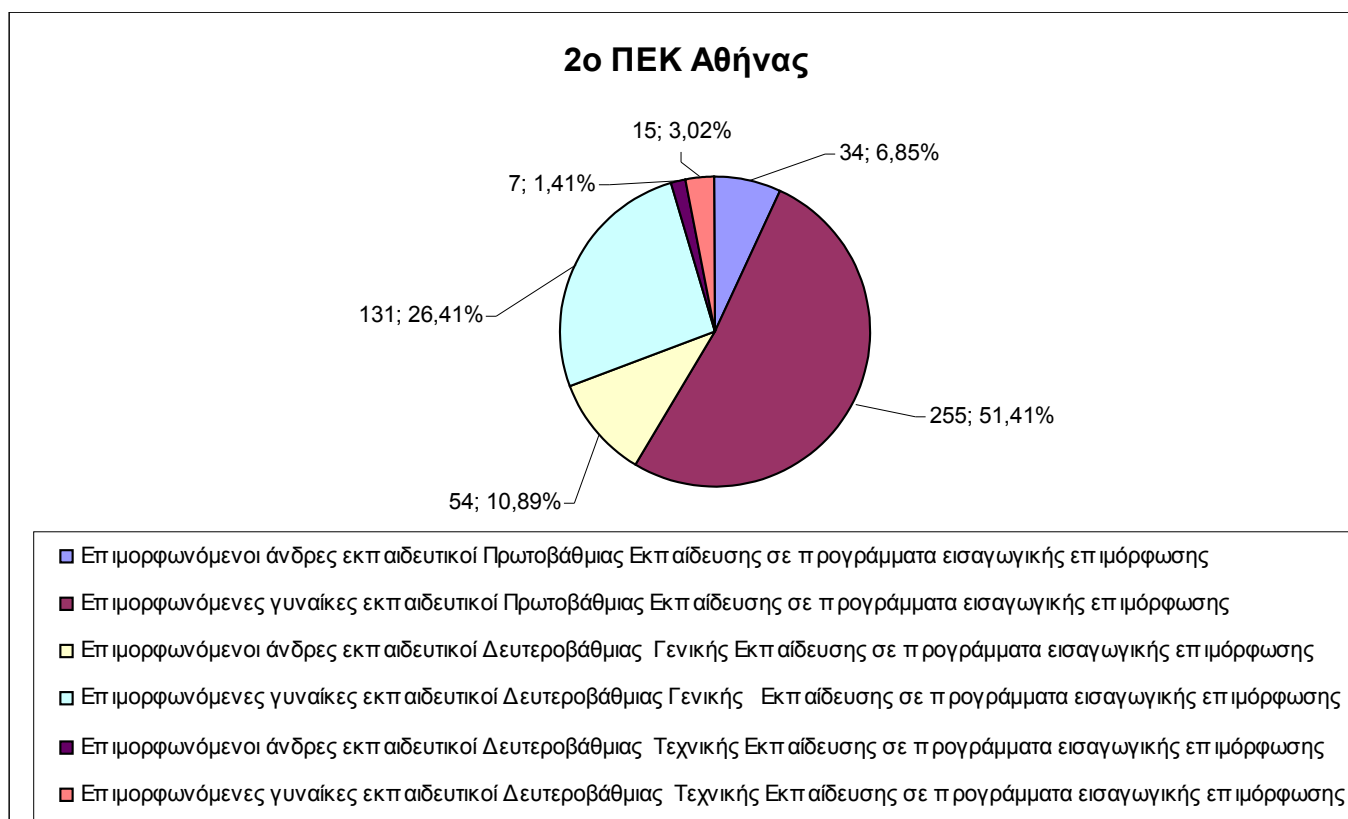
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	34	11,76	61	29,47	95	19,15
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	255	88,24	146	70,53	401	80,85
ΣΥΝΟΛΟ	289	100	207	100	496	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 3

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2^ο ΠΕΚ Αθήνας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 4

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	18	5,03	5	6,17	3	9,09	23	5,24
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	172	48,04	66	81,48	11	33,33	238	54,21
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	51	14,25	1	1,23	4	12,12	52	11,85
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	109	30,45	9	11,11	14	42,42	118	26,88
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	0	0	0	0	0	0	0	0
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	8	2,23	0	0	1	3,03	8	1,82
ΣΥΝΟΛΑ	358	100	81	100	33	100	439	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 4^α

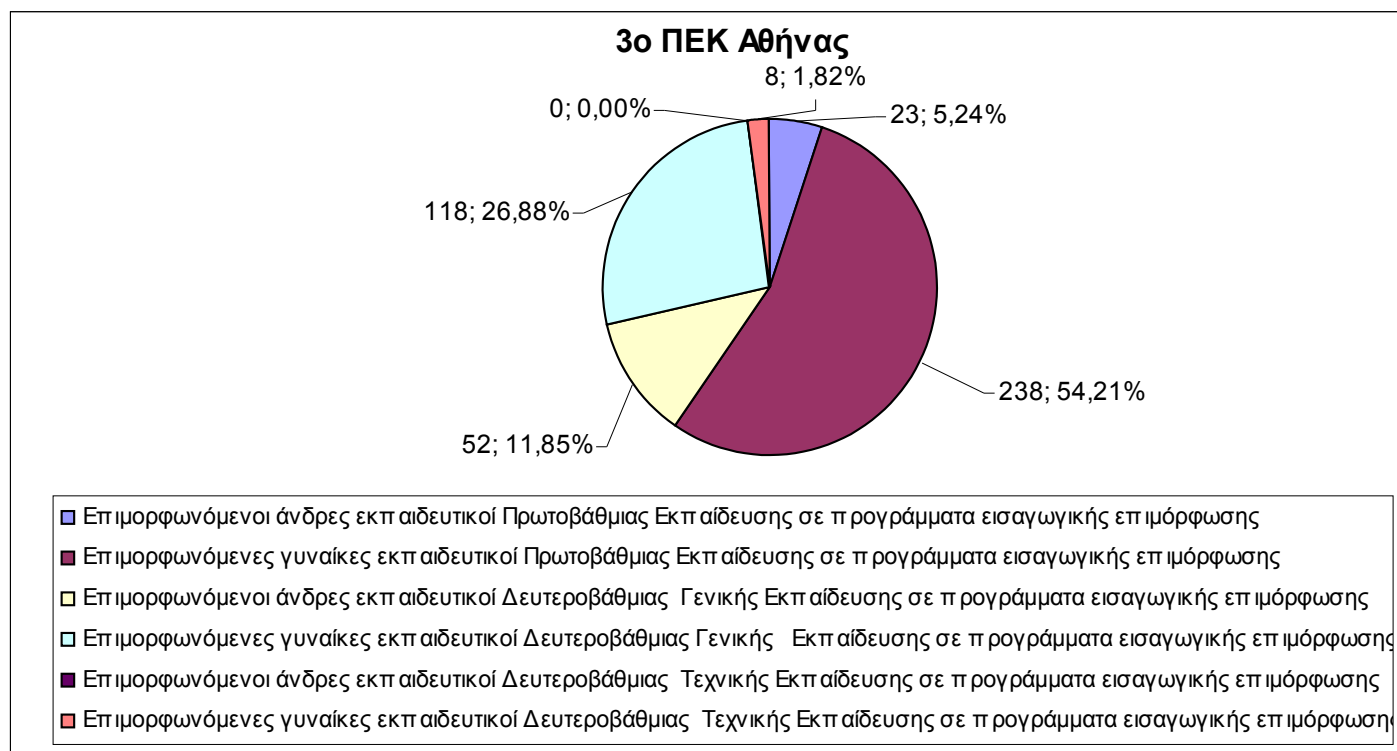
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3^ο ΠΕΚ Αθήνας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	23	8,81	52	29,21	75	17,08
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	238	91,19	126	70,79	364	82,92
ΣΥΝΟΛΟ	261	100	178	100	439	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 4

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 3^ο ΠΕΚ Αθήνας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 5

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	33	3,43	50	21,93	4	1,97	83	6,98
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	326	33,92	147	64,47	34	16,75	473	39,78
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	205	21,33	9	3,95	51	25,12	214	18
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	370	38,50	22	9,65	114	56,16	392	32,97
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	9	0,94	0	0	0	0	9	0,76
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	18	1,87	0	0	0	0	18	1,51
ΣΥΝΟΛΑ	961	100	228	100	203	100	1189	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 5^α

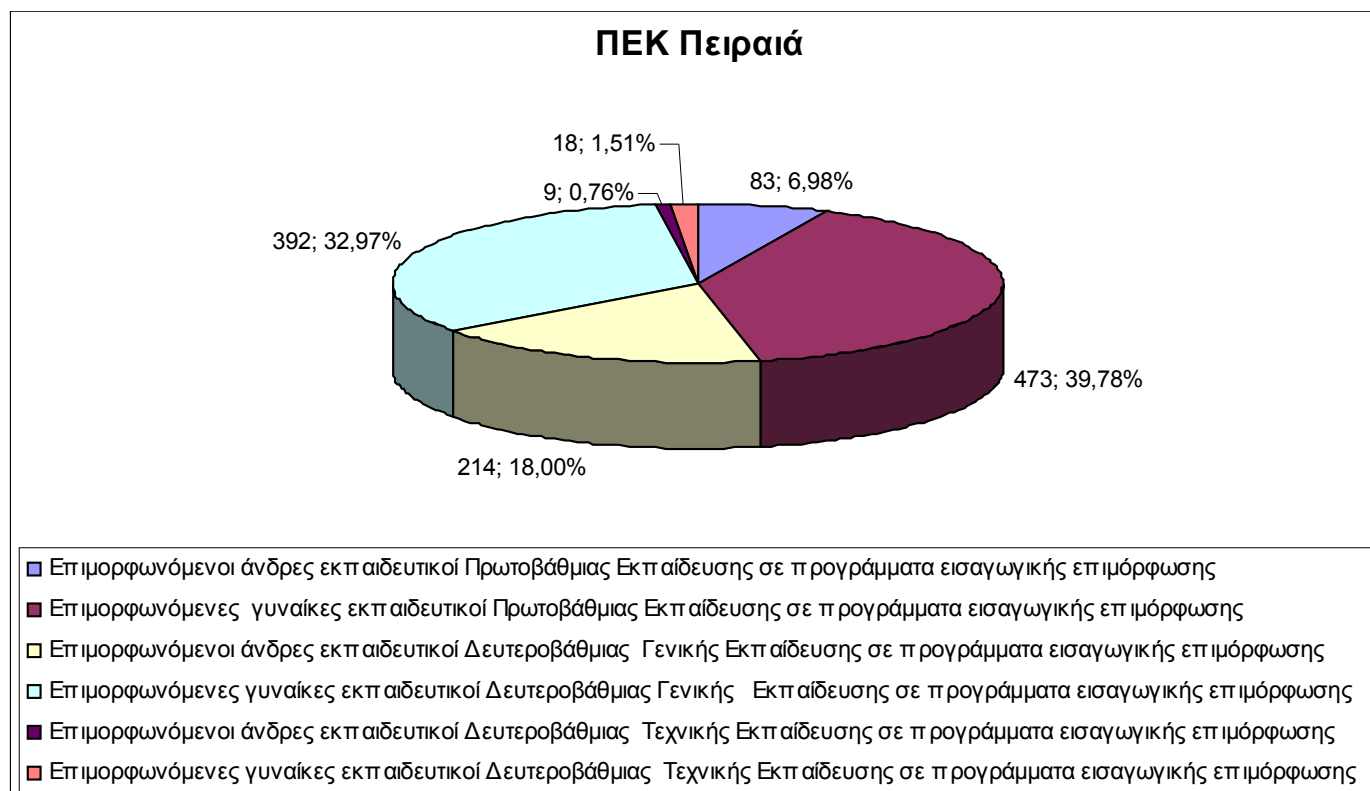
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
	Άνδρες εκπαιδευτικοί	83	14,93	223	35,23	306
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	473	85,07	410	64,77	883	74,26
ΣΥΝΟΛΟ	556	100	633	100	1189	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 5

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πειραιά

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 6

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	8	3,77	2	3,13	2	2,94	10	3,62
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	63	29,72	24	37,5	10	14,71	87	31,52
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	25	11,79	11	17,19	5	7,35	36	13,04
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	90	42,45	27	42,19	40	58,82	117	42,39
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	6	2,83	0	0	1	1,47	6	2,17
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	20	9,43	0	0	10	14,71	20	7,25
ΣΥΝΟΛΑ	212	100	64	100	68	100	276	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 6^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο 1^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

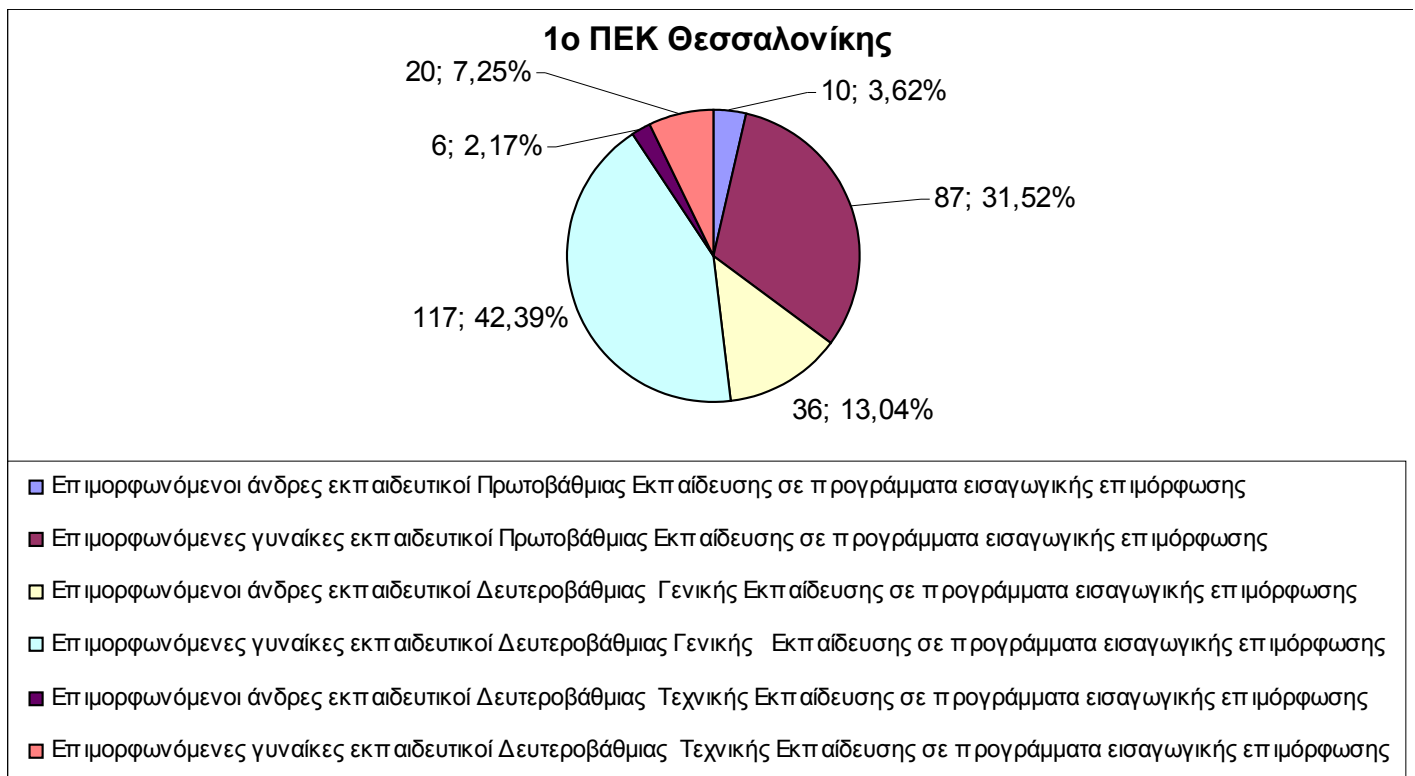
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%

Άνδρες εκπαιδευτικοί	10	10,31	42	23,46	52	18,84
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	87	89,69	137	76,54	224	81,16
ΣΥΝΟΛΟ	97	100	179	100	276	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 6

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 1ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 7

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%

Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	10	4,46	8	6,56	1	1,96	18	5,2
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	70	31,25	82	67,21	7	13,73	152	43,93
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	44	19,64	0	0	26	50,98	44	12,72
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	86	38,39	27	22,13	12	23,53	113	32,66
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	5	2,23	5	4,10	4	7,84	10	2,89
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	9	4,02	0	0	1	1,96	9	2,6
ΣΥΝΟΛΑ	224	100	122	100	51	100	346	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 7^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο 2^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	18	10,59	54	30,68	72	20,81
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	152	89,41	122	69,32	274	79,19

ΣΥΝΟΛΟ	170	100	176	100	346	100
--------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 7

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο 2^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 8

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πάτρας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	30	6,19	34	12,93	2	4,44	64	8,56

Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	224	46,19	141	53,61	12	26,67	365	48,8
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	59	12,16	28	10,65	6	13,33	87	11,63
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	157	32,37	60	22,81	24	53,33	217	29,01
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	4	0,82	0	0	0	0	4	0,53
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	11	2,27	0	0	1	2,22	11	1,47
ΣΥΝΟΛΑ	485	100	263	100	45	100	748	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 8^ο

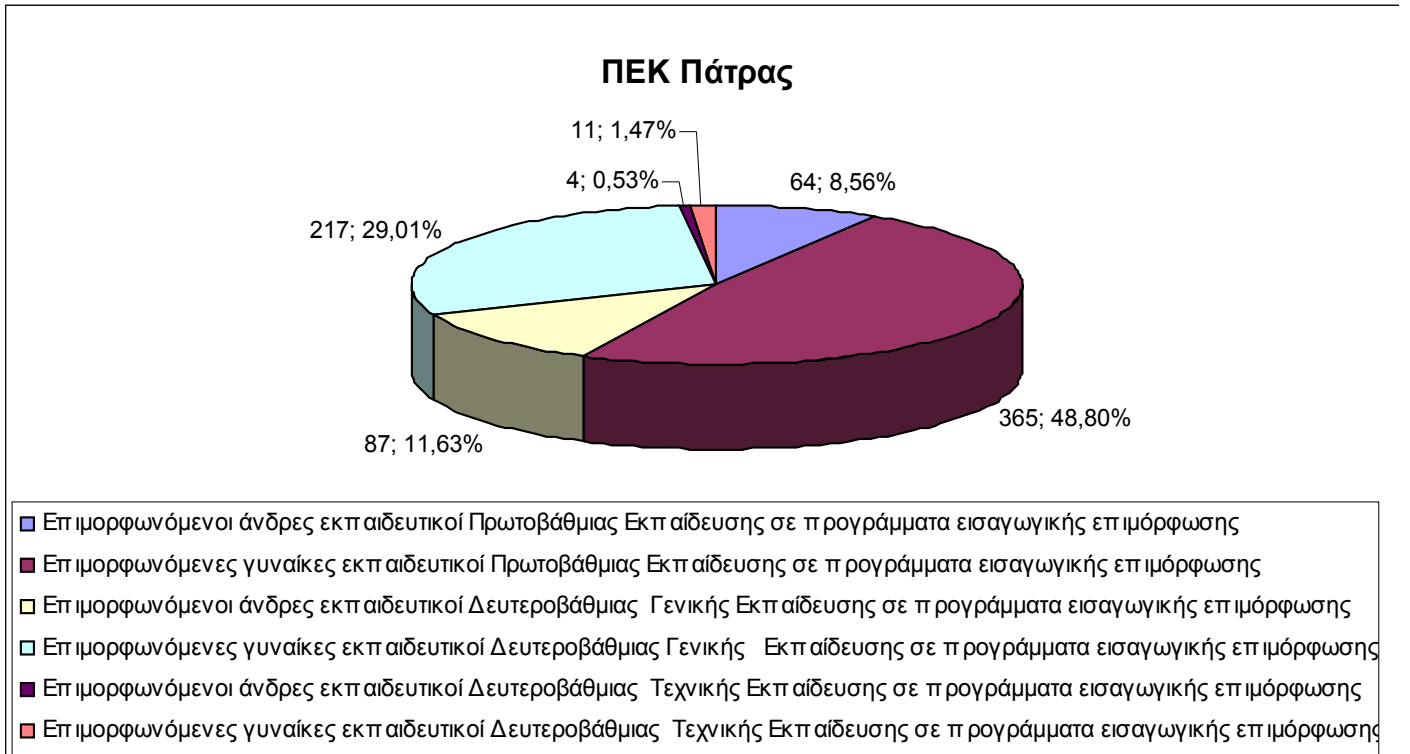
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Πάτρας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	64	14,92	91	28,53	155	20,72
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	365	85,08	228	71,47	593	79,28
ΣΥΝΟΛΟ	429	100	319	100	748	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 8

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Πάτρας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΙΠΕΚ

Πίνακας 9

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ιωαννίνων

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	14	3,47	5	6,17	0	0	19	3,93
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	156	38,71	40	49,38	0	0	196	40,5

Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	74	18,36	7	8,64	9	26,47	81	16,74
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	137	34,00	29	35,80	25	73,53	166	34,3
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	4	0,99	0	0	0	0	4	0,83
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	18	4,47	0	0	0	0	18	3,72
ΣΥΝΟΛΑ	403	100	81	100	34	100	484	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 9^α

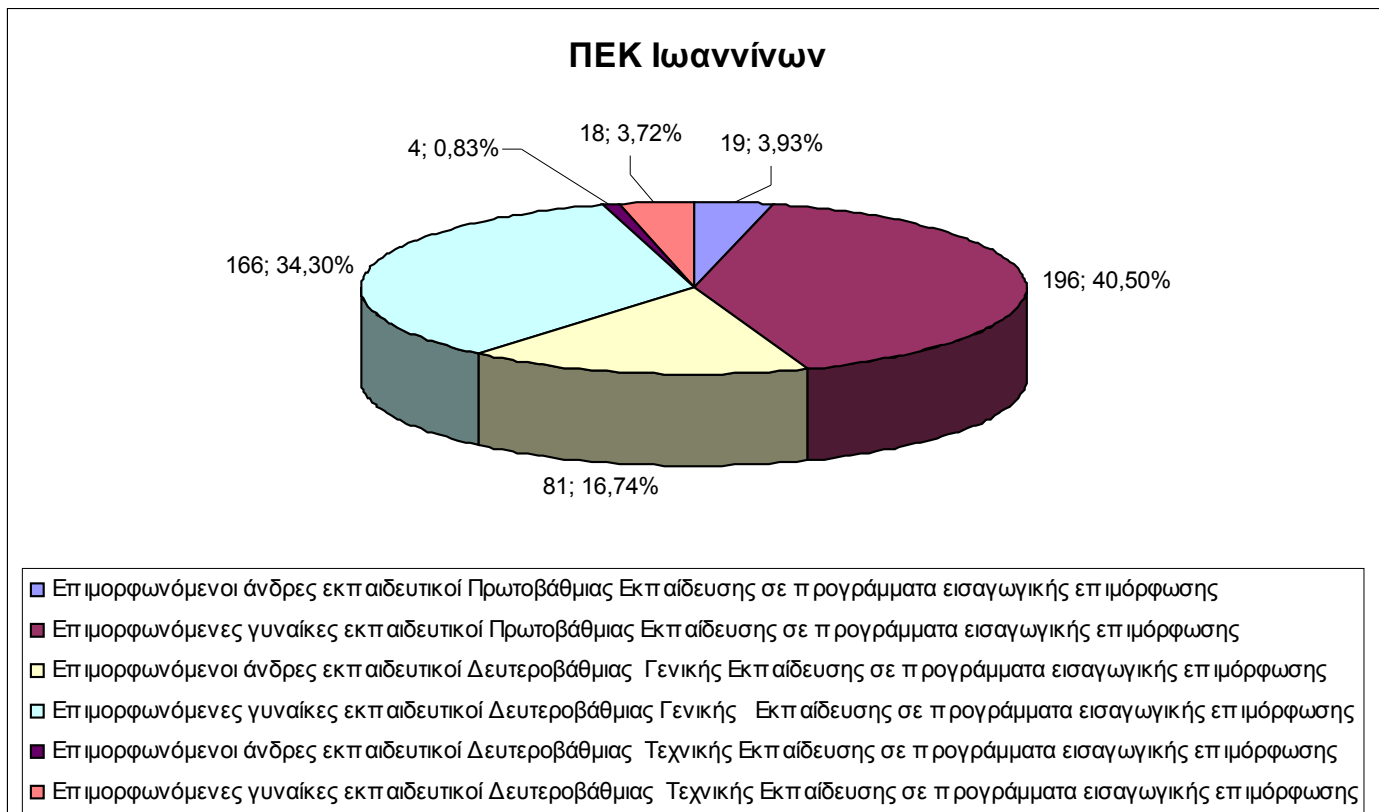
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Ιωαννίνων

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	19	8,84	85	31,60	104	21,49
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	196	91,16	184	68,40	380	78,51
ΣΥΝΟΛΟ	215	100	269	100	484	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 9

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ιωαννίνων

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 10

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ηρακλείου

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΛΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΛΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	40	5,06	17	12,98	3	1,61	57	6,18
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	472	59,67	88	67,18	115	61,83	560	60,74
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	76	9,61	4	3,05	15	8,06	80	8,68

Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	180	22,76	22	16,79	53	28,49	202	21,91
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	8	1,01	0	0	0	0	8	0,87
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	15	1,90	0	0	0	0	15	1,63
ΣΥΝΟΛΑ	791	100	131	100	186	100	922	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 10^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Ηρακλείου

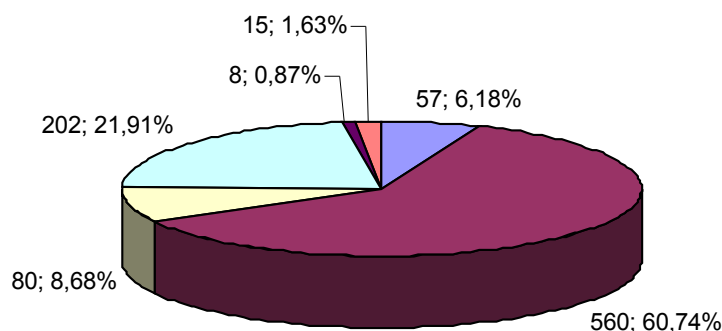
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	57	9,24	88	28,85	145	15,73
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	560	90,76	217	71,15	777	84,27
ΣΥΝΟΛΟ	617	100	305	100	922	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 10

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Ηρακλείου

ΠΕΚ Ηρακλείου

- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 11

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λάρισας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	1	0,55	0	0	0	0	1	0,5
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	46	25,27	0	0	3	7,32	46	23,12
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	23	12,64	6	35,29	6	14,63	29	14,57
Γυναίκες εκπαιδευτικοί	86	47,25	11	64,71	28	68,29	97	48,74

Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης								
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	8	4,40	0	0	1	2,44	8	4,02
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	18	9,89	0	0	3	7,32	18	9,05
ΣΥΝΟΛΑ	182	100	17	100	41	100	199	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 11^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ
Λάρισας

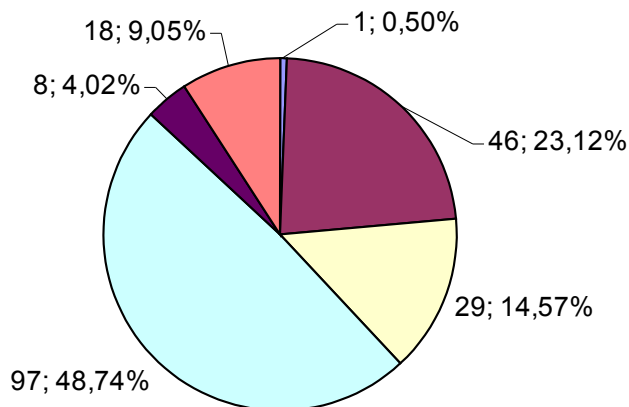
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	1	2,13	37	24,34	38	19,10
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	46	97,87	115	75,66	161	80,90
ΣΥΝΟΛΟ	47	100	152	100	199	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 11

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λάρισας

ΠΕΚ Λάρισας

- Επιδροφωνώμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδροφωνώμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδροφωνώμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδροφωνώμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδροφωνώμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδροφωνώμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 12

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Τρίπολης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	23	4,08	15	12,50	6	16,22	38	5,56
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	326	57,80	63	52,50	10	27,03	389	56,87
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	82	14,54	13	10,83	7	18,92	95	13,89
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής	112	19,86	29	24,17	14	37,84	141	20,61

Εκπαίδευσης								
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	8	1,42	0	0	0	0	8	1,17
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	13	2,30	0	0	0	0	13	1,90
ΣΥΝΟΛΑ	564	100	120	100	37	100	684	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 12^α

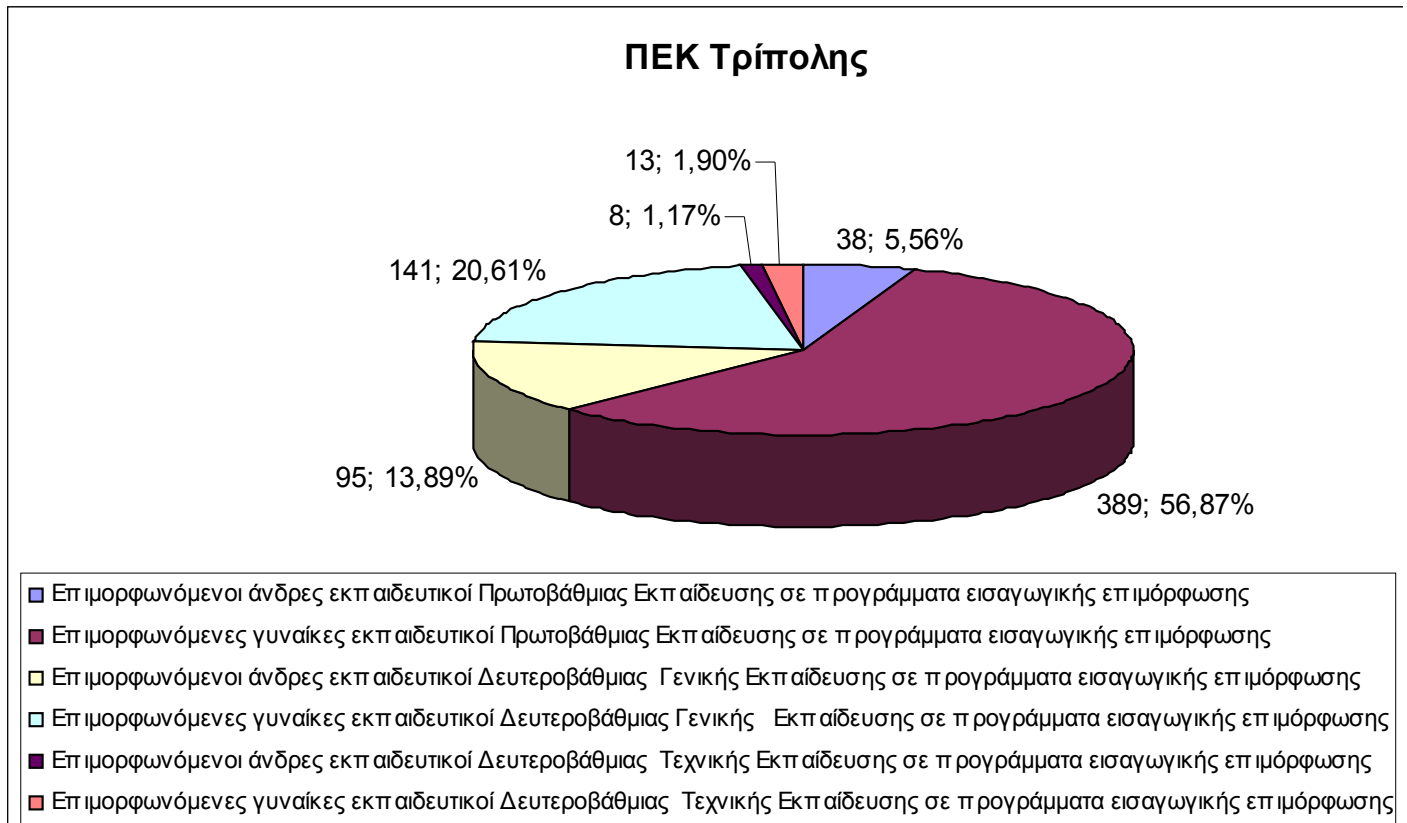
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Τρίπολης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	38	8,90	103	40,08	141	20,61
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	389	91,10	154	59,52	543	79,39
ΣΥΝΟΛΟ	427	100	257	99,6	684	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 12

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Τρίπολης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 13

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λαμίας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	29	7,30	54	20,85	3	10,71	83	12,65
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	172	43,32	158	61,00	4	14,29	330	50,3
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής	52	13,10	14	5,41	5	17,86	66	10,06

Εκπαίδευσης								
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	137	34,51	33	12,74	16	57,14	170	25,91
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	3	0,76	0	0	0	0	3	0,46
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	4	1,01	0	0	0	0	4	0,61
ΣΥΝΟΛΑ	397	100	259	100	28	100	656	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 13^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ
Λαμίας

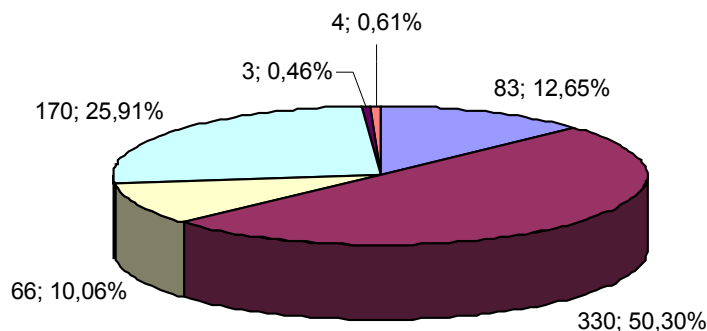
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	83	20,10	69	28,40	152	23,17
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	330	79,90	174	71,60	504	76,83
ΣΥΝΟΛΟ	413	100	243	100	656	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 13

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Λαμίας

ΠΕΚ Λαμίας

- Επ ιμορφωνόμενοι άνδρες εκπ αιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης
- Επ ιμορφωνόμενες γυναίκες εκπ αιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης
- Επ ιμορφωνόμενοι άνδρες εκπ αιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης
- Επ ιμορφωνόμενες γυναίκες εκπ αιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης
- Επ ιμορφωνόμενοι άνδρες εκπ αιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης
- Επ ιμορφωνόμενες γυναίκες εκπ αιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπ αίδευσης σε π ρογράμματα εισαγωγικής επ ιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 14

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Μυτιλήνης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	15	3,05	6	7,41	3	2,42	21	3,67
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	208	42,36	46	56,79	24	19,35	254	44,41
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	86	17,52	11	13,58	38	30,65	97	16,96

Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	176	35,85	18	22,22	59	47,58	194	33,92
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	1	0,20	0	0	0	0	1	0,17
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	5	1,02	0	0	0	0	5	0,87
ΣΥΝΟΛΑ	491	100	81	100	124	100	572	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 14^α

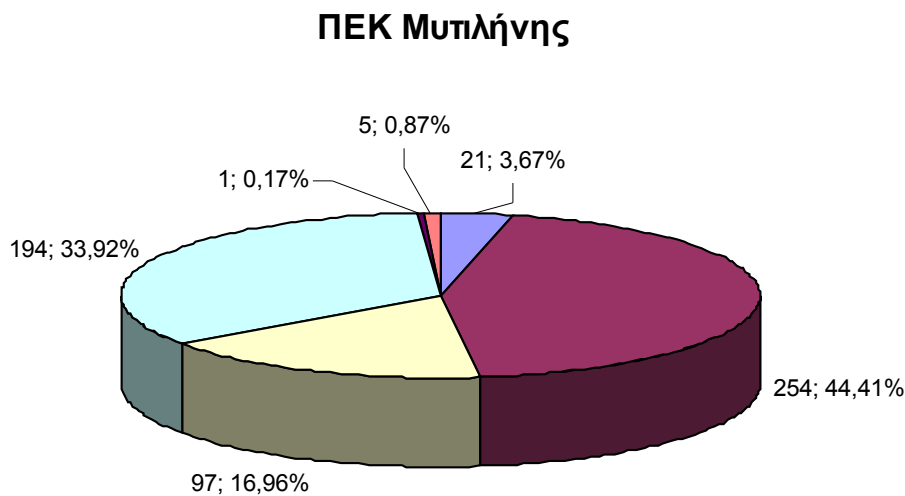
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Μυτιλήνης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	21	7,64	98	33,00	119	20,80
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	254	92,36	199	67,00	453	79,20
ΣΥΝΟΛΟ	275	100	297	100	572	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 14

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Μυτιλήνης

- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 15

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Καβάλας

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	27	10,19	13	8,44	2	13,33	40	9,55
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	63	23,77	94	61,04	3	20,00	157	37,47
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	47	17,74	14	9,09	4	26,67	61	14,56

Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	104	39,25	33	21,43	6	40,00	137	32,7
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	8	3,02	0	0	0	0	8	1,91
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	16	6,04	0	0	0	0	16	3,82
ΣΥΝΟΛΑ	265	100	154	100	15	100	419	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΙΠΕΚ

Πίνακας 15^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ
Καβάλας

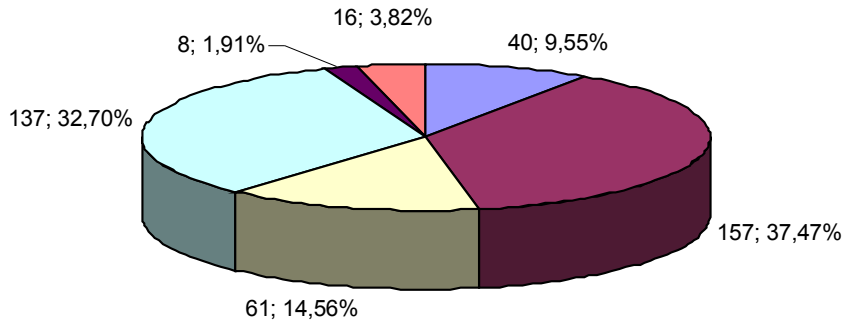
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	40	20,30	69	31,08	109	26,01
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	157	79,70	153	68,92	310	73,99
ΣΥΝΟΛΟ	197	100	222	100	419	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΙΠΕΚ

Γράφημα 15

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Καβάλας

ΠΕΚ Καβάλας

- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

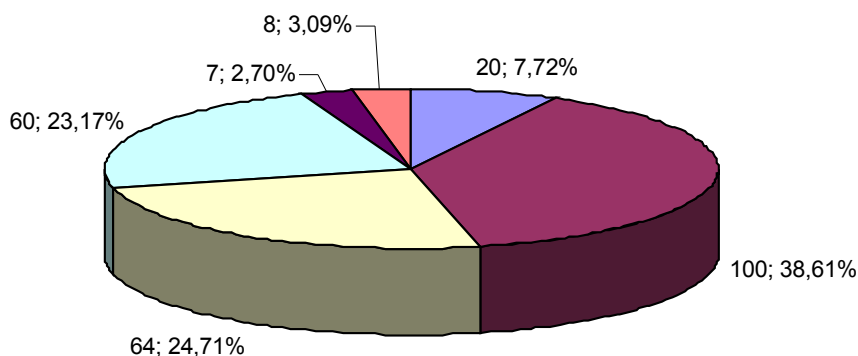
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 16

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Κοζάνης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	7	5,26	13	10,32	1	3,57	20	7,72
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	24	18,05	76	60,32	3	10,71	100	38,61
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	49	36,84	15	11,90	14	50,00	64	24,71
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	38	28,57	22	17,46	10	35,71	60	23,17

ΠΕΚ Κοζάνης

- Επιδείκτες άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδείκτες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδείκτες άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδείκτες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδείκτες άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιδείκτες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 17

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης

ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	Α ΦΑΣΗ				Β και Γ ΦΑΣΕΙΣ		ΣΥΝΟΛΑ	
	ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ		ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ		ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΙ			
Άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	36	19,78	6	6,25	0	0	42	15,11
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	27	14,84	49	51,04	4	18,18	76	27,34
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	39	21,43	10	10,42	5	22,73	49	17,63
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής	77	42,31	31	32,29	13	59,09	108	38,85

Εκπαίδευσης								
Άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	2	1,10	0	0	0	0	2	0,72
Γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης	1	0,55	0	0	0	0	1	0,36
ΣΥΝΟΛΑ	182	100	96	100	22	100	278	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 17^α

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης

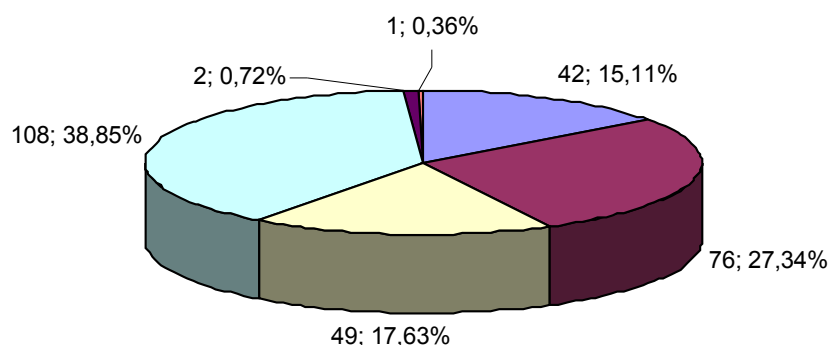
ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΝΟΜΕΝΩΝ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
Άνδρες εκπαιδευτικοί	42	35,59	51	31,88	93	33,45
Γυναίκες Εκπαιδευτικοί	76	64,41	109	68,13	185	66,55
ΣΥΝΟΛΟ	118	100	160	100	278	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Γράφημα 17

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010,
στο ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης

ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης

- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενοι άνδρες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης
- Επιμορφωνόμενες γυναίκες εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης σε προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Πίνακας 18

Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ως προς το φύλο στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010, ανά ΠΕΚ

ΠΕΚ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ				ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ				ΣΥΝΟΛΑ		
	ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Πειραιά	473	85,07	556	100	410	64,77	633	100	883	74,26	1189
Ηρακλείου	560	90,76	617	100	217	71,15	305	100	777	84,27	922
Πάτρας	365	85,08	429	100	228	71,47	319	100	593	79,28	748
Τρίπολης	389	91,10	427	100	154	59,52	257	100	543	79,39	684
Λαμίας	330	79,90	413	100	174	71,60	243	100	504	76,83	656
Μυτιλήνης	254	92,36	275	100	199	67,00	297	100	453	79,20	572

2° ΠΕΚ Αθήνας	255	88,24	289	100	146	70,53	207	100	401	80,85	496
Ιωαννίνων	196	91,16	215	100	184	68,40	269	100	380	78,51	484
3° ΠΕΚ Αθήνας	238	91,19	261	100	126	70,79	178	100	364	82,92	439
Καβάλας	157	79,70	197	100	153	68,92	222	100	310	73,99	419
2° Θεσσαλονίκης	152	89,41	170	100	122	69,32	176	100	274	79,19	346
Αλεξανδρούπολης	76	64,41	118	100	109	68,13	160	100	185	66,55	278
1° Θεσσαλονίκης	87	89,69	97	100	137	76,54	179	100	224	81,16	276
Κοζάνης	100	83,33	120	100	68	48,92	139	100	168	64,86	259
1° ΠΕΚ Αθήνας	105	88,24	119	100	101	77,69	130	100	206	82,73	249
Λάρισα	46	97,87	47	100	115	75,66	152	100	161	80,90	199
ΣΥΝΟΛΑ	3783	86,97	4350	100	2643	68,37	3866	100	6426	78,21	8216

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του ΟΕΠΕΚ

Από τον συγκεντρωτικό πίνακα των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης σε όλα τα ΠΕΚ της χώρας το σχολικό έτος 2009-2010, διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι φοίτησαν στο ΠΕΚ Πειραιά (1.189 εκπαιδευτικοί), στο ΠΕΚ Ηρακλείου (922 εκπαιδευτικοί), στο ΠΕΚ Πάτρας (748 εκπαιδευτικοί) και στα ΠΕΚ Τρίπολης (684 εκπαιδευτικοί) και Λαμίας (656 εκπαιδευτικοί).

1.4. Θεσμικό πλαίσιο της εισαγωγικής επιμόρφωσης και οι προοπτικές του νέου σχολείου

1.4.1. Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών και εισαγωγική επιμόρφωση

Η οργάνωση και ο τρόπος υλοποίησης της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών καθορίστηκε με το Π.Δ. 45/99. Το Π.Δ ορίζει ότι «όλοι οι διοριζόμενοι σε θέσεις εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, υποχρεούνται πριν την ανάληψη των διδακτικών καθηκόντων τους, να παρακολουθήσουν πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης, το οποίο διεξάγεται σε τρεις φάσεις», με υπεύθυνο φορέα υλοποίησης τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.) (Π.Δ. 45/99, αριθ. 1). Σύμφωνα με το άρθρο 2, το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης καθορίζεται με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., μετά από πρόταση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και εκτείνεται σε 100 ώρες.

Στη Μελέτη Εφαρμογής της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης 2003-2004 που εκπονήθηκε από τον αρμόδιο φορέα, δεν προβλέπεται η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών, παρ' ό,τι αποτελεί βασική παράμετρο της επιμόρφωσης (Ξωχέλλης, 2006:127). Οι επιμορφωτικές ανάγκες καθορίζονται από «ειδικά συγκροτημένες ομάδες» σε επίπεδο Ο.ΕΠ.ΕΚ.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτέλεσε μια από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις στο πλαίσιο του άξονα 2 μέτρο 2.1 του ΕΠΕΑΕΚ II με στόχο τη γνωστική και παιδαγωγική αναβάθμιση του ανθρώπινου διδακτικού δυναμικού της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εν γένει την προαγωγή της δια βίου μάθησης των εκπαιδευτικών. Στη δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος η επιμόρφωση συγκροτείται από την ενέργεια 2.1.1, η οποία περιλαμβάνει μια σειρά από κατηγορίες πράξεων/έργων.

Ο σχεδιασμός της ενέργειας στηρίχθηκε σε τρεις βασικούς στρατηγικούς άξονες:

1ος Άξονας: Ενίσχυση της επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Ο στόχος του άξονα αυτού στηρίχθηκε στα παρακάτω δεδομένα:

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης διότι ο εκπαιδευτικός την νέα γνώση που αποκτά την μεταφέρει στο σχολείο και στους μαθητές.
- Η επιμόρφωση υποστηρίζει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών οι οποίοι εισέρχονται στο επάγγελμα με συγκεκριμένες βασικές γνώσεις που αποκόμισαν από τις σπουδές τους στα πανεπιστήμια και μάλιστα μετά από μακρό διάστημα παραμονής εκτός της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευτικοί

επιβάλλεται να επιμορφωθούν και να αποκτήσουν νέες γνώσεις είτε στο γνωστικό τους αντικείμενο είτε στις παιδαγωγικές μεθόδους.

- Η επιμόρφωση υποβοηθά ώστε να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα οι εκπαιδευτικοί στην αναδυόμενη κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας καθώς και στις συνεχείς μεταβολές και εξελίξεις, στα νέα γνωστικά πεδία και παιδαγωγικά μοντέλα.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συνδέθηκε με:

- ✓ τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης
- ✓ την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών,
- ✓ τη δια βίου διάσταση της επιμόρφωσης σε όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ζωής.

2ος Άξονας: Ενίσχυση του σχεδιασμού και του συντονισμού της επιμόρφωσης και των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Ο στόχος του άξονα αυτού ήταν ο ενιαίος σχεδιασμός και συντονισμός των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Ο συγκεκριμένος στόχος προωθήθηκε με την ανάληψη μιας σημαντικής θεσμικής παρέμβασης από το ΥΠΕΠΘ, την ίδρυση του Οργανισμού Επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών (Ο.ΕΠ.ΕΚ).

Ο Ο.ΕΠ.ΕΚ ιδρύθηκε με το Ν.2986/2002 (αρθ.6-ΦΕΚ24, τ.Α' – 13/2/02). Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Έργο του είναι:

- Ο σχεδιασμός της επιμορφωτικής πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και η υποβολή σχετικών προτάσεων στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Ο συντονισμός όλων των μορφών και τύπων της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, καθώς και η εφαρμογή επιμορφωτικών δράσεων.
- Η κατάρτιση επιμορφωτικών προγραμμάτων, τα οποία ύστερα από την έγκρισή τους από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων υλοποιούνται από τους επιμορφωτικούς φορείς.

- Η ανάθεση επιμορφωτικού έργου σε αρμόδιους φορείς και η εισήγηση στον Υπουργό Παιδείας για την σύσταση αυτοτελών επιμορφωτικών κέντρων και μονάδων.
- Η κατανομή και η διαχείριση των πόρων που διατίθενται για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
- Η πιστοποίηση φορέων και τίτλων στον τομέα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω αρμοδιοτήτων του ο Ο.ΕΠ.ΕΚ:

- Σχεδιάζει απ' ευθείας επιμορφωτικές δράσεις ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος για τους εκπαιδευτικούς Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης.
- Προγραμματίζει μελέτες, τα αποτελέσματα των οποίων θα φανούν χρήσιμα στο σχεδιασμό της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Διοργανώνει ημερίδες και σεμινάρια επιμορφωτικού περιεχομένου.

1.4.2. Το Νέο Σχολείο

Όπως προαναφέραμε, ένας τρόπος προσδιορισμού των αναγκών είναι να εξετάσουμε τη διαφορά μεταξύ στόχων και υπάρχουσας κατάστασης.

Η εκπαιδευτική πολιτική του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων αποτυπώνεται στο κείμενο «Νέο Σχολείο». Βασικές αρχές που διέπουν τη φιλοσοφία του είναι:

1. Πρώτα ο μαθητής.
2. Κανένα σχολείο και κανένα παιδί δεν αφήνουμε να μείνει πίσω.
3. Νέα αναλυτικά προγράμματα, νέες διδακτικές μέθοδοι, καινοτόμες δράσεις, πολιτιστική ζωή και με σύγχρονα ψηφιακά εκπαιδευτικά μέσα.
4. Το Νέο Σχολείο είναι πρώτα απ' όλα **ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΩΡΙΣ...ΤΟΙΧΟΥΣ!**

Ένα σχολείο ανοικτό στις ιδέες, και στην κοινωνία, στην γνώση και το μέλλον, που αξιοποιεί κάθε σύγχρονο εργαλείο: τον διαδραστικό πίνακα, το

ηλεκτρονικό βιβλίο, το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, τον προσωπικό μαθητικό υπολογιστή.

5. Με πρωταγωνιστή τον μαχόμενο εκπαιδευτικό στην τάξη, το Νέο Σχολείο θα πετύχει τους στόχους του. Το Νέο Σχολείο δίνει έμφαση στη συνάρθρωση, τη συνέργεια και τον συντονισμό μεταξύ των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Ισχυροποιείται ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διαδικασία αναβάθμισης του σχολείου, με πρωτοβουλίες αυτενέργειας και κίνητρα καινοτομίας, με τις γνώσεις που χρειάζεται για να ανταποκριθεί στην υψηλή αποστολή του και με αντίστοιχο υψηλό κύρος, θέση στην κοινωνία και αμοιβή.
6. Πράσινο σχολείο
7. Σχολείο ανοικτό στην κοινωνία, σε αρμονική σύνδεση με τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης.
8. Δημόσια, δωρεάν και υψηλής ποιότητας παιδεία για όλους.

Στο κείμενο για το Νέο Σχολείο αναγνωρίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί «..βιώνουν ένα επαγγελματικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από άγχος, αίσθηση απαξίωσης και μια επιφυλακτικότητα απέναντι στην καινοτομία. Τρέχοντας να καλύψουν την ύλη του ενός και μοναδικού βιβλίου, που σε πολλές περιπτώσεις δεν το θεωρούν ικανοποιητικό, χωρίς εναλλακτικό εκπαιδευτικό υλικό, μέσα, νέες τεχνολογίες, καθώς και επαρκή παιδαγωγική και επιστημονική καθοδήγηση και επιμόρφωση βλέπουν να περιορίζεται ο ρόλος τους σε αυτόν του απλού διεκπεραιωτή εκπαιδευτικών εντολών και κατευθύνσεων. Και αυτά όταν οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα για την ποιότητα της εκπαίδευσης, παρότι το κύρος και η αμοιβή τους δεν είναι ανάλογα της υψηλής ευθύνης του επαγγέλματός τους».

Στο Νέο Σχολείο υπηρετούνται οι εκπαιδευτικοί στρατηγικοί στόχοι, κοινός σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως:

- η προώθηση της δια βίου μάθησης,
- βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης,
- προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά,

- ενίσχυση της καινοτομίας, δημιουργικότητας και επιχειρηματικού πνεύματος.

Οι στρατηγικοί στόχοι στο πλαίσιο του νέου σχολείου υποστηρίζονται με:

- Διασφάλιση της πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση και αύξηση της συμμετοχής από την ηλικία των 4 ετών
- Διασφάλιση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Μείωση του ποσοστού μαθητών που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες.
- Μείωση του ποσοστού της σχολικής διαρροής από τη υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Πιστοποίηση των γνώσεων ξένης γλώσσας και χρήσης Η/Υ
- Δραστική αύξηση του ποσοστού των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν την τεχνολογία για τη διδασκαλία.

Στη συνέχεια παραθέτουμε σχετικά άρθρα από το νόμο 3879/2010 για τη δια βίου μάθηση.

Άρθρο 22

Συμμετοχή της σχολικής κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας

1. Στο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα που εκπονεί ο Δήμος, κατά τις διατάξεις των άρθρων 70 έως 74 (Δημοκρατικός Προγραμματισμός) του ν. 1622/1986, περιλαμβάνεται το τοπικό πρόγραμμα υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης. Το τμήμα του προγράμματος αυτού που αφορά τις επενδύσεις, τα προγράμματα ή τις επί μέρους δράσεις δια βίου μάθησης είναι το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης που προβλέπεται στο άρθρο 8.
2. Στην αρχή της δημοτικής θητείας, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει τους τρόπους διαβούλευσης για την εκπόνηση του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και τους τρόπους διασφάλισης της διαφάνειας και της κοινωνικής λογοδοσίας κατά την εφαρμογή του. Στις διαδικασίες αυτές

συμμετέχουν τα όργανα της σχολικής κοινότητας (Σχολικά Συμβούλια, Σχολικές Επιτροπές, Σύλλογοι Γονέων) και οι φορείς παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8. Κατά την εκπόνηση του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις αξιολόγησης και τα προγράμματα δράσης που προβλέπονται στο άρθρο 32 του ν. 3848/2010.

3. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν το ρόλο και τη διαδικασία συμμετοχής στην εκπόνηση και την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης των Σχολικών Συμβουλίων, των Σχολικών Επιτροπών και των Συλλόγων Γονέων των σχολικών μονάδων της περιφέρειας του Δήμου, καθώς και τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Γονέων.

Άρθρο 26

Λοιπές διατάξεις

1. α) Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ορίζονται Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.), στις οποίες εντάσσονται σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν σε περιοχές με χαμηλό συνολικό εκπαιδευτικό δείκτη, υψηλή σχολική διαρροή και χαμηλή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και χαμηλούς κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, όπως χαμηλό συνθετικό δείκτη ευημερίας και ανάπτυξης και υψηλό δείκτη κινδύνου φτώχειας. Στόχος των Ζ.Ε.Π. είναι η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα μέσω της λειτουργίας υποστηρικτικών δράσεων για τη βελτίωση της μαθησιακής επίδοσης, όπως ιδίως η λειτουργία τάξεων υποδοχής, τμημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, θερινών τμημάτων και τμημάτων διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας της χώρας προέλευσης των μαθητών.

Όπως προκύπτει από τα επίσημα κείμενα του Υπουργείου Παιδείας και από το νέο νόμο για τη δια βίου μάθηση, δημιουργούνται νέες αρμοδιότητες και

δραστηριότητες για τις σχολικές μονάδες και κατά συνέπεια διαμορφώνονται νέα καθήκοντα και ανάγκες στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα στους νεοδιόριστους, οι οποίοι θα στελεχώσουν τα ΠΕΚ.

Κατ' αναλογία, η εισαγωγική επιμόρφωση καλείται να ανταποκριθεί σε ένα νέο εκπαιδευτικό τοπίο που διαμορφώνεται στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής και των πρόσφατων κοινωνικών εξελίξεων.

1.4.3. Το Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχολικού έτους 2009-2010.

Τα ζητήματα του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης για το σχολικό έτος 2009-2010 ορίζονται στην υπ' αριθμ. 95892/Δ3/06-08-2009 Υ.Α. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Στην προαναφερόμενη Υ.Α. περιλαμβάνονται όλες οι λεπτομέρειες για το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης, τις οποίες παραθέτουμε στη συνέχεια.

Ι. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ Α' ΦΑΣΗΣ

1. Υποχρέωση συμμετοχής:

Την Α' Φάση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης παρακολούθησαν υποχρεωτικά:

α) Οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί όλων των κλάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που διορίστηκαν σε τακτικές θέσεις κατά τους διορισμούς του σχολικού έτους 2009-2010 καθώς και οι διορισθέντες κατά τα δύο προηγούμενα σχολικά έτη (2007-2008 και 2008-2009), οι οποίοι δεν είχαν παρακολουθήσει την Α' Φάση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης,

β) Οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί όλων των κλάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που προσελήφθησαν κατά το σχολικό έτος 2009-2010 και δεν παρακολούθησαν το αντίστοιχο πρόγραμμα κατά το σχολικό έτος 2008-2009 και προαιρετικά

γ) Οι εκπαιδευτικοί των ιδιωτικών σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που διορίστηκαν κατά το σχολικό έτος 2009-2010.

2. Χρόνος υλοποίησης και διάρκεια της Α' Φάσης:

α) Η Α' Φάση του Προγράμματος για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς διήρκεσε 60 ώρες από 24 Αυγούστου έως 4 Σεπτεμβρίου του 2009.

β) Η Α' Φάση του Προγράμματος για τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς διήρκεσε 30 ώρες από 7 Σεπτεμβρίου έως 11 Σεπτεμβρίου του 2009.

3. Υλοποίηση της Α' Φάσης:

Το Πρόγραμμα της Α' Φάσης πραγματοποιήθηκε είτε στην έδρα του Π.Ε.Κ. είτε σε άλλες πόλεις της περιοχής ευθύνης του με απόφαση του Συντονιστικού του Συμβουλίου, το οποίο επίσης όρισε τους συντονιστές των εξακτινωμένων τμημάτων και διαμόρφωσε τα ωρολόγια προγράμματα, τα οποία περιλάμβαναν 6 επιμορφωτικές ώρες κάθε μέρα.

4. Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος της Α' Φάσης:

α) *Θεματικά Πεδία Α' Φάσης για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς:*

1ο Θεματικό Πεδίο (16 διδακτικές ώρες)

- Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας (6 διδακτικές ώρες)
- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο (2 διδακτικές ώρες)
- Ευαισθητοποίηση για τη διαχείριση πολυμορφίας ιδιοσυμφοτήτων του μαθητικού πληθυσμού (2 διδακτικές ώρες)
- Το σχολείο ως πολυδύναμο εκπαιδευτικό και πολιτισμικό κέντρο (2 διδακτικές ώρες)
- Αρχές διοίκησης και οργάνωσης της εκπαίδευσης (4 διδακτικές ώρες)

2ο Θεματικό Πεδίο (32 διδακτικές ώρες)

- Διδακτική των επιμέρους μαθημάτων κατά βαθμίδα εκπαίδευσης (6 διδακτικές ώρες)
- Δειγματικές διδασκαλίες σε επίπεδο εικονικής τάξης ή/και εργαστηρίων (20 διδακτικές ώρες)
- Χρήση των νέων τεχνολογιών κατά γνωστικό αντικείμενο (6 διδακτικές ώρες)

3ο Θεματικό Πεδίο (12 διδακτικές ώρες)

Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη σε σχέση με:

- το μαθητή (4 διδακτικές ώρες)
- το διδακτικό έργο (4 διδακτικές ώρες)
- το εκπαιδευτικό υλικό (2 διδακτικές ώρες)
- το εκπαιδευτικό έργο (2 διδακτικές ώρες)

β) Θεματικό Πεδίο Α' Φάσης για τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς:

Το επιμορφωτικό Πρόγραμμα της Α' Φάσης για τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς περιλάμβανε το 1ο και 3ο θεματικό πεδίο, όπως περιγράφεται παραπάνω και επιπλέον δύο (2) επιμορφωτικές ώρες συζήτησης για θέματα που έχουν σχέση με την επιμορφωτική διαδικασία και τα ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί στη διδακτική πράξη και στο χώρο εργασίας τους.

5. Επιμορφωτές Α' Φάσης:

Στην Α' Φάση συμμετείχαν ως επιμορφωτές:

α) Μέλη ΔΕΠ των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, στελέχη του Π.Ι. (Σύμβουλοι, Πάρεδροι) και Σχολικοί Σύμβουλοι.

β) Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με αυξημένα προσόντα (με μεταπτυχιακούς τίτλους, με γνώση και εμπειρία σε συγκεκριμένα αντικείμενα-δράσεις), οι οποίοι εργάζονται σε δημόσια σχολεία ή σε εκπαιδευτικές υπηρεσίες του δημοσίου της περιοχής ευθύνης του Π.Ε.Κ.

γ) Ιδιώτες χωρίς δελτίο παροχής υπηρεσιών οι οποίοι διδάσκουν βάσει του Π.Δ. 407/80,

δ) Μέλη του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού των Πανεπιστημίων «Ε.Ε.ΔΙ.Π.» (Ν. 2817/2000)

ε) Συνταξιούχοι : Καθηγητές Πανεπιστημίου και ΤΕΙ, Σύμβουλοι ή Πάρεδροι του Π.Ι. και Σχολικοί Σύμβουλοι, οι οποίοι συνταξιοδοτήθηκαν εντός της τελευταίας πενταετίας.

Για την αντιμετώπιση ιδιαίτερων τοπικών επιμορφωτικών αναγκών συμμετείχαν ως επιμορφωτές και οι Διευθυντές και Υποδιευθυντές των Π.Ε.Κ.

6. Δημιουργία Τμημάτων Α' Φάσης:

Τα τμήματα στην Α' Φάση λειτούργησαν με μέγιστο αριθμό επιμορφουμένων 30 και ελάχιστο 20. Σε εξακτινωμένα κυρίως προγράμματα λειτούργησαν ολιγομελή τμήματα 5-10 ατόμων.

II. ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Β' ΚΑΙ Γ' ΦΑΣΕΩΝ

1. Υποχρέωση συμμετοχής:

Στις Β' και Γ' Φάσεις συμμετείχαν οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί όλων των κλάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι κατά τη στιγμή του διορισμού τους είχαν διδακτική προϋπηρεσία σε σχολεία Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λιγότερη από 8 μήνες και είχαν παρακολουθήσει την Α' Φάση της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης.

2. Χρόνος υλοποίησης και διάρκεια των Β' και Γ' Φάσεων:

Οι Β' και Γ' Φάσεις του Προγράμματος για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς υλοποιήθηκαν εντός της ίδιας χρονικής περιόδου στο διάστημα από 19-10-2009 έως 27-11-2009.

- Οι Β', Γ' Φάσεις της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης διήρκεσαν συνολικά 40 ώρες (35 ώρες για την Β' Φάση και 5 ώρες για την Γ' Φάση)
- Το ωρολόγιο πρόγραμμα διαμορφώθηκε από το Συντονιστικό Συμβούλιο του Π.Ε.Κ.

3. Τόπος υλοποίησης των Β' και Γ' Φάσεων:

Η επιμορφωτική διαδικασία πραγματοποιήθηκε είτε στην έδρα του Π.Ε.Κ. είτε σε άλλες πόλεις της περιοχής ευθύνης του.

4. Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος των Β' και Γ' Φάσεων:

Β' Φάση

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος της Β' Φάσης αφορούσε στην παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού (5 ώρες) και υλοποίησης (30 ώρες) του διδακτικού έργου στα σχολεία και στόχευε στη σύζευξη θεωρίας και διδακτικής πράξης.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα περιλάμβανε δύο μέρη:

1^ο Μέρος: Διαδικασία σχεδιασμού του διδακτικού έργου

Διατέθηκαν 5 ώρες επιμόρφωσης εκτός του ωραρίου λειτουργίας των σχολείων για την εκπόνηση σχεδίων μαθημάτων, την εξοικείωση με τρόπους προετοιμασίας του μαθήματος, τον προσδιορισμό των διδακτικών στόχων ανά μάθημα, τη διαμόρφωση και αξιοποίηση διδακτικών εργαλείων και φύλλων εργασίας, εργαστηρίων και αξιολόγησης.

2^ο Μέρος: Δειγματικές διδασκαλίες σε πραγματικές σχολικές τάξεις

Δειγματικές διδασκαλίες, διάρκειας 30 ωρών (5 σχολικά εξάωρα), σε πραγματικές σχολικές τάξεις. Τις τρεις πρώτες ώρες κάθε εξάωρου οι επιμορφούμενοι παρακολουθούσαν διδασκαλίες σε δημόσια σχολεία. Τις υπόλοιπες τρεις ώρες οι επιμορφούμενοι μαζί με τους διδάσκοντες-επιμορφωτές και με Συντονιστές συζήτησης τους Σχολικούς Συμβούλους αντίστοιχης ή συγγενούς ειδικότητας συζητούσαν για τη μεθοδολογία και την εφαρμογή της κατά τη διδασκαλία καθώς και την αξιοποίηση της επιμορφωτικής παρέμβασης.

Γ' Φάση

Στη Γ' Φάση (5 ώρες) παρουσιάστηκαν από τους επιμορφούμενους τα προβλήματα που συνάντησαν κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου στα σχολεία τους και αναδείχθηκαν τα ζητήματα που σχετίζονται με το παιδαγωγικό τους έργο ή το ρόλο τους ως εκπαιδευτικών μέσα στη σχολική κοινότητα. Κατόπιν μελετήθηκαν, με τη συνεργασία των επιμορφωτών, τρόποι αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης των ζητημάτων αυτών.

Αναλυτικότερα το περιεχόμενο διαμορφώθηκε ως εξής:

- Παρουσίαση - Ανάλυση Προβλημάτων και Θεμάτων:
 - α) παιδαγωγικού χαρακτήρα
 - β) διαχείρισης πολυμορφίας ιδιαιτεροτήτων μαθητικού πληθυσμού
- Παρουσίαση - Ανάλυση Προβλημάτων και Θεμάτων εφαρμογής διδακτικών μεθόδων
- Παρουσίαση - Ανάλυση Προβλημάτων και Θεμάτων αξιολόγησης μαθητών και διδακτικού έργου

5. Επιμορφωτές των Β΄ και Γ΄ Φάσεων:

Β΄ Φάση

1^ο Μέρος:

Επιμορφωτές στο 1^ο μέρος ήταν:

- ι) Εν ενεργεία Σχολικοί Σύμβουλοι, αντίστοιχης ή συγγενούς ειδικότητας μ' αυτήν του τμήματος, οι οποίοι έχουν αρμοδιότητα στην περιοχή ευθύνης του Π.Ε.Κ.
- ιι) Εκπαιδευτικοί, αντίστοιχης ή συγγενούς ειδικότητας μ' αυτήν του τμήματος, οι οποίοι διδάσκουν σε δημόσια σχολεία της περιοχής ευθύνης του Π.Ε.Κ. και έχουν αυξημένα προσόντα, γνώση και εμπειρία στις διαδικασίες σχεδιασμού του διδακτικού.
- ιιι) Σε περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας προσφοράς έργου Συνταξιούχοι Σχολικοί Σύμβουλοι που συνταξιοδοτήθηκαν εντός της τελευταίας πενταετίας με ειδικότητα αντίστοιχη ή συγγενή με αυτήν του τμήματος.

2^ο Μέρος:

Επιμορφωτές στο 2ο μέρος ήταν:

- α) Στις δειγματικές διδασκαλίες:
 - ι) Έμπειροι εκπαιδευτικοί των σχολείων στα οποία πραγματοποιήθηκαν οι δειγματικές διδασκαλίες.
 - ιι) Διευθυντές δημόσιων σχολείων στα οποία πραγματοποιήθηκαν οι δειγματικές διδασκαλίες.
 - ιιι) Εν ενεργεία Σχολικοί Σύμβουλοι που είχαν αρμοδιότητα στην περιοχή ευθύνης του Π.Ε.Κ. και με ειδικότητα αντίστοιχη αυτής του τμήματος ή και

συγγενούς ειδικότητας αν επρόκειτο για τμήμα ειδικοτήτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπ/σης.

β) Στην επιμορφωτική συζήτηση που ακολούθησε:

ι) Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί ή οι Διευθυντές σχολείων που χρησιμοποιήθηκαν ως διδάσκοντες στις προηγούμενες δειγματικές διδασκαλίες και για τόσες ώρες όσες και οι ώρες που δίδαξαν σ' αυτές.

ιι) Ως Συντονιστές συζήτησης οι εν ενεργεία Σχολικοί Σύμβουλοι που είχαν αρμοδιότητα στην περιοχή ευθύνης του Π.Ε.Κ. με ειδικότητα αντίστοιχη ή συγγενή μ' αυτήν του επιμορφωτικού τμήματος. και

ιιι) Σε περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας προσφοράς έργου και Συνταξιούχοι Σχολικοί Σύμβουλοι που συνταξιοδοτήθηκαν εντός της τελευταίας πενταετίας με ειδικότητα αντίστοιχη ή συγγενή με αυτήν των επιμορφουμένων του τμήματος.

Γ' Φάση

Επιμορφωτές στη Γ' Φάση ήταν: Όσοι αναφέρονται στους επιμορφωτές του 1^{ου} μέρους της Β' Φάσης.

6. Δημιουργία τμημάτων Β' και Γ' Φάσεων:

Τα τμήματα που δημιουργήθηκαν για το 1^ο μέρος της Β' Φάσης καθώς και στη Γ' Φάση λειτούργησαν με μέγιστο αριθμό επιμορφουμένων 30 και ελάχιστο 20. Σε εξακτινωμένα κυρίως προγράμματα λειτούργησαν ολιγομελή τμήματα 5-10 ατόμων.

Τα τμήματα που δημιουργήθηκαν για το 2^ο μέρος της Β' Φάσης (30 ώρες διδασκαλίες σε πραγματική τάξη) λειτούργησαν με 10 ως 15 επιμορφούμενους. Σε εξακτινωμένα κυρίως προγράμματα λειτούργησαν ολιγομελή τμήματα 5-10 ατόμων.

Όπως διαπιστώνουμε, στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης προσδιορίζεται με κάθε λεπτομέρεια το περιεχόμενο της επιμόρφωσης. Συνεπώς, οι οργανωτικά υπεύθυνοι κάθε ΠΕΚ δεν έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν διερεύνηση αναγκών σε περιφερειακό επίπεδο και να προσαρμόσουν το επιμορφωτικό πρόγραμμα στις ανάγκες και στις προτεραιότητες που θα διαπιστωθούν στις σχολικές μονάδες της περιοχής ευθύνης τους.

Μπορούμε να θέσουμε το ερώτημα για ποιο λόγο η εισαγωγική επιμόρφωση θα πρέπει να έχει το ίδιο περιεχόμενο για τους νεοδιόριστους που εργάζονται σε περιοχές που με το νέο νόμο χαρακτηρίζονται ΖΕΠ, ενώ οι σχολικές μονάδες που λειτουργούν στις περιοχές αυτές έχουν ιδιαίτερα προβλήματα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΚ

Το σχολικό έτος 2009-2010 λειτούργησαν τα ακόλουθα ΠΕΚ με εξακτινωμένα τμήματα σε διάφορες πόλεις

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΚ	ΕΞΑΚΤΙΝΩΜΕΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ
1^ο ΠΕΚ Αθήνας	
2^ο ΠΕΚ Αθήνας	
3^ο ΠΕΚ Αθήνας	
ΠΕΚ ΠΕΙΡΑΙΑ	
	Νάξος
	Σαντορίνη
	Σύρος
	Ρόδος
1^ο ΠΕΚ ΘΕΣ/ΚΗΣ	
	Κατερίνη
	Βέροια
	Γιαννιτσά
2^ο ΠΕΚ ΘΕΣ/ΚΗΣ	
	Σέρρες
ΠΕΚ ΚΑΒΑΛΑΣ	
	Ξάνθη
	Δράμα
ΠΕΚ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	
	Πρέβεζα
	Ηγουμενίτσα
	Κέρκυρα
	Άρτα
ΠΕΚ ΚΟΖΑΝΗΣ	
	Πτολεμαΐδα
	Καστοριά
	Φλώρινα
ΠΕΚ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	
	Σάμος
	Λήμνος
	Ικαρία
	Χίος
ΠΕΚ ΠΑΤΡΑΣ	
	Πύργος
	Αγρίνιο
	Ζάκυνθος
ΠΕΚ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	
	Ρέθυμνο
	Χανιά
	Μοίρες
	Αγ. Νικόλαος
	Ιεράπετρα
ΠΕΚ ΛΑΡΙΣΑΣ	
	Τρίκαλα
	Καρδίτσα
	Βόλος
ΠΕΚ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	
	Κομοτηνή
	Ορεστιάδα

ΠΕΚ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	
	Ναύπλιο
	Κόρινθος
	Λακωνία
	Μεσσηνία
ΠΕΚ ΛΑΜΙΑΣ	
	Λειβαδιά
	Άμφισσα
	Θήβα
	Χαλκίδα
	Καρπενήσι

Πηγή: ΟΕΠΕΚ

Τα ΠΕΚ και τα εξακτινωμένα τμήματα τα οποία λειτουργούν στην περιοχή ευθύνης τους συγκροτούν ένα επιμορφωτικό δίκτυο που μπορεί να οργανώνει επιμορφωτικές δραστηριότητες σε εθνικό επίπεδο και να υποστηρίζει περιφερειακά εκπαιδευτικά προγράμματα. Βέβαια, το ζήτημα είναι αν τα ΠΕΚ διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό για τη διαχείριση εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων σε περιφερειακό επίπεδο.

1.5. Τυπολογίες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Προκειμένου να εξετάσουμε τις επιμορφωτικές πρακτικές που εφαρμόζονται, θα παραθέσουμε τις κυριότερες τυπολογίες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τα κριτήρια με βάση τα οποία έχουν διαμορφωθεί.²

1. Τυπολογία με κριτήριο το στόχο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών:

- επιμόρφωση με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου της βασικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και την κάλυψη κάποιων ελλείψεων στην επιστημονική τους εκπαίδευση και κατάρτιση,
- επιμόρφωση με στόχο να ανταποκριθούν οι εκπαιδευτικοί σε κάποιες συγκεκριμένες νέες ανάγκες,
- επιμόρφωση με στόχο την επίλυση προβλημάτων που παρουσιάζονται μέσα στο σχολείο,
- επιμόρφωση με στόχο την αλλαγή των εκπαιδευτικών πρακτικών και της κουλτούρας του σχολείου.

2. Τυπολογία με κριτήριο το χώρο επιμόρφωσης:

- επιμόρφωση έξω από το σχολείο με βάση ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα,
- επιμόρφωση μέσα στο σχολείο (ενδοσχολική επιμόρφωση),
- επιμόρφωση σε πειραματικά σχολεία στα οποία εφαρμόζονται καινοτομικά προγράμματα.

3. Τυπολογία με κριτήριο τις βασικές συμβολικές σχέσεις που αναπτύσσονται στην επιμορφωτική πρακτική:

² Βλ. Βεργίδης Δ. (1993), Νεοφιλελεύθερη εκπαιδευτική πολιτική και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, Σύγχρονη Εκπαίδευση, τευχ. 69 και 70, Αθήνα, σελ. 43-49 και 67-73. Επίσης, βλ. Βεργίδης Δ. & Βαϊκούση Δ. (2003), Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ-Εκπαίδευση και Πολιτισμός. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, Αθήνα, ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ΓΓΕΕ.

- πανεπιστημιακή μορφή, που στηρίζεται στο επιστημονικό κύρος των πανεπιστημιακών, οι οποίοι επιλέγουν το περιεχόμενο και τον τρόπο οργάνωσης της επιμόρφωσης,
- σχολική μορφή, που οργανώνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες επιμόρφωσης, με από καθέδρας διδασκαλία της προβλεπόμενης διδακτέας ύλης, χωρίς δυνατότητα παρέμβασης των επιμορφωτών στη διαμόρφωσή της και πολύ περισσότερο των ίδιων των εκπαιδευτικών,
- το διαμορφωτικό – «συμβολαιακό» μοντέλο, που χαρακτηρίζεται από τη διαπραγμάτευση μεταξύ των επιμορφωτών και των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, οι οποίοι σχετίζονται με βάση το παιδαγωγικό σύμβολο για το πρόγραμμα και την οργάνωση της επιμόρφωσης,
- το αλληλοδραστικό-στοχαστικό μοντέλο, που επικεντρώνεται σε επιμορφωτικές πρακτικές οι οποίες συνδέονται με την επίλυση πραγματικών εκπαιδευτικών προβλημάτων. Η οικοδόμηση νέων γνώσεων και η ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων/ικανοτήτων επιτυγχάνεται με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, εξωτερικών ερευνητών και επιμορφωτών.

Οι παραπάνω τυπολογίες μας βοηθούν να αναλύσουμε την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ή/και να σχεδιάσουμε επιμορφωτικά προγράμματα. Όμως χαρακτηρίζονται από μια μερικότητα, δεδομένου ότι ο επιμορφωτικός σκοπός, ο χώρος της επιμόρφωσης και οι επιμορφωτικές πρακτικές συνδέονται διαλεκτικά μεταξύ τους και συγκροτούν μια ολότητα.

Προτείνεται μια τέταρτη τυπολογία με κριτήριο αφενός τις σχέσεις μεταξύ επιμορφωτών και συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μεταξύ επιμορφωτικού φορέα, εκπαιδευτικών αρχών και σχολείων, αφετέρου τη σχέση του προγράμματος και του περιεχομένου της επιμόρφωσης με όλους τους εμπλεκόμενους στην οργάνωση και διεξαγωγή του.

4. Τοπολογία με κριτήριο τις σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των εμπλεκομένων προσώπων και φορέων

i. Ετεροκαθοριζόμενη επιμόρφωση

Στον τύπο αυτό επιμόρφωσης οι εκπαιδευτικοί δεν εμπλέκονται στις αποφάσεις και στις επιλογές που αφορούν το σχεδιασμό, την οργάνωση, την διεξαγωγή και την εξέλιξη των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων. Ο σκοπός και οι στόχοι του προγράμματος επιμόρφωσης επαφίενται στους βασικούς συντελεστές του (σχεδιαστές, οργανωτικά υπεύθυνοι κ.ά.), στο βαθμό που δεν πραγματοποιείται διερεύνηση, διάγνωση και διαπραγμάτευση των επιμορφωτικών αναγκών για τη συγκεκριμένη ομάδα - στόχο. Το επιμορφωτικό πρόγραμμα στην περίπτωση αυτή, πολύ συχνά δεν είναι παρά ένας κατάλογος από γνωστικά αντικείμενα και ο κάθε επιμορφωτής παρουσιάζει την ύλη που κρίνει αναγκαία ή ενδιαφέρονσα, ή που απλώς συμβαίνει να γνωρίζει.

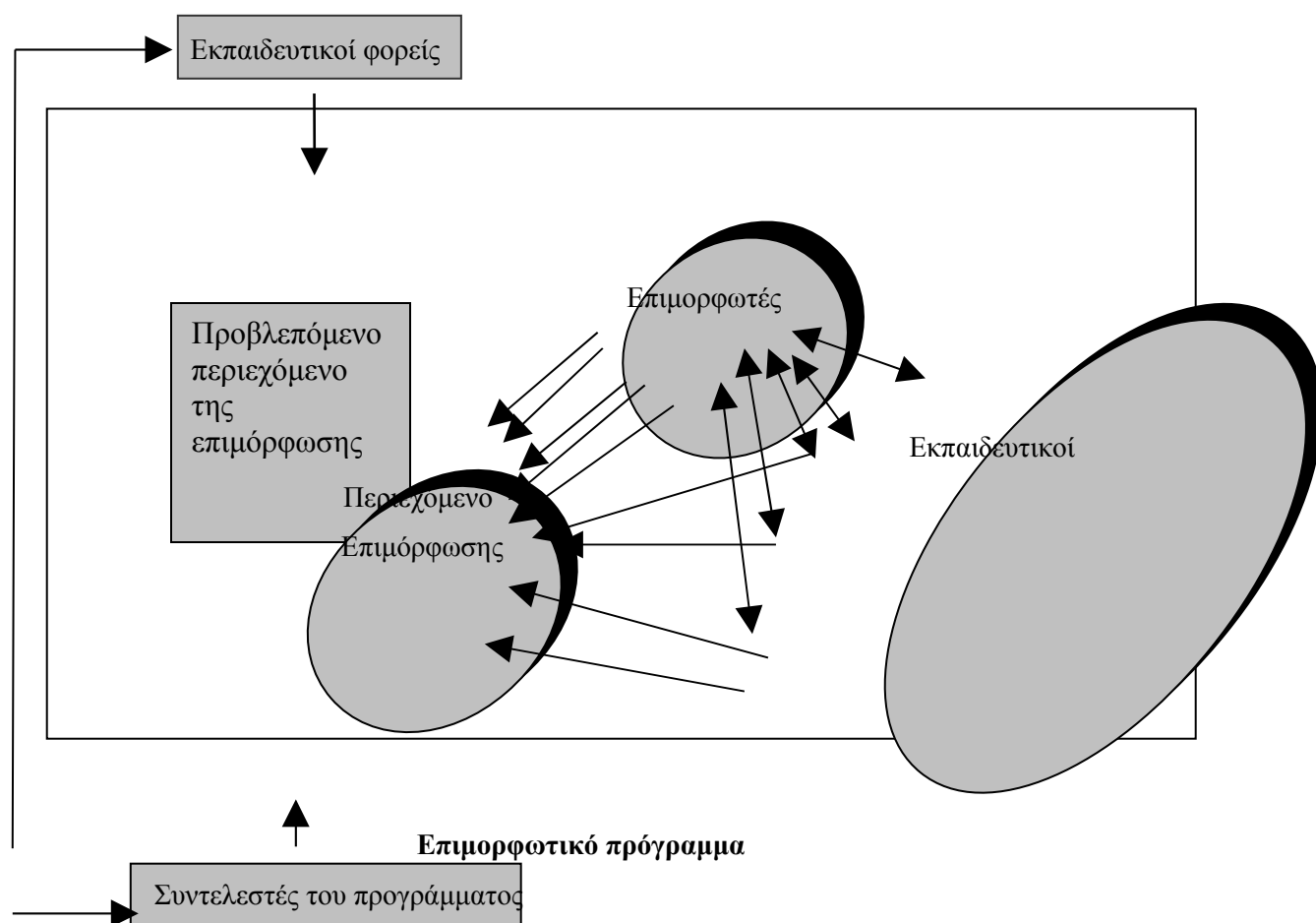
ii. Συμμετοχική επιμόρφωση

Στη συμμετοχική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι συντελεστές του προγράμματος και οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί διαπραγματεύονται τις επιμορφωτικές δραστηριότητες και συμβάλλουν στη διαμόρφωση και στη διεξαγωγή της επιμόρφωσης.

Οι επιμορφωτές δεν είναι απλοί ενδιάμεσοι μεταξύ του περιεχομένου της επιμόρφωσης και των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών. Έχουν μια διπλή λειτουργία, αφενός είναι ειδικοί στο θέμα το οποίο διδάσκουν, αφετέρου εμπυχώνουν, συντονίζουν και κατευθύνουν τους εκπαιδευτικούς προς την αξιοποίηση των διαθέσιμων πηγών της γνώσης. Διαπραγματεύονται μαζί τους το περιεχόμενο της επιμόρφωσης - στο πλαίσιο της ειδικότητάς τους - και ενθαρρύνουν τη συνεργασία και τη συλλογική δουλειά. Το περιεχόμενο του επιμορφωτικού προγράμματος χάνει την κλειστότητα που έχει στην ετεροκαθοριζόμενη επιμόρφωση (βλ. σχήμα1). Η επιμόρφωση επικεντρώνεται στη συμβολή των εμπλεκομένων για την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών πρακτικών την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών πρακτικών και την αλλαγή της κουλτούρας του σχολείου.

Ο συμμετοχικός χαρακτήρας της επιμόρφωσης επιτρέπει την αξιοποίηση των γνώσεων, των ενδιαφερόντων και της εμπειρίας όλων των εμπλεκομένων, καθώς και την ανάπτυξη μιας δυναμικής που συμβάλλει στη διεξοδική ανάλυση και στη θετική

αντιμετώπιση προβλημάτων της καθημερινής τους πραγματικότητας, και -εν δυνάμει- στην υπέρβαση των παγιωμένων εκπαιδευτικών πρακτικών.

Σχήμα 1

iii. Η αυτομόρφωση

Η αυτομόρφωση αποτελεί μια βασική διάσταση της δια βίου εκπαίδευσης. Οι άνθρωποι μαθαίνουν και αποκτούν δεξιότητες σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους συμμετέχοντας σε μορφωτικές, επαγγελματικές, πολιτικές κ.ά. δραστηριότητες.

Κατά μείζονα λόγο οι εκπαιδευτικοί, έχοντας πρόσβαση στις πηγές της γνώσης στα πλαίσια της εργασίας τους, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην αυτομόρφωσή τους, που άλλωστε αποτελεί αναγκαία διάσταση του παιδαγωγικού τους ρόλου. Ιδιαίτερα, η συνεπικουρούμενη από κατάλληλους ειδικούς αυτομόρφωση των εκπαιδευτικών έχει τεράστια σημασία για την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη. Η συνεπικουρούμενη αυτομόρφωση μπορεί να είναι είτε ατομική, είτε συλλογική.

iv. Η εκπαιδευτική έρευνα-δράση

Η εκπαιδευτική έρευνα-δράση στοχεύει:

- στη βελτίωση ή στην αλλαγή μιας εκπαιδευτικής πρακτικής,
- στη βελτίωση της κατανόησης αυτής της πρακτικής από τους συμμετέχοντες,
- στη βελτίωση της ευρύτερη κατάστασης, μέσα στην οποία εντάσσεται η πρακτική.

Η εκπαιδευτική έρευνα-δράση συμβάλλει αφενός στην παραγωγή νέας γνώσης αφετέρου στην ανάπτυξη καινοτομιών στην εκπαίδευση και στην αξιολόγησή τους. Εμπλεκόμενοι οι εκπαιδευτικοί σε έρευνες-δράσης δεν μαθαίνουν απλώς να εφαρμόζουν καινοτομίες, μαθαίνουν να δίνουν μια ερευνητική διάσταση στο εκπαιδευτικό τους έργο και κυρίως να σκέφτονται και να ενεργούν δημιουργικά. Μ' αυτή την έννοια, η έρευνα-δράση αποτελεί μια επιμορφωτική διαδικασία που αναπτύσσει το ερευνητικό και δημιουργικό πνεύμα των εκπαιδευτικών.

1.6. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων

Όταν αναφερόμαστε στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, θεωρούμε αυτονόητο ότι οι εκπαιδευτικοί είναι ενήλικοι και ότι για την επιμόρφωσή τους ισχύει η θεωρία και η τεχνογνωσία που έχει αναπτυχθεί γενικότερα στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Κατ' αρχήν δεχόμαστε ότι η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ταυτόχρονα:³

- πειθαρχημένη εκπαιδευτική δράση,
- ελεύθερη ανάπτυξη των συμμετεχόντων.

Ο γενικός σκοπός ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων απορρέει από την ανάλυση των σημαντικών δεδομένων που αφορούν τις επιμορφωτικές ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις προσδοκίες του πληθυσμού-στόχου και των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και τους διαθέσιμους πόρους.

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα προσδιορίζονται στο πλαίσιο του γενικού σκοπού του προγράμματος με αφετηρία αφενός τα προσωπικά, εκπαιδευτικά, επαγγελματικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων, αφετέρου το

³ Βλ. Rogers A. (1999), Η εκπαίδευση ενηλίκων, Αθήνα, εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 78.

θεσμικό πλαίσιο και τους διαθέσιμους πόρους και πρέπει να είναι συγκεκριμένα και λειτουργικά.

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα περιλαμβάνουν:⁴

- τις γνώσεις που χρειάζεται να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι,
- τις δραστηριότητες που θα μάθουν να επιτελούν,
- τις συνθήκες μέσα στις οποίες θα επιτελούνται οι δραστηριότητες αυτές,
- τις στάσεις και τις συμπεριφορές που διευκολύνουν τις δραστηριότητες αυτές,
- τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα αξιολογηθεί ή επίτευξη των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων.

Η συμμετοχή των εκπαιδευομένων είναι εξαιρετικά σημαντική για την επεξεργασία και την προσαρμογή των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντά τους, καθώς και στις συγκεκριμένες συνθήκες μέσα στις οποίες ζουν και εργάζονται.

Επίσης, οι συμμετέχοντες ζουν σε μια συγκεκριμένη **προσωπική συγκυρία** και ερμηνεύουν με το δικό τους τρόπο το ρόλο του εκπαιδευομένου.

Από τα παραπάνω προσωπικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων προκύπτει η **διαθεσιμότητά** τους για ουσιαστική συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Το περιεχόμενο ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων δομείται σε τρία επίπεδα⁵:

α. **γνώσεις** για τη θεωρητική κατάρτιση των εκπαιδευομένων,

⁴ Βλ. Βεργίδης Δ. (1990), Επιμόρφωση ενηλίκων: σχεδιασμός προγραμμάτων, λήμμα στο Παιδαγωγική-Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια, Λεξικό, Ελληνικά Γράμματα. Επίσης, βλ. Βεργίδης Δ. (2003), Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων για ειδικές κοινωνικές ομάδες, στο Βεργίδης Δ. (επιμέλεια), Εκπαίδευση ενηλίκων. Συμβολή στην εξειδίκευση στελεχών και εκπαιδευτών, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα. Βεργίδης Δ. (2008), Σχεδιασμός και δόμηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, στο Βεργίδης Δ., Καραλής Θ., Εκπαίδευση ενηλίκων – Σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων, τόμ. Γ', Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, β' έκδοση.

⁵ Βλ. Βεργίδης Δ. (1990), Επιμόρφωση ενηλίκων: σχεδιασμός προγραμμάτων, στο ίδιο.

- β. **πρακτική άσκηση**, για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων-ικανοτήτων των εκπαιδευομένων που απαιτούνται για την επιτέλεση των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων,
- γ. ανάπτυξη θετικών **στάσεων** και **συμπεριφορών**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1. Μέθοδοι, τεχνικές και εργαλεία εξωτερικής αξιολόγησης

2.1.1. Η εξωτερική αξιολόγηση

Η εξωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης 2009-2010 είναι τελική.

Διευκρινίζεται ότι οι τυπολογίες αξιολόγησης κατασκευάζονται με βάση ένα συγκεκριμένο κριτήριο, όπως: η θέση του αξιολογητή, ο σκοπός της αξιολόγησης, ο χρόνος διεξαγωγής της, το περιεχόμενο της αξιολόγησης. Το έλλειμμα των τυπολογιών και των μοντέλων αυτών εντοπίζεται στο ότι συνήθως δεν συνδέονται με κάποιο θεωρητικό πλαίσιο. Πολλοί έβλεπαν, εξάλλου, το πεδίο της αξιολόγησης σαν βασικά αθεωρητικό. Μάλιστα ο Scriven αντιμετώπιζε τις θεωρίες σαν πολυτέλεια στην έρευνα αξιολόγησης, ενώ κατά τον Cronbach η αξιολόγηση είναι περισσότερο τέχνη παρά επιστήμη. (Βεργίδης, 2010: σσ. 372).

Βασικά επιστημολογικά παραδείγματα της αξιολόγησης θεωρούνται τα εξής:

- Το θετικιστικό παράδειγμα, στο πλαίσιο του οποίου χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι των θετικών επιστημών. Ειδικότερα, μεθοδολογικά απαιτούνται ο αυστηρός προσδιορισμός των στόχων και των μεταβλητών της αξιολόγησης, η συλλογή ποσοτικών δεδομένων με τυχαία δειγματοληψία ή ελεγχόμενο πείραμα και η χρήση στατιστικών τεχνικών ώστε τα συμπεράσματα να είναι γενικεύσιμα.
- Το νατουραλιστικό παράδειγμα, στο πλαίσιο του οποίου θεωρείται ότι αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο ως αντικειμενική πραγματικότητα και ταυτόχρονα ως άτομα τον κατασκευάζουμε κοινωνικά. Το νατουραλιστικό παράδειγμα χαρακτηρίζεται ποιοτικό και φαινομενολογικό και είναι ολιστικό. Ο αξιολογητής δεν παραμένει αποστασιοποιημένος από την πραγματικότητα που μελετά, αντιθέτως αποτελεί μέρος της, δίνει έμφαση κατ' αρχάς στην περιγραφή των φαινομένων και στη συνέχεια μελετά τις κανονικότητες και τις δομές, συλλέγοντας ποιοτικά δεδομένα.

Οι Bonniol και Vial διακρίνουν:

1. την «αξιολόγηση – μέτρηση», που στηρίζεται στην υποθετικο-παραγωγική μέθοδο στο πλαίσιο του θετικισμού, έχει τις θεωρητικές της αφετηρίες στην ψυχολογία, στην ψυχομετρία, στη γνωσιομετρία και στην πειραματική παιδαγωγική και εστιάζεται στο προϊόν,
2. την « αξιολόγηση- διαχείριση» που επικεντρώνεται στις διαδικασίες και αποβλέπει στην κατανόηση, στη ρύθμιση και στην αυτορρύθμιση με θεωρητικές αφετηρίες τον λειτουργισμό, τον δομισμό, την κυβερνητική και τη γενική θεωρία των συστημάτων,
3. την αξιολόγηση ως « προβληματική του νοήματος» ή σύμπλοκη η οποία στηρίζεται στις θεωρίες των σύμπλοκων συστημάτων, της αυτοοργάνωσης και της σύμπλοκης σκέψης και εστιάζεται στις ενέργειες διεξαγωγής της και στις διεργασίες. (στο Βεργίδης, 2010,σσ. 373).

Η εξωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης δεν εντάσσεται στο θετικιστικό παράδειγμα ούτε εμπίπτει στην «αξιολόγηση μέτρηση». Μπορούμε να την χαρακτηρίσουμε «αξιολόγηση –διαχείριση», δεδομένου ότι επικεντρώνεται στις διαδικασίες υλοποίησης της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης και στη διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση του Προγράμματος.

Σημειώνουμε ότι, η περιγραφή των χαρακτηριστικών των εκπαιδευτικών του δείγματος και των απόψεών τους, αποβλέπει στη συμβολή της μελέτης για την ανάπτυξη της «προβληματικής του νοήματος». Σ' αυτή την προοπτική η συζήτηση των δεδομένων και των συμπερασμάτων της μελέτης θεωρούμε ότι αποτελεί μέρος μιας εν δυνάμει σύμπλοκης αξιολόγησης. Συνεπώς, απαιτείται η όσο το δυνατό ευρύτερη διάχυση των αποτελεσμάτων και η συζήτησή τους μεταξύ των εμπλεκομένων στην επιμορφωτική διαδικασία: εκπαιδευτικών, επιμορφωτών και οργανωτικά υπευθύνων.

Προσθέτουμε ότι: σύμφωνα με τον Robson η αξιολόγηση θα πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

1. **Χρησιμότητα (utility).** Δεν υπάρχει λόγος να κάνετε μια αξιολόγηση εάν δεν υπάρχει καμιά προοπτική να χρησιμεύσει σε κάποιο κοινό.
2. **Εφικτότητα (feasibility).** Μια αξιολόγηση θα πρέπει να γίνει μόνο εάν είναι εφικτό να διεξαχθεί με όρους πολιτικούς, πρακτικούς και αποτελεσματικότητας κόστους.
3. **Ορθότητα (propriety).** Μια αξιολόγηση θα πρέπει να γίνει μόνο εάν μπορείτε να δείξετε ότι θα διεξαχθεί **τίμια και δεοντολογικά**.

4. **Τεχνική επάρκεια.** Δεδομένης της εξασφάλισης της χρησιμότητας, της εφικτότητας και της ορθής διεξαγωγής, η αξιολόγηση πρέπει να διεξαχθεί με τεχνική δεξιότητα και ευαισθησία. (στο Βεργίδης, 2010, σσ .377).

2.1.2. Ερευνητικές τεχνικές

Οι ερευνητικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν είναι:

α. Το ερωτηματολόγιο

Για τις ανάγκες του προγράμματος αξιολόγησης κατασκευάστηκαν τέσσερα (4) διαφορετικά ερωτηματολόγια: Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Επιμορφωτές και Οργανωτικά Υπεύθυνοι. (βλ. Παράρτημα)

Οι ερωτήσεις των ερωτηματολογίων ήταν κλειστές και ανοικτές και απευθύνονταν στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα (επιμορφωτές, εκπαιδευτικοί, καθώς και οργανωτικά στελέχη). Οι ερωτήσεις εκπονήθηκαν με βάση τους δείκτες ποιότητας, ώστε να συγκεντρωθούν οι απόψεις των εμπλεκομένων.

Η συλλογή των δεδομένων από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του 2009-2010 έγινε ηλεκτρονικά με τη χρήση ειδικά διαμορφωμένων ερωτηματολογίων (ένα για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και ένα για τους εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας). Τα ερωτηματολόγια αποτελούνταν από τους ακόλουθους άξονες:

A. Ατομικά-Εκπαιδευτικά Χαρακτηριστικά

Φύλο, ομάδα ηλικιών, ειδικότητα, εργασιακή κατάσταση (νεοδιόριστος ή αναπληρωτής), έτος απόκτησης βασικού πτυχίου, δεύτερο πτυχίο, μεταπτυχιακές σπουδές, γνώση Η/Υ, γνώση ξένης γλώσσας, προϋπηρεσία στην εκπαίδευση, περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο που εργάζονται κατά το τρέχον σχολικό έτος 2010-2011, οργανικότητα σχολείου (για εκπαιδευτικούς Π.Ε.) ή τύπο σχολείου (για εκπαιδευτικούς Δ.Ε.). Στον άξονα αυτό, με σχετική ανοικτή ερώτηση, διερευνήθηκαν τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στο καθημερινό τους έργο στο σχολείο τους.

B. Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης

ΠΕΚ στο οποίο παρακολούθησαν την εισαγωγική επιμόρφωση, εάν παρακολούθησαν την επιμόρφωση στην έδρα του ΠΕΚ ή σε εξακτινωμένο τμήμα, φάσεις της επιμόρφωσης τις οποίες παρακολούθησαν (μόνο την α΄ φάση ή όλες τις φάσεις), απόψεις των εκπαιδευτικών για την υλοποίηση του προγράμματος (επιλογή περιεχομένου και οργάνωσης της ύλης, χώρος, εποπτικά μέσα, χρόνος υλοποίησης, συντονισμός του προγράμματος, επίλυση τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων, διαθέσιμο επιμορφωτικό υλικό, αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας)

Γ. Υλοποίηση προγράμματος

Βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών σε σχέση με τους στόχους, τις επιμορφωτικές πρακτικές, το επιμορφωτικό υλικό, τους επιμορφωτές. Επίσης, διερευνήθηκαν οι απόψεις των εκπαιδευτικών για το αν υπήρχαν επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών και για το αν ερωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες.

Δ. Επιμορφωτικές πρακτικές

Διερευνήθηκαν οι προτιμήσεις των εκπαιδευτικών για τη χρήση εισηγήσεων, εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις, την παρακολούθηση δειγματικής διδασκαλίας, πρακτική άσκηση, τις μικροδιδασκαλίες, οργάνωση και υλοποίηση σχεδίων δράσης (project), την ανάθεση ατομικών εργασιών, την εργασία σε ομάδες, τις βιωματικές δραστηριότητες (παιχνίδι ρόλων κλπ), τη μελέτη περίπτωσης και την επιμόρφωση από απόσταση ως επιμορφωτικών πρακτικών. Διερευνήθηκε, επίσης, η συχνότητα χρήσης των πρακτικών αυτών από τους επιμορφωτές. Επιπλέον, με σχετική ανοικτή ερώτηση, δόθηκε η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να αναφέρουν κάποια άλλη επιμορφωτική πρακτική που προτιμούν ή που χρησιμοποίησαν οι επιμορφωτές.

Ε. Επιμορφωτές

Διερευνήθηκαν οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών: των μελών ΔΕΠ ΑΕΙ ή καθηγητών ΤΕΙ, των στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, των σχολικών συμβούλων, των διευθυντών-προϊσταμένων εκπαίδευσης, των υπεύθυνων προγραμμάτων (αγωγής υγείας κλπ), των διευθυντών σχολείων, των έμπειρων εκπαιδευτικών. Επιπλέον, με ανοικτή ερώτηση,

δινόταν η ευκαιρία στους ερωτώμενους να επιλέξουν κάποια άλλη κατηγορία επιμορφωτών, εκτός από τις αναφερόμενες. Επιπρόσθετα, στον άξονα αυτό, διερευνήθηκε ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από τις σχέσεις συνεργασίας που ανέπτυξαν με τους επιμορφωτές καθώς και οι απόψεις τους για τη συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

ΣΤ. Αξιολόγηση του προγράμματος

Διερευνήθηκαν οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την ανταπόκριση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στις επιμορφωτικές τους ανάγκες, την αξιοποίηση του προγράμματος στο εκπαιδευτικό τους έργο, τον βαθμό ωφέλειας των μαθητών/τριών τους από όσα οι εκπαιδευτικοί αποκόμισαν από την εισαγωγική επιμόρφωση, για τη συμβολή του προγράμματος στη διευκόλυνση της συνεργασίας τους με τους συναδέλφους τους καθώς και με τους γονείς των μαθητών/τριών τους. Τέλος, με κατάλληλες ανοικτές ερωτήσεις, διερευνήθηκαν οι απόψεις τους για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος, τα προβλήματα-δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος, καθώς και οι προτάσεις τους για τη βελτίωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης.

β. Η συνέντευξη

Ελήφθησαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις από τα οργανωτικά στελέχη των ΠΕΚ και τον Ο.ΕΠ.ΕΚ. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 16 επισκέψεις σε ΠΕΚ (2 επισκέψεις στο ΠΕΚ Λαμίας, 4 επισκέψεις στο 1ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, 4 επισκέψεις στο 2ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, 6 επισκέψεις στο ΠΕΚ Πάτρας). Επίσης, πραγματοποιήθηκαν 3 επισκέψεις στον ΟΕΠΕΚ για συνεργασία με στελέχη του φορέα σε θέματα που αφορούν την εξωτερική αξιολόγηση. Υπήρξε, τέλος συνεχής συνεργασία με Γραφεία Εκπαίδευσης για τις ανάγκες της εξωτερικής αξιολόγησης. Στο πλαίσιο των προαναφερόμενων επισκέψεων ελήφθησαν 7 συνεντεύξεις από οργανωτικά υπευθύνους των ΠΕΚ (2 συνεντεύξεις από οργανωτικά υπευθύνους του ΠΕΚ Λαμίας, 3 συνεντεύξεις από οργανωτικά υπευθύνους του ΠΕΚ Πάτρας, 1 συνέντευξη από οργανωτικά υπεύθυνο του 1ου ΠΕΚ Θεσσαλονίκης και 1 συνέντευξη από οργανωτικά υπεύθυνο του 2ου ΠΕΚ Θεσσαλονίκης). Τέλος, ελήφθησαν 2 συνεντεύξεις από στελέχη του ΟΕΠΕΚ.

γ. Ανάλυση περιεχομένου

Το περιεχόμενο των συνεντεύξεων και οι ανοικτές απαντήσεις των ερωτηματολογίων μελετήθηκαν με ποιοτική και ποσοτική ανάλυση περιεχομένου. Χρησιμοποιήθηκε, επίσης το μοντέλο ανάλυσης SWOT για την κατηγοριοποίηση των απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν.

δ. Ανάλυση εγγράφων για το Πρόγραμμα της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Τα διαθέσιμα σχετικά έγγραφα κάθε είδους που αφορούσαν το πρόγραμμα εξετάστηκαν για την εξακρίβωση πληροφοριών όσον αφορά τα παραδοτέα.

Αξιοποίηση των στοιχείων της εσωτερικής αξιολόγησης

Για την εσωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του 2009-2010 χρησιμοποιήθηκαν δύο ερωτηματολόγια με κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις:

- ερωτηματολόγιο που απευθύνθηκε στους εκπαιδευτικούς οι οποίοι συμμετέχουν στην εισαγωγική επιμόρφωση
- ερωτηματολόγιο, το οποίο απευθύνθηκε στους επιμορφωτές της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα που είχαν συγκεντρωθεί στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης και ελήφθησαν υπόψη για την εξωτερική αξιολόγηση του προγράμματος.

Χρησιμοποιήσαμε καταρχήν δείκτες ποιότητας, οι οποίοι προτείνονται σε μελέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους παραθέτουμε στην επόμενη παράγραφο. Οι δείκτες ποιότητας μάς επέτρεψαν να συλλέξουμε δεδομένα, η επεξεργασία των οποίων θα συμβάλει σε ενδεχόμενες προσαρμογές, για τη βελτίωση μελλοντικής εφαρμογής του προγράμματος.

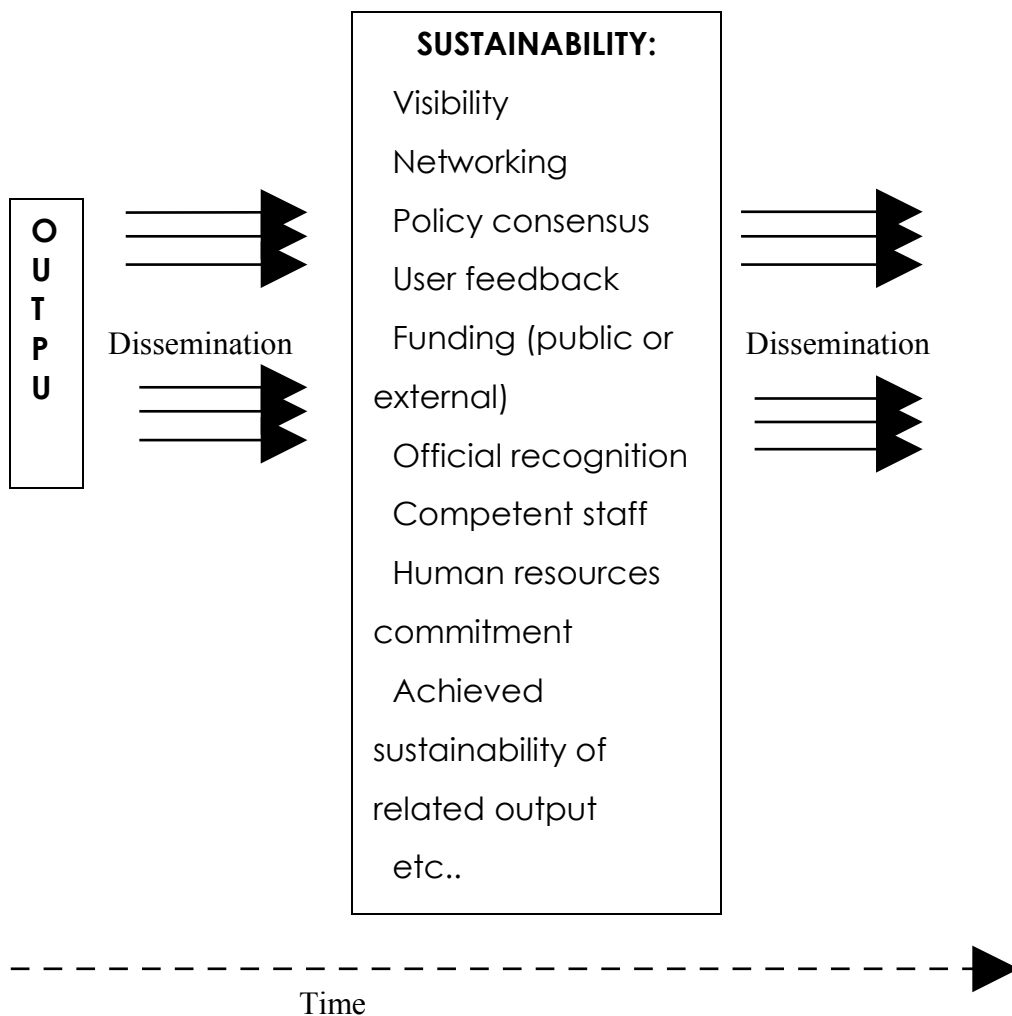
Τα δεδομένα ομαδοποιήθηκαν σύμφωνα με το μοντέλο ανάλυσης SWOT.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος	
Strengths (S) (Ισχυρά σημεία)	Weakness (W) (Αδυναμίες)
Opportunities (O) (Ευκαιρίες)	Threats(T) (Απειλές)
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Ένας από τους στόχους της εξωτερικής αξιολόγησης είναι ο προσδιορισμός των **προϋποθέσεων** βιωσιμότητας του προγράμματος.

Ως βιωσιμότητα (sustainability) ενός προγράμματος μπορούμε να ορίσουμε το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας που διασφαλίζει ότι οι εκροές (outputs) ενός προγράμματος διατηρούνται και μετά το πέρας του προγράμματος. Το ακόλουθο σχήμα απεικονίζει τον ορισμό της:

Η βιωσιμότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι συντίθεται από ποικίλα συστατικά στοιχεία. Αυτά αποτελούνται από την εμβέλεια (visibility), τη δικτύωση (networking), την πολιτική συναίνεση (policy consensus), τη συναίνεση των χρηστών (users' consensus), τη χρηματοδότηση (δημόσια ή εξωτερική), την επίσημη αναγνώριση (official recognition), την ικανότητα των στελεχών (competent staff), τη δέσμευση των ανθρώπινων πόρων (human resources commitment), την ήδη επιτευχθείσα βιωσιμότητα παρόμοιων προγραμμάτων και αποτελεσμάτων (achieved sustainability of related output).

Προϋπόθεση για την επίτευξη της βιωσιμότητας του προγράμματος αποτελεί κατά κύριο λόγο η **διαθεσιμότητα (availability)** και η **διάχυση (dissemination)** των προϊόντων του.

2.2. Επίπεδα και δείκτες εξωτερικής αξιολόγησης

Τα επίπεδα αξιολόγησης είναι τα εξής:

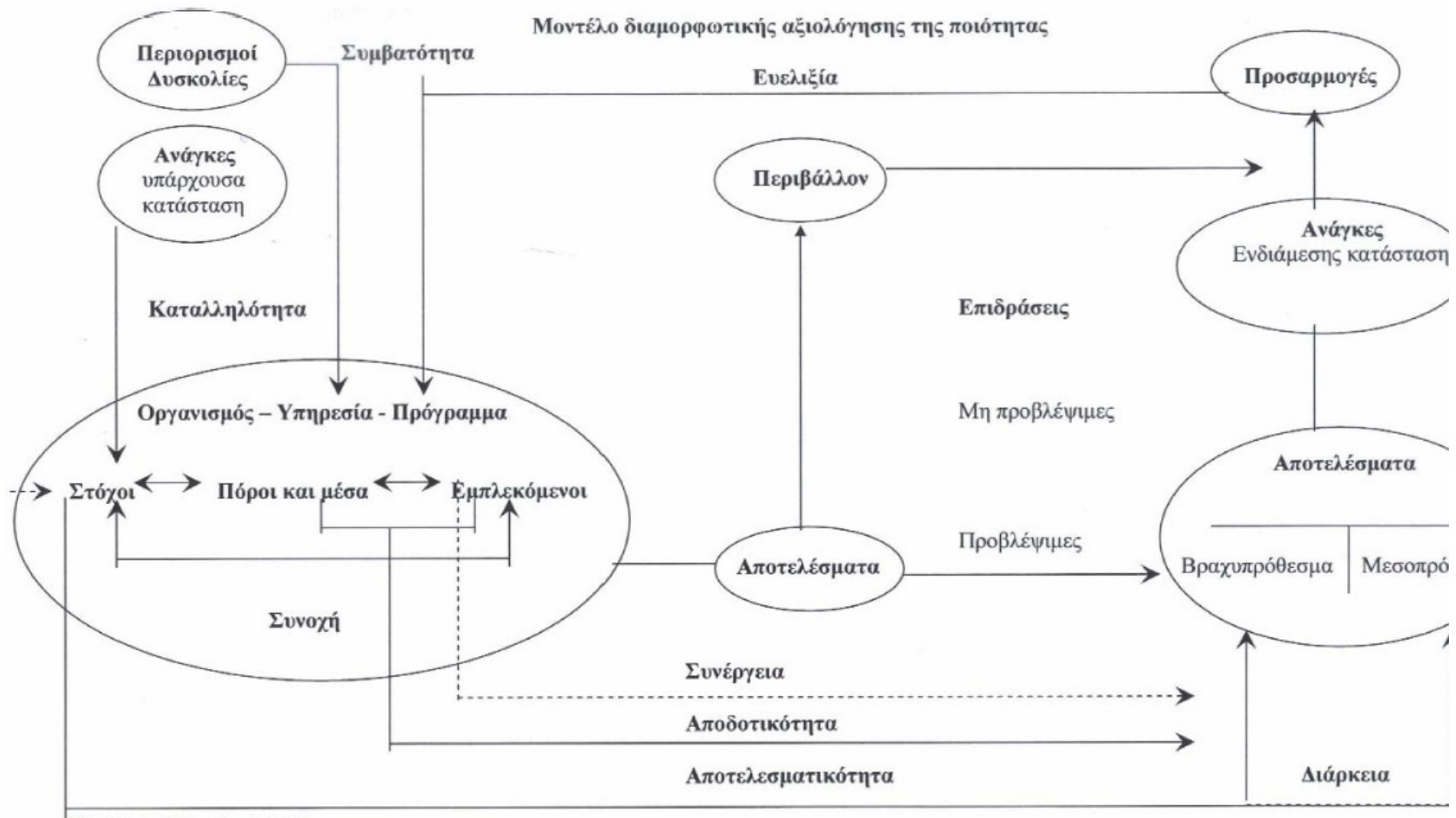
- Το θεσμικό πλαίσιο και τα συγκείμενα
- Το επίπεδο οργάνωσης προγραμματικού σχεδιασμού
- Το επίπεδο της αποτελεσματικότητας του έργου σε σχέση με τους προγραμματισμένους δείκτες επίτευξης
- Το επίπεδο των μηχανισμών παρακολούθησης, διαχείρισης και ελέγχου των δράσεων
- Το επίπεδο του εκπαιδευτικού υλικού και του υλικού πιστοποίησης (εφόσον υπάρχει)
- Το επίπεδο των ειδικών και γενικών επιδράσεων (ωφελειών)
- Το επίπεδο των αδυναμιών στο εκπαιδευτικό τμήμα του έργου
- Το επίπεδο εφαρμογής στο εκπαιδευτικό τμήμα του έργου καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας που σχετίζονται με τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας.
- Το επίπεδο της πρότασης βελτιωτικών μέτρων για την εξασφάλιση καλύτερων αποτελεσμάτων.

Το ακόλουθο σχήμα αποτυπώνει το πλαίσιο εξωτερικής αξιολόγησης του Έργου που εφαρμόσαμε. Στο σχήμα λαμβάνονται υπόψη:

- α. Οι ανάγκες που προκύπτουν από την υπάρχουσα κατάσταση
- β. Οι περιορισμοί και οι δυσκολίες που υπάρχουν
- γ. Οι φορείς που εμπλέκονται στο πρόγραμμα, τα στελέχη και οι πόροι.
- δ. Οι δυνατότητες ευελιξίας για ενδεχόμενες προσαρμογές.

ε. Η επίδραση του κοινωνικο-οικονομικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

στ. Οι ανάγκες που δημιουργούνται στη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος.

Ως γενικούς δείκτες ποιότητας θεωρήσαμε:

- την **καταλληλότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση μεταξύ επιδιωκόμενων στόχων και αναγκών,
- τη **συννοχή**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους πόρους, τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό, που ως στενά συνδεδεμένο σύνολο συνεισφέρουν στην υλοποίηση των επιδιωκόμενων στόχων,
- τη **συνέργεια**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στον συντονισμό των δράσεων από τα στελέχη στα οποία έχουν επιμεριστεί καθήκοντα για την επίτευξη των στόχων, και τα πραγματικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται,
- τη **συμβατότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στο πρόγραμμα και στους περιορισμούς και τις δυσκολίες που υφίστανται,
- την **αποτελεσματικότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους επιδιωκόμενους στόχους ενός προγράμματος και τα αποτελέσματα που πραγματικά επιτυγχάνονται,
- την **αποδοτικότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στην οικονομία των χρησιμοποιούμενων πόρων και μέσων από τη μια και τον βαθμό επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων από την άλλη,
- τη **διάρκεια**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους επιδιωκόμενους στόχους και στη διατήρηση των αποτελεσμάτων στη διάρκεια του χρόνου μετά την ολοκλήρωση του Έργου,
- τις **επιδράσεις**, που δηλώνουν τη σύνδεση ανάμεσα στα αποτελέσματα που αποδίδονται σε ένα πρόγραμμα, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί ή επιδιωχθεί μέσα από αυτούς τους στόχους, και τις κοινωνικές, οικονομικές, φυσικές, ψυχολογικές και άλλες προϋποθέσεις του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο το πρόγραμμα υλοποιείται και με το οποίο αλληλεπιδρά,
- την **ευελιξία**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στις δυνατότητες βελτίωσης που έχει ένα πρόγραμμα και τα πεδία όπου οι βελτιώσεις είναι απαραίτητες μέσα σε αυτό το πρόγραμμα.

2.3. Δείγμα: Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών – επιμορφωτών – οργανωτικών στελεχών

2.3.1. Δυσκολίες στη συλλογή δεδομένων

Η διανομή των ερωτηματολογίων τους νεοδιόριστους και αναπληρωτές εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που παρακολούθησαν την εισαγωγική επιμόρφωση το 2009-2010 αποδείχτηκε ιδιαίτερα δύσκολη και χρονοβόρα.

Ορισμένα ΠΕΚ (Αχαΐας, Θεσ/νίκης, Καβάλας) δεν είχαν καταγράψει ηλεκτρονικά τα στοιχεία όσων παρακολούθησαν την εισαγωγική επιμόρφωση του 2009-2010 και γι' αυτό χρειάστηκε να αντληθούν ορισμένα στοιχεία από τα ατομικά τους δελτία είτε από τα μέλη της ερευνητικής ομάδας είτε από υπηρετούντες στη διοίκηση των ΠΕΚ, διαδικασία που χρειάστηκε αρκετό χρόνο για να ολοκληρωθεί. Αφού συλλέχθηκαν τα ατομικά δελτία, καταγράφηκαν τα ονοματεπώνυμά τους, τα τηλέφωνα επικοινωνίας τους και οι ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις. Σε όσους είχαν δηλώσει ηλεκτρονική διεύθυνση, πολλές από τις οποίες ήταν λανθασμένες, εστάλησαν άμεσα τα ερωτηματολόγια. Επειδή το ποσοστό αυτών ήταν πολύ μικρό, εστάλη ένας κατάλογος με τα στοιχεία των υπολοίπων στο ΥΠΕΠΘ, ώστε να εντοπισθεί το σχολείο στο οποίο υπηρετούν την τρέχουσα σχολική χρονιά, καθώς η πλειονότητα των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών είχε μετακινηθεί με απόσπαση ή μετάθεση σε άλλους νομούς της Ελλάδας. Η διαδικασία αυτή απεδείχθη εκτός από χρονοβόρα και αναποτελεσματική, γιατί τα στοιχεία ήταν ελλιπή (δεν υπήρχαν τα mail των σχολείων).

Επόμενη ενέργεια εντοπισμού των εκπαιδευτικών που είχαν συμμετάσχει στο Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης το 2009-2010 ήταν η τηλεφωνική επικοινωνία. Τα μέλη της ερευνητικής ομάδας επικοινωνήσαν τηλεφωνικά με κάθε εκπαιδευτικό, μόνο απογεύματα και Σαββατοκύριακα, εκτός ωραρίου εργασίας για να βρουν τις ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις. Η συγκεκριμένη διαδικασία απεδείχθη αποτελεσματική αλλά ιδιαίτερα χρονοβόρα, γιατί πολλές φορές δεν απαντούσαν στο τηλέφωνο, οπότε χρειάστηκε να γίνουν επανειλημμένες προσπάθειες επανάκλησης ή όταν απαντούσαν έπρεπε να ενημερωθούν λεπτομερώς για το είδος και το σκοπό της έρευνας, ώστε να συναινέσουν. Όσοι δεν είχαν προσωπική ηλεκτρονική διεύθυνση, έδιναν την ονομασία του σχολείου τους, διότι οι περισσότεροι δε γνώριζαν την ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου τους, οπότε τα μέλη της ερευνητικής ομάδας έπρεπε να τη βρουν και έστειλαν το ερωτηματολόγιο στο σχολείο του

κάθε εκπαιδευτικού με συνοδευτική επιστολή προς τους διευθυντές, προκειμένου να συμβάλλουν στην έρευνα προωθώντας το ερωτηματολόγιο στους αποδέκτες του.

Η ανταπόκρισή των περισσότερων εκπαιδευτικών, με τους οποίους κατέστη δυνατή η επικοινωνία, ήταν θετική. Σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις αρνούνταν να συμμετάσχουν ή βρίσκονταν σε άδεια και δεν είχαν προσωπικές ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

Ταυτόχρονα εστάλησαν στις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατάλογοι με τα στοιχεία των εκπαιδευτικών ανά νομό και επιστολές, με το αίτημα να εντοπίσουν όσους εκπαιδευτικούς υπηρετούν στο νομό τους και να μας στείλουν τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των σχολείων. Η ανταπόκριση στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν άμεση.

Ιδιαίτερη δυσκολία παρουσίασε ο εντοπισμός των αναπληρωτών που παρακολούθησαν το Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του έτους 2009-2010. Οι περισσότεροι υπηρετούσαν την τρέχουσα σχολική χρονιά σε άλλους νομούς και δεν μπορούσαν να εντοπισθούν στα τηλέφωνα κατοικίας που είχαν δηλώσει. Εντοπίστηκαν μόνο όσοι είχαν δηλώσει και τα κινητά τους τηλέφωνα.

Άλλη δυσκολία ήταν το γεγονός ότι αρκετά απομακρυσμένα σχολεία δεν είχαν ηλεκτρονική διεύθυνση ή στις περιπτώσεις που είχαν, υπήρχε πρόβλημα σύνδεσης στο διαδίκτυο.

Παρεμφερή προβλήματα αντιμετωπίστηκαν και στη συλλογή ερωτηματολογίων από επιμορφωτές. Ωστόσο ήταν μικρότερης έντασης και οι ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις ήταν διαθέσιμες στα ΠΕΚ.

Επίσης, σημειώνουμε ότι ορισμένοι εκπαιδευτικοί και επιμορφωτές για διάφορους λόγους δεν προσδιόρισαν το ΠΕΚ, στο οποίο παρακολούθησαν και δίδαξαν.

2.3.2. Το δείγμα

Σύμφωνα με την προκήρυξη του έργου η εξωτερική αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει ΠΕΚ και από τους τρεις άξονες προτεραιότητας. Στη συνέχεια παραθέτουμε τα ΠΕΚ κατά άξονα.

Άξονας 1: Οκτώ περιφέρειες σύγκλισης

ΠΕΚ Καβάλας

ΠΕΚ Ιωαννίνων

ΠΕΚ Λάρισας

ΠΕΚ Αλεξανδρούπολης

ΠΕΚ Πάτρας

ΠΕΚ Τρίπολης

ΠΕΚ Μυτιλήνης

ΠΕΚ Ηρακλείου

Άξονας 2: Τρεις περιφέρειες εξόδου

1° ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

2° ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

ΠΕΚ Κοζάνης

1° ΠΕΚ Αθήνας

2° ΠΕΚ Αθήνας

3° ΠΕΚ Αθήνας

1° ΠΕΚ Πειραιά

Άξονας 3: Δύο περιφέρειες σταδιακής εισόδου

ΠΕΚ Λαμίας

Τα ΠΕΚ από τα οποία συγκεντρώθηκαν δεδομένα είναι τα εξής:

Άξονας 1. Περιφέρειες σύγκλισης

ΠΕΚ Καβάλας

ΠΕΚ Πάτρας

Άξονας 2. Περιφέρειες σταδιακής εξόδου

1° ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

2° ΠΕΚ Θεσσαλονίκης

ΠΕΚ Αθήνας

Άξονας 3. Περιφέρειες σταδιακής εξόδου

ΠΕΚ Λαμίας

Το δείγμα των εκπαιδευτικών και των επιμορφωτών μπορούμε να το θεωρήσουμε διαθέσιμο. Στη συνέχεια παραθέτουμε το δείγμα των εκπαιδευτικών, των επιμορφωτών και των Οργανωτικά Υπευθύνων κατά Άξονα:

	Άξονας 1 Περιφέρειες Σύγκλισης (ΠΕΚ Καβάλας, Πατρών)	Άξονας 2 Περιφέρειες Εξόδου (1° και 2° ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, ΠΕΚ Αθήνας)	Άξονας 3 Περιφέρειες Εισόδου (ΠΕΚ Λαμίας)	Δεν δήλωσαν ΠΕΚ*	Σύνολο
Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας	54	31	38	15	138
Εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας	52	58	21	13	144
Σύνολο	106	89	59		254
Επιμορφωτές	78	52	45	20	195
Οργανωτικά Υπεύθυνοι					
α. Συνεντεύξεις	3	2	2		7
β. Ερωτηματολόγια	10	9	2	5	25
Στελέχη ΟΕΠΕΚ	-	-	-		2

*(Σε κάθε κατηγορία ερωτώμενων υπήρχε αριθμός υποκειμένων της έρευνας οι οποίοι δε δήλωσαν ΠΕΚ προέλευσης και επομένως δεν εντάχθηκαν στους επιμέρους άξονες αλλά στη Συνολική Αξιολόγηση)

2.3.3. Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Πίνακας 19

**Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά φύλο. Σύνολο**

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άντρες	27	19,85
Γυναίκες	109	80,15
ΣΥΝΟΛΟ	136	100

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Συνολικά οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του δείγματος ανήλθαν σε 138. Πρόκειται για νεοδιόριστους και αναπληρωτές οι οποίοι παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης το σχολικό έτος 2009-2010. Στην πλειονότητά τους είναι γυναίκες (80,15%).

Πίνακας 20

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά ομάδα ηλικιών . Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Έως 24 ετών	45	32,61
25-29 ετών	52	37,68
30-34 ετών	11	7,97
35-39 ετών	23	16,67
40 και άνω ετών	7	5,07
Σύνολο	138	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του δείγματος στην μεγάλη τους πλειονότητα είναι νεότεροι από την ηλικία των 30 ετών. Μάλιστα ένας στους τρεις είναι έως 24 ετών. Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί εργάζονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση λίγα χρόνια μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Ωστόσο, περίπου το 22% του δείγματος ήταν ηλικίας 35 ετών και άνω.

Πίνακας 21

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά ειδικότητα. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ειδικότητα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΠΕ70 (Δασκάλων)	73	52,09
ΠΕ60 (Νηπιαγωγών)	59	42,75
ΠΕ06 (Αγγλικών)	5	3,62
(Φυσικός)	1	0,73
Σύνολο	138	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Το 52,09% των εκπαιδευτικών Π.Ε του δείγματος είναι δάσκαλοι και το 42,75% νηπιαγωγοί. Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα κάνουν

διαφορετικές επαγγελματικές διαδρομές, σε δύο διαφορετικά επίπεδα της εκπαίδευσης: στη δημοτική και στην προσχολική.

Πίνακας 22

**Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά εργασιακή κατάσταση. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Ήσαστε νεοδιόριστος ή αναπληρωτής κατά το σχ. Έτος 2009-2010;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Νεοδιόριστος	82	62,12
Αναπληρωτής	50	37,88
Σύνολο	132	100

(Δεν απάντησαν 6)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η πλειονότητα των εκπαιδευτικών Π.Ε του δείγματος (62,12%) ήταν νεοδιόριστοι και το 37,88% αναπληρωτές.

Πίνακας 23

**Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
ως προς το έτος απόκτησης του βασικού πτυχίου. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Έτος απόκτησης βασικού πτυχίου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Πριν το 1995	8	5,93
1995-2000	6	4,44
2000-2004	30	22,22
2005-2010	91	67,41
Σύνολο	135	100

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από το σχετικό πίνακα προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε του δείγματος στην πλειονότητά τους (67,41%) άρχισαν να εργάζονται αμέσως μετά από τη λήψη του πτυχίου τους.

Ωστόσο ορισμένοι είχαν ολοκληρώσει τις σπουδές τους έως το 2000 (10,37%). Φαίνεται ότι υπάρχει μια ανομοιογένεια στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε του δείγματος τόσο ως προς τις σπουδές και το επίπεδο εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο- δημοτικό), και σε μικρότερο βαθμό ως προς την ηλικία και το έτος ολοκλήρωσης των βασικών σπουδών τους.

Πίνακας 24

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν δεύτερο πτυχίο. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Είστε κάτοχος δεύτερου πτυχίου;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	59	45,38
Όχι	71	54,62
Σύνολο	130	100

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Περίπου οι μισοί από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε που απάντησαν στη σχετική ερώτηση κατέχουν και δεύτερο πτυχίο. Ενδεχομένως να πρόκειται για πτυχιούχους άλλων επιστημών οι οποίοι σπούδασαν σε παιδαγωγικά τμήματα μετά από κατατακτήριες εξετάσεις. Φαίνεται ότι ένα μέρος των εκπαιδευτικών Π.Ε του δείγματος είναι μεγαλύτερης ηλικίας και κατέχει δεύτερο πτυχίο.

Πίνακας 25

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
και κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Έχετε τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Όχι	94	72,31
Ναι, Master	31	23,85
Ναι, διδακτορικό	5	3,84
Σύνολο	130	100

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Θα πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή το γεγονός ότι σχεδόν ένας στους τέσσερις εκπαιδευτικούς Π.Ε του δείγματος δηλώνει ότι έχει μεταπτυχιακό τίτλο. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για μια ακόμη διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε του δείγματος που αποτελεί ένα σημαντικό δεδομένο, το οποίο δεν μπορεί να αγνοηθεί στο σχεδιασμό και κυρίως στην υλοποίηση του επιμορφωτικού έργου.

Πίνακας 26

Γνώση Η/Υ των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην
Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Έχετε γνώσεις Η/Υ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	124	93,94
Όχι	8	6,06
Σύνολο	132	100

(Δεν απάντησαν 6)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η μεγάλη πλειονότητα των εκπαιδευτικών Π.Ε (93,94%) που απάντησαν στη σχετική ερώτηση δηλώνουν ότι έχουν γνώσεις η/υ. Συνεπώς, η χρήση ΤΠΕ στο επιμορφωτικό έργο θα είναι εποικοδομητική και θα βοηθήσει τους συμμετέχοντες να εξοικειωθούν ακόμη περισσότερο με τη χρήση τους.

Πίνακας 27

**Γνώση ξένης γλώσσας των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Έχετε γνώση ξένης γλώσσας;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	128	96,24
Όχι	5	3,76
Σύνολο	133	100

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ακόμη περισσότεροι είναι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε του δείγματος (οι 128 από τους 138) που δηλώνουν ότι γνωρίζουν ξένη γλώσσα. Συνεπώς, η λελογισμένη - περιορισμένη χρήση ξενόγλωσσου συνοδευτικού υποστηρικτικού υλικού θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση του διαθέσιμου εκπαιδευτικού υλικού.

Πίνακας 28

**Προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην
Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Συνολικός χρόνος προϋπηρεσίας στην εκπαίδευσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1 χρόνος	20	24,09
2 χρόνια	25	30,12
3 χρόνια	23	27,71
4 χρόνια	5	6,02
5 χρόνια	3	0,63
Πάνω από 5 χρόνια	7	8,43
Σύνολο	83	100

(Δεν απάντησαν 55)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς του δείγματος είχαν έως τρία χρόνια προϋπηρεσία.

Πίνακας 29

**Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά περιοχές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Το σχολείο στο οποίο εργάζεσθε κατά το σχ.έτος 2010-2011 βρίσκεται σε περιοχή:	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Αγροτική (πληθυσμός μικρότερος των 2000 κατοίκων)	41	30,37
Ημιαστική (πληθυσμός από 2000 έως 10000 κατοίκων)	54	40
Αστική (πληθυσμός από 10000 έως 100000 κατοίκων)	32	23,7
Αστική (πληθυσμός μεγαλύτερος των 100000 κατοίκων)	8	5,93
Σύνολο	135	100

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τον σχετικό πίνακα προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε του δείγματος εργάζονται κυρίως σε σχολεία αγροτικών και ημιαστικών περιοχών (70,37%), ενώ οι υπόλοιποι εργάζονται σε σχολεία αστικών περιοχών.

Πίνακας 30

**Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
και οργανικότητα του σχολείου. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Οργανικότητα του σχολείου στο οποίο εργάζεσθε κατά το σχ.έτος 2010-2011	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ολιγοθέσιο	30	22,22
4/θεσιο, 5/θεσιο	90	66,66
6/θεσιο και άνω	15	11,12
Σύνολο	135	100

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Μόνο το 11,12% των εκπαιδευτικών Π.Ε του δείγματος εργάζονται σε εξαθέσιο και άνω σχολείο. Ένας στους πέντε εργάζεται σε ολιγοθέσιο σχολείο και πιθανόν να είναι προϊστάμενοι. Συνεπώς, ενδεχομένως να επωμίζονται καθήκοντα στα οποία δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν.

2.3.4. Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Πίνακας 31

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά φύλο. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άντρες	65	45,14
Γυναίκες	79	54,86
Σύνολο	144	100,0

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος ήταν στην πλειονότητα τους γυναίκες (54,86% του συνόλου).

Πίνακας 32

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά ομάδα ηλικιών . Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Έως 24 ετών	0	0
25-29 ετών	30	20,84
30-34 ετών	41	28,47
35-39 ετών	45	31,25
40 και άνω ετών	28	19,44
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Μόνο το 20,84% των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος είχαν ηλικία μικρότερη των 30 ετών. Επισημαίνεται ότι σχεδόν το 50% των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος είχαν ηλικία άνω των 35 ετών.

Πίνακας 33

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά ειδικότητα. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ειδικότητα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΠΕ02 (φιλολόγων)	46	31,94
ΠΕ03 (μαθηματικών)	30	20,84
ΠΕ04 (φυσικών)	14	9,72
ΠΕ05 (γαλλικών)	11	7,64
ΠΕ07 (γερμανικών)	6	4,17
ΠΕ09 (οικονομολόγοι)	13	9,03
ΠΕ16 (μουσικών)	12	8,33
ΠΕ18 (αρχών διοίκησης)	10	6,94
ΠΕ32 (θεατρικών σπουδών)	1	0,695
ΠΕ34 (ιταλικών)	1	0,695
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος είναι κυρίως φιλόλογοι (31,94% του συνόλου) και μαθηματικοί (20,84% του συνόλου), όμως συνολικά κατανέμονται σε δέκα ειδικότητες.

Πίνακας 34

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά εργασιακή κατάσταση. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Ήσαστε νεοδιόριστος ή αναπληρωτής κατά το σχ. Έτος 2009-2010;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Νεοδιόριστος	104	72,22
Αναπληρωτής	40	27,78
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος στην πλειονότητά τους ήταν νεοδιόριστοι (72,22% του συνόλου).

Πίνακας 35

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), ως προς το έτος απόκτησης του βασικού πτυχίου. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Έτος απόκτησης βασικού πτυχίου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Πριν το 1995	30	20,83
1995-2000	47	32,64
2000-2004	50	34,72
2005-2010	17	11,81
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Μόνο το 11,81% των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος είχε πάρει πρόσφατα το πτυχίο του. Μάλιστα ένας στους πέντε είχε πάρει το πτυχίο του πριν το 1995. Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος διαφοροποιούνται και ως προς την ηλικία και ως προς τις βασικές σπουδές τους και ως προς το έτος απόκτησης του πτυχίου τους.

Πίνακας 36

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν δεύτερο πτυχίο. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Είστε κάτοχος δεύτερου πτυχίου;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	20	16,13
Όχι	104	83,87
Σύνολο	124	100

(Δεν απάντησαν 20)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος που κατέχουν κατά δήλωσή τους πτυχίο είναι μόνο 20.

Πίνακας 37

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), και κατέχουν τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Έχετε τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Όχι	43	33,33
Ναι, Master	72	55,81
Ναι, διδακτορικό	14	10,86
Σύνολο	129	100

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Αντίθετα 72 εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος είχαν master και 14 διδακτορικό. Φαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος των εκπαιδευτικών Δ.Ε συνεχίζει τις σπουδές του πριν εργαστεί στην εκπαίδευση. Πρόκειται για ένα σημαντικό δεδομένο που σχετίζεται άμεσα με την επιμόρφωσή τους. Είναι σαφές ότι το πολύ υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στην εισαγωγική επιμόρφωση δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις από τους επιμορφωτές.

Πίνακας 38

Γνώση Η/Υ των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην

Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Έχετε γνώσεις Η/Υ;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	129	96,27
Όχι	5	3,73
Σύνολο	134	100

(Δεν απάντησαν 10)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η μεγάλη πλειονότητα των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος έχει γνώσεις η/υ, επομένως είναι εξοικειωμένοι σε κάποιο βαθμό με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Πίνακας 39

**Γνώση ξένης γλώσσας των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Έχετε γνώση ξένης γλώσσας;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	131	98,5
Όχι	2	1,5
Σύνολο	133	100

(Δεν απάντησαν 11)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Γνώση ξένης γλώσσας έχει επίσης η μεγάλη πλειονότητα των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος. Συνεπώς, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ξενόγλωσσο συνοδευτικό επιμορφωτικό υλικό.

Πίνακας 40

Προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν
στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Συνολικός χρόνος προϋπηρεσίας στην εκπαίδευσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1 χρόνος	2	3,12
2 χρόνια	16	25
3 χρόνια	16	25
4 χρόνια	7	10,94
5 χρόνια	15	23,44
Πάνω από 5 χρόνια	8	12,5
Σύνολο	64	100

(Δεν απάντησαν 80)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ένα μικρό μέρος των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος έχει 5 και πλέον χρόνια προϋπηρεσίας.

Πίνακας 41

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά περιοχές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Το σχολείο στο οποίο εργάζεσθε κατά το σχ.έτος 2010-2011 βρίσκεται σε περιοχή:	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Αγροτική (πληθυσμός μικρότερος των 2000 κατοίκων)	22	15,28
Ημιαστική (πληθυσμός από 2000 έως 10000 κατοίκων)	56	38,89
Αστική (πληθυσμός από 10000 έως 100000 κατοίκων)	45	31,25
Αστική (πληθυσμός μεγαλύτερος των 100000 κατοίκων)	21	14,58
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τον σχετικό πίνακα προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος εργάζονται κυρίως σε σχολεία αστικών και ημιαστικών περιοχών (84,72%), ενώ οι υπόλοιποι εργάζονται σε σχολεία αγροτικών περιοχών.

Πίνακας 42

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010),
κατά τύπο σχολείου. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Οργανικότητα του σχολείου στο οποίο εργάζεσθε κατά το σχ.έτος 2010-2011	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Γυμνάσιο	50	38,76
Γενικό Λύκειο	60	46,51
ΤΕΕ-ΕΠΑΛ	19	14,73
Άλλο	0	0
Σύνολο	129	100

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος εργάζονται κατά κύριο λόγο σε Γενικά Λύκεια και σε Γυμνάσια.

2.3.5. Δημογραφικά στοιχεία επιμορφωτών

Πίνακας 43

Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά φύλο. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άντρες	115	59,28
Γυναίκες	79	40,72
Σύνολο	194	100

(Δεν απάντησε 1)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σε αντίθεση με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε και Δ.Ε του δείγματος που είναι στην πλειονότητά τους γυναίκες, οι επιμορφωτές του δείγματος είναι στην πλειονότητά τους άνδρες 59,28% του συνόλου).

Πίνακας 44

Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά ομάδα ηλικιών. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Έως 29 ετών	1	0,52
30-39 ετών	15	7,69
40-49 ετών	92	47,18
50-59 ετών	75	38,46
60 και άνω ετών	12	6,15
Σύνολο	195	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές σε ποσοστό 91,79% είναι άνω των 40 ετών.

Πίνακας 45

Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά ιδιότητα . Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ιδιότητα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μέλος ΔΕΠ Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ	10	5,13
Στέλεχος Π.Ι.	0	0
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.	50	25,64
Σχολικός Σύμβουλος Δ.Ε.	53	27,18
Διοικητικό στέλεχος εκπ/σης	18	9,23
Εκπαιδευτικός Α/θμιας	29	14,87
Εκπαιδευτικός Β/θμιας	32	16,41
Διδάσκων/ουσα Π.Δ. 407/80	2	1,03
Μέλος ΕΕΔΠ	1	0,51
Σύνολο	195	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι μισοί επιμορφωτές είναι σχολικοί σύμβουλοι Π.Ε και Δ.Ε. Επιπλέον το 31,28% των επιμορφωτών του δείγματος είναι έμπειροι εκπαιδευτικοί, ενώ ελάχιστοι είναι οι Πανεπιστημιακοί επιμορφωτές.

Πίνακας 46

Επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) ,κατά τόπο διδασκαλίας

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Διδάξατε κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Στην έδρα του ΠΕΚ	72	36,53
Στην έδρα του ΠΕΚ και σε εξακτινωμένα τμήματα	41	23,98
Σε εξακτινωμένα τμήματα	77	39,49
Σύνολο	190	100

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Φαίνεται ότι αρκετοί επιμορφωτές δίδαξαν σε εξακτινωμένα τμήματα (το 39,49% του συνόλου), ενώ το 36,53% του συνόλου δίδαξαν στην έδρα του Π.Ε.Κ.

Πίνακας 47

Εμπειρία των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Είχατε διδάξει πριν από τη σχολική χρονιά 2009-2010 σε άλλο επιμορφωτικό πρόγραμμα;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	148	84,57
Όχι	27	15,43
Σύνολο	175	100

(Δεν απάντησαν 20)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η μεγάλη πλειονότητα των επιμορφωτών (84,57%) είχε προηγούμενη επιμορφωτική εμπειρία. Φαίνεται, λοιπόν, ότι δημιουργείται ένα σώμα επιμορφωτών των εκπαιδευτικών.

Πίνακας 48

Πιστοποίηση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Έχετε πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτής ενηλίκων;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	121	70,76
Όχι	30	29,24
Σύνολο	151	100

(Δεν απάντησαν 44)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι περισσότεροι επιμορφωτές του δείγματος δηλώνουν ότι έχουν πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτές ενηλίκων.

Πίνακας 49

Φορέας πιστοποίησης των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Εάν έχετε πιστοποιηθεί, από ποιον φορέα πιστοποιηθήκατε;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
---	------------------	--------------------

ΕΚΕΠΙΣ	81	72,99
Μεταπτυχιακό	12	10,82
ΕΚΔΔΑ & Π.Ι.	4	2,34
ΕΑΠ	6	3,51
ΕΚΕΠΙΣ & ΙΔΕΚΕ	1	2,0
ΙΔΕΚΕ	1	2,0
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ (ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ Β')	4	2,34
ΟΕΠΕΚ	1	2,0
ΙΝΕΠ	1	2,0
Σύνολο	111	100

(Δεν απάντησαν 10 από το σύνολο των κατά δήλωσή τους πιστοποιημένων εκπαιδευτών ενηλίκων)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τους 121 επιμορφωτές που δήλωσαν πιστοποιημένοι στην Εκπαίδευση Ενηλίκων 81 δήλωσαν ότι πιστοποιήθηκαν από το ΕΚΕΠΙΣ, 12 ότι είχαν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές και 6 ότι φοίτησαν στο ΕΑΠ.

2.3.6. Δημογραφικά στοιχεία οργανωτικά υπευθύνων

Πίνακας 50

Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ κατά φύλο

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Φύλο	Συχνότητα	Συχνότητα	Συχνότητα
Άντρας	6	16	22
Γυναίκα	2	2	4
Σύνολο	8	18	26

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα, οι οργανωτικά υπεύθυνοι που απάντησαν στο ανοικτό ερωτηματολόγιο που τους στάλθηκε ανήλθαν σε 26, εκ των οποίων μόνο οι 4 ήταν γυναίκες. Μπορούμε βέβαια να υποθέσουμε ότι η μεγάλη πλειονότητα των οργανωτικά υπευθύνων είναι άνδρες.

Πίνακας 51

Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά ομάδες ηλικιών

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Ηλικία	Συχνότητα	Συχνότητα	Συχνότητα
Έως 39 ετών	0	1	1
40-49	4	2	6
50-59	3	13	26
60 και άνω	1	2	3
Σύνολο	8	18	26

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

Οι περισσότεροι οργανωτικά υπεύθυνοι του δείγματος είναι μεταξύ 50-59 ετών. Μόνο ένας είναι ηλικίας μικρότερης των 40 ετών.

Πίνακας 52
Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά ιδιότητα

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Ιδιότητα	Συχνότητα	Συχνότητα	Συχνότητα
Μέλος ΔΕΠ	0	5	5
Σχ. Σύμβουλος Π.Ε.	3	5	8
Σχολικός Σύμβουλος Δ.Ε.	5	8	13
Σύνολο	8	18	26

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

Οι μισοί οργανωτικά υπεύθυνοι του δείγματος είναι σχολικοί σύμβουλοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (το 50% του συνόλου), οι οκτώ είναι σχολικοί σύμβουλοι της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και οι πέντε μέλη ΔΕΠ.

Πίνακας 53
Οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ ανά θέση ευθύνης

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Θέση ευθύνης	Συχνότητα	Συχνότητα	Συχνότητα
Διευθυντής	4	7	11
Αναπληρωτής Διευθυντής	0	2	2
Υποδιευθυντής	4	9	13
Σύνολο	8	18	26

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

Από τους 26 οργανωτικά υπεύθυνους του δείγματος οι μισοί (το 50%) είναι υποδιευθυντές, οι έντεκα διευθυντές και δύο είναι αναπληρωτές διευθυντές.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

3.1. Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε.

Πίνακας 54

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), στην έδρα του ΠΕΚ και σε εξακτινωμένα τμήματα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Παρακολουθήσατε την εισαγωγική επιμόρφωση στην έδρα του ΠΕΚ ή σε εξακτινωμένο τμήμα;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Στην έδρα	30	23,08
Σε εξακτινωμένα τμήματα	100	76,92
Σύνολο	130	100

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι τρεις στους τέσσερις εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος είχαν παρακολουθήσει την εισαγωγική επιμόρφωση σε εξακτινωμένα τμήματα και όχι στην έδρα του ΠΕΚ. Συνεπώς θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους όρους λειτουργίας και στο επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής των εξακτινωμένων τμημάτων, δεδομένου ότι σε αυτά φαίνεται να διεξάγεται το μεγαλύτερο μέρος του επιμορφωτικού έργου των ΠΕΚ και όχι στις έδρες τους.

Πίνακας 55

Φάσεις της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). που παρακολούθησαν
οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Ποια φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης παρακολούθησατε;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μόνο την α' φάση	86	69,92
Όλες τις φάσεις	37	30,08
Σύνολο	123	100

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Φαίνεται ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί Π.Ε. παρακολούθησαν μόνο την α' φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 56

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της
ύλης στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1:πολύ χαμηλό επίπεδο, 2:χαμηλό επίπεδο, 3:μέτριο επίπεδο, 4:υψηλό επίπεδο, 5:πολύ υψηλό
επίπεδο)

Επίπεδο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	6	4,62
2	30	23,08
3	65	50
4	25	19,23
5	4	3,07
Σύνολο	130	100
Μέση Τιμή	2,93	
Τυπική Απόκλιση	0,47	

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος η επιλογή του περιεχομένου και η οργάνωση της ύλης στην εισαγωγική επιμόρφωση ήταν μετρίου επιπέδου (Μ.Ο. 2,93).

Πίνακας 57

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την καταλληλότητα του χώρου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτρια, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χώρου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	10	7,41
2	43	31,85
3	52	38,52
4	30	22,22
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,76	
Τυπική Απόκλιση	0,31	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Και ο χώρος που χρησιμοποιήθηκε για την εισαγωγική επιμόρφωση, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. ήταν ακατάλληλος και με τάση προς μέτριος (Μ. Ο. 2,76).

Πίνακας 58

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για τα εποπτικά μέσα. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	10	7,41
2	15	11,11
3	78	57,78
4	32	23,7
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,98	
Τυπική Απόκλιση	0,49	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Τα εποπτικά μέσα χαρακτηρίζονται μετρίου επιπέδου από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος (Μ. Ο. 2,98).

Πίνακας 59

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την καταλληλότητα του χρόνου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτριος, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χρόνου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	8	5,8
2	10	7,25
3	20	14,49
4	67	48,55
5	33	23,91
Σύνολο	138	100
Μέση Τιμή	3,7	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο χρόνος υλοποίησης τους προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης χαρακτηρίζεται μεταξύ μετρίου και με τάση προς κατάλληλος. (Μ. Ο. 3,7).

Πίνακας 60

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ
υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	7	5,79
2	6	4,95
3	40	33,06
4	32	26,45
5	36	29,75
Σύνολο	121	100
Μέση Τιμή	3,69	
Τυπική Απόκλιση	0,5	

(Δεν απάντησαν 17)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος ο συντονισμός του προγράμματος ήταν μέτριος τείνοντας προς το υψηλό επίπεδο (Μ.Ο. 3,69).

Σημειώνουμε ότι το ερώτημα δεν απάντησαν 17 ερωτώμενοι.

Πίνακας 61

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	11	8,73
2	13	10,32
3	51	40,48
4	42	33,33
5	9	7,14
Σύνολο	126	100
Μέση Τιμή	3,2	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 12)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος υποστηρίζουν ότι ο βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων στο ΠΕΚ ήταν μέτριος (Μ.Ο. 3,2).

Στο ερώτημα δεν απάντησαν 12 ερωτώμενοι.

Πίνακας 62

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ
υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	25	18,8
2	30	22,56
3	56	42,11
4	15	11,28
5	7	5,25
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	2,62	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

(Δεν απάντησαν 5

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Το εκπαιδευτικό υλικό που χορηγήθηκε στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε. κρίνεται επιπέδου χαμηλότερου του μετρίου. Φαίνεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό που διανέμεται στους επιμορφωνόμενους δεν είναι ικανοποιητικό, δεδομένου άλλωστε ότι δεν έχουν εκπονηθεί σχετικές προδιαγραφές από τον Ο.ΕΠ.ΕΚ.

Πίνακας 63

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για το βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ
υψηλό επίπεδο)

Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	13	9,63
2	40	29,63
3	22	16,3
4	60	44,44
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,96	
Τυπική Απόκλιση	0,49	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Π.Ε. η αξιοποίηση των ΤΠΕ τείνει προς το μέτριο. Είναι λογικό να εικάσουμε ότι οι πολύ καλοί χρήστες ΤΠΕ βρίσκουν πολύ χαμηλό ή χαμηλό το επίπεδο χρήσης τους, και το αντίστροφο. Συνεπώς, φαίνεται ότι παρόλο που οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. τη χρήση ΤΠΕ, οι γνώσεις τους είναι μετρίου επιπέδου.

Συγκριτικός πίνακας 64

Απόψεις εκπαιδευτικών Π.Ε. για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	2,93	0,47
Καταλληλότητα χώρου	2,76	0,31
Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	2,98	0,49
Καταλληλότητα χρόνου	3,7	0,59
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	3,69	0,5
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	3,2	0,54
Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	2,62	0,52
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	2,96	0,49

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Συγκρίνοντας τους Μ.Ο. των απαντήσεων των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την οργάνωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης διαπιστώνουμε ότι ως προς την καταλληλότητα του χρόνου υπάρχει σχεδόν υψηλή συναίνεση (Μ.Ο. 3,7), καθώς και για το συντονισμό του προγράμματος. Μέτριο είναι το επίπεδο επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων, η καταλληλότητα του χώρου, το επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων, το επίπεδο χρήσης των ΤΠΕ και η επιλογή περιεχομένου και οργάνωσης της ύλης. Κάτω του μετρίου είναι και το επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε.

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα αυτά, χρειάζεται άμεση παρέμβαση για την οργάνωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης σε δύο τομείς:

- i. Το περιεχόμενο και την οργάνωση της ύλης, και για τη βελτίωση του επιμορφωτικού υλικού.

ii. Το βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ, δεδομένου ότι στόχος του Υπουργείου Παιδείας είναι η εισαγωγή των ΤΠΕ σε όλες τις βαθμίδες του σχολείου.

Σημειώνουμε ότι η Τ.Α. είναι μικρή για όλες τις κατηγορίες.

Συγκριτικός πίνακας 65

Απόψεις εκπαιδευτικών Π.Ε. για την οργάνωση προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Έδρα του ΠΕΚ	Εξακτινωμένα τμήματα
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	M.O. 2,8	M.O. 2,97
	T.A. 0,51	T.A. 0,43
Καταλληλότητα χώρου	M.O. 2,82	M.O. 2,74
	T.A. 0,34	T.A. 0,28
Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	M.O. 2,31	M.O. 3,18
	T.A. 0,37	T.A. 0,61
Καταλληλότητα χρόνου	M.O. 3,5	M.O. 3,76
	T.A. 0,58	T.A. 0,59
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	M.O. 3,8	M.O. 3,66
	T.A. 0,52	T.A. 0,48
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	M.O. 3,5	M.O. 3,11
	T.A. 0,55	T.A. 0,54
Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	M.O. 2,63	M.O. 2,62
	T.A. 0,51	T.A. 0,52
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	M.O. 2,71	M.O. 3,04
	T.A. 0,46	T.A. 0,52

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Δεδομένου ότι τα προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης πραγματοποιούνται αφενός στις έδρες των ΠΕΚ και αφετέρου σε εξακτινωμένα τμήματα, εξετάσαμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. διακρίνοντας δύο κατηγορίες: την οργάνωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στην έδρα του ΠΕΚ και την οργάνωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στα εξακτινωμένα τμήματα.

Από τις απόψεις του δείγματος των εκπαιδευτικών Π.Ε. φαίνεται σε ορισμένα θέματα να υπάρχουν καλύτερες συνθήκες οργάνωσης της εισαγωγικής επιμόρφωσης στις έδρες των ΠΕΚ σε σύγκριση με τα εξακτινωμένα τμήματα. Ειδικότερα για την καταλληλότητα του χώρου, το επίπεδο χρήσης των εποπτικών μέσων, το επίπεδο συντονισμού και το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων η κατάσταση είναι καλύτερη στις έδρες των ΠΕΚ.

Ως προς την καταλληλότητα του χρόνου και το βαθμό αξιοποίησης ΤΠΕ η κατάσταση φαίνεται να είναι καλύτερη στα εξακτινωμένα τμήματα, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις του δείγματος των εκπαιδευτικών Π.Ε.

3.2. Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε.

Πίνακας 66

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) στην έδρα του ΠΕΚ και σε εξακτινωμένα τμήματα. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Παρακολούθησατε την εισαγωγική επιμόρφωση στην έδρα του ΠΕΚ ή σε εξακτινωμένο τμήμα;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Στην έδρα	65	47,1
Σε εξακτινωμένα τμήματα	73	52,9
Σύνολο	138	100

(Δεν απάντησαν 6)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως προκύπτει από τον σχετικό πίνακα ένα σημαντικό ποσοστό εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος επιμορφώθηκε σε εξακτινωμένα τμήματα. Για τα εξακτινωμένα τμήματα θα πρέπει να εξασφαλισθούν υλικοτεχνικές υποδομές και επιμορφωτές του ίδιου επιπέδου με ό,τι διαθέτουν τα ΠΕΚ στην έδρα τους. Στην αντίθετη περίπτωση θα έχουμε δύο αποκλίνοντα προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης, ένα που θα διεξάγεται στις έδρες των ΠΕΚ και ένα άλλο – μάλλον χαμηλότερου επιπέδου – που θα διεξάγεται στα εξακτινωμένα τμήματα.

Πίνακας 67

Φάσεις της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Ποια φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης παρακολούθησατε;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μόνο την α' φάση	89	66,42
Όλες τις φάσεις	45	33,58
Σύνολο	134	100

(Δεν απάντησαν 10)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως οι εκπαιδευτικοί της Π.Ε., φαίνεται ότι και οι εκπαιδευτικοί της Δ.Ε. παρακολούθησαν στην πλειονότητά τους μόνο την α' φάση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 68

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της ύλης στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2:χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4:υψηλό επίπεδο, 5:πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	23	16,66
2	30	21,74
3	53	38,41
4	22	15,94
5	10	7,25
Σύνολο	138	100
Μέση Τιμή	2,37	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 6)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Δ.Ε. το περιεχόμενο και η οργάνωση της ύλης ήταν μεταξύ χαμηλού και μετρίου επιπέδου με τάση προς το χαμηλό επίπεδο (Μ.Ο. 2,37), ακόμη χαμηλότερο από το αντίστοιχο επίπεδο στους εκπαιδευτικούς Π.Ε. (Μ.Ο. 2,93).

Πίνακας 69

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την καταλληλότητα του χώρου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτρια, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χώρου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	8	6,02
2	20	15,03
3	60	45,11
4	37	27,82
5	8	6,02
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	3,23	
Τυπική Απόκλιση	0,4	

(Δεν απάντησαν 11)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε., όπως και για τους εκπαιδευτικούς Π.Ε., ο χώρος στον οποίο υλοποιήθηκε το πρόγραμμα επιμόρφωσης ήταν μέτριος (Μ.Ο. 3,23 έναντι Μ.Ο. 2,76).

Πίνακας 70

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για τα εποπτικά μέσα. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	20	14,08
2	28	19,72
3	68	47,89
4	26	18,31
5	0	0
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,7	
Τυπική Απόκλιση	0,5	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. θεωρούν τα εποπτικά μέσα χαμηλότερου επιπέδου και το μέτριο (Μ.Ο. 2,7 έναντι Μ.Ο. 2,98 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.)

Πίνακας 71

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την καταλληλότητα του χρόνου στον οποίο υλοποιήθηκε η Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτριος, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χρόνου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	11	8,57
2	15	10,71
3	56	40
4	38	27,14
5	20	14,29
Σύνολο	140	100
Μέση Τιμή	3,29	
Τυπική Απόκλιση	0,51	

(Δεν απάντησαν 4)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. θεωρούν ότι η καταλληλότητα του χρόνου υλοποίησης του επιμορφωτικού προγράμματος ήταν κάπως καλύτερη από μέτρια (Μ.Ο. 3,29 έναντι Μ. Ο. 3,7 στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.).

Πίνακας 72

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
	6	4,62
2	13	10
3	60	46,15
4	43	33,08
5	8	6,15
Σύνολο	130	100
Μέση Τιμή	3,26	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 14)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Για τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. ο συντονισμός του προγράμματος ήταν κάπως καλύτερος του μετρίου (Μ.Ο. 3,26 έναντι Μ.Ο. 3,69 για τους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.).

Στο ερώτημα δεν απάντησαν 14 ερωτώμενοι.

Πίνακας 73

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	15	10,95
2	16	11,68
3	74	54,01
4	23	16,79
5	9	6,57
Σύνολο	137	100
Μέση Τιμή	2,96	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 7)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί της Δ.Ε. θεωρούν ότι ο βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων ήταν κατώτερος του μετρίου (Μ.Ο. 2,96 έναντι Μ.Ο. 3,2 στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.).

Πίνακας 74

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ
υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	40	29,2
2	29	21,17
3	57	41,61
4	7	5,11
5	4	2,91
Σύνολο	137	100
Μέση Τιμή	2,31	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 7)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. το επιμορφωτικό υλικό που χορηγήθηκε ήταν λίγο καλύτερο από χαμηλού επιπέδου (Μ.Ο. 2,31 έναντι 2,62 για τους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Πίνακας 75

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) για το βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	25	17,99
2	45	32,37
3	47	33,81
4	20	14,39
5	2	1,44
Σύνολο	139	100
Μέση Τιμή	2,49	
Τυπική Απόκλιση	0,71	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο βαθμός αξιοποίησης των ΤΠΕ στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης ήταν σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. μεταξύ χαμηλού και μετρίου επιπέδου (Μ.Ο. 2,49 έναντι 2,96 για τους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.).

**Πίνακας 76: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	2,37	0,54
Καταλληλότητα χώρου	3,23	0,4
Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	2,7	0,5
Καταλληλότητα χρόνου	3,29	0,51
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	3,26	0,54
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	2,96	0,59
Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	2,31	0,59
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	2,37	0,54

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Συγκρίνοντας τους Μ.Ο. των απαντήσεων όσον αφορά την οργάνωση του προγράμματος, διαπιστώνουμε ότι άνω του μετρίου θεωρούνται η καταλληλότητα του χρόνου για τη διεξαγωγή του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης και το επίπεδο συντονισμού του προγράμματος, καθώς και η καταλληλότητα του χώρου. Σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες οι Μ.Ο. των απαντήσεων είναι κάτω του μετρίου.

Οι απόψεις των εκπαιδευτικών της Δ.Ε. είναι κάπως «αυστηρότερες» από τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Π.Ε., με εξαίρεση τις απόψεις τους για την καταλληλότητα του χώρου.

Σημειώνουμε ότι η Τ.Α. είναι χαμηλή σε όλες τις κατηγορίες.

**Πίνακας 77: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την οργάνωση προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης(2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Έδρα του ΠΕΚ	Εξακτινωμένα τμήματα
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	M.O. 2,39	M.O. 2,36
	T.A. 0,56	T.A. 0,52
Καταλληλότητα χώρου	M.O. 3,5	M.O. 3,03
	T.A. 0,5	T.A. 0,3
Επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων	M.O. 2,9	M.O. 2,52
	T.A. 0,7	T.A. 0,3
Καταλληλότητα χρόνου	M.O. 3,3	M.O. 3,28
	T.A. 0,52	T.A. 0,5
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	M.O. 3,25	M.O. 3,27
	T.A. 0,55	T.A. 0,53
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	M.O. 3,32	M.O. 2,64
	T.A. 0,57	T.A. 0,61
Επίπεδο επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε	M.O. 2,3	M.O. 2,32
	T.A. 0,61	T.A. 0,59
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	M.O. 2,51	M.O. 2,47
	T.A. 0,75	T.A. 0,67

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τις απόψεις του δείγματος των εκπαιδευτικών Δ.Ε. φαίνεται ότι ως προς την καταλληλότητα του χώρου, το επίπεδο χρήσης εποπτικών μέσων και το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων η κατάσταση είναι αρκετά καλύτερη στις έδρες των ΠΕΚ.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι υπάρχει ο ορατός κίνδυνος να λειτουργεί η εισαγωγική επιμόρφωση σε δύο επίπεδα. Στο υψηλότερο επίπεδο λειτουργεί η εισαγωγική επιμόρφωση στις έδρες των ΠΕΚ και σε κάπως χειρότερες συνθήκες λειτουργεί η εισαγωγική επιμόρφωση στα εξακτινωμένα τμήματα.

3.3. Απόψεις των επιμορφωτών

Πίνακας 78

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)
για την επιλογή περιεχομένου και την οργάνωση της ύλης. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ
υψηλό επίπεδο)

Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση ύλης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	6	3,52
2	13	7,6
3	80	46,78
4	59	34,5
5	13	7,6
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	3,35	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές θεωρούν ότι η επιλογή περιεχομένου και η οργάνωση της ύλης στο πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης του 2009-2010 ήταν καλύτερη από μέτρια.

Πίνακας 79

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)

για την καταλληλότητα του χώρου. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτρια, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χώρου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	10	5,85
2	17	9,94
3	108	63,16
4	36	21,05
5	0	0
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	2,99	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές θεωρούν το χώρο της επιμόρφωσης μέτριο (Μ.Ο. 2,99). Μένει το ερώτημα πώς είναι οργανωμένες οι αίθουσες διδασκαλίας και αν πρόκειται για σχολικές τάξεις, στις οποίες είναι εξοικειωμένοι οι σχολικοί σύμβουλοι και οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στα ΠΕΚ.

Πίνακας 80

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010),

για τα διαθέσιμα εποπτικά μέσα. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο διάθεσης εποπτικών μέσων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	12	7,02
2	46	26,9
3	96	56,14
4	11	6,43
5	6	3,51
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	2,73	
Τυπική Απόκλιση	0,68	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Τα διαθέσιμα εποπτικά μέσα κρίνονται από τους επιμορφωτές κάτω του μετρίου (Μ.Ο. 2,73).

Πίνακας 81

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010),
για την καταλληλότητα του χρόνου υλοποίησης του προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ ακατάλληλος, 2:ακατάλληλος, 3: μέτρια, 4:κατάλληλος, 5:πολύ κατάλληλος)

Καταλληλότητα χρόνου υλοποίησης του προγράμματος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	2,93
2	11	6,43
3	84	49,12
4	59	34,5
5	12	7,02
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	3,36	
Τυπική Απόκλιση	0,68	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο χρόνος υλοποίησης του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης θεωρείται κάπως καλύτερος του μετρίου από τους επιμορφωτές, αν και δεν έχουμε στοιχεία με ποια κριτήρια.

Πίνακας 82

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)

για το συντονισμό του προγράμματος. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	6	3,51
2	6	3,51
3	69	40,35
4	83	48,54
5	7	4,09
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	3,46	
Τυπική Απόκλιση	0,65	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές του προγράμματος ο συντονισμός του ήταν μεταξύ μετρίου και υψηλού επιπέδου.

Πίνακας 83

**Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)
για την επίλυση τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	7	4,09
2	15	8,77
3	89	52,05
4	60	35,09
5	0	0
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	3,18	
Τυπική Απόκλιση	0,66	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Για τους επιμορφωτές η επίλυση τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων ήταν λίγο καλύτερη από μέτρια (Μ.Ο. 3,18).

Πίνακας 84

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)

για την αξιοποίηση ΤΠΕ. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	3	1,76
2	19	11,11
3	76	44,44
4	65	38,01
5	8	4,68
Σύνολο	171	100
Μέση Τιμή	3,33	
Τυπική Απόκλιση	0,68	

(Δεν απάντησαν 24)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης του 2009-2010 ήταν κάπως καλύτερη από μέτρια (Μ.Ο. 3,33).

**Πίνακας 85: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010)
για την οργάνωση του προγράμματος ΤΠΕ. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	3,35	0,67
Καταλληλότητα χώρου	2,99	0,59
Επίπεδο διάθεσης εποπτικών μέσων	2,73	0,68
Καταλληλότητα χρόνου	3,36	0,68
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	3,46	0,65
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	3,18	0,66
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	3,33	0,68

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως προκύπτει από το σχετικό συγκριτικό πίνακα το επίπεδο συντονισμού του προγράμματος, η επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης και η καταλληλότητα του χρόνου θεωρούνται από τους επιμορφωτές μεταξύ μετρίου και υψηλού επιπέδου (Μ.Ο. 3,46, Μ.Ο. 3,35 και Μ.Ο. 3,36 αντιστοίχως). Στο ίδιο περίπου επίπεδο βρίσκονται οι απόψεις τους για τον βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ (Μ.Ο. 3,33). Μέτριος κατά την άποψή τους ήταν ο βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων (Μ.Ο. 3,18). Λίγο κάτω από το μέτριο ήταν η καταλληλότητα του χώρου (Μ.Ο. 2,99) και ακόμα πιο κάτω το επίπεδο διάθεσης εποπτικών μέσων (Μ.Ο. 2,73). Όπως φαίνεται οι επιμορφωτές δεν είναι ικανοποιημένοι από τους χώρους διδασκαλίας και από τα εποπτικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους.

Διευκρινίζουμε ότι σε όλες τις κατηγορίες η Τ.Α. είναι μικρή.

Πίνακας 86: Συγκριτικός πίνακας

**Απόψεις επιμορφωτών για την οργάνωση του προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης
(2009-2010). Σύνολο**

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Οργάνωση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Έδρα του ΠΕΚ	Εξακτινωμένα τμήματα
Επιλογή περιεχομένου και οργάνωση της ύλης	M.O. 3,39	M.O. 3,38
	T.A. 0,68	T.A. 0,66
Καταλληλότητα χώρου	M.O. 3,3	M.O. 2,69
	T.A. 0,9	T.A. 0,49
Επίπεδο διάθεσης εποπτικών μέσων	M.O. 2,9	M.O. 2,6
	T.A. 0,68	T.A. 0,7
Καταλληλότητα χρόνου	M.O. 3,42	M.O. 3,39
	T.A. 0,67	T.A. 0,69
Επίπεδο συντονισμού του προγράμματος	M.O. 3,48	M.O. 3,43
	T.A. 0,63	T.A. 0,65
Βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων	M.O. 3,2	M.O. 2,8
	T.A. 0,64	T.A. 0,55
Βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ	M.O. 3,5	M.O. 3,28
	T.A. 0,6	T.A. 0,66

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα, από τις απόψεις των επιμορφωτών φαίνεται να υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στην έδρα του ΠΕΚ και τα εξακτινωμένα τμήματα. Κυρίως φαίνεται να υπάρχουν διαφορές ως προς την καταλληλότητα του χώρου, ως προς το συντονισμό και ως προς το βαθμό επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων.

Απαιτείται να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συνοχή του προγράμματος προκειμένου να μην παγιωθεί εισαγωγική επιμόρφωση δύο ταχυτήτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

4.1. Εκπαιδευτικοί Π.Ε.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος για την υλοποίηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης 2009-2010, στο οποίο συμμετείχαν.

Πίνακας 87

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους στόχους του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	6	4,41
2	22	16,18
3	40	29,41
4	45	33,09
5	23	16,91
Σύνολο	136	100
Μέση Τιμή	3,42	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η ικανοποίηση που δηλώνουν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. για τους στόχους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010 που παρακολούθησαν είναι ανάμεσα στο «μέτρια» και το «πολύ» (Μ.Ο. 3,42) με μικρή τυπική απόκλιση.

Φαίνεται ότι οι στόχοι του προγράμματος έχουν αρκετή αποδοχή εκ μέρους τους.

Πίνακας 88

**Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) από τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)**

Βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	27	18,51
2	35	25,93
3	40	29,63
4	35	25,93
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,13	
Τυπική Απόκλιση	0,64	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Για τις επιμορφωτικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010 ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος τείνει προς το «λίγο» (Μ.Ο. 2,13), με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 89

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) από το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	37	27,41
2	48	35,55
3	25	18,52
4	25	18,52
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,28	
Τυπική Απόκλιση	0,57	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Για το επιμορφωτικό υλικό οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. δηλώνουν «λίγο» ικανοποιημένοι (Μ.Ο. 2,28), με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 90

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) από τους επιμορφωτές. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	2	1,97
2	28	20,9
3	27	20,15
4	55	41,04
5	22	15,94
Σύνολο	134	100
Μέση Τιμή	3,5	
Τυπική Απόκλιση	0,45	

(Δεν απάντησαν 4)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τους επιμορφωτές οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. είναι ανάμεσα στο «μέτρια» και στο «πολύ» ικανοποιημένοι (Μ.Ο. 3,5) με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 91

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τις επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών . Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	8	6,34
2	22	17,46
3	37	29,37
4	32	25,4
5	27	21,43
Σύνολο	126	100
Μέση Τιμή	3,38	
Τυπική Απόκλιση	0,65	

(Δεν απάντησαν 12)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, οι επικαλύψεις των επιμορφωτών ξεπερνούσαν το «μέτρια» (Μ.Ο. 3,38), με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 92

Εκπαιδευτικοί Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) και ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Εκπαιδευτικοί που ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	43	33,59
Όχι	85	66,41
Σύνολο	128	100

(Δεν απάντησαν 10)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, στην πλειονότητά τους (66,41% του δείγματος) δηλώνουν ότι δεν ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες, ενώ σε ποσοστό του 33,59% απαντούν θετικά. Το θέμα αυτό χρειάζεται περισσότερη διερεύνηση.

**Πίνακας 93: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για την υλοποίηση του προγράμματος εισαγωγικής
επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Υλοποίηση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	3,42	0,53
Βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές	2,13	0,64
Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό	2,28	0,57
Βαθμός ικανοποίησης από τους επιμορφωτές	3,5	0,45
Επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών	3,38	0,65

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως προκύπτει από το συγκεντρωτικό πίνακα για την υλοποίηση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης, ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών Π.Ε. είναι μεγαλύτερος για τους επιμορφωτές (Μ.Ο. 3,5) και για τους στόχους του προγράμματος (Μ.Ο. 3,42), άρα υπάρχει η σχετική αποδοχή τους.

Ο χαμηλότερος βαθμός ικανοποίησής τους είναι για τις επιμορφωτικές πρακτικές (Μ.Ο. 2,13) και για το επιμορφωτικό υλικό (Μ.Ο. 2,28).

Επίσης επισημαίνεται ότι υπάρχουν σε μέτριο βαθμό επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών (Μ.Ο. 3,38).

Με βάση τα στοιχεία αυτά προτείνεται:

1. Η επιμόρφωση των επιμορφωτών στην εκπαίδευση ενηλίκων
2. Η βελτίωση του επιμορφωτικού υλικού με την εκπόνηση οδηγιών και την επιμόρφωση των επιμορφωτών
3. Ανάπτυξη της ομαδικής δουλειάς και της συνεργασίας σε κάθε ΠΕΚ

4.2. Εκπαιδευτικοί Δ.Ε.

Στην υποενότητα αυτή θα εξετάσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την υλοποίηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του 2009-2010, στο οποίο συμμετείχαν.

Πίνακας 94

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τους στόχους του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	15	10,71
2	30	21,43
3	55	39,29
4	25	17,86
5	15	10,71
Σύνολο	140	100
Μέση Τιμή	2,96	
Τυπική Απόκλιση	0,58	

(Δεν απάντησαν 4)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, από τους στόχους του είναι «μέτρια» (Μ.Ο. 2,96) με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 95

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	19	13,67
2	42	30,22
3	36	25,9
4	25	17,99
5	17	12,22
Σύνολο	139	100
Μέση Τιμή	2,85	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος δηλώνουν μικρότερη από «μέτρια» ικανοποίηση (Μ.Ο. 2,85) από τις επιμορφωτικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, με τυπική απόκλιση 0,59.

Πίνακας 96

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) από το επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	40	28,37
2	36	25,53
3	45	31,91
4	15	10,64
5	5	3,55
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	2,35	
Τυπική Απόκλιση	0,72	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος δηλώνουν κάπως περισσότερο από «λίγο» ικανοποιημένοι (Μ.Ο. 2,35) από το επιμορφωτικό υλικό.

Πίνακας 97

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση
(2009-2010) από τους επιμορφωτές. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	3,52
2	36	25,35
3	35	24,65
4	26	18,31
5	40	28,17
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	3,42	
Τυπική Απόκλιση	0,51	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. από τους επιμορφωτές τους είναι κάπως μεγαλύτερη από μέτρια (Μ.Ο. 3,42), με μικρή τυπική απόκλιση.

Πίνακας 98

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τις επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	29	20,14
3	58	40,28
4	37	25,7
5	20	13,88
Σύνολο	144	100
Μέση Τιμή	3,33	
Τυπική Απόκλιση	0,55	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος οι επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών βρίσκονται σε μέτριο επίπεδο (Μ.Ο. 3,33).

Πίνακας 99

Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) και ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Εκπαιδευτικοί που ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	30	20,83
Όχι	114	79,17
Σύνολο	144	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε του δείγματος που δηλώνουν ότι ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες φτάνουν το 20,83%, έναντι του 33,59% των εκπαιδευτικών της Π.Ε., χωρίς βέβαια να μπορούμε να γνωρίζουμε πώς αντιλαμβάνονται την έννοια «επιμορφωτικές ανάγκες».

Πίνακας 100: Συγκριτικός πίνακας

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την υλοποίηση του Προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Υλοποίηση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	2,96	0,58
Βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές	2,85	0,59
Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό	2,35	0,72
Βαθμός ικανοποίησης από τους επιμορφωτές	3,42	0,51
Επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών	3,33	0,55

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από το συγκεντρωτικό πίνακα που παραθέτουμε φαίνεται ότι ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών Δ.Ε. από τους επιμορφωτές είναι ο μεγαλύτερος. Έπεται ο βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η εισαγωγική επιμόρφωση έχει την μέτρια και κάτι περισσότερο αποδοχή των εκπαιδευτικών Δ.Ε.

Ο βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές πλησιάζει το «μέτρια», ενώ ο βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό μόλις ξεπερνάει το «λίγο».

Μέτριο κρίνεται και το επίπεδο επικαλύψεων στις εισηγήσεις των επιμορφωτών.

Με βάση τα στοιχεία αυτά μπορούμε να προτείνουμε την επιμόρφωση των επιμορφωτών στην εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού και στις συμμετοχικές επιμορφωτικές τεχνικές. Επίσης, προτείνεται η καλύτερη συνεργασία των επιμορφωτών με την καθιέρωση τακτικών συναντήσεων συνεργασίας.

4.3. Επιμορφωτές

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις απόψεις των επιμορφωτών για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του 2009-2010.

Πίνακας 101

Ικανοποίηση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) από τη συνεργασία με τη διοίκηση του ΠΕΚ. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τη συνεργασία με τη διοίκηση του ΠΕΚ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	2,56
2	4	2,06
3	88	45,13
4	79	40,51
5	19	9,74
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	3,53	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές η συνεργασία τους με τη διοίκηση του ΠΕΚ ήταν ανάμεσα στο «μέτρια» και στο πολύ «ικανοποιητική» (Μ.Ο. 3,53)

Πίνακας 102

Συμβολή των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) στο σχεδιασμό του προγράμματος. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Σας ζητήθηκε να συμβάλετε στο σχεδιασμό του προγράμματος;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	19	10,9
Όχι	156	89,1
Σύνολο	175	100

(Δεν απάντησαν 20)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Μόνο ένα μικρό μέρος των επιμορφωτών (το 10% του συνόλου) δηλώνουν ότι κλήθηκαν να συμβάλουν στο σχεδιασμό του προγράμματος.

Πίνακας 103

Βαθμός συζήτησης των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συζητήσατε με τους εκπαιδευτικούς τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	2	1,05
2	6	3,16
3	35	18,42
4	73	38,42
5	74	38,95
Σύνολο	190	100
Μέση Τιμή	4,11	
Τυπική Απόκλιση	0,87	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές, συζήτησαν «πολύ» με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους (Μ.Ο. 4,11)

Πίνακας 104

**Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που προετοίμασαν
ειδικό επιμορφωτικό υλικό. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

Προετοιμάσατε ειδικό επιμορφωτικό υλικό για το επιμορφωτικό σας έργο;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	140	90,32
Όχι	15	9,68
Σύνολο	155	100

(Δεν απάντησαν 40)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Στην πλειονότητά τους οι επιμορφωτές του δείγματος δηλώνουν ότι προετοίμασαν επιμορφωτικό υλικό για να το χρησιμοποιήσουν στην εισαγωγική επιμόρφωση (90,32% του συνόλου των απαντήσεων).

Σημειώνουμε ότι στο σχετικό ερώτημα δεν απάντησαν 40 επιμορφωτές.

Πίνακας 105

Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που διέθεσαν το επιμορφωτικό υλικό στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Διαθέσατε το επιμορφωτικό υλικό σας στους επιμορφωνόμενους;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	111	91,74
Όχι	10	8,26
Σύνολο	121	100

(Δεν απάντησαν 19)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Μόνο 111 από τους επιμορφωτές του δείγματος, από τους 140 που δήλωσαν ότι προετοίμασαν ειδικό επιμορφωτικό υλικό, το διέθεσαν στους επιμορφωνόμενους.

Πίνακας 106

Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που συνέδεσαν τις θεματικές τους ενότητες με άλλες συναφείς ενότητες του προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Συνδέσατε τις θεματικές ενότητες τις οποίες αναλάβατε να διδάξετε με άλλες συναφείς ενότητες του επιμορφωτικού προγράμματος;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	130	78,79
Όχι	35	21,21
Σύνολο	165	100

(Δεν απάντησαν 30)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η πλειονότητα των επιμορφωτών (ποσοστό 78,79% των απαντήσεων) δηλώνουν ότι συνέδεσαν τις θεματικές ενότητες που ανέλαβαν να διδάξουν με άλλες συναφείς ενότητες του προγράμματος.

Σημειώνουμε ότι στην ερώτηση αυτή δεν απάντησαν 30 επιμορφωτές.

Πίνακας 107

Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν καινοτομικά στοιχεία στη διδασκαλία τους. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Χρησιμοποιήσατε κάποιο καινοτομικό στοιχείο στη διδασκαλία σας;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	128	80
Όχι	32	20
Σύνολο	160	100

(Δεν απάντησαν 35)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τους επιμορφωτές οι 128 δηλώνουν ότι χρησιμοποίησαν κάποιο καινοτομικό στοιχείο στη διδασκαλία τους.

Πίνακας 108

Καινοτομικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν από τους επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) στη διδασκαλία τους. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ποιο καινοτομικό στοιχείο χρησιμοποιήσατε στη διδασκαλία σας;	Συχνότητα Αναφορών	Ποσοστό (%)
Ομαδοσυνεργατική-συζήτηση σε ομάδες	30	27,52
Χρήση ΤΠΕ	20	18,35
Φύλλα εργασίας	2	1,83
Βιωματική –ενεργητική μάθηση	15	13,76
Portfolio εργασιών	2	1,83
Καλές πρακτικές	2	1,83
Καταιγισμός ιδεών	6	5,5
Εικονική τάξη	6	5,5
Εκπαιδευτικό λογισμικό	8	7,34
Project	4	3,67
Βιντεοανάλυση	1	1,035
Εργαστήριο	1	1,035
Διερεύνηση αναγκών των εκπαιδευτικών	1	1,035
Μελέτη περίπτωσης	5	4,59
Σχεδιασμός γνωστικών δράσεων αγωγής υγείας για όλα τα γνωστικά αντικείμενα	1	1,035
Θεατρικό παιχνίδι	1	1,035
Διαθεματική διδασκαλία	1	1,035
Παρουσίαση έρευνας για αξιολόγηση μαθητών	1	1,035
Διδασκαλία Μαθηματικών Γυμνασίου με κόμιξ	1	1,035
Σύνολο	109	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τον πίνακα με τα καινοτομικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν από τους επιμορφωτές, φαίνεται η αντίληψη των επιμορφωτών για την καινοτομία.

Καινοτομικό στοιχείο θεωρείται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και η συζήτηση σε ομάδες, η χρήση ΤΠΕ, η βιωματική μάθηση και το εκπαιδευτικό λογισμικό.

Πίνακας 109

Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν ψηφιακά εκπαιδευτικά μέσα. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Χρησιμοποιήσατε ψηφιακά εκπαιδευτικά μέσα;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	7	4,19
2	12	7,19
3	64	38,32
4	39	23,35
5	45	26,95
Σύνολο	167	100
Μέση Τιμή	3,44	
Τυπική Απόκλιση	0,78	

(Δεν απάντησαν 28)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές που απαντούν στη σχετική ερώτηση δηλώνουν ότι χρησιμοποίησαν «μέτρια» ψηφιακά μέσα (Μ.Ο. 3,44), με αρκετή τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,78).

Σημειώνουμε ότι στην ερώτηση αυτή δεν απάντησαν 28 επιμορφωτές.

Πίνακας 110

Έμφαση των επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στο πλαίσιο του επιμορφωτικού τους έργου. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Δώσατε έμφαση στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στο πλαίσιο του επιμορφωτικού σας έργου;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	0,05
2	8	4,88
3	40	24,39
4	39	23,78
5	72	43,9
Σύνολο	164	100
Μέση Τιμή	4,0	
Τυπική Απόκλιση	0,68	

(Δεν απάντησαν 31)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές του δείγματος δηλώνουν ότι για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στο πλαίσιο του επιμορφωτικού τους έργου έδωσαν «πολύ» έμφαση (Μ.Ο. 4).

Βέβαια δε διευκρινίζεται στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης με ποιον τρόπο έδωσαν έμφαση στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας.

Πίνακας 111

Επιμορφωτές Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010), που χρησιμοποίησαν επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές που στηρίζονται στις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Χρησιμοποίησατε επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές που στηρίζονται στις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	187	95,9
Όχι	8	4,1
Σύνολο	195	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Στη μεγάλη τους πλειονότητα (το 95,9% του συνόλου) οι επιμορφωτές της εισαγωγικής επιμόρφωσης υποστηρίζουν ότι χρησιμοποίησαν επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές που στηρίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων. Όπως διαπιστώθηκε, οι επιμορφωτικές πρακτικές που κυρίως χρησιμοποιήθηκαν ήταν η εισήγηση και η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις. Συνεπώς, οι δηλώσεις των επιμορφωτών θα πρέπει να ερμηνευθούν μάλλον σαν ευχολόγιο. Γνωρίζουν ότι οι επιμορφωτικές πρακτικές τους θα πρέπει να στηρίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, αλλά μάλλον δεν έχουν τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες/ικανότητες, καθώς και τις αναγκαίες υλικές προϋποθέσεις για να τις εφαρμόσουν στην πράξη.

Είναι σαφές ότι απαιτείται η επιμόρφωση των επιμορφωτών στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων. Ιδιαίτερα όσων είναι έμπειροι εκπαιδευτικοί ή στελέχη της εκπαίδευσης και είναι φορείς των παγιωμένων σχολικών πρακτικών.

Πίνακας 112: Συγκριτικός πίνακας

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την υλοποίηση του προγράμματος. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Υλοποίηση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός ικανοποίησης από τη συνεργασία με τη διοίκηση του ΠΕΚ	3,53	0,63
Συζήτηση των επιμορφωτών εισαγωγικής επιμόρφωσης με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους	4,11	0,87
Επίπεδο χρησιμοποίησης ψηφιακών εκπαιδευτικών μέσων	3,44	0,78
Βαθμός έμφασης στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας	4,0	0,68

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως προκύπτει από το συγκεντρωτικό πίνακα που παραθέτουμε, οι επιμορφωτές υποστηρίζουν ότι συζητούν με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους σε ικανοποιητικό επίπεδο (Μ.Ο. 4,11).

Στο ίδιο ικανοποιητικό επίπεδο με μικρή διαφορά βρίσκεται και ο βαθμός έμφασης στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας. (Μ.Ο. 4).

Ο βαθμός ικανοποίησης από τη συνεργασία με τη διοίκηση του ΠΕΚ (Μ.Ο. 3,53) και το επίπεδο χρησιμοποίησης ψηφιακών εκπαιδευτικών μέσων (Μ.Ο. 3,44) βρίσκονται ανάμεσα στο «μέτρια» και στο ικανοποιητικό επίπεδο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Εισαγωγή

Το επιμορφωτικό υλικό αποτελεί σημαντική παράμετρο ενός επιμορφωτικού προγράμματος, καθώς συνδέεται:

1. με τους σκοπούς και τους στόχους ολόκληρου του προγράμματος (στη συγκεκριμένη περίπτωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών),
2. τους στόχους των συγκεκριμένων επιμορφωτικών συναντήσεων (γνώσεις, δεξιότητες/ικανότητες, στάσεις),
3. με τους επιμορφωνόμενους, ως προς την κάλυψη των επιμορφωτικών τους αναγκών, αλλά και την ανταπόκριση ή όχι του υλικού στα βασικά τους χαρακτηριστικά (στη συγκεκριμένη περίπτωση ενήλικες επιμορφωνόμενοι) και φυσικά
4. με τον επιμορφωτή, καθώς το επιμορφωτικό υλικό που θα εκπονήσει, αποτυπώνει, οριοθετεί και συμπυκνώνει εν πολλοίς το επιμορφωτικό έργο που θα προσφέρει, καθώς και τον τρόπο υλοποίησης των επιμορφωτικών συναντήσεων (π.χ. εποπτικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, χρόνος που θα απαιτηθεί).

Ακολουθεί η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών το έτος 2009-2010, με αφετηρία την παράθεση του σχετικού θεσμικού πλαισίου.

5.1 Οι θεσμικές προδιαγραφές για το επιμορφωτικό υλικό

Στην εγκύκλιο του ΟΕΠΕΚ με θέμα «Πραγματοποίηση Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Σχολικού Έτους 2009-10» (Αρ. Πρωτ. 95892/Δ₃ /06-08-2009), βάσει της οποίας ρυθμίζεται ο τρόπος οργάνωσης και υλοποίησης της εισαγωγικής επιμόρφωσης, υπάρχει μόνο η εξής οδηγία προς τους επιμορφωτές σχετικά με το επιμορφωτικό υλικό που θα εκπονήσουν και θα χορηγήσουν στους επιμορφωνόμενους εκπαιδευτικούς: «Οι υποψήφιοι επιμορφωτές οφείλουν να καταθέσουν στο Π.Ε.Κ. έντυπο επιμορφωτικό υλικό (τουλάχιστον τριών σελίδων) που θα χορηγήσουν στους επιμορφούμενους».

Συνεπώς, σε επίπεδο προδιαγραφών, η μοναδική παράμετρος που τίθεται αφορά την έκταση του υλικού, και μάλιστα μόνο ως προς το κατώτατο όριό της: τουλάχιστον τρεις σελίδες. Άρα, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του επιμορφωτή ο τρόπος δόμησης του επιμορφωτικού υλικού που θα εκπονήσει. Η έλλειψη σαφών οδηγιών και προδιαγραφών όσον αφορά το επιμορφωτικό υλικό επιτρέπει, βέβαια, μεγάλο βαθμό ελευθερίας στον επιμορφωτή για τη διαμόρφωση αυτού του υλικού, αλλά, από την άλλη, ενδεχομένως να δυσχεραίνει την επίτευξη των σκοπών και των στόχων της εισαγωγικής επιμόρφωσης, καθώς δε διασφαλίζεται, τουλάχιστον σε θεσμικό επίπεδο, ότι το υλικό που θα εκπονηθεί τελικά θα ανταποκρίνεται επαρκώς και αποτελεσματικά σε αυτούς.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τα δεδομένα για το επιμορφωτικό υλικό από την εξωτερική αξιολόγηση της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

5.1.1. Τα δεδομένα από την εξωτερική αξιολόγηση

Αρχικά, θα εξετάσουμε πόσοι από τους επιμορφωτές του δείγματος χορήγησαν επιμορφωτικό υλικό στους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 113

Επιμορφωτές του δείγματος που διέθεσαν το επιμορφωτικό υλικό στους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Διαθέσατε το επιμορφωτικό υλικό σας στους επιμορφωνόμενους;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	111	91,74
Όχι	10	8,26
Σύνολο	121	100

(Δεν απάντησαν 19)

(Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση)

Όπως προκύπτει από τον πίνακα, το 8,26% των επιμορφωτών που απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση δήλωσαν ότι δεν διέθεσαν το επιμορφωτικό υλικό στους εκπαιδευτικούς. Αυτό το ποσοστό εκτιμάται ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς επιτρέπει τη διαπίστωση ότι οι εκπαιδευτικοί που παρακολούθησαν τα

συγκεκριμένα τμήματα στερούνταν ενός βασικού επιμορφωτικού υλικού αναφοράς μετά το πέρας του προγράμματος της εισαγωγικής επιμόρφωσής τους.

Ακολουθεί η παρουσίαση των ευρημάτων από τα ερωτηματολόγια που χορηγήθηκαν στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση 2009-2010.

Η συγκεκριμένη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι επιμορφωθέντες εκπαιδευτικοί ήταν: «Σε ποιο βαθμό μείνατε ικανοποιημένος/η από την εισαγωγική επιμόρφωση σε σχέση με το επιμορφωτικό υλικό;»

Πίνακας 114

**Βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών του δείγματος από το επιμορφωτικό υλικό που τους χορηγήθηκε στην εισαγωγική επιμόρφωση 2009-2010. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ Π.Ε.	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ Δ.Ε.
Μέση Τιμή	2,28	2,35
Τυπική Απόκλιση	0,57	0,72

(1: πολύ χαμηλό επίπεδο, 2: χαμηλό επίπεδο, 3: μέτριο επίπεδο, 4: υψηλό επίπεδο, 5: πολύ υψηλό επίπεδο)

(Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση)

Όπως προκύπτει από τον πίνακα, οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δεν έμειναν ικανοποιημένοι από το επιμορφωτικό υλικό που τους χορηγήθηκε. Πιο συγκεκριμένα, οι επιμορφωθέντες εκπαιδευτικοί του δείγματος διατυπώνουν, κατά μέση τιμή, κρίσεις ανάμεσα στο χαμηλό και στο μέτριο επίπεδο, που πιο πολύ προσεγγίζουν το χαμηλό επίπεδο (2,28 οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. και 2,35 οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε.).

Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνονται και από την ποιοτική ανάλυση των συνεντεύξεων των οργανωτικά υπευθύνων των ΠΕΚ. Χαρακτηριστική είναι η ακόλουθη άποψη ενός υποδιευθυντή ΠΕΚ στην ερώτηση που του τέθηκε σχετικά με τα προβλήματα που διαπίστωσε στην υλοποίηση της εισαγωγικής επιμόρφωσης :

«...υπάρχει μία αντίληψη στους περισσότερους επιμορφωτές... δεν κάνουν τίποτ' άλλο από το να αναπαράγουν ένα έτοιμο υλικό που έχει παραχθεί είτε από το Π.Ι, είτε από άλλους φορείς, ε,

να δείχνουν πέντε φωτοτυπίες ή πέντε διαφάνειες και να εξαντλούνται σ' αυτό, χωρίς τις πιο πολλές φορές να μπορούν και να υποστηρίξουν αυτή την πολιτική, την εκπαιδευτική πολιτική εννοώ.» .

Σύμφωνα και με την άποψη του υποδιευθυντή αυτού, το επιμορφωτικό υλικό αποτελεί βασικό πρόβλημα, καθώς θεωρεί ότι υπάρχει μια γενικευμένη αντίληψη στους επιμορφωτές να μην εκπονούν κατάλληλο και επαρκές, ποσοτικά και ποιοτικά, υλικό για τους εκπαιδευτικούς που θα επιμορφώσουν. Στο συγκεκριμένο παράθεμα φαίνεται και η σύνδεση που κάνει ο υποδιευθυντής αυτός ανάμεσα στο επιμορφωτικό υλικό και την εκπαιδευτική πολιτική, προφανώς εννοώντας ότι το επιμορφωτικό υλικό συνδέεται με τους στόχους του επιμορφωτικού προγράμματος.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι από τους οργανωτικά υπεύθυνους των ΠΕΚ πραγματοποιήθηκαν ενέργειες, προκειμένου να αμβλυνθούν οι προαναφερόμενες δυσκολίες σχετικά με το επιμορφωτικό υλικό. Αναφέρουμε ορισμένες χαρακτηριστικές:

Σύμφωνα με έναν υποδιευθυντή ΠΕΚ, έγιναν προσπάθειες από τους οργανωτικά υπεύθυνους, «...ώστε οι επιμορφωτές να έχουν προετοιμαστεί, να καταθέτουν ανάλογα σχέδια εργασίας κ.λ.π...». Ο υποδιευθυντής ενός άλλου ΠΕΚ αναφέρει ότι στην ιστοσελίδα του ΠΕΚ, η οποία διαρκώς ανανεώνεται και εμπλουτίζεται, οι επιμορφωτές «ανεβάζουν» επιμορφωτικό υλικό: «...η ιστοσελίδα του Π.Ε.Κ., η οποία ανανεώνεται καθημερινά, εντελώς καινούρια, και φιλοξενεί επιστημονικό υλικό από τους επιμορφωτές και είναι ανοιχτή για κάθε επιστήμονα συνάδελφο να ανεβάσει το υλικό του».

Οι προσπάθειες, δηλαδή, που καταβλήθηκαν αφορούσαν παροχή συστάσεων προς τους επιμορφωτές και δημιουργία τράπεζας επιμορφωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του ΠΕΚ.

Στη συνέχεια θα προχωρήσουμε στην περιγραφή δειγματοληπτικού επιμορφωτικού υλικού.

5.1.2. Περιγραφή του ενδεικτικού υλικού που παραχωρήθηκε από τον ΟΕΠΕΚ

Για την αξιολόγηση του επιμορφωτικού υλικού, μας παραχωρήθηκε από τον ΟΕΠΕΚ δειγματοληπτικά έντυπο υλικό από την εισαγωγική επιμόρφωση του έτους 2009-2010.

Το *επιμορφωτικό υλικό 1* αφορούσε το πρόγραμμα σπουδών ξένων γλωσσών στο Γυμνάσιο. Ειδικότερα, αποτελείται από τρία μέρη: α) το πρώτο αφορούσε το διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγράμματος σπουδών ξένων γλωσσών και το αναλυτικό πρόγραμμα

σπουδών (ΑΠΣ) της αγγλικής γλώσσας στο Γυμνάσιο, β) το δεύτερο αφορούσε το ΑΠΣ της γαλλικής γλώσσας στο Γυμνάσιο, γ) το τρίτο αφορούσε το ΑΠΣ της γερμανικής γλώσσας στο Γυμνάσιο. Και τα τρία αυτά έντυπα είναι φωτοτυπίες των αντίστοιχων κειμένων που είναι αναρτημένα στον ιστότοπο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Το *επιμορφωτικό υλικό 2* αφορά την επιμόρφωση και αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Πρόκειται για φωτοτύπηση ορισμένων σελίδων του βιβλίου ΥΠΕΠΘ/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2008), *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το *επιμορφωτικό υλικό 3* αφορά τη διδακτική μεθοδολογία. Αποτελείται από:

Α) φωτοτύπηση μιας παρουσίασης σε powerpoint με τίτλο «Στρατηγική διδασκαλίας. Διδακτική μεθοδολογία και διδακτικές μέθοδοι». Περιέχει παρουσίαση διάφορων διδακτικών μοντέλων (Gagne, Bruner, Ausubel, Driven & Oldham, εποικοδομητικό μοντέλο διδασκαλίας και μάθησης στις φυσικές επιστήμες), τα «εργαλεία των διδακτικών προσεγγίσεων» (sic), όπου σε μία διαφάνεια παρουσιάζονται 8 διδακτικές τεχνικές και μία φωτοτυπία σχετικά με το «σε ποια ερωτήματα πρέπει να απαντά το σχέδιο μαθήματος».

Β) Φωτοτυπία 8 σελίδων, με τίτλο «Εναλλακτικές ιδέες των μαθητών», στην οποία υπάρχει απόδοση στα ελληνικά της μελέτης του Richard P. Olenick, καθηγητή Φυσικής του University of Dallas. <http://phys.udallas.edu/C3P/altconcp.html>.

Γ) Υπόδειγμα σχεδίου μαθήματος, στο οποίο υπάρχουν οδηγίες για το πώς οργανώνεται ένα σχέδιο μαθήματος.

Δ) Φωτοτυπία με αναλυτικό παράδειγμα αναφορικά με το περιεχόμενο του μαθήματος, τους διδακτικούς στόχους, πιθανολογούμενα εμπόδια στην επίτευξή τους, αξιολόγηση της επίτευξής τους, ανάπτυξη σχεδίου μαθήματος και αξιολόγησή του.

Δ) Φωτοτυπία με υλικό από την ιστοσελίδα Βλάχου Ι. (<http://users.otenet.gr/givla1/>), το οποίο αποτελεί ένα φύλλο εργασίας όπου υπάρχουν σχετικές επιμορφωτικές δραστηριότητες με παράλληλη παροχή σχετικών οδηγιών (αναφορικά με το περιεχόμενο του μαθήματος, τους διδακτικούς στόχους, πιθανολογούμενα εμπόδια στην επίτευξή τους, αξιολόγηση της επίτευξής τους, ανάπτυξη σχεδίου μαθήματος και αξιολόγησή του).

Ε) Φωτοτυπία σελίδων του βιβλίου Σπυροπούλου-Κατσάνη, Δ. (2005), *Διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις στις Φυσικές Επιστήμες*, Αθήνα: Δαρδανός-Τυπωθήτω.

ΣΤ) Φωτοτυπία 2 σελίδων με θέμα «Τα γεφύρια της παράδοσης και της επιστήμης: Το αυγό», στις οποίες παρουσιάζεται σχετικό σχέδιο μαθήματος.

Ζ) Φωτοτυπία (μία σελίδα) «οργανωτικό σχεδιάγραμμα φάσεων σχεδίου εργασίας».

Η) Φωτοτυπία (5 σελίδες) από το βιβλίο Σπυροπούλου-Κατσάνη, Δ. (2005), *Διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις στις Φυσικές Επιστήμες*, Αθήνα: Δαρδανός-Τυπωθήτω, με παραδείγματα διδακτικών σχεδίων.

Θ) Φωτοτυπίες (4 σελίδες) από το βιβλίο του μαθητή Χημεία Γ΄Γυμνασίου, ΟΕΔΒ

Ι) Φωτοτυπίες (4 σελίδες) από το βιβλίο του καθηγητή Χημεία Γ΄Γυμνασίου, ΟΕΔΒ

ΙΑ) Φωτοτυπίες (3 σελίδες) με οδηγίες για τον καθηγητή και σχέδιο μαθήματος στην ενότητα Φυσικής Α΄ Λυκείου «ευθύγραμμη ομαλά επιταχυνόμενη κίνηση»

ΙΒ) Φωτοτυπίες (9 σελίδες) με φύλλα εργασίας για τον μαθητή σε ενότητα Φυσικής Α΄ Λυκείου «ευθύγραμμη ομαλά επιταχυνόμενη κίνηση».

ΙΓ) Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Το *επιμορφωτικό υλικό 4* αφορά την αγγλική γλώσσα. Συγκεκριμένα πρόκειται για φωτοτυπήσιμο υλικό 5 σελίδων από τον ιστότοπο του Oxford University Press (<http://www.oup.com/elt>) και μάλιστα από το Teacher Link στο επίπεδο Intermediate, 5 A Listening και 5 B Grammar. Πρόκειται για υλικό από το σχετικό βιβλίο του καθηγητή, με σχέδια μαθήματος (περιγραφή μαθήματος, σύνδεση με τα προηγούμενα, διάρκεια, οδηγίες και προτάσεις για δραστηριότητες και οργάνωση του μαθήματος).

Το *επιμορφωτικό υλικό 5* αφορά τη διδασκαλία των Μαθηματικών στο δημοτικό. Πρόκειται για ένα κείμενο μίας σελίδας, το οποίο περιέχει δεοντολογικό λόγο, με φράσεις απλουστευτικές και γενικόλογες, χωρίς να δίνονται διευκρινίσεις και κατάλληλα παραδείγματα (Ενδεικτικά: «Για να πετύχει ο δάσκαλος τους μαθηματικούς σκοπούς πρέπει να γνωρίζει καλά τα Μαθηματικά, τους διδακτικούς σκοπούς των Μαθηματικών, και τη μεθοδολογία», «Ο δάσκαλος πρέπει να οργανώνει έτσι την ύλη ώστε να διδάσκει πρώτα τα γνωστά απλά και εύκολα και σταδιακά τα δυσκολότερα.», «Οι νέοι δάσκαλοι πρέπει να μάθουν τρόπους διδασκαλίας των Μαθηματικών, μεθοδολογίες ανάπτυξης της Μαθηματικής σκέψης και πολλά μαθηματικά παιχνίδια»).

Το *επιμορφωτικό υλικό 6* αφορά το 3^ο θεματικό πεδίο (Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη σε σχέση με: το μαθητή, το διδακτικό έργο, το εκπαιδευτικό υλικό, το εκπαιδευτικό έργο). Αποτελείται από 4 πακέτα φωτοτυπιών:

Α) στο πρώτο πακέτο υπάρχουν: α) η φωτοτυπία από μία παρουσίαση PowerPoint με 32 διαφάνειες (αξιολόγηση γενικά, αξιολόγηση μαθητή, μεθοδολογία αξιολόγησης της επίδοσης, τεχνικές αξιολόγησης της επίδοσης γενικά, το τεστ ως τεχνική αξιολόγησης της επίδοσης, κατασκευή του τεστ, είδη ερωτήσεων στα τεστς) και β) σημειώσεις 3 σελίδων για τα βασικά χαρακτηριστικά της ποιοτικής-περιγραφικής αξιολόγησης και τα πλεονεκτήματα και τις δυσκολίες που έχει η περιγραφική αξιολόγηση σε σχέση με τη βαθμολογία.

Β) στο δεύτερο πακέτο φωτοτυπιών υπάρχουν: α) η φωτοτυπία από μία παρουσίαση PowerPoint με 28 διαφάνειες (συντελεστές εκπαίδευσης, εκπαιδευτικό έργο γενικά, μοντέλα και μορφές αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, ποιος αξιολογεί και ποιον, για ποιο σκοπό, με ποιο τρόπο, με ποια κριτήρια, ορισμός εκπαιδευτικής αξιολόγησης, οι 17 δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης, προβλήματα στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, η μεθοδολογία της αξιολόγησης, το αποτελεσματικό σχολείο, ευρήματα από έρευνες αξιολόγησης, μορφές αξιολόγησης, επιχειρήματα υπέρ και κατά της αξιολόγησης με παράθεση ευρημάτων από σχετικές έρευνες, κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικού από το σχολικό σύμβουλο και από το διευθυντή) και β) φύλλο εργασίας σχετικά με τους τομείς αξιολόγησης και τα κριτήρια αξιολόγησης ανά τομέα.

Γ) στο τρίτο πακέτο σημειώσεων υπάρχει η φωτοτυπία από μία παρουσίαση PowerPoint με 11 διαφάνειες (οι ερωτήσεις των τεστ με βάση το περιεχόμενο, τον τύπο, και σχετικά παραδείγματα).

Δ) Φωτοτυπία 22 σελίδων του μεταφρασμένου κειμένου των Felder, R.M & Silverman, L.K. «Τρόποι μάθησης και διδασκαλίας στην Τεχνική Εκπαίδευση».

Το *επιμορφωτικό υλικό 7* αφορά τις Σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας. Αποτελείται από: α) φωτοτυπία σημειώσεων (20 σελίδες), στις οποίες υπάρχουν βασικά σημεία θεωριών μάθησης, σχετικό φύλλο αξιολόγησης επιμορφωμένου και σχετική βιβλιογραφία (ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση, καθώς και πηγές από το διαδίκτυο) και β) φωτοτυπία 2 σελίδων από παρουσίαση με διαφάνειες για τη μέθοδο project, τη «στρατηγική της ευθείας διδασκαλίας» (sic) και τη «στρατηγική της πλάγιας διδασκαλίας» (sic).

Το *επιμορφωτικό υλικό 8* αφορά τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης. Αποτελείται από φωτοτυπία μιας παρουσίασης PowerPoint με 17 διαφάνειες με τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης.

Το *επιμορφωτικό υλικό 9* αφορά τις «σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας». Αποτελείται από: α) φωτοτυπία μιας παρουσίασης PowerPoint με 17 διαφάνειες σχετικά με το Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα Α.Π.Σ. γενικά, β) φωτοτυπία 2 σελίδων με το Δ.Ε.Π.Π.Σ των Μαθηματικών, γ) φωτοτυπία μιας παρουσίασης PowerPoint με 54 διαφάνειες αναφορικά με τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας (παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας, παραδοσιακό σχολείο, σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας, σύγχρονο σχολείο, ρόλος του εκπαιδευτικού, παιδαγωγική αξία του λάθους, μέθοδοι διδασκαλίας: ερωτήσεις, ομαδοσυνεργατική, project).

Το *επιμορφωτικό υλικό 10* έχει τίτλο «σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας». Αποτελείται από σημειώσεις 12 σελίδων στις οποίες παρουσιάζονται βασικές θεωρίες μάθησης και «έννοιες της μεθοδολογίας της διδασκαλίας» (sic). Τέλος, δίνεται μια στοιχειώδης βιβλιογραφία.

Το επιμορφωτικό υλικό ΙΙ έχει τίτλο «ευαισθητοποίηση για τη διαχείριση της πολυμορφίας του μαθητικού πληθυσμού». Αποτελείται από σημειώσεις 12 σελίδων, οι οποίες περιέχουν: α) σημειώσεις 3 σελίδων με γενικές διαπιστώσεις για την πολυμορφία του μαθητικού πληθυσμού, β) σημειώσεις 2 σελίδων για τη διαπολιτισμική διάσταση στην εκπαιδευτική πρακτική, γ) σημειώσεις 1 σελίδας για την εφηβική ηλικία και τα προβλήματα ψυχικής υγείας, δ) σημειώσεις 1 σελίδας με παρουσίαση του ιστοτόπου www.pi-schools.gr για τη χαρτογράφηση της ειδικής αγωγής, ε) φωτοτυπία 2 σελίδων με εγκυκλίους του ΥΠΕΠΘ για τη δυσλεξία και τον τρόπο εξέτασης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στ) 1 σελίδα με πληροφορίες από την ιστοσελίδα του ΥΠΕΠΘ σχετικά με τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και σχετικούς νόμους, ζ) μισή σελίδα με βιβλιογραφία, η) μισή σελίδα με στοιχεία κέντρων ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών και συμβουλευτικής, θ) 1 σελίδα φωτοτυπημένη από το βιβλίο Λιβανού, Ε. (2004), «*Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στην κανονική τάξη*», Αθήνα: Κέδρος, με περιγραφή συμπτωμάτων και δειγμάτων ειδικών μαθησιακών δυσκολιών και δυσλεξίας.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η κωδικοποιημένη περιγραφή των παραπάνω επιμορφωτικών υλικών στο σχήμα που κατασκευάσαμε.:

	Στόχοι προς επίτευξη	Συνοπτική παρουσίαση περιεχομένου	Αποτελέσματα	Προώθηση συμμετοχικών επιμορφωτικών μεθόδων και τεχνικών	Προτεινόμενη βασική βιβλιογραφία	Φύλλο εργασίας	Φύλλο αυτοαξιολόγησης επιμορφωμένων	Συνοδευτικό υλικό
Επιμορφωτικό υλικό 1								■
Επιμορφωτικό υλικό 2								■
Επιμορφωτικό υλικό 3		■		■	■	■		■
Επιμορφωτικό υλικό 4								■
Επιμορφωτικό υλικό 5								■
Επιμορφωτικό υλικό 6		■		■		■		■
Επιμορφωτικό υλικό 7		■			■		■	
Επιμορφωτικό υλικό 8		■						
Επιμορφωτικό υλικό 9		■						■
Επιμορφωτικό υλικό 10		■			■			

Επιμορφωτικό υλικό 11		■			■			■
--------------------------	--	---	--	--	---	--	--	---

Όπως αποτυπώνεται και στον σχετικό πίνακα, κανένα από τα επιμορφωτικά αυτά υλικά δεν περιελάμβανε αναφορά ούτε στους στόχους προς επίτευξη που (ενδεχομένως) είχαν τεθεί από τους επιμορφωτές οι οποίοι τα είχαν εκπονήσει, ούτε στα αποτελέσματα που αναμένονταν να επιτευχθούν. Συνοπτική αναφορά στο περιεχόμενο της επιμορφωτικής ενότητας εντοπίζεται σε 7 από τα 11 επιμορφωτικά υλικά (επιμορφωτικά υλικά 3, 6, 7,8,9,10 και 11). Το υλικό αυτό ήταν κατάλληλο για την προώθηση συμμετοχικών επιμορφωτικών μεθόδων και τεχνικών μόλις σε 2 από τις 11 περιπτώσεις (επιμορφωτικά υλικά 3 και 6), ενώ βασική βιβλιογραφία προτεινόταν σε 4 από τις συνολικά 11 περιπτώσεις (επιμορφωτικά υλικά 3, 7, 10 και 11). Φύλλο εργασίας συμπεριλαμβανόταν σε 2 μόνο πακέτα επιμορφωτικού υλικού (επιμορφωτικά υλικά 3 και 6), ενώ φύλλο αυτοαξιολόγησης επιμορφωμένων μόλις σε 1 από αυτά (επιμορφωτικό υλικό 7). Τέλος, συνοδευτικό υλικό εντοπίζεται στις περισσότερες περιπτώσεις (8 στις 11: επιμορφωτικά υλικά 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 και 11).

Αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι ότι σε 4 από τις 11 συνολικά περιπτώσεις (επιμορφωτικά υλικά 1, 2, 4 και 5) υπάρχει μόνο συνοδευτικό υλικό.

Τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνουν τα ευρήματα από την ανάλυση των απόψεων των επιμορφωμένων και των οργανωτικών στελεχών που προηγήθηκε. Σύμφωνα και με τη σχετική ανάλυση, το δειγματοληπτικό αυτό επιμορφωτικό υλικό δε φαίνεται να έχει εκπονηθεί και δομηθεί με τρόπο τέτοιο, ώστε αφενός να ανταποκρίνεται επαρκώς στους στόχους του προγράμματος της εισαγωγικής επιμόρφωσης, και αφετέρου να καλύπτει τις επιμορφωτικές ανάγκες των ενήλικων εκπαιδευτικών-επιμορφωμένων.

Στη συνέχεια, θα διατυπώσουμε προτάσεις για τις προδιαγραφές που πρέπει να έχει το επιμορφωτικό υλικό της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

5.2. Προτεινόμενες προδιαγραφές για το επιμορφωτικό υλικό της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα και τα ευρήματα της ανάλυσης που προηγήθηκε, καθώς και τη σχετική βιβλιογραφία (ενδεικτικά: European Commission/ Eurostat, 2006· Race,1999 · Κόκκος κ.ά., 1999), προτείνουμε τις ακόλουθες προδιαγραφές για το επιμορφωτικό υλικό της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών:

με τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και με την καθημερινή εκπαιδευτική τους πρακτική.

Δ) Όσον αφορά το ύφος γραφής:

Το επιμορφωτικό υλικό χρειάζεται να είναι σαφές, επεξηγηματικό και «φιλικό» ως κείμενο (Κόκκος, κ.ά., 1999: 37).

Προσθέτουμε ότι θα μπορούσε να διατεθεί από το ΠΕΚ ένα μικρό ποσό για την εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού από κάθε επιμορφωτή. Το υλικό αυτό θα βρίσκεται στο ΠΕΚ και θα είναι στη διάθεση επιμορφωτών και εκπαιδευτικών.

Έτσι, θα υπάρχει η δυνατότητα να αποφεύγονται οι επικαλύψεις μεταξύ των επιμορφωτών και να επιτυγχάνεται η συμπληρωματικότητα των μαθημάτων και η συνεκτικότητα της επιμόρφωσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

6.1 Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. κρίνουν τους επιμορφωτές τους

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για τους επιμορφωτές τους και το επιμορφωτικό έργο.

Πίνακας 115

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών από ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των μελών ΔΕΠ Πανεπιστημίου και ΤΕΙ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	18	15,26
2	34	28,81
3	46	38,98
4	20	16,95
5	0	0
Σύνολο	118	100
Μέση Τιμή	2,58	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 20)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε που συμμετείχαν στο πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, η αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών από ΑΕΙ και ΤΕΙ ήταν μεταξύ χαμηλού και μέτριου (Μ.Ο 2,58). Σημειώνουμε ότι δεν απάντησαν 20 εκπαιδευτικοί στη σχετική ερώτηση.

Πίνακας 116

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-
στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)**

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των στελεχών του Π.Ι.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	7,55
2	5	9,43
3	32	60,38
4	12	22,64
5	0	0
Σύνολο	53	100
Μέση Τιμή	2,98	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 85)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σχεδόν μέτρια (Μ.Ο 2,98) θεωρήθηκε η αποτελεσματικότητα των στελεχών του Π.Ι. ως επιμορφωτών, από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που απάντησαν στην ερώτηση αυτή. Οι 85 δεν απάντησαν. Θα πρέπει σε μια επόμενη έρευνα να εξεταστεί αν οι επιμορφωνόμενοι γνωρίζουν την ιδιότητα των επιμορφωτών τους.

Πίνακας 117

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-σχολικών συμβούλων. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των σχολικών συμβούλων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	8	5,89
3	25	18,38
4	61	44,85
5	42	30,88
Σύνολο	136	100
Μέση Τιμή	4,0	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Πολύ αποτελεσματικοί ως επιμορφωτές θεωρήθηκαν από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. οι σχολικοί σύμβουλοι (Μ.Ο. 4,0), με Τ.Α. πολύ μικρή. Σημειώνουμε ότι στην ερώτηση αυτή απάντησαν σχεδόν όλοι οι ερωτώμενοι εκτός από δύο

Πίνακας 118

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών ή προϊσταμένων εκπαίδευσης. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών-προϊσταμένων εκπαίδευσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	6	4,41
2	15	11,03
3	30	22,06
4	35	25,74
5	50	36,76
Σύνολο	136	100
Μέση Τιμή	3,79	
Τυπική Απόκλιση	0,47	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η αποτελεσματικότητα των διευθυντών και προϊσταμένων εκπαίδευσης προσεγγίζει το πολύ (Μ.Ο. 3,79), με πολύ μικρή Τ.Α., σχεδόν συναινετικά. Είναι ενδιαφέρον ότι στην ερώτηση απάντησαν σχεδόν όλοι οι ερωτώμενοι.

Πίνακας 119

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-υπεύθυνων προγραμμάτων. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των υπεύθυνων προγραμμάτων (αγωγής υγείας κλπ)	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	3,07
2	12	9,23
3	44	33,85
4	52	40
5	18	13,85
Σύνολο	130	100
Μέση Τιμή	3,52	
Τυπική Απόκλιση	0,49	

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των υπευθύνων διαφόρων προγραμμάτων ήταν σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. μεταξύ μέτριας και καλής, με Τ.Α. πολύ μικρή.

Οι ερωτώμενοι εκπαιδευτικοί απάντησαν σχεδόν όλοι στην ερώτηση αυτή, εκτός από οχτώ.

Πίνακας 122

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα επιμορφωτών κατά ιδιότητα. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Επιμορφωτές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των έμπειρων εκπαιδευτικών	4,04	0,57
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των σχολικών συμβούλων	4,0	0,52
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών σχολείων	3,82	0,51
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών-προϊσταμένων εκπαίδευσης	3,79	0,47
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των υπεύθυνων προγραμμάτων (αγωγής υγείας κλπ)	3,52	0,49
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των στελεχών του Π.Ι	2,98	0,67
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των μελών ΔΕΠ Πανεπιστημίου και ΤΕΙ	2,58	0,63

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, θεωρούνται ως πολύ αποτελεσματικοί επιμορφωτές:

- Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί
- Οι σχολικοί σύμβουλοι

Η αποτελεσματικότητα τείνει να είναι υψηλή στις εξής κατηγορίες επιμορφωτών:

- διευθυντές σχολείων
- διευθυντές- προϊστάμενοι εκπαίδευσης.

Η αποτελεσματικότητα των υπεύθυνων προγραμμάτων προσδιορίζεται μεταξύ μετρίου και υψηλού επιπέδου. Κάτω του μετρίου θεωρείται ότι είναι η αποτελεσματικότητα :

- των μελών ΔΕΠ και καθηγητών ΤΕΙ
- των στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Πίνακας 123

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές.

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	3,13
2	2	1,55
3	20	15,63
4	53	41,41
5	49	38,28
Σύνολο	128	100
Μέση Τιμή	4,1	
Τυπική Απόκλιση	0,5	

(Δεν απάντησαν 10)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι από τις σχέσεις συνεργασίας τους με τους επιμορφωτές (Μ.Ο. 4,1 με Τ.Α. 0,5).

Δεν απάντησαν δέκα (10) ερωτώμενοι.

Πίνακας 124

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων
από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)**

Αποτελεσματικότητα της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	0	0
3	10	7,36
4	61	44,85
5	65	47,79
Σύνολο	136	100
Μέση Τιμή	4,4	
Τυπική Απόκλιση	0,35	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. η συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι μεταξύ πολύ και πολύ μεγάλη (Μ.Ο. 4,4), με πολύ μικρή τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,35).

Δεν απάντησαν μόνο δύο.

6.2. Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. κρίνουν τους επιμορφωτές τους

Ανάλογες απόψεις με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε του δείγματος διατυπώνουν και οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. από το αντίστοιχο δείγμα.

Πίνακας 125

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών από ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των μελών ΔΕΠ Πανεπιστημίου και ΤΕΙ	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	16	16,66
2	19	19,79
3	40	41,67
4	21	21,88
5	0	0
Σύνολο	96	100
Μέση Τιμή	2,69	
Τυπική Απόκλιση	0,69	

(Δεν απάντησαν 48)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Δ.Ε. που απάντησαν στη σχετική ερώτηση η αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών ΑΕΙ και ΤΕΙ έτεινε προς το μέτριο (Μ.Ο. 2,69 έναντι Μ.Ο. 2,58 στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.). Σημειώνουμε, όμως, ότι στην ερώτηση αυτή δεν απάντησαν 48 ερωτώμενοι. Τίθεται το ερώτημα αν οι επιμορφωτές αναφέρονται στην ιδιότητά τους.

Πίνακας 126

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των στελεχών του Π.Ι.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	5,96
2	9	10,71
3	59	70,24
4	11	13,09
5	0	0
Σύνολο	84	100
Μέση Τιμή	2,9	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 60)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Στο ερώτημα αυτό απάντησαν 84 από τους 144 εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, η αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ήταν κάτω του μετρίου (Μ.Ο. 2,9).

Πίνακας 127

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-
σχολικών συμβούλων. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των σχολικών συμβούλων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	2	1,49
2	10	7,41
3	28	20,74
4	56	41,48
5	39	28,88
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,66	
Τυπική Απόκλιση	0,6	

(Δεν απάντησαν 9)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος δηλώνουν ότι οι επιμορφωτές-σχολικοί σύμβουλοι ήταν μεταξύ μέτριου και πολύ αποτελεσματικοί (Μ.Ο. 3,66).

Στο ερώτημα δεν απάντησαν μόνο εννέα (9) ερωτώμενοι.

Πίνακας 128

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-διευθυντών ή προϊσταμένων εκπαίδευσης. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών-προϊσταμένων εκπαίδευσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	7	5,01
2	15	10,71
3	47	33,57
4	47	33,57
5	24	17,14
Σύνολο	140	100
Μέση Τιμή	3,47	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 4)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών ή προϊσταμένων εκπαίδευσης, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. είναι μεταξύ του μετρίου και του πολύ καλού επιπέδου (Μ.Ο 3,47).

Πίνακας 129

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών- υπεύθυνων προγραμμάτων. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των υπεύθυνων προγραμμάτων (αγωγής υγείας κλπ)	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	9	6,67
2	17	12,59
3	52	38,52
4	38	28,15
5	19	14,07
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,3	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 9)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-υπευθύνων προγραμμάτων, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε., μόλις ξεπερνάει τη μετριότητα (Μ.Ο. 3,3 έναντι Μ.Ο. 3,52 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Δεν απάντησαν εννέα (9) από τους ερωτώμενους.

Πίνακας 130

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-
διευθυντών σχολείων. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών σχολείων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	2,88
2	8	5,76
3	32	23,02
4	50	35,97
5	45	32,37
Σύνολο	139	100
Μέση Τιμή	3,89	
Τυπική Απόκλιση	0,56	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές –διευθυντές σχολείων θεωρούνται από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. ότι είναι σχεδόν πολύ αποτελεσματικοί.(Μ.Ο. 3,89 έναντι Μ.Τ. 3,82 στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.).

Πίνακας 131

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για την αποτελεσματικότητα των επιμορφωτών-
έμπειρων εκπαιδευτικών. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των έμπειρων εκπαιδευτικών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	4	2,82
3	50	35,21
4	48	33,8
5	40	28,17
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	3,87	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι έμπειροι εκπαιδευτικοί θεωρείται ότι ήταν σχεδόν πολύ αποτελεσματικοί ως επιμορφωτές (Μ.Ο 3,87 έναντι Μ.Ο. 4,04 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Πίνακας 132

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010), για τους επιμορφωτές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Επιμορφωτές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών σχολείων	3,89	0,56
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των έμπειρων εκπαιδευτικών	3,87	0,63
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των σχολικών συμβούλων	3,66	0,6
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των διευθυντών-προϊσταμένων εκπαίδευσης	3,47	0,54
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των υπεύθυνων προγραμμάτων (αγωγής υγείας κλπ)	3,3	0,54
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των στελεχών του Π.Ι	2,9	0,67
Αποτελεσματικότητα ως επιμορφωτών των μελών ΔΕΠ Πανεπιστημίου και ΤΕΙ	2,69	0,69

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010, θεωρούνται ως σχεδόν αποτελεσματικοί επιμορφωτές:

- οι διευθυντές σχολείων
- οι έμπειροι εκπαιδευτικοί

- οι σχολικοί σύμβουλοι

Μεταξύ μετρίου και πολύ αποτελεσματικού επιμορφωτή θεωρείται ότι είναι οι διευθυντές και προϊστάμενοι εκπαίδευσης και οι επιμορφωτές υπεύθυνοι προγραμμάτων.

Λίγο έως μέτρια αποτελεσματικοί θεωρούνται:

- μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ και καθηγητές ΤΕΙ
- στελέχη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Προσθέτουμε ότι η Τ.Α. είναι αρκετά μικρή.

Πίνακας 133

Ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές. (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου). Σύνολο (1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ικανοποίησης από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	11	7,64
2	24	16,67
3	27	18,75
4	52	36,11
5	30	20,83
Σύνολο	144	100
Μέση Τιμή	3,46	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές σύμφωνα με τις απαντήσεις τους ήταν άνω του μέτρια (Μ.Ο. 3,46 έναντι Μ.Τ. 4,1 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.). Είναι σαφές, ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. ανέπτυξαν καλύτερες σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές σε σύγκριση με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε.

Πίνακας 134

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων
από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Αποτελεσματικότητα της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	0	0
3	15	10,72
4	54	38,57
5	71	50,71
Σύνολο	140	100
Μέση Τιμή	4,4	
Τυπική Απόκλιση	0,42	

(Δεν απάντησαν 4)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. φαίνεται ότι σύμφωνα με τις απόψεις τους η συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών μεθόδων από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι πολύ μεγάλη (Μ.Ο. 4,4 όπως και στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε.). Είναι σαφές, ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν πεισθεί ότι στην επιμόρφωσή τους απαιτείται η εφαρμογή επιμορφωτικών μεθόδων από το πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

6.3. Απόψεις των εκπαιδευτικών και των επιμορφωτών για τις επιμορφωτικές πρακτικές

6.3.1. Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. κρίνουν τις επιμορφωτικές πρακτικές

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος για τις επιμορφωτικές πρακτικές. Οι απόψεις τους είχαν σημασία διότι ως εκπαιδευτικοί έχουν και γνώσεις και επίγνωση της συμβολής της μαθησιακής διεργασίας που ενισχύει κάθε επιμορφωτική πρακτική.

Πίνακας 135

Προτίμηση των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	40	29,63
2	35	25,93
3	43	31,85
4	17	12,59
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,27	
Τυπική Απόκλιση	0,57	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί της Π.Ε. του δείγματος δείχνουν μικρή προτίμηση για την εισήγηση ως επιμορφωτική πρακτική (Μ.Ο. 2,27).

Πίνακας 136

Προτίμηση των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	10	7,41
2	15	11,11
3	40	29,63
4	42	31,11
5	28	20,74
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,47	
Τυπική Απόκλιση	0,56	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όσον αφορά την εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις, η προτίμησή της από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης του 2009-2010 είναι μεταξύ μετρίου και μεγάλου βαθμού (Μ.Ο. 3,47).

Πίνακας 137

Προτίμηση της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	7	5,19
3	35	25,93
4	60	44,44
5	33	24,44
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,88	
Τυπική Απόκλιση	0,62	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας είναι μεγάλος (Μ.Ο. 3,88).

Πίνακας 138

Προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της πρακτικής άσκησης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	4	2,97
3	13	9,63
4	51	37,77
5	67	49,63
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	4,34	
Τυπική Απόκλιση	0,61	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. είναι μεταξύ της μεγάλης και της πολύ μεγάλης (Μ.Ο. 4,34). Μπορούμε να εικάσουμε ότι η προτίμηση αυτή συνδυάζεται με την προτίμηση οι επιμορφωτές να είναι σχολικοί σύμβουλοι και έμπειροι εκπαιδευτικοί.

Πίνακας 139

Προτίμηση της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της μικροδιδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	2	1,54
2	11	8,46
3	17	13,08
4	64	49,23
5	36	27,69
Σύνολο	130	100
Μέση Τιμή	3,93	
Τυπική Απόκλιση	0,69	

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Υψηλή είναι και η προτίμηση της μικροδιδασκαλίας από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης το 2009-2010. (Μ.Ο. 3,93).

Πίνακας 140

Προτίμηση των σχεδίων δράσης (projects) ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project)	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	2	1,54
3	12	9,23
4	47	36,15
5	69	53,08
Σύνολο	130	100
Μέση Τιμή	4,41	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 8)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Τα σχέδια δράσης τα προτιμούν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. ως επιμορφωτική πρακτική μεταξύ του «πολύ» και του «πάρα πολύ», (Μ.Ο. 4,41).

Πίνακας 141

Προτίμηση των ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της ανάθεσης ατομικών εργασιών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	20	15,04
2	43	32,33
3	50	37,59
4	11	8,27
5	9	6,77
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	2,59	
Τυπική Απόκλιση	0,47	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο βαθμός προτίμησης των ατομικών εργασιών βρίσκεται μεταξύ του λίγου και του μετρίου (Μ.Ο. 2,59). Οι προτιμήσεις αυτές είναι αναμενόμενες, γιατί για την εκπόνηση ατομικών εργασιών απαιτείται επιπρόσθετη εργασία.

Πίνακας 142

Προτίμηση της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της εργασίας σε ομάδες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	20	15,04
3	17	12,77
4	40	30,08
5	56	42,11
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	4,02	
Τυπική Απόκλιση	0,68	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η εργασία σε ομάδες ως επιμορφωτική πρακτική προτιμάται «πολύ» από τους εκπαιδευτικούς της Π.Ε. (Μ.Ο. 4,02).

Η τυπική απόκλιση είναι μικρή (Τ.Α. 0,68).

Πίνακας 143

Προτίμηση των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης των βιωματικών δραστηριοτήτων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	1	0,01
2	2	1,5
3	33	24,81
4	22	16,54
5	76	57,14
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	4,3	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι βιωματικές δραστηριότητες ως επιμορφωτική πρακτική συγκεντρώνουν υψηλό βαθμό προτίμησης (Μ.Ο. 4,3). Σχεδόν το 70% του δείγματος δηλώνουν ότι τις προτιμούν «πάρα πολύ».

Πίνακας 144

Προτίμηση των μελετών περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της μελέτης περίπτωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	2	1,5
2	11	8,27
3	17	12,78
4	68	51,13
5	35	26,32
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	3,92	
Τυπική Απόκλιση	0,69	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η προτίμηση των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος για τις μελέτες περίπτωσης είναι, επίσης, υψηλή (Μ.Τ. 3,92).

Πίνακας 145

Προτίμηση της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της επιμόρφωσης από απόσταση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	9	6,51
2	27	19,57
3	32	23,19
4	49	35,51
5	21	15,22
Σύνολο	138	100
Μέση Τιμή	3,33	
Τυπική Απόκλιση	0,97	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Αντίθετα, η προτίμηση της επιμόρφωσης από απόσταση είναι μέτρια (Μ.Ο. 3,33) με σχετικά μεγάλη τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,97). Φαίνεται ότι γι' αυτό τον τρόπο επιμόρφωσης οι ερωτώμενοι έχουν διαφοροποιημένες απόψεις, ενδεχομένως ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων και χρήσης ΤΠΕ.

Πίνακας 146

Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010), για τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Επιμορφωτικές πρακτικές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός προτίμησης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,41	0,59
Βαθμός προτίμησης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτική πρακτική	4,34	0,61
Βαθμός προτίμησης των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,3	0,67
Βαθμός προτίμησης της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,02	0,68
Βαθμός προτίμησης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,93	0,69
Βαθμός προτίμησης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,92	0,69
Βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,88	0,62
Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,47	0,56
Βαθμός προτίμησης της επιμόρφωσης από απόσταση ως	3,33	0,97

Πίνακας 147

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της εισήγησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της εισήγησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	12	8,9
3	59	43,7
4	45	33,33
5	19	14,07
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,53	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. δηλώνουν ότι η συχνότητα χρήσης της εισήγησης ήταν ανάμεσα στο μέτρια και στο πολύ (Μ.Ο. 3,53), ενώ η προτίμησή τους για αυτή την επιμορφωτική πρακτική είναι χαμηλή (Μ.Ο. 2,27).

Πίνακας 148

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	0	0
3	15	11,11
4	43	31,85
5	77	57,04
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	4,46	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος η χρήση της εμπλουτισμένης εισήγησης με ερωτήσεις-απαντήσεις ήταν πολύ συχνή (Μ.Ο. 4,46), έναντι της μέτριας προς μεγάλη προτίμησής τους γι' αυτή την επιμορφωτική πρακτική (Μ.Ο. 3,47).

Πίνακας 149

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	27	20
2	31	22,96
3	27	20
4	45	33,33
5	5	3,71
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,77	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. η παρακολούθηση δειγματικής διδασκαλίας έτεινε προς το μέτρια (Μ.Ο. 2,77), ενώ η προτίμησή της είναι υψηλού βαθμού (Μ.Ο. 3,88).

Πίνακας 150

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	25	18,52
2	20	14,81
3	33	24,44
4	45	33,33
5	12	8,9
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,55	
Τυπική Απόκλιση	0,73	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής είναι αρκετά κάτω από μέτρια (Μ.Ο. 2,55), ενώ αντίθετα η προτίμησή της είναι περισσότερο από υψηλή (Μ.Ο. 4,34).

Ενώ, λοιπόν, οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. προτιμούν πρακτική άσκηση, αυτή η επιμορφωτική πρακτική δεν εφαρμόζεται αρκετά συχνά.

Πίνακας 151

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως
επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	16	11,85
2	23	17,04
3	53	39,26
4	35	25,93
5	8	12,22
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,97	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας είναι μέτρια (Μ.Ο. 2,97), ενώ αυτή η επιμορφωτική τεχνική έχει υψηλό βαθμό προτίμησης (Μ.Ο. 3,93).

Πίνακας 152

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης σχεδίων δράσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	30	22,56
2	23	17,29
3	48	36,09
4	20	15,04
5	12	9,02
Σύνολο	133	100
Μέση Τιμή	2,71	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

(Δεν απάντησαν 5)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος θεωρούν ότι η χρήση σχεδίων δράσης στην επιμόρφωσή τους ήταν μεταξύ «λίγο» και «μέτρια» συχνή (Μ.Ο. 2,71). Αντίθετα, η προτίμηση αυτής της επιμορφωτικής τεχνικής είναι πολύ υψηλή (Μ.Ο. 4,41).

Φαίνεται ότι οι επιμορφωτές δεν ανταποκρίνονται στην προτίμηση αυτή των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος.

Πίνακας 153

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών ως
επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	27	21,05
2	32	24,06
3	30	22,56
4	43	32,33
5	0	0
Σύνολο	132	100
Μέση Τιμή	2,65	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 6)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όσον αφορά την ανάθεση ατομικών εργασιών οι προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος γι' αυτή την επιμορφωτική πρακτική (Μ.Ο. 2,65) συμπίπτουν με τη συχνότητα χρήσης της (Μ.Ο. 2,59).

Πίνακας 154

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της εργασίας σε ομάδες από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	23	5,18
2	38	28,15
3	46	34,07
4	58	42,96
5	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	3,25	
Τυπική Απόκλιση	0,51	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος η εργασία σε ομάδες είναι λίγο παραπάνω από το μέτρια συχνή (Μ.Ο. 3,25).

Αντίθετα, η εργασία σε ομάδες προτιμάται «πολύ» (Μ.Ο. 4,02), φαίνεται λοιπόν ότι οι προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. δε συμπίπτουν με τις επιλογές επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές.

Πίνακας 155

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	41	30,37
2	45	33,33
3	25	18,52
4	16	11,85
5	8	5,93
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,29	
Τυπική Απόκλιση	0,55	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τη συχνότητα των βιωματικών δραστηριοτήτων στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης. Ενώ, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος δεν εφαρμόζεται συχνά (Μ.Ο. 2,29), συγκεντρώνουν τις προτιμήσεις τους (Μ.Ο. 4,3). Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι οι χρησιμοποιούμενες επιμορφωτικές πρακτικές δεν ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών.

Πίνακας 156

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	55	41,98
2	25	19,08
3	36	27,48
4	15	11,46
5	0	0
Σύνολο	131	100
Μέση Τιμή	2,08	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

(Δεν απάντησαν 7)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως διαπιστώνεται από το σχετικό πίνακα η χρήση της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτική πρακτική στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος είναι «λίγο» συχνή (Μ.Ο. 2,08).

Η προτίμηση για μελέτες περίπτωσης είναι αρκετά υψηλή (Μ.Ο. 3,92).

Πίνακας 157

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	25	23,58
2	20	49,27
3	38	35,45
4	23	21,7
5	0	0
Σύνολο	106	100
Μέση Τιμή	2,56	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 32)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η χρήση της επιμόρφωσης από απόσταση σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος είναι «λίγο» συχνή. Σημειώνουμε ότι η προτίμηση αυτή της επιμορφωτικής τεχνικής είναι «μέτρια» (Μ.Ο. 3,33).

Πίνακας 158

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών
πρακτικών από τους επιμορφωτές τους στο πρόγραμμα Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Συχνότητα χρήσης επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις- απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,46	0,53
Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,53	0,67
Συχνότητα χρήσης της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,25	0,51
Συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,97	0,54
Συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,77	0,59
Συχνότητα χρήσης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,71	0,52
Συχνότητα χρήσης της ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,65	0,53
Συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως	2,56	0,53

επιμορφωτικής πρακτικής		
Συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,55	0,73
Συχνότητα χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,29	0,55
Συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,08	0,52

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Συγκρίνοντας τη συχνότητα χρήσης των διαφόρων επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης, όπως προκύπτει από τις απόψεις των ερωτώμενων εκπαιδευτικών Π.Ε., διαπιστώνουμε ότι κυρίως χρησιμοποιείται η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις (Μ.Ο. 4,46) και η εντελώς «στεγνή» εισήγηση (Μ.Ο. 3,53).

Λίγο παραπάνω από το «μέτρια» υποστηρίζεται από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. ότι χρησιμοποιείται η εργασία σε ομάδες.

Σχεδόν «μέτρια» υποστηρίζεται από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. ότι χρησιμοποιείται η μικροδιδασκαλία, η υλοποίηση σχεδίων δράσης και η δειγματική διδασκαλία.

Ανάμεσα στο «λίγο» και στο «μέτρια», υποστηρίζεται από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. ότι χρησιμοποιείται η πρακτική άσκηση, η ανάθεση ατομικών εργασιών και η επιμόρφωση από απόσταση.

«Λίγο» χρησιμοποιούνται οι βιωματικές δραστηριότητες και η μελέτη περίπτωσης.

Μια σύγκριση που φαίνεται πολύ ενδιαφέρουσα είναι μεταξύ των προτιμήσεων που έχουν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. και της συχνότητας χρήσης των επιμορφωτικών πρακτικών. Στις προτιμήσεις προηγούνται: τα σχέδια δράσης, η πρακτική άσκηση, οι βιωματικές δραστηριότητες και η εργασία σε ομάδες. Τελευταίες στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. είναι: η εισήγηση, η ανάθεση ατομικών εργασιών, η επιμόρφωση από απόσταση και η εμπλουτισμένη εισήγηση.

Όπως διαπιστώνεται συγκριτικά, η συχνότητα χρήσης και οι προτιμήσεις είναι αντιστρόφως ανάλογες. Είναι σαφές ότι οι επιλογές επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές δεν ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών.

6.3.2. Οι εκπαιδευτικοί ΔΕ κρίνουν τις επιμορφωτικές πρακτικές

Αφού αναφερθήκαμε στις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος για τις επιμορφωτικές πρακτικές, στη συνέχεια θα αναφερθούμε στις απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος.

Πίνακας 159

Προτίμηση των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	30	21,28
2	45	31,91
3	36	25,53
4	20	14,19
5	10	7,09
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	2,54	
Τυπική Απόκλιση	0,55	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος δείχνουν μικρή προτίμηση στην εισήγηση ως επιμορφωτική πρακτική (Μ.Ο. 2,54 έναντι Μ.Ο. 2,27 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Πίνακας 160

Προτίμηση των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	18	12,76
2	10	7,09
3	32	22,7
4	31	21,99
5	50	35,46
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	3,6	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Για την εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις η προτίμηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος είναι μεταξύ μετρίου και μεγάλου βαθμού (Μ.Ο. 3,6 έναντι Μ.Ο. 3,47 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Πίνακας 161

Προτίμηση της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	3	2,12
3	27	19,15
4	67	47,52
5	44	31,21
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	4,08	
Τυπική Απόκλιση	0,52	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ο βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής είναι Μ.Ο. 4,08 (έναντι Μ.Ο. 3,88 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

Πίνακας 162

Προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της πρακτικής άσκησης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	2	1,42
3	19	13,48
4	75	53,19
5	45	31,91
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	4,16	
Τυπική Απόκλιση	0,56	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η προτίμηση της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής είναι Μ.Ο. 4,16 (έναντι 4,34 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.). φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. προτιμούν κάπως περισσότερο την πρακτική άσκηση σε σύγκριση με τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε., ενδεχομένως λόγω των αρχικών σπουδών τους.

Πίνακας 163

Προτίμηση της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της μικροδιδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	1	0,71
2	7	4,96
3	40	28,37
4	50	35,46
5	43	30,5
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	3,9	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Υψηλή προτίμηση δείχνουν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος για τη μικροδιδασκαλία ως επιμορφωτική πρακτική (Μ.Ο. 3,9), ενώ παρόμοιος είναι και ο βαθμός προτίμησης της μικροδιδασκαλίας στους εκπαιδευτικούς Π.Ε. (Μ.Ο.3,93).

Πίνακας 164

Προτίμηση των σχεδίων δράσης (projects) ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3:μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project)	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	2,83
2	6	4,26
3	33	23,4
4	41	29,08
5	57	40,43
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	4,0	
Τυπική Απόκλιση	0,57	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Το σχέδιο δράσης (project) ως επιμορφωτική πρακτική το προτιμούν «πολύ» οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος (Μ.Ο. 4 έναντι Μ.Ο. 4,41 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.). Φαίνεται ότι λόγω των αρχικών σπουδών τους και των διαφορετικών προτεραιοτήτων κάθε βαθμίδας οι εκπαιδευτικοί της Δ.Ε. έχουν λιγότερη προτίμηση για τα σχέδια δράσης.

Πίνακας 165

Προτίμηση των ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της ανάθεσης ατομικών εργασιών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	0	0
2	21	14,9
3	42	29,79
4	45	31,91
5	33	23,4
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	3,64	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Αντίθετα οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. έχουν μεγαλύτερη προτίμηση στις ατομικές εργασίες (Μ.Ο. 3,64) σε σύγκριση με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. (Μ.Ο. 2,59).

Πίνακας 166

Προτίμηση της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της εργασίας σε ομάδες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	3,55
2	7	4,96
3	40	28,37
4	51	36,17
5	38	26,95
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	3,78	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η εργασία σε ομάδες ως επιμορφωτική πρακτική προτιμάται σχεδόν «πολύ» από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. (Μ.Ο. 3,78 έναντι Μ.Ο. 4,02 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.)

Πίνακας 168

Προτίμηση της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός προτίμησης της μελέτης περίπτωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	1	0,71
2	0	0
3	40	28,37
4	49	34,75
5	51	36,17
Σύνολο	141	100
Μέση Τιμή	4,05	
Τυπική Απόκλιση	0,54	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η προτίμηση μελετών περίπτωσης από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος είναι υψηλή (Μ.Ο. 4,05 έναντι 3,92 στους εκπαιδευτικούς Π.Ε.).

**Πίνακας 170: Συγκριτικός πίνακας
Προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010), για τις επιμορφωτικές πρακτικές. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Επιμορφωτικές πρακτικές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός προτίμησης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,16	0,56
Βαθμός προτίμησης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,08	0,52
Βαθμός προτίμησης των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,06	0,56
Βαθμός προτίμησης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,05	0,54
Βαθμός προτίμησης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) ως επιμορφωτικής πρακτικής	4,0	0,57
Βαθμός προτίμησης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,9	0,63
Βαθμός προτίμησης της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,78	0,59
Βαθμός προτίμησης της ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,64	0,63
Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,6	0,52
Βαθμός προτίμησης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,56	0,59
Βαθμός προτίμησης των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,54	0,55

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Συγκρίνοντας τις απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος διαπιστώνουμε ότι οι προτιμήσεις τους για τις επιμορφωτικές πρακτικές κλιμακώνονται ως εξής. Προτιμώνται περισσότερο:

- η πρακτική άσκηση
- η δειγματική διδασκαλία
- οι βιωματικές δραστηριότητες
- η μελέτη περίπτωσης
- τα σχέδια δράσης

Προς το «πολύ» βρίσκονται:

- η μικροδιδασκαλία
- η εργασία σε ομάδες
- η ανάθεση ατομικών εργασιών
- η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις
- η επιμόρφωση από απόσταση

Μικρό βαθμό προτίμησης έχει η εισήγηση, η οποία είναι τελευταία στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε., όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα.

Πίνακας 171

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της εισήγησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της εισήγησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	4	2,82
2	15	10,56
3	38	26,76
4	40	28,17
5	45	31,69
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	3,75	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε του δείγματος η χρήση της εισήγησης ως επιμορφωτικής πρακτικής ήταν σχεδόν «πολύ» συχνή (Μ.Ο. 3,75), ενώ η προτίμησή τους ήταν Μ.Ο. 2,54.

Φαίνεται ότι παρά τη χαμηλή προτίμηση η εισήγηση ήταν συχνή επιμορφωτική πρακτική των επιμορφωτών τους.

Πίνακας 172

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	3	2,12
2	10	7,04
3	42	29,58
4	47	33,09
5	40	28,17
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	3,78	
Τυπική Απόκλιση	0,53	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. η χρήση της εμπλουτισμένης εισήγησης με ερωτήσεις-απαντήσεις ήταν σχεδόν «πολύ» συχνή (Μ.Ο. 3,78), ενώ η προτίμηση είχε Μ.Ο. 3,6.

Πίνακας 173

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)**

Συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	21	14,79
2	32	22,54
3	37	26,06
4	35	24,65
5	17	11,96
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,96	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ενώ ο βαθμός προτίμησης της δειγματικής διδασκαλίας είναι Μ.Ο. 4,08, η συχνότητα χρήσης της είναι κάτω από το «μέτρια» (Μ.Ο. 2,96).

Πίνακας 174

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	35	24,65
2	40	28,17
3	29	20,42
4	26	18,31
5	12	8,45
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,58	
Τυπική Απόκλιση	0,61	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ενώ σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. η προτίμηση της πρακτικής άσκησης είναι υψηλή (Μ.Ο. 4,16), η συχνότητα χρήσης της περιορίστηκε ανάμεσα στο «λίγο» και στο «μέτρια» (Μ.Ο. 2,58).

Πίνακας 175

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	35	24,65
2	30	21,13
3	38	26,76
4	35	24,65
5	4	2,81
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,39	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ενώ η προτίμηση των εκπαιδευτικών Δ.Ε του δείγματος για τη μικροδιδασκαλία ως επιμορφωτική πρακτική είναι Μ.Ο. 3,9, η συχνότητα χρήσης της ήταν ανάμεσα στο «λίγο» και το «μέτρια» (Μ.Ο. 2,39).

Πίνακας 177

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	70	49,3
2	20	14,08
3	13	9,15
4	26	18,31
5	13	9,16
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,24	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η συχνότητα ανάθεσης ατομικών εργασιών εκτιμάται από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. ανάμεσα στο «λίγο» και στο «μέτρια» (Μ.Ο. 2,24), ενώ η προτίμησή τους ανερχόταν σε Μ.Ο. 3,64.

Πίνακας 179

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	50	35,21
2	33	23,24
3	31	21,83
4	16	11,27
5	12	8,45
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,35	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι βιωματικές δραστηριότητες χρησιμοποιήθηκαν «λίγο» ως επιμορφωτική πρακτική στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος (Μ.Ο. 2,35).

Αντίθετα στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. οι βιωματικές δραστηριότητες είχαν Μ.Ο. 4,06.

Είναι σαφές ότι αυτή η επιμορφωτική πρακτική δεν εφαρμόστηκε όσο θα προτιμούσαν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε., που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 2009-2010.

Πίνακας 180

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	42	29,58
2	35	24,65
3	39	27,46
4	18	12,68
5	8	5,63
Σύνολο	142	100
Μέση Τιμή	2,4	
Τυπική Απόκλιση	0,67	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Το ίδιο ισχύει και στη χρησιμοποίηση της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος, η τεχνική αυτή χρησιμοποιήθηκε «λίγο» (Μ.Ο. 2,4), ενώ στις προτιμήσεις τους ο Μ.Ο. είναι 4,05.

Πίνακας 181

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).
(1: καθόλου, 2: λίγο, 3: μέτρια, 4: πολύ, 5: πάρα πολύ)

Συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση από τους επιμορφωτές	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	60	44,78
2	15	11,19
3	38	28,36
4	15	11,19
5	6	4,48
Σύνολο	134	100
Μέση Τιμή	2,19	
Τυπική Απόκλιση	0,51	

(Δεν απάντησαν 10)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η επιμόρφωση από απόσταση χρησιμοποιήθηκε «λίγο» σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. (Μ.Ο. 2,19), ενώ η προτίμησή τους γι' αυτήν τη μορφή επιμόρφωσης ανέρχεται σε Μ.Ο. 3,56.

Πίνακας 182: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010), για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών
πρακτικών από τους επιμορφωτές τους. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Συχνότητα χρήσης επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,78	0,53
Συχνότητα χρήσης των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,75	0,53
Συχνότητα χρήσης της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,18	0,63
Συχνότητα χρήσης της παρακολούθησης δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,96	0,63
Συχνότητα χρήσης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,76	0,65
Συχνότητα χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,58	0,61
Συχνότητα χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,4	0,67
Συχνότητα χρήσης της μικροδιδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,39	0,63
Συχνότητα χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,35	0,63
Συχνότητα χρήσης της ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,24	0,59
Συχνότητα χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,19	0,51

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως διαπιστώνουμε από το σχετικό πίνακα οι συχνότερα χρησιμοποιούμενες επιμορφωτικές πρακτικές είναι:

- η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις
- η εισήγηση

Η συχνότητα χρησιμοποίησης είναι «μέτρια» ή σχεδόν «μέτρια» για τις ακόλουθες επιμορφωτικές πρακτικές:

- εργασία σε ομάδες
- παρακολούθηση δειγματικής διδασκαλίας
- σχέδια δράσης
- πρακτική άσκηση

Μικρή συχνότητα χρησιμοποίησης έχουν:

- η μελέτη περίπτωσης
- η μικροδιδασκαλία
- οι βιωματικές δραστηριότητες
- η ανάθεση ατομικών εργασιών
- η επιμόρφωση από απόσταση

Αν συγκρίνουμε τον πίνακα που δείχνει τη συχνότητα χρησιμοποίησης των επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές με τον πίνακα των προτιμήσεων των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για τις επιμορφωτικές πρακτικές, διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για «ποσά» αντιστρόφως ανάλογα.

Πιο συγκεκριμένα τις λιγότερες προτιμήσεις συγκεντρώνουν οι επιμορφωτικές πρακτικές: εισήγηση και εμπλουτισμένη εισήγηση, οι οποίες είναι οι συχνότερα χρησιμοποιούμενες.

Επίσης, μικρή συχνότητα χρησιμοποίησης έχουν: η μικροδιδασκαλία και οι βιωματικές δραστηριότητες, που όμως προτιμώνται περισσότερο από τους εκπαιδευτικούς Δ.Ε. του δείγματος.

Είναι σαφές ότι υπάρχει μία αναντιστοιχία ανάμεσα στις προτιμήσεις και στις επιλογές επιμορφωτικών πρακτικών από τους επιμορφωτές.

6.3.3. Οι επιμορφωτές κρίνουν τις επιμορφωτικές πρακτικές τους

Οι απόψεις των επιμορφωτών για τις επιμορφωτικές πρακτικές, που χρησιμοποιήθηκαν στην εισαγωγική επιμόρφωση, έχει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη σύγκρισή τους με τις αντίστοιχες απόψεις των εκπαιδευτικών.

Πίνακας 183

**Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	16	8,21
2	30	15,38
3	55	28,21
4	86	44,1
5	8	4,1
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	3,21	
Τυπική Απόκλιση	0,74	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης η εισήγηση χρησιμοποιείται «μέτρια» (Μ.Ο. 3,21) με κάποια τυπική απόκλιση (Τ.Α 0,74). Με λίγα λόγια, περίπου ένας στους τέσσερις επιμορφωτές του δείγματος δε χρησιμοποιεί «καθόλου» ή χρησιμοποιεί «λίγο» την εισήγηση.

Αντίθετα, το 48% των επιμορφωτών του δείγματος χρησιμοποιούν την εισήγηση «πολύ» και «πάρα πολύ».

Πίνακας 184

Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	5	2,57
2	40	20,51
3	23	11,79
4	55	28,21
5	72	36,92
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	3,76	
Τυπική Απόκλιση	0,71	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις χρησιμοποιείται περισσότερο από την εισήγηση (Μ.Ο. 3,76), με την ίδια περίπου τυπική απόκλιση Τ.Α. 0,71).

Πίνακας 185

**Βαθμός χρήσης της δειγματικής διδασκαλίας από τους επιμορφωτές της
Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της δειγματικής διδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	17	8,72
2	30	15,38
3	42	21,54
4	40	20,51
5	66	33,85
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	3,55	
Τυπική Απόκλιση	0,56	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές του δείγματος η χρήση δειγματικής διδασκαλίας είναι ανάμεσα στο «μέτρια» και στο «πολύ» (Μ.Ο. 3,55), με μικρή τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,56).

Πίνακας 186

Βαθμός χρήσης της πρακτικής άσκησης από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της πρακτικής άσκησης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	14	7,18
2	32	16,41
3	121	62,05
4	16	8,21
5	12	6,15
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	2,9	
Τυπική Απόκλιση	0,79	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές θεωρούν ότι η πρακτική άσκηση εφαρμόζεται «μέτρια» (Μ.Ο. 2,9), με κάποια τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,79).

Πίνακας 188

**Βαθμός χρήσης των σχεδίων δράσης (project) από τους επιμορφωτές της
Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο
Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project)	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	45	23,08
2	30	15,38
3	65	33,33
4	39	20
5	16	8,21
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	2,75	
Τυπική Απόκλιση	0,89	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όσον αφορά τα σχέδια δράσης οι απαντήσεις των επιμορφωτών δείχνουν ότι χρησιμοποιούνται σχεδόν «μέτρια» (Μ.Ο. 2,75), με κάποια τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,89). Ένα σημαντικό ποσοστό επιμορφωτών (38,46% του δείγματος) δε χρησιμοποιεί «καθόλου» ή χρησιμοποιεί «λίγο» τα σχέδια δράσης, ενώ το 28,21% την χρησιμοποιεί «πολύ» ή «πάρα πολύ».

Θα ήταν ενδιαφέρον να μελετηθεί αν οι απόψεις των επιμορφωτών διαφέρουν ανάλογα με τη βαθμίδα των εκπαιδευτικών τους οποίους διδάσκουν. Σημειώνουμε ότι, κατά ένα μέρος, οι επιμορφωτές διδάσκουν σε εκπαιδευτικούς και των δύο βαθμίδων.

Πίνακας 189

**Βαθμός ανάθεσης ατομικών εργασιών από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός ανάθεσης ατομικών εργασιών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	105	53,85
2	30	15,38
3	14	7,18
4	40	20,51
5	6	3,08
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	2,04	
Τυπική Απόκλιση	0,97	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές η ανάθεση ατομικών εργασιών είναι περιορισμένη (Μ. Ο. 2,04) με σχετικά σημαντική τυπική απόκλιση (Τ.Α. 0,97).

Πίνακας 190

**Βαθμός χρήσης της εργασίας σε ομάδες από τους επιμορφωτές της Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της εργασίας σε ομάδες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	22	11,28
2	20	10,26
3	18	9,23
4	68	34,87
5	67	34,36
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	3,71	
Τυπική Απόκλιση	0,64	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές η εργασία σε ομάδες χρησιμοποιείται περισσότερο από «μέτρια» (Μ.Ο. 3,71) με τυπική απόκλιση 0,69. Το 69% του δείγματος δηλώνει ότι χρησιμοποιείται η εργασία σε ομάδες «πολύ» ή «πάρα πολύ». Για τη διευκρίνιση του τρόπου εφαρμογής αυτής της επιμορφωτικής τεχνικής απαιτείται η παρατήρηση της λειτουργίας των τμημάτων εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 192

**Βαθμός χρήσης της μελέτης περίπτωσης από τους επιμορφωτές της
Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της μελέτης περίπτωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	30	15,38
2	35	17,95
3	74	37,95
4	42	21,54
5	14	7,18
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	2,87	
Τυπική Απόκλιση	0,71	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η μελέτη περίπτωσης χρησιμοποιήθηκε «μέτρια» σύμφωνα με τους επιμορφωτές (Μ.Ο. 2,87) με Τ.Α. 0,71. Το 33,33% του δείγματος δεν τη χρησιμοποίησε «καθόλου» ή «λίγο», ενώ το 28,72% τη χρησιμοποίησε «πολύ» ή «πάρα πολύ».

Φαίνεται ότι έχουν διαμορφωθεί δύο ομάδες επιμορφωτών ως προς τις επιμορφωτικές τεχνικές που χρησιμοποιούν. Η μελέτη των χαρακτηριστικών τους θα μπορούσε να δείξει τα χαρακτηριστικά που τους διαφοροποιούν.

Πίνακας 193

**Βαθμός χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση από τους επιμορφωτές της
Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010). Σύνολο**
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)
(1: καθόλου, 2:λίγο, 3:μέτρια, 4:πολύ, 5: πάρα πολύ)

Βαθμός χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	80	41,03
2	19	9,74
3	75	38,46
4	11	5,64
5	10	5,13
Σύνολο	195	100
Μέση Τιμή	2,24	
Τυπική Απόκλιση	0,69	

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Η επιμόρφωση από απόσταση χρησιμοποιείται «λίγο» από τους επιμορφωτές (Μ.Ο. 2,24) με Τ.Α. 0,69. Το 41,03% των επιμορφωτών δεν τη χρησιμοποιούν «καθόλου». Ελάχιστοι επιμορφωτές τη χρησιμοποιούν «πολύ» ή «πάρα πολύ».

**Πίνακας 194: Συγκριτικός πίνακας
Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για την χρήση
επιμορφωτικών πρακτικών. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

Βαθμός χρήσης επιμορφωτικής πρακτικής	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων με ερωτήσεις-απαντήσεις ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,76	0,71
Βαθμός χρήσης της εργασίας σε ομάδες ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,71	0,64
Βαθμός χρήσης της δειγματικής διδασκαλίας ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,55	0,56
Βαθμός χρήσης των εισηγήσεων ως επιμορφωτικής πρακτικής	3,21	0,74
Βαθμός χρήσης της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,9	0,79
Βαθμός χρήσης της μελέτης περίπτωσης ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,87	0,71
Βαθμός χρήσης των βιωματικών δραστηριοτήτων ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,84	0,87
Βαθμός χρήσης της οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων δράσης (project) ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,75	0,89
Βαθμός χρήσης των μικροδιδασκαλιών ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,68	0,83
Βαθμός χρήσης της επιμόρφωσης από απόσταση ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,24	0,69
Βαθμός ανάθεσης ατομικών εργασιών ως επιμορφωτικής πρακτικής	2,04	0,97

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως διαπιστώνουμε από το συγκεντρωτικό πίνακα, σύμφωνα με τους επιμορφωτές της εισαγωγικής επιμόρφωσης το μεγαλύτερο βαθμό χρήσης – πάνω από «μέτριο» - έχουν οι παρακάτω επιμορφωτικές τεχνικές:

- εμπλουτισμένες εισηγήσεις με ερωτήσεις-απαντήσεις
- η εργασία σε ομάδες
- η δειγματική διδασκαλία
- οι εισηγήσεις

Βαθμό χρήσης που πλησιάζει το μέτριο έχουν οι επιμορφωτικές πρακτικές:

- χρήση πρακτικής άσκησης
- μελέτες περίπτωσης
- βιωματικές δραστηριότητες
- σχέδια δράσης
- μικροδιδασκαλίες

«Λίγο» χρησιμοποιείται:

- η επιμόρφωση από απόσταση
- η ανάθεση ατομικών εργασιών

Πίνακας 195

Επιμορφωτές που χρησιμοποίησαν άλλες επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Χρησιμοποίησατε κάποια άλλη επιμορφωτική μέθοδο ή τεχνική;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	60	46,15
Όχι	70	53,85
Σύνολο	130	100

(Δεν απάντησαν 65)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Πίνακας 196

Άλλες επιμορφωτικές μέθοδοι και τεχνικές που χρησιμοποίησαν οι επιμορφωτές στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ποια άλλη επιμορφωτική τεχνική χρησιμοποιήσατε;	Συχνότητα Αναφορών	Ποσοστό (%)
Ομαδοσυνεργατική	13	21,66
Φύλλα εργασίας	5	8,33
Δημιουργική αξιοποίηση βίντεο	1	1,95
Βιωματική μάθηση-ενεργητικές τεχνικές μάθησης	8	13,33
Εικονική τάξη	10	16,66
Εκπαιδευτικό λογισμικό	4	6,66
Portfolio εργασιών	3	5
Συνθετικές εργασίες	1	1,95
Καλές πρακτικές	3	5
Καταιγισμός ιδεών	7	11,66
Χρήση διαδικτύου	1	
Πρόκληση συμμετοχής των εκπαιδευομένων μέσω γνωστικής σύγκρουσης	1	1,95
Geogebra	1	1,95
Animations σε φυσικές επιστήμες-πρόγραμμα modelus	1	1,95
Γεωμετρικές κατασκευές χωρίς γεωμετρικά όργανα (με φυσικά μέσα)	1	1,95
Σύνολο	60	100

Οι 60 (εξήντα) επιμορφωτές δηλώνουν ότι χρησιμοποίησαν «άλλες» επιμορφωτικές μεθόδους και πρακτικές. Συχνότερα αναφέρεται η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, η εικονική τάξη, η βιωματική μάθηση, ο καταιγισμός ιδεών και τα φύλλα εργασίας. Ωστόσο, μια προσεκτική ανάγνωση του σχετικού πίνακα δείχνει ότι κάποιοι επιμορφωτές έχουν πάρει πρωτοβουλία και έχουν εμπλουτίσει το επιμορφωτικό τους έργο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7. ΑΠΟΨΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

7.1. Προβλήματα και δυσκολίες στο εκπαιδευτικό έργο

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος φαίνεται να αφορούν κυρίως τις υποδομές των σχολικών μονάδων και την έλλειψη πόρων.

Πίνακας 197

**Προβλήματα στο καθημερινό έργο των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν
στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην καθημερινή σας εργασία ως εκπαιδευτικός;	Συχνότητα αναφορών	Ποσοστό (%)
Ανεπαρκείς χώροι και υλικοτεχνικές υποδομές	55	19,28
Απειθαρχία μαθητών	57	8,52
Έλλειψη υποβάθρου μαθητών	63	9,42
Προβλήματα στη συνεργασία με γονείς	63	9,42
Όγκος ύλης	68	10,16
Μεγάλος αριθμός μαθητών ανά τμήμα	51	7,62
Έλλειψη οικονομικών πόρων	63	9,42
Ανεπαρκές εκπ.υλικό	39	5,83
Μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες	33	4,93
Έλλειψη προσωπικού ειδικοτήτων	13	1,94
Διαχείριση σχολικού χρόνου	38	5,68
Έλλειψη συνεργασίας με συναδέλφους	14	2,09
Διοικητικά θέματα	21	3,14
Πολυπολιτισμικό σχολείο	15	2,24
Κανένα πρόβλημα	2	0,31
Σύνολο		100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι περισσότερες αναφορές των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος αφορούν στους ανεπαρκείς χώρους και υλικοτεχνικές υποδομές (19,28% των αναφορών). Τα προβλήματα που αναφέρονται εστιάζουν στους μαθητές (απειθαρχία, μαθησιακές δυσκολίες, κ.ά.), στους γονείς και στις ανεπάρκειες του σχολείου και του εκπαιδευτικού θεσμού.

Οι Εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος διατύπωσαν τις απόψεις τους για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στο καθημερινό έργο, απαντώντας σε σχετική ανοιχτή ερώτηση.

Πίνακας 198

Προβλήματα στο καθημερινό έργο των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010). Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην καθημερινή σας εργασία ως εκπαιδευτικός;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ανεπαρκείς χώροι	81	12,05
Ανεπαρκείς υλικοτεχνικές υποδομές	92	13,69
Έλλειψη ενημέρωσης από τους συμβούλους	30	4,46
Απειθαρχία μαθητών	48	7,14
Αδιαφορία μαθητών-απαξίωση καθηγητών και μαθημάτων	55	8,18
Προβλήματα στη συνεργασία με γονείς	37	5,51
Όγκος ύλης	69	10,27
Μεγάλος αριθμός μαθητών ανά τμήμα	54	8,04
Έλλειψη οικονομικών πόρων	57	8,48
Ανεπαρκές εκπαιδευτικό υλικό	60	8,93
Διαχείριση σχολικού χρόνου-απώλεια διδακτικών ωρών	28	4,17
Έλλειψη συνεργασίας με συναδέλφους	12	1,79
Μη συμπλήρωση ωραρίου στην ίδια σχολική μονάδα	35	5,21
Διοικητικά θέματα	6	0,89
Πολυπολιτισμικό σχολείο	8	1,19
Σύνολο	672	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Και από τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. του δείγματος τονίζεται η ανεπάρκεια των χώρων και της υλικοτεχνικής υποδομής. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος αναφέρουν προβλήματα που προκύπτουν κυρίως από τους μαθητές, τον όγκο της ύλης αλλά και το ανεπαρκές εκπαιδευτικό υλικό.

7.2. Η συμβολή του προγράμματος σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος διατύπωσαν τις απόψεις τους για την ανταπόκριση της εισαγωγικής επιμόρφωσης στις επιμορφωτικές τους ανάγκες.

Πίνακας 199

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την ανταπόκρισή της στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης ανταποκρίθηκε στις επιμορφωτικές μου ανάγκες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	8	5,94
2	36	26,66
3	70	51,85
4	21	15,55
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,5	
Τυπική Απόκλιση	0,61	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος είναι μεταξύ του να διαφωνούν και να συμφωνούν με επιφύλαξη ότι το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης ανταποκρίθηκε στις επιμορφωτικές τους ανάγκες (Μ.Ο 2,5).

Πίνακας 200

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για την αξιοποίησή της στο εκπαιδευτικό τους έργο.

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4:
συμφωνώ απόλυτα)

Αξιοποίησα στο εκπαιδευτικό μου έργο αυτά που αποκόμισα από την εισαγωγική επιμόρφωση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	15	11,03
2	66	48,53
3	55	40,44
4	0	0
Σύνολο	136	100
Μέση Τιμή	2,29	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 2)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Ως προς την αξιοποίηση στο εκπαιδευτικό έργο αυτών που αποκόμισαν από την εισαγωγική επιμόρφωση, οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος διαφωνούν με επιφύλαξη με μια μικρή τάση να συμφωνήσουν με επιφύλαξη (Μ.Ο. 2, 29).

Πίνακας 202

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους συναδέλφους. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Διευκολύνθηκα στη συνεργασία με τους συναδέλφους μου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	28	20,74
2	62	45,93
3	45	33,33
4	0	0
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,13	
Τυπική Απόκλιση	0,64	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος διαφωνούν με επιφύλαξη ότι διευκολύνθηκαν στη συνεργασία τους με τους συναδέλφους τους από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 203

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας
με τους γονείς των μαθητών/τριών τους. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4:
συμφωνώ απόλυτα)

Διευκολύνθηκα στη συνεργασία με τους γονείς των μαθητών/τριών μου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	15	11,12
2	43	31,85
3	56	41,48
4	21	15,55
Σύνολο	135	100
Μέση Τιμή	2,61	
Τυπική Απόκλιση	0,46	

(Δεν απάντησαν 3)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος τείνουν να συμφωνήσουν με
επιφύλαξη ότι διευκολύνθηκαν στη συνεργασία τους με τους γονείς των
μαθητών/τριών τους (Μ.Ο. 2,61).

Οι εκπαιδευτικοί ΔΕ του δείγματος διατύπωσαν απόψεις που διαφοροποιούνται ως ένα βαθμό από τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος.

Πίνακας 204

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την ανταπόκρισή της στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης ανταποκρίθηκε στις επιμορφωτικές μου ανάγκες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	11	8,53
2	25	19,38
3	51	39,53
4	42	32,56
Σύνολο	129	100
Μέση Τιμή	2,96	
Τυπική Απόκλιση	0,62	

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος συμφωνούν με επιφύλαξη ότι το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης ανταποκρίθηκε στις επιμορφωτικές τους ανάγκες.

Πίνακας 205

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για την αξιοποίησή της στο εκπαιδευτικό τους έργο.

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Αξιοποίησα στο εκπαιδευτικό μου έργο αυτά που αποκόμισα από την εισαγωγική επιμόρφωση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	52	40,31
2	45	34,88
3	32	24,81
4	0	0
Σύνολο	129	100
Μέση Τιμή	1,84	
Τυπική Απόκλιση	0,59	

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Το δείγμα των εκπαιδευτικών Δ.Ε. διαφωνεί με επιφύλαξη τείνοντας να διαφωνεί απόλυτα με την ιδέα ότι αξιοποίησαν στο εκπαιδευτικό τους έργο αυτά που αποκόμισαν από την εισαγωγική επιμόρφωση.

Πίνακας 206

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τον βαθμό ωφέλειας των μαθητών/τριών τους.

Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Οι μαθητές/τριές μου επωφελήθηκαν από αυτά που αποκόμισα από την εισαγωγική επιμόρφωση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	44	34,11
2	30	23,25
3	28	21,71
4	27	20,93
Σύνολο	129	100
Μέση Τιμή	2,5	
Τυπική Απόκλιση	0,63	

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος διαφωνούν με επιφύλαξη ότι οι μαθητές/τριες τους επωφελήθηκαν απ' αυτά που αποκόμισαν από την εισαγωγική τους επιμόρφωση (Μ.Ο. 2,5).

Πίνακας 207

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τη συμβολή της στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους συναδέλφους. Σύνολο

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

(1: διαφωνώ απόλυτα, 2: διαφωνώ με επιφύλαξη, 3: συμφωνώ με επιφύλαξη, 4: συμφωνώ απόλυτα)

Διευκολύνθηκα στη συνεργασία με τους συναδέλφους μου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	48	37,21
2	45	34,88
3	26	20,16
4	10	7,75
Σύνολο	129	100
Μέση Τιμή	1,98	
Τυπική Απόκλιση	0,7	

(Δεν απάντησαν 15)

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος διαφωνούν με επιφύλαξη με την ιδέα ότι διευκολύνθηκαν στη συνεργασία τους με τους συναδέλφους τους απ' τη φοίτησή τους στο πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8. ΑΠΟΨΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8.1. Απόψεις οργανωτικά υπευθύνων από την ποιοτική ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων:

Όσον αφορά στις δυσκολίες και τα προβλήματα στο κατεξοχήν επιμορφωτικό έργο στις συνεντεύξεις τους οι Οργανωτικά Υπεύθυνοι επισημαίνουν αρχικά την μη έγκαιρη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την υποχρέωση παρακολούθησης του προγράμματος της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (Διευθύνσεις και Γραφεία Εκπαίδευσης), την ανομοιογένεια στη συγκρότηση των τμημάτων των επιμορφούμενων στις περιπτώσεις που ο αριθμός τους από κάποιες ειδικότητες ήταν εξαιρετικά μικρός, τις επικαλύψεις όσον αφορά στη διδασκαλία κάποιων γνωστικών αντικειμένων, την ύπαρξη ελάχιστου χρόνου στο Συντονιστικό Συμβούλιο να οργανώσει ορθολογικά τα τμήματα, να επιλέξει τους επιμορφωτές και να έλθει σε επαφή μαζί τους, καθώς πολλές φορές διαπιστώνεται διάσταση μεταξύ της θεωρίας και της πρακτικής αντιμετώπισης των προβλημάτων. Επισημαίνεται, ιδιαιτέρως ότι κυριαρχεί ένας κεντρικός σχεδιασμός του επιμορφωτικού έργου, τέτοιος, ο οποίος δεν επιτρέπει στην επιστημονική επιτροπή του Π.Ε.Κ. να αναλάβει αποφασιστικές αρμοδιότητες τόσο στην κατάρτιση του προγράμματος όσο και στην ανάπτυξη συνεργασιών (π.χ. με τα Α.Ε.Ι.). Χαρακτηριστικές είναι οι παρακάτω αναφορές:

«Δεν ειδοποίησαν οι διευθυντές διευθύνσεων τα σχολεία και πολλές φορές τα ίδια τα σχολεία δεν ενημέρωσαν τους συναδέλφους. Η άλλη η συνάδελφος μού είπε: «Εγώ δεν ξέρω τίποτα, δεν μου είπε κανένας τίποτα» «Εντάξει, είσαι καινούρια, δεν είδες το site, αλλά δεν σου είπε κανένας τίποτα;». Υπάρχει επομένως, έλλειμμα πληροφόρησης, της έγκαιρης λήψης αποφάσεων και της πληροφόρησης στη βάση, της ενημέρωσης» (Υπεύθυνος-4).

«Οι επιμορφούμενοι δεν μπορούν να απομακρυνθούν από τον τόπο τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα τμήματα να είναι, εγώ τα χαρακτηρίζω ψιχαλισμένο πεζοδρόμιο, με την έννοια ότι υπήρχαν από ΠΕ3, ΠΕ4, ΠΕ9, ΠΕ12, ΠΕ17, ΠΕ18 στο ίδιο τμήμα» (Υπεύθυνος-2).

«Υπάρχει η περίπτωση οι θεματικές ενότητες να αλληλοεπικαλύπτονται, π.χ. υπάρχει η περίπτωση στο γνωστικό αντικείμενο 2^α που πρέπει να διδάξουν οι επιμορφωτές να μπουν τρεις επιμορφωτές για τη γλώσσα και να μην υπάρξει κανένας για τα μαθηματικά, τη γεωγραφία, για τα θρησκευτικά» (Υπεύθυνος-6).

«Τώρα να ομολογήσω ότι ήταν λίγο κεντρικά αποφασιζόμενα και βέβαια διαχειριζόμενα προγράμματα. Υλοποιούμε προγράμματα που τα αποφάσιζε το Υπουργείο Παιδείας ή κάποιος φορέας του, όπως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο» (Υπεύθυνος-7).

«.....Τα προβλήματα της τελευταίας στιγμής είναι...μόνιμα, δηλαδή βγαίνει η εγκύκλιος την τελευταία στιγμή....εμείς πρέπει να καλέσουμε την τελευταία στιγμή επιμορφωτές....ενώ αν το είχαμε από την άνοιξη θα ήξεραν οι άνθρωποι ότι έχουν ένα πρόγραμμα συγκεκριμένο και θα'χαν ρυθμίσει τη ζωή τους σύμφωνα με το πρόγραμμα...Αυτά μπορούν να δρομολογηθούν πέντε μήνες νωρίτερα, γιατί πρέπει πέντε μέρες νωρίτερα και να ψαχνόμαστε όλοι.....πανικόβλητοι να τρέχουμε.....» (Υπεύθυνος-2).

«Βέβαια, αν θέλω να είμαι ειλικρινής υπάρχει μεγάλη διαφορά στους σχεδιασμούς επί χάρτου και στην πράξη. Γιατί, όταν τα αποφασίσαμε και είπαμε ότι όλα έτσι θα γίνουν, θα επιλέξουμε με αυτά τα κριτήρια,.....όταν ήρθε η ώρα της στελέχωσης των τμημάτων.....έλλειπαν άνθρωποι, γι' αυτό κατέφυγα σε κάποιες επιλογές που δεν ήταν και τόσο αντικειμενικές.....» (Υπεύθυνος-4).

«Είμαστε εξακτινωμένα κομμάτια ενός κεντρικού οργανισμού, του Ο.Ε.Π.Ε.Κ. που συνήθως ο σχεδιασμός και η επιλογή των θεματικών γίνεται κεντρικά και εξακτινώνεται στα Π.Ε.Κ. για εφαρμογή» (Υπεύθυνος-6).

Όσον αφορά στα προβλήματα και στις δυσκολίες στα μέσα και στον εξοπλισμό το κυριότερο πρόβλημα εντοπίζεται στην έλλειψη αυτόνομων υποδομών των Π.Ε.Κ., αφού τα περισσότερα συστεγάζονται με σχολικές μονάδες και, επομένως, τίθενται σοβαρά προβλήματα από τη συνύπαρξή τους, καθώς και στην ανεπάρκεια των εποπτικών μέσων. Τα μεγαλύτερα δε προβλήματα εντοπίζονται όχι στα κεντρικά Π.Ε.Κ. αλλά κυρίως στα εξακτινωμένα τμήματα. Χαρακτηριστικά επισημαίνεται:

«Όταν δε φτάνουν και είναι πολλά τα τμήματα, αναγκαζόμαστε να δανειστούμε από το λύκειο τα δικά του laptops, προτζέκτορες, κ.λπ.» (Υπεύθυνος-6).

«Αυτό είναι ένα πρόβλημα, αν είχαμε το δικό μας χώρο...θα έμπαιναν κατευθείαν ο επιμορφωτής και οι επιμορφούμενοι και θα ξεκινούσε η διαδικασία κανονικά» (Υπεύθυνος-6).

«Τώρα όσον αφορά την υλοποίηση, ένα Π.Ε.Κ. που λειτουργεί με εξακτινωμένα τμήματα, όπως το δικό μας πρέπει να βρεις ανθρώπους από το Αλιβέρι μέχρι το Καρπενήσι, την Άμφισσα, για να μπορέσουν ναυπάρχουν εξακτινωμένα τμήματα σε όλες τις περιοχές, Θήβα, Λειβαδιά, Αλιβέρι, Ιστιαία, Χαλκίδα, Καρπενήσι, Άμφισσα, Λαμία, πολλά....για να μπορέσεις όμως να συντονίσεις αυτά τα τμήματα, πρέπει να βρεις κάποιους ανθρώπους...Ένας συντονιστής, όμως, σε κάθε νομό, εκτός από την έδρα του Π.Ε.Κ., που να φτάσει;» (Υπεύθυνος-4).

Όσον αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό η μεγαλύτερη δυσκολία αφορά στις σοβαρές ελλείψεις που έχουν παρατηρηθεί κατά καιρούς και εντοπίζονται ακόμα και σήμερα στη μόνιμη στελέχωση των Π.Ε.Κ. με μόνιμο γραμματειακό και διοικητικό προσωπικό, έτσι ώστε να αποτελεί μια διαχρονική παθογένεια για την αποκεντρωμένη αυτή υπηρεσία. Επιπλέον προβλήματα θεωρήθηκαν η απροθυμία ορισμένων Σχολικών Συμβούλων να αναλάβουν επιμορφωτικό έργο, κυρίως στα εξακτινωμένα τμήματα, η παράλληλη άσκηση καθηκόντων των Οργανωτικών Στελεχών με την ιδιότητα τους είτε ως Σχολικών Συμβούλων είτε ως μελών Δ.Ε.Π., καθόσον τα Στελέχη αυτά δεν είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης καθώς και η έλλειψη ευελιξίας στις συνεδριάσεις του Συντονιστικού Συμβουλίου, ώστε να συγκαλείται άμεσα και να αντιμετωπίζει τις ανακύπτουσες δυσχέρειες στον

προγραμματισμό και στην υλοποίηση του επιμορφωτικού έργου. Πολύ χαρακτηριστικά αναφέρεται:

«Νομίζω ότι δεν μπορεί ένας θεσμός δεκαεννέα ετών να στηρίζεται μόνον σε διερχόμενους εκπαιδευτικούς» (Υπεύθυνος-7).

«Και ο διευθυντής και οι δυο υποδιευθυντές του Π.Ε.Κ. δεν είναι πλήρους απασχόλησης. Αυτό σημαίνει ότι έχουμε τις δουλειές μας σαν Σχολικοί Σύμβουλοι, σαν καθηγητής στο Πανεπιστήμιο ο διευθυντής του Π.Ε.Κ. και δεν μπορούμε να διαθέσουμε τις ώρες που θα έπρεπε να διαθέσουμε για την υλοποίηση του επιμορφωτικού προγράμματος» (Υπεύθυνος-6).

«Δεν είναι τόσο ευέλικτο το σώμα αυτό, να συνεδριάζει τακτικά και να δίνει λύσεις σε θέματα που προκύπτουν την τελευταία στιγμή. Γιατί είναι συνήθως τόσο μικρός ο χρόνος από την προκήρυξη, την προετοιμασία και την υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης, ώστε τα προβλήματα λύνονται επί τόπου με την απόφαση του ενός, του διευθυντή» (Υπεύθυνος-6).

«Πολλές φορές δηλώνανε σε πολλές περιπτώσεις οι Σχολικοί Σύμβουλοι, όπως στην περίπτωση της Εύβοιας, μόνον ένα νομό και άλλοι που δεν ήθελαν να δουλέψουν, γιατί είναι πενιχρά τα οικονομικά...» (Υπεύθυνος-4).

«Όταν παραλάβαμε από καθόλα άξιους συναδέλφους-γιατί πρέπει αυτό να το πούμε- τα πράγματα όμως τρέχουν και σε επίπεδο γνώσης και οργάνωσης, καταλάβαμε ότι το κυριότερο πρόβλημα ήταν η γραμματειακή υποστήριξη. Δηλαδή βρεθήκαμε με μια κυρία συνάδελφο, η οποία ήθελε να γυρίσει σχολείο και με ένα παλιό συνάδελφο, ο οποίος είχε και αυτός τους δικούς του λόγους και ήθελε να επιστρέψει και αυτός στο σχολείο, είχαν κουραστεί και ήθελαν να αποχωρήσουν –καθόλα σεβαστό. Εμείς κάναμε προσπάθειες και μάλιστα η Περιφερειακή Διεύθυνση μας διέθεσε άμεσα δυο συναδέλφους, χωρίς αυτό να σημαίνει κιάλας ότι επαρκούν, οι οποίοι σήκωσαν αμέσως

τα μανίκια και μπήκαν γρήγορα στο πνεύμα της δουλειάς, αλλά με αυτόν τον όγκο της δουλειάς ακόμη και σήμερα εξακολουθούμε να χρειαζόμαστε συναδέλφους (Υπεύθυνος-5).

Σχετικά με τις ενέργειες που έγιναν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που επισημάνθηκαν από τα Οργανωτικά Στελέχη, καταγράφηκαν η αξιοποίηση επιμορφωτών με ειδικευση στη διδασκαλία συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων (π.χ. νέες τεχνολογίες, θεατρική αγωγή, περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας, εκπαιδευτικοί ειδικευμένοι στην ειδική αγωγή, κλπ.), κατατέθηκαν σχέδια διδασκαλίας, ώστε να δημιουργηθεί μια βάση διδακτικών δεδομένων προσπελάσιμη από τους επιμορφούμενους, ενεργοποιήθηκε το Συντονιστικό Συμβούλιο και έλαβε αποφάσεις σχετικά με το ωρολόγιο πρόγραμμα της επιμόρφωσης, ώστε να δημιουργηθεί τα λιγότερα προβλήματα στους εκπαιδευτικούς. Προς την ίδια κατεύθυνση υπήρξε κάποια ελαστικότητα στην έγκαιρη συγκρότηση των τμημάτων, ώστε να συμπεριλαμβάνονται σε αυτά όλοι οι υπόχρεοι για επιμόρφωση εκπαιδευτικοί, στις διαπιστωμένες περιπτώσεις που δεν υπήρξε έγκαιρη ενημέρωση των εκπαιδευτικών από τις αρμόδιες εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Αναπτύχθηκαν συνεργασίες κυρίως μεταξύ διευθυντών και υποδιευθυντών εκτός εργασιακού χρόνου, κατατέθηκαν σε πολλές περιπτώσεις οι εισηγήσεις των επιμορφωτών στην ιστοσελίδα του Π.Ε.Κ. και αποτιμήθηκε ιδιαίτερα ως σημαντική η βοήθεια και η ενεργοποίηση των Συντονιστών στα εξακτινωμένα τμήματα, ώστε να αντιμετωπιστούν τα σχετικά προβλήματα. Επιπλέον, αναπτύχθηκαν συνεργασίες μεταξύ των Π.Ε.Κ. και των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης σχετικά με την εξεύρεση χώρων για την υλοποίηση του προγράμματος και τέλος, κατατέθηκαν προτάσεις προς τους αρμόδιους φορείς για διάφορα ζητήματα που αφορούσαν στην επιμόρφωση.

Είναι χαρακτηριστικές οι παρακάτω αναφορές:

«Προσπαθήσαμε να αξιοποιήσουμε ανθρώπους οι οποίοι έχουν μια ειδικευση σε κάποιο αντικείμενο, δηλαδή που ασχολούνται με τη διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων μέσω της χρήσης υπολογιστών, των νέων τεχνολογιών, άνθρωποι που ασχολούνται ειδικά με την παραγωγή γραπτού λόγου, με τη θεατρική αγωγή και το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί αυτή στη διδασκαλία αντικειμένων, επιμορφωτές που

ασχολούνται με τη διεξαγωγή, διενέργεια, υλοποίηση προγραμμάτων....» (Υπεύθυνος-1).

«Κάνουμε καθημερινά επικαιροποίηση των τμημάτων, δεν εφαρμόζουμε ακριβώς αυτό που λέει ο νόμος, για να μην χάσουν αυτή τη δυνατότητα οι εκπαιδευτικοί ή να μην μονιμοποιηθούν. Αυτό βέβαια δημιουργεί μια σύγχυση στη γραμματεία, γιατί φανταστείτε να πάρει ένας αναπληρωτής των Γαλλικών από τη Λαμία και να πει «πάρτε με» και μετά από τρεις μέρες ένας από την Ευρυτανία των Αγγλικών.....Παρόλα αυτά τα προβλήματα ξεπερνιούνται. Τα τμήματά μας είναι 15-25 άτομα., δεν είναι 30, οπότε αυτό είναι συν για τον εκπαιδευόμενο» (Υπεύθυνος-5).

«Απλά χάρηκα αυτό που έζησα, όταν η διεύθυνση εκπαίδευσης σε συνεργασία με κάποιο γραφείο ας πούμε ότι μας συμπαραστάθηκε κάποια στιγμή στην εξεύρεση φιλόξενου σχολείου ή διδακτηρίου που εμείς το θεωρήσαμε ότι έχει διάφορα πλεονεκτήματα, για παράδειγμα ότι είναι κοντά στην περιφερειακή, έχει εύκολη πρόσβαση κλπ. και σαφώς οφείλεται και στους διευθυντές που διετέλεσαν αλλά και θεωρώ και σε μας ότι είχαμε μέχρι στιγμής πολύ καλή συνεργασία και μάλιστα όπως παρατηρήσατε όντως να κερδίζουνε όλοι, και το σχολείο και το ΠΕΚ». (Υπεύθυνος-7).

Επίσης, τα Οργανωτικά Στελέχη της έρευνας κατέθεσαν τις απόψεις τους για το πώς πιστεύουν ότι η Εισαγωγική Επιμόρφωση σχετίζεται με τα προβλήματα των εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες που υπηρετούν. Το σύνολο και των επτά (7) Οργανωτικών Στελεχών απάντησε θετικά και μάλιστα υποστήριξαν ότι θα μπορούσε η Εισαγωγική Επιμόρφωση να συμβάλει περισσότερο στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, υποστήριξαν ότι θα πρέπει να υπάρξει μια πιο προσεγμένη οργάνωση του περιεχομένου σπουδών. Ειδικότερα, το πλαίσιο των διδακτικών ενοτήτων κρίνεται ικανοποιητικό, προβάλλεται ταυτόχρονα, όμως, ως απαραίτητη η καταγραφή των επιμορφωτικών αναγκών των ίδιων των επιμορφούμενων και η ενίσχυση των θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με παιδαγωγικά ζητήματα, ώστε να βοηθηθούν οι εκπαιδευτικοί στα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν μελλοντικά στην άσκηση του έργου τους. Κρίνεται χρήσιμη στο επιμορφωτικό πρόγραμμα η εμπλοκή επιμορφωτών που γνωρίζουν άμεσα τα προβλήματα του σχολείου και έχουν μια αξιολογητική διδακτική εμπειρία σε αυτό, ενώ επισημαίνεται ότι θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη πρόβλεψη

από το αναλυτικό πρόγραμμα της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης για την αντιμετώπιση προβλημάτων σε ειδικές σχολικές μονάδες (π.χ. μονοθέσια ή ολιγοθέσια δημοτικά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης). Έτσι διατυπώνεται σχετικά:

«Θεωρώ ότι πράγματι συνδέεται ή- να το πω και αλλιώς- θεωρώ ότι ένας υπεύθυνος οργανισμός δημόσιας παιδείας και το υπουργείο της θα πρέπει να το προσφέρει. Είναι υποχρεωμένος να το προσφέρει, να κάνει την πρώτη ενημέρωση. Μ' αυτή την έννοια θεωρώ ότι όντως είναι πολύ χρήσιμη η Εισαγωγική Επιμόρφωση, για να μην πω απαραίτητη. Δική μου εκτίμηση είναι πάλι, ότι γενικά όντως και με τις θεματικές που έχουν επιλεγεί είναι ένα καλό πρώτο βήμα, όντως δείχνει ένας υπεύθυνος οργανισμός. Δηλαδή οι θεματικές καλύπτουν όλο αυτό που λέμε μια πρώτη ενημέρωση, στα μέτρα του δυνατού. Άλλωστε είναι και πεπερασμένα τα όρια, 60 ώρες με αυτές τις θεματικές» (Υπεύθυνος-7).

«Φέτος έγινε προσπάθεια από τον Ο.ΕΠ.ΕΚ. να κτισθούν οι θεματικές ενότητες και να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά γίνεται στις πρακτικές λύσεις που θέλουν οι εκπαιδευτικοί στην καθημερινότητά τους, μέσα στη σχολική τάξη τους, μέσα στο σχολείο. Δηλαδή τα μαθήματα αυτά να είναι προσανατολισμένα ακριβώς στη διαχείριση των προβλημάτων, διαχείριση μαθητών, κλπ. στο σχολείο και στην τάξη. Ένας μεγάλο μέρος αυτών των μαθημάτων δεν είναι τόσο θεωρητικά. Τα κάνουν και σχολικοί σύμβουλοι που έχουν περισσότερη εμπειρία κι επαφή με τον κόσμο της διδασκαλίας και συνάδελφοι με αυξημένα προσόντα. Προσπαθούν να παντρέψουν την καθημερινότητα του σχολείου με τη θεωρία. Οι επιμορφούμενοι, όμως, ήθελαν περισσότερο πρακτικές λύσεις. Να τους πει κάποιος, μπαίνοντας στη σχολική τάξη στη διδασκαλία της γλώσσας της Α' δημοτικού το μοντέλο διδασκαλίας που θα χρησιμοποιήσεις είναι αυτό, αναλύεται έτσι κι εφαρμόζεται μ' αυτόν τον τρόπο στη σχολική τάξη» (Υπεύθυνος-6).

«Η Εισαγωγική Επιμόρφωση φέρνει τους εκπαιδευτικούς σε μια πρώτη επαφή και τους δίνει μια γνώση σχετικά με το τι έχουν να αντιμετωπίσουν, αν και ορισμένοι απ' αυτούς είναι ήδη γνώστες του θέματος και προβλήματος.....Τους δίνει και λύσεις ίσως επί χάρτου, αλλά λύσεις τους δίνει» (Υπεύθυνος-2).

Επιπλέον, διερευνήθηκαν οι συνεργασίες που αναπτύχθηκαν ανάμεσα στα Π.Ε.Κ. και σε άλλους εκπαιδευτικούς φορείς. Τα Οργανωτικά Στελέχη του δείγματος υποστήριξαν ότι αναπτύχθηκαν συνεργασίες κυρίως με τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, τις Περιφερειακές Διευθύνσεις και τους αρμόδιους Σχολικούς Συμβούλους, όμως αυτές οι συνεργασίες ήταν περιορισμένης χρονικής διάρκειας. Στενότερες υπήρξαν οι συνεργασίες μεταξύ Διευθυντών και Υποδιευθυντών των Π.Ε.Κ., ενώ ικανοποιητική κρίθηκε, επίσης, η συνεργασία με το θεσμικό φορέα εποπτείας της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης, τον Ο.Ε.Π.Ε.Κ., αφού οργανώθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων για θέματα που αφορούσαν στην υλοποίηση του προγράμματος. Ικανοποιητική υπήρξε η συνεργασία μεταξύ των Σχολικών Συμβούλων, με στόχο την αποφυγή επικαλύψεων στη διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων. Αντίθετα, περιορισμένου εύρους υπήρξαν οι συνεργασίες με τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι., εκτός από τη συμμετοχή ορισμένων μελών Δ.Ε.Π. στη διδασκαλία κάποιων θεματικών ενοτήτων. Επισημάνθηκε ότι παρατηρείται έλλειψη επαρκούς χρόνου για την ανάπτυξη ευρύτερων συνεργασιών, η οποία οφείλεται στην επιβεβαρυσμένη γραφειοκρατική εργασία που πρέπει να διεκπεραιωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ως αιτία, εξάλλου, αυτής της έλλειψης θεωρήθηκε η απουσία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, που να επιτρέπει ευρύτερες συνεργασίες. Τέλος, σχολιάστηκε θετικά το γεγονός της ανάθεσης από τον Ο.Ε.Π.Ε.Κ. της εξωτερικής αξιολόγησης του προγράμματος της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης από ανεξάρτητο φορέα, γεγονός που καταδεικνύει τη συνειδητοποίηση των προβλημάτων, αλλά και το αυξημένο ενδιαφέρον και την κινητικότητα που εκδηλώνεται από τον Ο.Ε.Π.Ε.Κ. για τη βελτίωσή της. Διατυπώνεται χαρακτηριστικά:

«Με τα Πανεπιστήμια δεν υπήρξε καμιά συνεργασία. Με τα Τ.Ε.Ι. δεν υπήρξε»
(Υπεύθυνος-3).

«Συμπράξεις και συνεργασίες πέρα από τη συνεισφορά μελών Α.Ε.Ι. δεν έχω επίσημα κάτι να αναφέρω. Για παράδειγμα ενεργήσαμε και πιστοποιήθηκε το εργαστήριο πληροφορικής ως Κ.Σ.Ε. Άλλες συνεργασίες δε θυμάμαι να αναφέρω...».(Υπεύθυνος-7).

«Αυτή η συνεργασία υπάρχει έτσι κι αλλιώς μέσα από τις διευθύνσεις, από την Περιφερειακή Διεύθυνση, που είναι πλάι μας κιόλας, από τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας και από τα Γραφεία και με τους Σχολικούς Συμβούλους. Αυτές οι συνεργασίες θα έλεγα ότι είναι άτυπες και στα πλαίσια της συλλειτουργίας μας. Υπάρχει μια συνεργασία, αλλά περισσότερο θεσμοθετημένη, π.χ. να βρισκόμαστε μια φορά το μήνα ως Συντονιστικό Συμβούλιοαλλά δεν υπάρχει χρόνος για περισσότερη συνεργασία...Δεν υπάρχει χρόνος (καταναλώνεται ο περισσότερος στο γραφειοκρατικό κομμάτι). Δεν προλαβαίνεις» (Υπεύθυνος-4).

«Νομίζω ότι τη φετινή χρονιά ο Ο.ΕΠ.ΕΚ. ξεκίνησε με πολύ αυξημένες φιλοδοξίες, έχει κάνει πάρα πολλά πράγματα...πρωτόγνωρα. Μου έκανε εντύπωση ότι μας κάλεσαν δύο φορές και μας ενημέρωσαν, όχι, όμως, μια κάθετη ενημέρωση, αλλά από κάτω προς τα πάνω...Ήταν σε καλό δρόμο η ενημέρωση. Θέλησαν από μας να δουν, πριν παρθούν αποφάσεις τι πιστεύουμε, τι προβλήματα έχουμε και με βάση τα δικά μας δεδομένα να βγει ένα πρόγραμμα υλοποίησης το οποίο ήταν βασισμένο σε αυτά που εμείς θέλαμε....Αλλά και σαν φιλοσοφία ότι μας κάλεσαν και μας είπαν, να είμαστε εμείς ενήμεροι και να ενημερώνουμε, αλλά κυρίως ότι είχαν την ευκαιρία να δούνε τι γίνεται...να βρουν τους ικανούς ανθρώπους, με ενδιαφέρον, με κίνητρα..., όπως και εμείς εδώ στην πράξη αντιμετωπίζουμε κάποια λειτουργικά προβλήματα...και αυτοί έχουν τα ίδιο πρόβλημα του συγκεντρωτισμού. Νομίζω ότι είναι κοινά τα προβλήματα σε διαφορετικά επίπεδα. Άριστη η συνεργασία και Σάββατο, όταν τους πήρα για κάποια προβλήματα που προέκυψαν...ήταν ανοιχτά...» (Υπεύθυνος-4).

Όπως διαπιστώνουμε υπάρχει μια ενεργοποίηση των οργανωτικά υπευθύνων για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται στα ΠΕΚ και διατυπώνονται μια σειρά από προτάσεις για την αναβάθμιση της λειτουργίας των ΠΕΚ.

8.2. Απόψεις εκπαιδευτικών για τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία του προγράμματος

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος απαντώντας σε ανοικτή ερώτηση προσδιόρισαν τα κατά τη γνώμη τους θετικά στοιχεία του προγράμματος και τα προβλήματα-δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της εισαγωγικής επιμόρφωσης. Η ποσοτική ανάλυση των απαντήσεων έδωσε τα παρακάτω στοιχεία.

Πίνακας 209

Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).

Θετικά στοιχεία του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Δειγματικές διδασκαλίες από έμπειρους εκπαιδευτικούς	50	12,38
Πρακτικές συμβουλές από έμπειρους επιμορφωτές	100	24,75
Γνωριμία με συναδέλφους	74	18,32
Επανάληψη γνώσεων	62	15,35
Ανταλλαγή απόψεων με επιμορφωτές και συναδέλφους	42	10,4
Ενημέρωση για διοικητικά θέματα	51	12,62
Το ανομοιογενές τμήμα έδωσε την ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων μεταξύ δασκάλων και νηπιαγωγών	7	1,73
Διευκρινίσεις για τα ΔΕΠΠΣ	1	0,25
Κατανόηση διδακτικών μεθόδων	17	4,2
Σύνολο	404	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Τα θετικά στοιχεία του προγράμματος της εισαγωγικής επιμόρφωσης που επισημαίνουν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος είναι:

- οι πρακτικές συμβουλές από έμπειρους συναδέλφους,
- η γνωριμία με συναδέλφους
- η επανάληψη γνώσεων.

Πίνακας 210

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου).**

Προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μη σύνδεση θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού	85	27,51
Ελλιπής ενημέρωση για διοικητικά θέματα	75	24,27
Ανεπαρκείς πρακτικές ασκήσεις	60	19,42
Τόπος διεξαγωγής προγράμματος (ταλαιπωρία και οικονομικές συνέπειες)	53	17,15
Επανάληψη γνωστών θεμάτων	22	7,12
Ελλιπής ενημέρωση για τη διδασκαλία σε ολιγοθέσια σχολεία	10	
Κανένα πρόβλημα	4	4,53
Σύνολο	309	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος τα κυριότερα προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος που παρακολούθησαν ήταν:

- η μη σύνδεση της θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού
- η ελλιπής ενημέρωση με διοικητικά θέματα
- η ανεπαρκής πρακτική άσκηση.

Η ποσοτική ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος και για τα προβλήματα-δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της εισαγωγικής επιμόρφωσης αποτυπώνεται στους επόμενους πίνακες.

Πίνακας 211

Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική Επιμόρφωση (2009-2010) για τα θετικά στοιχεία του προγράμματος. Σύνολο (Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Θετικά στοιχεία του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης	Συχνότητα αναφορών	Ποσοστό (%)
Δειγματικές διδασκαλίες από έμπειρους εκπαιδευτικούς	53	13,91
Κάποιες ενδιαφέρουσες εισηγήσεις	10	2,62
Κίνητρα για βελτίωση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών	13	3,41
Πρακτικές συμβουλές από έμπειρους επιμορφωτές	92	24,15
Το βιωματικό εργαστήρι	5	1,31
Στοιχεία σχετικά με την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού και την αξιολόγηση των μαθητών	42	11,02
Γνωριμία με συναδέλφους	65	17,06
Ανταλλαγή απόψεων με επιμορφωτές και συναδέλφους	51	13,39
Ενημέρωση για διοικητικά θέματα, νομοθεσία, προγράμματα	48	12,6
Οι εκπαιδευτικοί έρχονται στη θέση των μαθητών καθώς καλούνται να παρακολουθήσουν εισηγήσεις	2	0,53
Σύνολο	381	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος θεωρούν ως θετικά του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης κατά κύριο λόγο:

- τις πρακτικές συμβουλές από έμπειρους συναδέλφους
- τη γνωριμία με συναδέλφους
- τις δειγματικές διδασκαλίες από έμπειρους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 212

**Απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. που συμμετείχαν στην Εισαγωγική
Επιμόρφωση (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του
προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)**

Προβλήματα-δυσκολίες κατά τη διάρκεια του προγράμματος	Συχνότητα αναφορών	Ποσοστό (%)
Μη σύνδεση θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού	102	21,66
Μονομερείς εισηγήσεις	10	2,12
Ελλιπής ενημέρωση για αξιολόγηση μαθητών	10	2,12
Ελλιπής οργάνωση	9	1,91
Μεικτά τμήματα	33	7,0
Ελλιπής ενημέρωση για διοικητικά θέματα	35	7,43
Περιορισμένος χρόνος	50	10,62
Ανεπαρκείς πρακτικές	82	17,41
Τόπος διεξαγωγής προγράμματος (ταλαιπωρία και οικονομικές συνέπειες)	64	13,59
Επανάληψη γνωστών θεμάτων	34	7,22
Ελλιπής ενημέρωση για τη διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά/μειονοτικά σχολεία	13	2,76
Απροετοιμαστοί επιμορφωτές	1	0,22
Επιβαρυνόμενο ωράριο	28	5,94
Σύνολο	471	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος θεωρούν ως τα κυριότερα προβλήματα-δυσκολίες της εισαγωγικής επιμόρφωσης τα εξής:

- τη μη σύνδεση θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού
- τις ανεπαρκείς πρακτικές ασκήσεις.

Οι επιμορφωτές απαντώντας στην ίδια ανοικτή ερώτηση επίσης τονίζουν ως θετικό στοιχείο της εισαγωγικής επιμόρφωσης την επαφή μεταξύ συναδέλφων και την καταγραφή απόψεων.

Πίνακας 213

**Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τα θετικά
στοιχεία του προγράμματος.**

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα θετικά στοιχεία του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στο οποίο διδάξατε;	Συχνότητα Αναφορών	Ποσοστό(%)
Έμφαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη	24	19,2
Οι νεοδιοριζόμενοι επωφελούνται α από την πείρα των συμβούλων και άλλων επιμορφωτών	7	5,6
Επαφή μεταξύ συναδέλφων-ανταλλαγή απόψεων	32	25,6
Άρτια οργάνωση, υποδομή, θετικό κλίμα	4	3,2
Ενθουσιασμός εκπαιδευόμενων	6	4,8
Γνωσιακή, παιδαγωγική και μεθοδολογική κατάρτιση των νέων συναδέλφων	30	24,0
Καταλληλότητα χρόνου υλοποίησης προγράμματος	17	13,6
Ανταπόκριση και συμμετοχή εκπαιδευόμενων	1	0,8
Ευελιξία στο πρόγραμμα	1	0,8
Υποστήριξη από το ΠΕΚ	3	2,4
Σύνολο	125	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Οι επιμορφωτές στην εισαγωγική επιμόρφωση 2009-2010 ως θετικά στοιχεία του προγράμματος θεωρούν τα εξής:

- την επαφή και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ συναδέλφων,
- τη γνωσιακή, παιδαγωγική και μεθοδολογική κατάρτιση των νέων συναδέλφων
- την έμφαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη.

Ως προς την έμφαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη, αυτό ακριβώς είναι και το αίτημα των εκπαιδευτικών, που όμως δε φαίνεται να πραγματοποιείται στην εισαγωγική επιμόρφωση.

Πίνακας 214

Απόψεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τα προβλήματα-δυσκολίες του προγράμματος. Σύνολο
(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα προβλήματα-δυσκολίες του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στο οποίο διδάξατε;	Συχνότητα Αναφορών	Ποσοστό (%)
Μετακίνηση εκπαιδευομένων από τόπο διορισμού/κατοικίας	13	8,66
Έλλειψη τεχνικής υποστήριξης	17	11,33
Ανάθεση διδακτικών αντικειμένων ανεξάρτητα από την εξειδίκευση του επιμορφωτή	2	1,33
Ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή	33	22
Μεικτά τμήματα	22	14,66
Ανεπαρκής χρόνος	30	20
Καθυστέρηση πληρωμών στους επιμορφωτές	14	9,33
Η β' φάση αποσυντονίζει τα σχολεία καθώς οι εκπ/κοί απουσιάζουν από τα σχολεία τους	1	0,68
Μη ανταπόκριση του προγράμματος στις προσδοκίες των εκπαιδευτικών	3	2
Ακατάλληλες οι απογευματινές ώρες	14	9,33
Κακή συμπεριφορά εκπαιδευτικών προς τους επιμορφωτές	1	0,68
Σύνολο	150	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφωτών του δείγματος τα προβλήματα-δυσκολίες του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης κατά κύριο λόγο είναι τα εξής:

- η ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή
- ο ανεπαρκής χρόνος,
- τα μεικτά τμήματα από εκπαιδευτικούς διαφόρων επιπέδων και ειδικοτήτων.

Από αρκετά οργανωτικά στελέχη υποστηρίζεται ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα ως προς τα εκπαιδευτικά μέσα και τον εξοπλισμό. Ωστόσο ορισμένα στελέχη επισημαίνουν ελλείψεις στα εξακτινωμένα τμήματα.

Πίνακας 215

Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τα εκπαιδευτικά μέσα και τον εξοπλισμό

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Κανένα πρόβλημα	6	13	19
Προβλήματα με το επίπεδο ΤΠΕ	1	0	1
Μικρός αριθμός εποπτικών μέσων	0	2	2
Βασικές ελλείψεις στα εξακτινωμένα τμήματα	3	5	8
Σύνολο	10	20	30

N1 (2009-2010): 6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011): 20

Φαίνεται ότι σύμφωνα με τις απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων γενικά δεν υπάρχει «κανένα πρόβλημα» ως προς τα εκπαιδευτικά μέσα και τον εξοπλισμό. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι στα περισσότερα ΠΕΚ υπάρχουν διαθέσιμα εκπαιδευτικά μέσα και εξοπλισμός.

Ταυτόχρονα, όμως, επιβεβαιώνεται ο κίνδυνος λειτουργίας εισαγωγικής επιμόρφωσης δύο ταχυτήτων, διότι επισημαίνονται «βασικές ελλείψεις στα εξακτινωμένα τμήματα». Πρόκειται για ένα πρόβλημα που υπονομεύει τη συνοχή του προγράμματος.

Πίνακας 216

Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τις κτιριακές υποδομές

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Κανένα πρόβλημα	3	6	9
Συστέγαση με σχολεία	4	6	10
Κτιριακό πρόβλημα στα εξακτινωμένα τμήματα	2	2	4
Ανεπάρκεια αιθουσών/γραφείων	6	6	12
Σύνολο	15	20	35

N1 (2009-2010): 6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011): 20

Από τις απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων προκύπτει ότι σε ορισμένα ΠΕΚ δεν υπάρχει «κανένα πρόβλημα» ως προς τις κτιριακές υποδομές. Ωστόσο, σε άλλα ΠΕΚ επισημαίνονται δύο προβλήματα:

- συστέγαση με άλλα σχολεία
- ανεπάρκεια αιθουσών/γραφείων

Πρόκειται για ένα πρόβλημα που η επίλυσή του προϋποθέτει την αναβάθμιση γενικά της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και τη διεκδίκηση των αναγκαίων υποδομών. Στο βαθμό που η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί βασικά διάσταση της δια βίου μάθησης, είναι αναγκαία η εξασφάλιση των κατάλληλων κτιριακών υποδομών.

Πίνακας 217

Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ ως προς τους οικονομικούς πόρους

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Κανένα πρόβλημα	1	4	5
Χαμηλό ύψος προϋπολογισμού-έλλειψη πόρων	8	11	19
Μη έγκαιρη γνωστοποίηση διαθέσιμων πόρων	3	3	6
Περιορισμοί στη διαχείριση	2	0	2
Άνιση κατανομή πόρων μεταξύ των ΠΕΚ	0	2	2
Σύνολο	14	20	34

N1 (2009-2010):6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011):20

Αρκετοί οργανωτικά υπεύθυνοι τονίζουν το χαμηλό ύψος του προϋπολογισμού και την έλλειψη πόρων. Επισημαίνεται, επίσης:

- η μη έγκαιρη γνωστοποίηση των διαθέσιμων πόρων
- το ζήτημα της κατανομής των πόρων μεταξύ των ΠΕΚ

Πίνακας 218

Απόψεις των οργανωτικά υπευθύνων για τα προβλήματα του ΠΕΚ σε ανθρώπινο δυναμικό

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Κανένα πρόβλημα	6	4	10
Έλλειψη υποδιευθυντών-συντονιστικού συμβουλίου	1	1	2
Αποσπασμένο/μη έμπειρο-καταρτισμένο προσωπικό	5	11	16
Ανεπαρκής αριθμός υπαλλήλων	3	10	13
Απροθυμία επιμορφωτών για εργασία λόγω μη έγκαιρης πληρωμής	0	1	1
Προβλήματα στα εξακτινωμένα τμήματα, όπου οι συντονιστές εργάζονται εθελοντικά	1	0	1
Σύνολο	16	27	43

N1 (2009-2010): 6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011): 20

Όσον αφορά τα προβλήματα των ΠΕΚ σε ανθρώπινο δυναμικό, από τους οργανωτικά υπεύθυνους αναφέρονται δύο προβλήματα:

- η γραμματειακή/διοικητική υποστήριξη του ΠΕΚ γίνεται από αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, που δε διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία και τις αναγκαίες γνώσεις
- ο αριθμός των εργαζόμενων για τη γραμματειακή/διοικητική υποστήριξη είναι ανεπαρκής

Πίνακας 219

**Τρόποι αντιμετώπισης προβλημάτων και δυσλειτουργιών που χρησιμοποιούνται
από τους οργανωτικά υπευθύνους των ΠΕΚ**

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Προσωπική εργασία και συνεργασία με έμπειρους συναδέλφους	4	6	10
Έκτακτο προσωπικό-υπερωριακή εργασία	1	1	2
Συνεργασία με εμπλεκόμενους φορείς	5	9	14
Συντονιστικό συμβούλιο	1	3	4
Απόδοση ευθυνών στις οργανωτικές δομές	0	1	1
Εξοικονόμηση χρημάτων	1	0	1
Σύνολο	12	20	32

N1 (2009-2010): 6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011): 20

Είναι ενδιαφέρον να καταγράψουμε τους τρόπους αντιμετώπισης των δυσλειτουργιών που χρησιμοποιούν οι οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ. Οι κυριότεροι τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων φαίνεται να είναι:

- η συνεργασία με εμπλεκόμενους φορείς
- η προσωπική εργασία και συνεργασία με έμπειρους συναδέλφους
- Σε κάποια ΠΕΚ αξιοποιείται και το συντονιστικό συμβούλιο

Από τις αναφορές αυτές μπορούμε να πούμε ότι έχει οικοδομηθεί σχετική τεχνογνωσία σε ορισμένα ΠΕΚ, που η διάχυσή της θα πρέπει να συστηματοποιηθεί και υπάρχουν φορείς σε τοπικό επίπεδο που ενισχύουν το έργο των ΠΕΚ.

Πίνακας 220

Οι συχνότερες ενστάσεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα
Εισαγωγικής Επιμόρφωσης σύμφωνα με τους οργανωτικά υπευθύνους των ΠΕΚ

	2009-2010	2010-2011	Σύνολο
Κατηγορίες	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών	Συχνότητα αναφορών
Δεν γνωρίζω	2	3	5
Επιλογή επιμορφωτών	2	1	3
Παρακολούθηση προγράμματος εκτός τόπου κατοικίας/διορισμού	2	3	5
Μεικτά τμήματα διαφορετικών ειδικοτήτων	3	6	9
Χρονική διάρκεια προγράμματος	0	2	2
Χρόνος υλοποίησης προγράμματος	2	1	3
Επικάλυψη ενοτήτων	2	4	6
Υποχρεωτική παρακολούθηση	1	5	6
Ανεπάρκεια πρακτικής άσκησης	4	5	9
Ανεπάρκεια μεθόδων εκπαίδευσης ενηλίκων	1	2	3
Μη αποζημίωση παρακολούθησης προγράμματος	1	0	1
Καθυστέρηση στην καταβολή οδοιπορικών	1	0	1
Σύνολο	21	32	53

N1 (2009-2010): 6

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση ΟΕΠΕΚ

N2 (2010-2011): 20

Σύμφωνα με τους οργανωτικά υπεύθυνους οι κυριότερες ενστάσεις/παράπονα των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών που "εισπράττουν» είναι για τα εξής θέματα:

- τα μεικτά τμήματα διαφόρων ειδικοτήτων
- την ανεπάρκεια της πρακτικής άσκησης

8.3. Προτάσεις οργανωτικά υπευθύνων

Όσον αφορά στο κατεξοχήν επιμορφωτικό έργο, οι προτάσεις των Οργανωτικά Υπευθύνων αφορούσαν στην επανεξέταση του χρόνου υλοποίησης του προγράμματος στην κατεύθυνση της αποδέσμευσής του από την παράλληλη άσκηση

διδασκαλίας και μεθοδολογικών προσεγγίσεων βασισμένων στην αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών, στη δόμηση ενός ευέλικτου προγράμματος επιμόρφωσης εστιασμένου περισσότερο στις ανάγκες των εκπαιδευόμενων, στην επέκταση της Β' και Γ' φάσης για όλους τους εκπαιδευτικούς, ανεξαρτήτως της προϋπηρεσίας τους, στον εμπλουτισμό του προγράμματος της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης με θεματικές που αφορούν στην παιδαγωγική και ιδιαιτέρως στη διαχείριση προβλημάτων της σχολικής τάξης. Επιπλέον, στην ενθάρρυνση της αυτοαξιολόγησης των επιμορφούμενων για τις θεματικές που διδάχτηκαν, στη θέσπιση κριτηρίων ελέγχου ποιότητας της διδασκαλίας των μαθημάτων και στην επανεξέταση κάποιων γνωστικών αντικειμένων όσον αφορά στο περιεχόμενό τους. Ενδεικτικά αναφέρεται:

«Θα ήταν σημαντικό αν καταφέραμε ο χρόνος διεξαγωγής της να είναι τέτοιος που να μη συμπίπτει με τις υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών στο σχολείο. Μάλιστα κάποιοι από αυτούς τους εκπαιδευτικούς είναι πρωτόπειροι, δεν θα ήθελα να είχαν αυτή την επιβάρυνση, αυτό σκέφτομαι, φαντάζεστε το άγχος, την επιβάρυνση και έξι ώρες περίπου το απόγευμα, το βράδυ στην επιμόρφωση. Είναι πολύ κουραστικό, πολύ φορτωμένο το πρόγραμμα» (Υπεύθυνος-7).

«Γενικά ως πλαίσιο είναι ένα πρόγραμμα που ανταποκρίνεται, αλλά εγώ θα ήθελα να υπήρχε η δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να καταγράψουν αυτοί τις συγκεκριμένες ανάγκες επιμόρφωσης ή το αντικείμενο. Να μην βγαίνει ένα πρόγραμμα που είναι κοινό για όλα τα πλάτη και μήκη της χώρας, ή για οποιαδήποτε ειδικότητα...Είναι ένα πλαίσιο που είναι κοντά στις ανάγκες, αλλά και να υπήρχε η δυνατότητα ενός ευέλικτου σχήματος όπου κάθε Π.Ε.Κ. σύμφωνα με μια διαδικασία αποτύπωσης των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων να ρυθμίσει, να δομήσει (να έχει βέβαια, ένα πυρήνα σταθερό) ένα πρόγραμμα σύμφωνα με τις επιθυμίες όχι του Π.Ε.Κ. αλλά των εκπαιδευόμενων. Να έχει για παράδειγμα τη δυνατότητα το Π.Ε.Κ. να βάλει δυό ώρες παραπάνω για τις Νέες Τεχνολογίες...Θα μπορούσαν να μπουν καινούρια γνωστικά αντικείμενα, για παράδειγμα, το πώς θα διαμορφώσουμε αναλυτικό πρόγραμμα....., όπως συμβαίνει σε σχολεία του εξωτερικού, που τα σχολεία δομούν κατά 50% αναλυτικά προγράμματα. Δεν υπάρχει τέτοια ενότητα, αν και είναι επίκαιρη....Θέλουν και μια αναμόρφωση και οι θεματικές ενότητες, και ως προς την ποσότητα ως προς το περιεχόμενό τους» (Υπεύθυνος-4).

«Έστειλα στα σχολεία στο Σεπτέμβρη ένα ερωτηματολόγιο καταγραφής εκπαιδευτικών αναγκών και μάλιστα ρώτησα σε ποια αντικείμενα θα θέλατε να επιμορφωθείτε..... Αν λοιπόν στους νεοδιοριζόμενους κάναμε ένα τέτοιο ή τους αφήναμε ένα εξάωρο, που δεν το ορίζουμε, και δίναμε ένα ερωτηματολόγιο, να δούμε τι θα ήθελαν να ακούσουν και κλείναμε με βάση αυτό.....» (Υπεύθυνος-5).

«Θεωρώ ότι για να κερδίσει κάτι παραπάνω ο εκπαιδευτικός μάλλον πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη λεγόμενη δεύτερη φάση ή τις δραστηριότητές της που είναι στην ουσία εναλλαγή, συνδυασμός θεωρίας και παρατήρησης. Δηλαδή η πρώτη φάση της εισαγωγικής είναι, σεμινάρια ενώ η δεύτερη προβλέπει και το συνδυασμό θεωρίας και πράξης, έστω επιτόπιας μέσα στα σχολεία παρουσίας, παρατήρησης κλπ. Μάλλον, θα ήταν καλύτερο, πιο αποτελεσματικό, αν επεκτεινόταν η δεύτερη φάση εις βάρος της πρώτης. Και βέβαια, επίσης είναι γνωστό ότι σύμφωνα με τις προδιαγραφές τη δεύτερη φάση δεν την καρπώνονται όλοι οι νεοδιόριστοι, για παράδειγμα, απαλλάσσονται όσοι βεβαιώνουν μήνες, ένα συγκεκριμένο αριθμό μηνών προϋπηρεσίας. Θεωρώ ότι θα ήταν ακόμα πιο οργανωμένο, πιο υπεύθυνο αν την καρπώνονταν όλοι» (Υπεύθυνος-7).

«Να αλλάξει η εκπαιδευτική διαδικασία. Να υπάρχουν πιο μεικτές και πιο επίκαιρες μέθοδοι διδασκαλίας. Ή ένα κομμάτι της επιμόρφωσης να γίνει μέσα από μια άλλη πλατφόρμα, π.χ. blended learning. Υπάρχουν άνθρωποι με οικογενειακές υποχρεώσεις, που μετακινούνται...Θα μπορούσαμε να τους πούμε: «ελάτε 2 Σαββατοκύριακα και μετά από εκεί και πέρα σας στηρίζουμε με αυτές τις μεθόδους». Και για μας τους εκπαιδευτές θα ήταν καλύτερο. Εγώ νομίζω ότι το Π.Ε.Κ. ως οργανισμός έχει μια δυστοκία στο δυναμικό του. Πόσοι για παράδειγμα από τους διευθυντές των Π.Ε.Κ. μπορούν να αξιοποιήσουν τις Νέες Τεχνολογίες; Είναι το Π.Ε.Κ. ένας οργανισμός λίγο δύσκολος, στο να μπορέσει να εντάξει τέτοιες προσεγγίσεις διδακτικές που είναι λίγο μοντέρνες. Γιατί προφανώς κάποιοι άνθρωποι από τη διοίκηση δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα, δεν έχουν αυτές τις δεξιότητες. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις, λοιπόν, βασισμένες στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, άκρως απαραίτητες τον καιρό που ζούμε» (Υπεύθυνος-4).

«Θα ήθελα να συμπληρώσω ότι στην κατεύθυνση της αυτοαξιολόγησης και της αυτοβελτίωσης θα ήταν πολύ σημαντικό να δίνουμε ένα ερωτηματολόγιο και να

καθίσουμε όλοι οι επιμορφωτές και να βγάλουμε κάποιες ερωτήσεις, για να υπάρξει και κίνητρο από τους επιμορφούμενους, να γίνουν πιο συνεπείς στην παρακολούθηση. Γιατί σας λέω, έστω ότι διδάσκει ο καλύτερος επιμορφωτής, δε δίνουμε όμως καμιά ευκαιρία να αυτοδιαγνώσει αυτά που πήρε ο επιμορφούμενος. Στο εξωτερικό έχουμε μονάδες αυτοαξιολόγησης, γιατί όχι και στα Π.Ε.Κ. να μην έχουμε μια μορφή αυτοαξιολόγησης; Να δούμε και πώς στέκεται ο επιμορφούμενος σε όλα αυτά. Είναι παθητικός δέκτης ή κάποιοι περνούν τις ώρες και μετά γυρίζουν στα σχολεία; Εμείς θέλουμε να πάρει πράγματα και να τα φέρει στο σχολείο, μέσα στην τάξη. Στην κατεύθυνση αρχικά όχι της πιστοποίησης αλλά της αυτοαξιολόγησης. Έτσι μάλλον βοηθάει στο τέλος, σαν ανατροφοδότηση» (Υπεύθυνος-5).

«Τα Π.Ε.Κ. έχουν τη δυνατότητα και το σώμα των επιμορφωτών και την επιστημονική επιτροπή, ώστε να προχωρήσουν και να βγάλουν μόνα τους προγράμματα βασισμένα στις τοπικές συνθήκες των εκπαιδευτικών της κάθε περιοχής και μάλιστα με πολύ μεγάλες αξιώσεις και να συνεργαστεί με τα κατά τόπους Α.Ε.Ι. Θα πρέπει να γίνει η πρόταση, να υπάρξει το θεσμικό πλαίσιο, για να υπάρξει αυτονομία, να κινηθεί το κάθε Π.Ε.Κ. και να καταρτίζει προγράμματα μικρής ή μέσης διάρκειας επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς εκτός ωραρίου» (Υπεύθυνος-6).

«Πρέπει να υπάρχουν κάποια κριτήρια...να υπάρχει ένας έλεγχος αν όντως οι επιμορφωτές διδάσκουν αυτό που καλούνται να διδάξουν. Φυσικά δεν προτείνω μέτρα ελέγχου, αλλά είναι ζήτημα οργάνωσης και επιλογών που να στενεύουν τα περιθώρια του επιμορφωτή να μην κάνει μάθημα» (Υπεύθυνος-1).

Όσον αφορά στις προτάσεις για τα μέσα και τον εξοπλισμό που απαιτεί η υλοποίηση του προγράμματος της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης, τα Οργανωτικά Στελέχη τόνισαν εμφαντικά την αναγκαιότητα ύπαρξης αυτονομίας στη χρησιμοποίηση των διδακτηρίων και την εξασφάλιση μόνιμων υποδομών που να πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής του προγράμματος, όπως επίσης και την εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού εξοπλισμού σε οπτικοακουστικά μέσα. Ενδεικτικά αναφέρεται:

«Όσον αφορά το χώρο, θεωρώ ότι το σχολείο δεν είναι ο πιο ικανοποιητικός χώρος για την εκπαίδευση ενηλίκων, γιατί δεν είναι κατάλληλες οι συνθήκες. Για παράδειγμα

οι καρέκλες είναι παιδικές...να κάθεται εκεί 8 ώρες..... Δεν έχουμε, επίσης, κάποιες άλλες ανέσεις, ένα αμφιθέατρο...Εγώ το φαντάζομαι να υπήρχε ένας μόνιμος οργανισμός, που λέγεται Π.Ε.Κ. και να έχει μόνιμες υποδομές, δηλ. να έχουμε 2-3 χώρους, ένα εργαστήριο, να είναι μόνιμοι οι χώροι...Έχει βέβαια μόνιμο εξοπλισμό το Π.Ε.Κ. αλλά δεν είναι και άπειρος. Πήγα 5 μηχανήματα, το ένα χάλασε, άντε να έλθεις στο Π.Ε.Κ. να πάρεις. Πώς θα στείλω, για παράδειγμα ένα computer στην Εύβοια και πώς θα το πάρω πάλι πίσω;» (Υπεύθυνος-4).

Τέλος, όσον αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό τα Οργανωτικά Στελέχη του δείγματος τόνισαν κυρίως την ανάγκη μόνιμης στελέχωσης των Π.Ε.Κ. σε γραμματειακό και διοικητικό προσωπικό, ώστε να εξασφαλίζεται η συνέχεια στη λειτουργία τους αλλά και την αύξηση των αποδοχών τους για ένα τόσο ευαίσθητο τομέα, όπως είναι η προετοιμασία και η υλοποίηση του επιμορφωτικού έργου. Χαρακτηριστικές είναι οι παρακάτω καταγραφές:

«Θεωρώ το ανθρώπινο δυναμικό πολύ σημαντικό στοιχείο. Εγώ έχω κάνει κάποια δουλειά, έχω αποκτήσει μια εμπειρία, θα είμαι για δυο χρόνια, αλλά αργότερα ενδεχομένως μπορεί και να μην είμαι. Και υπάρχει λόγος να μην μείνω. Έχουν περικόψει πάρα πολύ τις αποδοχές. Οι αποδοχές μου είναι ελάχιστες. 230 ευρώ που παίρνει ένας διευθυντής, αν τα βάλει στην εφορία δεν αξίζει και τον κόπο. Τα λίγα χρήματα λοιπόν, συν του ότι σε δυο χρόνια θα φύγω.... Εγώ έχω κάποια ευσυνειδησία. ...Πολλοί συνάδελφοι ξέροντας ότι δε θα είναι για πολύ, σου λέει: «γιατί να ασχοληθώ, αφού σε δυο χρόνια θα φύγω», οπότε αυτό λειτουργεί ανασταλτικά και αρνητικά. Ενώ, αν ο διευθυντής ήταν μόνιμος και υπήρχε μόνιμη γραμματεία, το Π.Ε.Κ. θα λειτουργούσε καλύτερα. Θέλει μόνιμο προσωπικό και διοικητικό και γραμματειακό, για να εξασφαλίζεται η συνέχεια στη λειτουργία του» (Υπεύθυνος-4).

«Θα μπορούσα να είχα τη δυνατότητα να βρω κάποιους ανθρώπους. Όχι ότι δεν υπάρχει αυτονομία, αλλά να υπάρχει μια μεγαλύτερη αυτονομία και στο αναλυτικό πρόγραμμα και στη διοίκηση και στη λειτουργία του και στην οργάνωσή του. Να έχω π.χ. τη δυνατότητα να επιλέξω ένα συνεργάτη από έξω που γνωρίζει καλά ένα αντικείμενο. Αυτό δεν μπορείς να το κάνεις από ένα υπάρχον κάθε φορά δυναμικό» (Υπεύθυνος-4).

Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε αρκετά ρεαλιστικές τις προτάσεις των οργανωτικά υπευθύνων, προς την κατεύθυνση της δημιουργίας υποδομών και διοικητικών στελεχών για τα ΠΕΚ.

8.4. Προτάσεις επιμορφωτών

Επισημαίνουμε ότι οι περισσότεροι επιμορφωτές δεν διατύπωσαν προτάσεις για τη βελτίωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Πίνακας 221

Προτάσεις επιμορφωτών Εισαγωγικής Επιμόρφωσης (2009-2010) για τη βελτίωση του προγράμματος.

(Περιφέρειες σύγκλισης-σταδιακής εξόδου-σταδιακής εισόδου)

Διατυπώστε τις προτάσεις σας για βελτίωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στο οποίο διδάξατε	Συχνότητα Αναφορών	Ποσοστό (%)
Εστίαση σε πρακτικά θέματα	15	15,79
Επιμόρφωση στον τόπο κατοικίας ή διορισμού του εκπαιδευτικού	10	10,53
Αύξηση ωρών	9	9,47
Κατάλληλη επιλογή επιμορφωτών	11	11,58
Αξιοποίηση όλων των εκπαιδευτικών πρακτικών	8	8,42
Αξιοποίηση αρχών εκπαίδευσης ενηλίκων	9	9,47
Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπ/κων	5	5,26
Συνεχιζόμενη επιμόρφωση σε όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς	8	8,42
Δημιουργία και άλλων ΠΕΚ με καλύτερη χρηματοδότηση	2	2,1
Καταλληλότερη επιλογή χρόνου υλοποίησης του προγράμματος	2	2,1
Έγκαιρη δημοσιοποίηση του προγράμματος	2	2,1
Έμφαση σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης	4	4,21
Συνεργασία μεταξύ των επιμορφωτών	6	6,32
Αξιολόγηση των προγραμμάτων και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων	1	0,615
Θέματα μειονοτικής εκπαίδευσης	1	0,615
Βελτίωση τεχνικής υποστήριξης	2	2,1
Σύνολο	95	100

Πηγή: Εξωτερική αξιολόγηση

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, οι σημαντικότερες προτάσεις βελτίωσης του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης που διατυπώνουν οι επιμορφωτές με τις περισσότερες αναφορές είναι:

- η εστίαση σε πρακτικά θέματα
- η επιλογή κατάλληλων επιμορφωτών
- η παρακολούθηση της επιμόρφωσης στον τόπο κατοικίας ή διορισμού του εκπαιδευτικού
- η αύξηση της διάρκειας του προγράμματος και
- η αξιοποίηση των αρχών της εκπαίδευσης ενηλίκων

8.5. Εφαρμογή του μοντέλου SWOT στις κυριότερες παραμέτρους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης

Θα εφαρμόσουμε το μοντέλο SWOT στις διάφορες παραμέτρους του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης προκειμένου να καταστήσουμε σαφέστερη την οργανωσιακή και θεσμική οργάνωση του προγράμματος

SWOT ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ

Ηγεσία ΠΕΚ

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος	
<p>Strengths (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκπροσωπούνται οι ίδιοι οι επιμορφωτές στο συμβούλιο των ΠΕΚ • Συνεργασία με το στελεχιακό δυναμικό της εκπαίδευση • Συνεργασία με τοπικούς εκπαιδευτικούς φορείς 	<p>Weakness (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεν έχει η ηγεσία του ΠΕΚ αρμοδιότητες προσαρμογής του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης στις περιφερειακές ανάγκες • Δεν έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες
<p>Opportunities (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση τοπικών προγραμμάτων με ειδικό ενδιαφέρον • Σύνδεση με την τριτοβάθμια εκπαίδευση • Αξιοποίηση επιμορφωτικού υλικού άλλων φορέων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων • Αξιοποίηση άλλου φορέα για την εκπαίδευση επιμορφωτών 	<p>Threats(T)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τυποποίηση της επιμόρφωσης • Γραφειοκρατικές αγκυλώσεις
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται να έχει η ηγεσία του ΠΕΚ την αρμοδιότητα να προσαρμόζει τουλάχιστον ένα μέρος του προγράμματος στις περιφερειακές επιμορφωτικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Επίσης, προτείνεται η αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί από άλλους φορείς ή σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

**Αποτελέσματα από την υλοποίηση του Προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010)**

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος	
Strengths (S)	Weakness (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Στην εισαγωγική επιμόρφωση αξιοποιείται η συσσωρευμένη εμπειρία των στελεχών της εκπαίδευσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Βαθμός αξιοποίησης από τους εκπαιδευτικούς όσων αποκόμισαν από την εισαγωγική επιμόρφωση στο εκπαιδευτικό τους έργο • Ωφέλεια μαθητών από όσα αποκόμισαν οι εκπαιδευτικοί στην εισαγωγική επιμόρφωση • Διευκόλυνση στη συνεργασία με γονείς μαθητών
Opportunities (O)	Threats(T)
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση της εμπειρίας των σχολικών συμβούλων • Ενημέρωση για τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευτικοί 	<ul style="list-style-type: none"> • Μη επίτευξη σκοπών και στόχων εισαγωγικής επιμόρφωσης • Μη κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών • Μη επίτευξη προσδοκώμενης ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου από επιμορφωθέντες εκπαιδευτικούς
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται να οργανωθεί η αξιοποίηση της εμπειρίας των σχολικών συμβούλων με την επιμόρφωσή τους στην εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και η καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί.

**Σχεδιασμός και οργάνωση Προγράμματος Εισαγωγικής
Επιμόρφωσης (2009-2010) και παρακολούθηση του έργου**

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος

Strengths (S)	Weakness (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Το επίπεδο δέσμευσης των οργανωτικά υπευθύνων • Η καλή συνεργασία των οργανωτικά υπευθύνων των ΠΕΚ με τον ΟΕΠΕΚ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ελάχιστος χρόνος προετοιμασίας λόγω καθυστερημένης προκήρυξης • Έλλειψη προσωπικού για γραμματειακή υποστήριξη • Ο βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων • Η επιλογή περιεχομένου • Η οργάνωση της ύλης • Η αξιοποίηση των ΤΠΕ • Μη τήρηση στατιστικών στοιχείων με ενιαίο, μεθοδικό τρόπο • Μη ύπαρξη σαφών στόχων στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης • Δεν υπήρχαν προγραμματισμένοι δείκτες επίτευξης των στόχων
Opportunities (O)	Threats(T)
<ul style="list-style-type: none"> • Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών για σχεδιασμό και δόμηση προγράμματος • Συμμετοχή εμπλεκομένων στο σχεδιασμό του προγράμματος • Επιλογή περιεχομένου, με τρόπο ώστε να μπορεί να επιλέγεται από το ΠΕΚ ένα ποσοστό του, για να ανταποκριθεί το περιεχόμενο και σε τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες • Δημιουργία ενιαίου συστήματος τήρησης στοιχείων από όλα τα ΠΕΚ • Διατύπωση σαφών στόχων δεικτών επίτευξής τους στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Μη επίτευξη σκοπών και στόχων εισαγωγικής επιμόρφωσης • Μη κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών • Αδιαφορία επιμορφωνόμενων
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται η διερεύνηση των επιμορφωτικών πρακτικών σε περιφερειακό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης κάθε ΠΕΚ), η συστηματική τήρηση στατιστικών στοιχείων για τη λειτουργία κάθε ΠΕΚ.

Επιμορφωτικές πρακτικές

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος	
<p style="text-align: center;">Strengths (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιήθηκε ποικιλία επιμορφωτικών πρακτικών • Χρησιμοποιήθηκαν επιμορφωτικές πρακτικές συμβατές με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων 	<p style="text-align: center;">Weakness (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι επιμορφωνόμενοι εκπαιδευτικοί του δείγματος δηλώνουν (μέση τιμή) ότι <u>προτιμούν</u> συμμετοχικές/βιωματικές επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές, αλλά ότι αυτές <u>δεν χρησιμοποιήθηκαν</u> από τους επιμορφωτές. • Οι επιμορφωνόμενοι εκπαιδευτικοί του δείγματος δηλώνουν (μέση τιμή) ότι <u>προτιμούν</u> επιμορφωτικές μεθόδους και τεχνικές που δίνουν έμφαση στην πράξη, αλλά ότι αυτές <u>δεν χρησιμοποιήθηκαν</u> στον επιθυμητό βαθμό από τους επιμορφωτές. • Η εισήγηση και η εισήγηση με ερωτήσεις απαντήσεις κυριαρχεί ως επιμορφωτική τεχνική, αν και δεν προτιμάται από τους <u>ενήλικες</u> επιμορφωνόμενους.
<p style="text-align: center;">Opportunities (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση εμπειρίας από προγράμματα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ενηλίκων • Επιλογή κατάλληλων επιμορφωτών • Αξιοποίηση των γνώσεων και δυνατοτήτων που έχουν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί (σημαντικό ποσοστό τους έχει υψηλά τυπικά προσόντα και αρκετή εκπαιδευτικοί προϋπηρεσία). 	<p style="text-align: center;">Threats(T)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μη επίτευξη σκοπών και στόχων εισαγωγικής επιμόρφωσης • Μη κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών • Μη επίτευξη στόχων των επιμέρους επιμορφωτικών συναντήσεων • Αναπαραγωγή της μετωπικής διδασκαλίας και των σχολικών πρακτικών • Παγίωση παρωχημένων και αναποτελεσματικών εκπαιδευτικών πρακτικών με παράλληλη για την εκπαίδευση ενηλίκων
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται η αξιοποίηση της εμπειρίας από προγράμματα άλλων φορέων και ιδιαίτερα της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης στην επιμόρφωση των επιμορφωτών.

Επιμορφωτές

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος	
<p style="text-align: center;">Strengths (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι εκπαιδευτικοί ΔΕ του δείγματος δήλωσαν (κατά μέση τιμή) πολύ ικανοποιημένοι από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές • Οι σχολικοί σύμβουλοι και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί ως επιμορφωτές 	<p style="text-align: center;">Weakness (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βαθμός ικανοποίησης από τους επιμορφωτές λίγο άνω του μετρίου, σύμφωνα με τους επιμορφωθέντες εκπαιδευτικούς του δείγματος (κατά μέση τιμή)
<p style="text-align: center;">Opportunities (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή κατάλληλων επιμορφωτών • Αξιοποίηση εμπειρίας από προγράμματα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ενηλίκων (ΕΚΕΠΙΣ, ΙΔΕΚΕ) • Εκπαίδευση επιμορφωτών σύμφωνα με τις αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων 	<p style="text-align: center;">Threats(T)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μη επίτευξη σκοπών και στόχων εισαγωγικής επιμόρφωσης • Μη κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών • Μη επίτευξη προσδοκώμενης ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου από επιμορφωθέντες εκπαιδευτικούς • Μη επίτευξη στόχων επιμέρους επιμορφωτικών συναντήσεων • Αδιαφορία συμμετεχόντων • Λανθασμένο πρότυπο «διδάσκοντα» στη συνείδηση των επιμορφωνόμενων εκπαιδευτικών
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται η διαφάνεια στην επιλογή επιμορφωτών, η δημιουργία μητρώου επιμορφωτών και η επιμόρφωσή τους.

Επιμορφωτικό υλικό

Οργανωσιακή ανάλυση του προγράμματος

Strengths (S)	Weakness (W)
<ul style="list-style-type: none"> Υπάρχουν ορισμένα έστω και πολύ λίγα επιμορφωτικά υλικά που είναι σε αρκετά υψηλό επίπεδο 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη προδιαγραφών Μη προώθηση συμμετοχικών-ενεργητικών μεθόδων και τεχνικών Μη σύνδεση του με διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών Έλλειψη σύνδεσης θεωρίας-πράξης Έμφαση σε γνώσεις, υστέρηση σε δεξιότητες/ικανότητες και στάσεις Μη σύνδεση με αποτελέσματα που αναμένεται να επιτευχθούν από επιμορφωμένους Βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό του μετρίου (κατά μέση τιμή) από τους επιμορφωθέντες εκπαιδευτικούς του δείγματος
Opportunities (O)	Threats(T)
<ul style="list-style-type: none"> Υπάρχουν καλές επιμορφωτικές πρακτικές για την εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού, που μπορούν να αξιοποιηθούν (πχ εκπαιδευτικά υλικά) Δημιουργία τράπεζας επιμορφωτικού υλικού τόσο σε επίπεδο ΟΕΠΕΚ όσο και σε επίπεδο ΠΕΚ Αξιοποίηση των ιστοσελίδων των ΠΕΚ 	<ul style="list-style-type: none"> Μη επίτευξη σκοπών και στόχων εισαγωγικής επιμόρφωσης Μη επίτευξη στόχων των επιμέρους επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Μη κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών Μη επίτευξη προσδοκούμενης ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου από επιμορφωθέντες εκπαιδευτικούς. Αδιαφορία συμμετεχόντων Αρνητική στάση συμμετεχόντων ως προς το πρόγραμμα της επιμόρφωσης
Θεσμική ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος/πλαισίου	

Προτείνεται η αξιοποίηση των καλών πρακτικών όσον αφορά τις επιμορφωτικές πρακτικές, τη λειτουργία των ΠΕΚ και το εκπαιδευτικό υλικό.

8.6. Δείκτες ποιότητας

Ως γενικούς δείκτες ποιότητας θεωρήσαμε:

- την **καταλληλότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση μεταξύ επιδιωκόμενων στόχων και αναγκών.

Ο γενικός επιδιωκόμενος στόχος της εισαγωγικής επιμόρφωσης είναι η διευκόλυνση της ομαλής ένταξης των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση, μέσα από την προσφορά σε αυτούς των απαραίτητων εφοδίων που αφορούν το επιστημονικό μέρος και τη διδακτική μεθοδολογία των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των οργανωτικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος (Τεχνικό Δελτίο Πράξης της εισαγωγικής επιμόρφωσης).

Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος αναφέρουν ότι δεν ερωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες και δε συμμετείχαν στο σχεδιασμό του επιμορφωτικού προγράμματος. Το ίδιο αναφέρουν και οι επιμορφωτές του δείγματος. Αυτό το γεγονός δυσχεραίνει τη σύνδεση μεταξύ στόχων και αναγκών. Επίσης, ενώ οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δηλώνουν ότι προτιμούν συμμετοχικές επιμορφωτικές πρακτικές, ταυτόχρονα αναφέρουν ότι αυτές χρησιμοποιήθηκαν σε μικρότερο βαθμό απ' ό τι οι πιο «παραδοσιακές». Το επιμορφωτικό υλικό ήταν, σύμφωνα με τις απόψεις τους, κάτω του μετρίου, όπως και η αξιοποίηση των ΤΠΕ, ενώ κάτω του μετρίου θεωρούν ότι ήταν η επιλογή περιεχομένου και η οργάνωση της ύλης.

- τη **συνοχή**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους πόρους, τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό, που ως στενά συνδεδεμένο σύνολο συνεισφέρουν στην υλοποίηση των επιδιωκόμενων στόχων.

Πρέπει αρχικά να αναφέρουμε ότι, ο βαθμός δέσμευσης των οργανωτικά υπευθύνων του προγράμματος και των ΠΕΚ είναι υψηλός, όπως προκύπτει από την ανάλυση των συνεντεύξεών τους. Σύμφωνα με τις απόψεις του δείγματος, ο χρόνος, ο χώρος υλοποίησης του προγράμματος, τα εποπτικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν και οι επιμορφωτές κρίθηκαν άνω του μετρίου.

- τη **συνέργεια**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στον συντονισμό των δράσεων από τα στελέχη στα οποία έχουν επιμεριστεί καθήκοντα για την επίτευξη των στόχων, και τα πραγματικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται.

Σύμφωνα με τις απόψεις του δείγματος, ο συντονισμός του προγράμματος ήταν άνω του μετρίου. Επίσης αναπτύσσεται η συνεργασία των οργανωτικά

υπευθύνων με τον Ο.ΕΠ.ΕΚ. για την επίλυση διαφόρων προβλημάτων που παρουσιάστηκαν.

- τη **συμβατότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στο πρόγραμμα και στους περιορισμούς και τις δυσκολίες που υφίστανται.

Από τις συνεντεύξεις των οργανωτικά υπευθύνων των ΠΕΚ προέκυψε ότι το χρονικό διάστημα από την ενημέρωσή τους για την έναρξη του προγράμματος μέχρι την έναρξη υλοποίησής του ήταν πολύ μικρό, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν αρκετά προβλήματα. Επίσης, αναφέρθηκαν προβλήματα στην εξεύρεση επαρκούς αριθμού κατάλληλων επιμορφωτών, όπως και προβλήματα υλικοτεχνικής υποδομής, ιδιαίτερα στα εξακτινωμένα τμήματα των ΠΕΚ.

- την **αποτελεσματικότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους επιδιωκόμενους στόχους ενός προγράμματος και τα αποτελέσματα που πραγματικά επιτυγχάνονται,

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών του δείγματος, ο βαθμός ικανοποίησής τους από το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης είναι μέτριος. Επίσης, θεωρούν ότι το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης ανταποκρίθηκε σε μέτριο βαθμό στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Τέλος, σύμφωνα με τις απόψεις τους, μικρός ήταν και ο βαθμός αξιοποίησης των όσων αποκόμισαν από την εισαγωγική επιμόρφωση, τόσο στο εκπαιδευτικό τους έργο, όσο και στη διευκόλυνση της συνεργασίας τους με συναδέλφους και γονείς, καθώς και για την ωφέλεια των μαθητών τους.

- την **αποδοτικότητα**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στην οικονομία των χρησιμοποιούμενων πόρων και μέσων από τη μια και τον βαθμό επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων από την άλλη.

Όσον αφορά την αποδοτικότητα του προγράμματος, δεν έχουμε στη διάθεσή μας τα απαραίτητα οικονομικά δεδομένα που θα επέτρεπαν την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Πάντως, οι οργανωτικά υπεύθυνοι διαμαρτύρονται ότι υπάρχει χαμηλή χρηματοδότηση.

- η **διάρκεια**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στους επιδιωκόμενους στόχους και στη διατήρηση των αποτελεσμάτων στη διάρκεια του χρόνου μετά την ολοκλήρωση του Έργου.

Η διατήρηση των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης φαίνεται να είναι μέτρια, σύμφωνα με τις απόψεις του

δείγματος. Σημειώνουμε ότι ο συγκεκριμένος δείκτης έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετηθεί σε επόμενες έρευνες με υποκείμενα τους εκπαιδευτικούς που επιμορφώθηκαν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, μετά από την πάροδο ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (π.χ. 2-3 έτη).

- τις **επιδράσεις**, που δηλώνουν τη σύνδεση ανάμεσα στα αποτελέσματα που αποδίδονται σε ένα πρόγραμμα, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί ή επιδιωχθεί στους στόχους, και τις κοινωνικές, οικονομικές, φυσικές, ψυχολογικές και άλλες προϋποθέσεις του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο το πρόγραμμα υλοποιείται και με το οποίο αλληλεπιδρά.

Δεν εντοπίστηκαν σημαντικές επιδράσεις του προγράμματος. Σημειώνουμε, όμως, ότι το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης δυνητικά μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη μιας κουλτούρας δια βίου μάθησης.

- την **ευελιξία**, η οποία δηλώνει τη σύνδεση ανάμεσα στις δυνατότητες βελτίωσης που έχει ένα πρόγραμμα και τα πεδία όπου οι βελτιώσεις είναι απαραίτητες μέσα σε αυτό το πρόγραμμα.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών και των επιμορφωτών του δείγματος, οι οργανωτικά υπεύθυνοι των ΠΕΚ έδειξαν σε μέτριο βαθμό ευελιξία για να αντιμετωπίσουν τα διάφορα τεχνικά και οργανωτικά προβλήματα που προέκυψαν. Σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, ο βαθμός επίλυσης των προβλημάτων αυτών είναι χαμηλότερος στα εξακτινωμένα τμήματα συγκριτικά με τις έδρες των ΠΕΚ.

Προσθέτουμε ότι η ευελιξία αποτελεί αίτημα των οργανωτικά υπευθύνων, προκειμένου το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης να ανταποκρίνεται περισσότερο στις περιφερειακές επιμορφωτικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η βιωσιμότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι συντίθεται από ποικίλα συστατικά στοιχεία. Αυτά αποτελούνται από την εμβέλεια (visibility), τη δικτύωση (networking), την πολιτική συναίνεση (policy consensus), τη συναίνεση των χρηστών (users' consensus), τη χρηματοδότηση (δημόσια ή εξωτερική), την επίσημη αναγνώριση (official recognition), την ικανότητα των στελεχών (competent staff), τη δέσμευση των ανθρώπινων πόρων (human resources commitment), την ήδη επιτευχθείσα βιωσιμότητα παρόμοιων προγραμμάτων και αποτελεσμάτων (achieved sustainability of related output).

Προϋπόθεση για την επίτευξη της βιωσιμότητας του προγράμματος αποτελεί κατά κύριο λόγο η διαθεσιμότητα (availability) και η διάχυση (dissemination) των προϊόντων του.

Η αξιολόγηση του προγράμματος της εισαγωγικής επιμόρφωσης θεωρούμε ότι συμβάλει στη βιωσιμότητα του προγράμματος, διότι αναδεικνύει τα ισχυρά και αδύνατα σημεία, καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές. Τέλος, οι σχετικές προτάσεις υποδεικνύουν προϋποθέσεις για μια πιο κατάλληλη, αποτελεσματική, χρήσιμη επιμόρφωση των νεοδιόριστων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών.

Η βιωσιμότητα του προγράμματος ενισχύεται από τη διάχυση της μελέτης αξιολόγησης και την ανάπτυξη του δημοσίου διαλόγου μεταξύ των εμπλεκομένων: εκπαιδευτικών, επιμορφωτών και οργανωτικά υπευθύνων, με σκοπό τη βελτίωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης και την ένταξή της στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως προβλέπεται στην Προκήρυξη της εξωτερικής αξιολόγησης και την Πρόταση που εγκρίθηκε, θα παραθέσουμε σε συνδυασμό με τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης και προτάσεις:

- για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της εισαγωγικής επιμόρφωσης,
- για συγκεκριμένες ενέργειες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην οργάνωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης,
- για την καλύτερη διαμόρφωση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, που υλοποιούνται στα ΠΕΚ.

Όπως διαπιστώσαμε, η ανάπτυξη της δια βίου εκπαίδευσης και μάθησης έδωσε νέα διάσταση στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Επίσης, θεωρείται πλέον δεδομένο ότι καμιά αρχική επιστημονική εκπαίδευση δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού, ο οποίος εργάζεται σε διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες στο χώρο του σχολείου. Έχει καταστεί αναγκαία η σύνδεση της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους στην εκπαίδευση, με επιμορφωτικές διαδικασίες, που θα ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες άσκησης του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού.

Επιπλέον, όπως διαπιστώσαμε από την ανάλυση του θεσμικού πλαισίου της εισαγωγικής επιμόρφωσης και της σχετικής βιβλιογραφίας, μέχρι σήμερα, ο εκπαιδευτικός δε συμμετέχει ούτε στο σχεδιασμό, ούτε στις επιλογές, ούτε στις αποφάσεις για την επιμορφωτική πολιτική. Τα επιμορφωτικά προγράμματα δε στηρίχθηκαν στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, η οποία θα επέτρεπε την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην οριοθέτηση των αναγκών τους, στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην αξιολόγηση αυτών των προγραμμάτων. Κεντρικά σχεδιασμένα και εστιασμένα στο τεχνοκρατικό μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης τα περισσότερα προγράμματα επιμόρφωσης, φαίνεται ότι δεν αξιοποιούν τις πεποιθήσεις, την εμπειρία, την κριτική και δημιουργική σκέψη των εκπαιδευτικών, ενώ εντοπίστηκαν αδυναμίες που αφορούν άμεσα στην καθημερινή διδακτική διαδικασία στο σχολείο.

- ενώσεις ή ομοσπονδίες εκπαιδευτικών (Teacher unions or teacher associations),
- ιδιωτικά εκπαιδευτικά κέντρα (Private-sector training centres, e.g. language schools),
- άλλοι πάροχοι (π.χ. μη κυβερνητικές οργανώσεις, ιδιωτικές εταιρείες).

Σε ορισμένες χώρες οργανώνονται επιμορφωτικά προγράμματα για να αντιμετωπιστούν προβλήματα που ανακύπτουν από την τριβή των εκπαιδευτικών με τη σχολική καθημερινότητα και τα οποία μπορούν να ταξινομηθούν στις επόμενες κατηγορίες:

- διαπροσωπικές συγκρούσεις με μαθητές, γονείς, συναδέλφους, προϊσταμένους κ.λπ.
- δυσκολίες στην επιτέλεση της διδακτικού έργου λόγω αλλαγής της διδακτέας ύλης, εισαγωγής νέου εξοπλισμού κ.λπ.
- εργασία με μεικτές ομάδες μαθητών
- προσωπικά προβλήματα του ίδιου του εκπαιδευτικού.

Στη διεθνή βιβλιογραφία που αφορά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών τονίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί:

α) επιλέγουν περισσότερο να παρακολουθούν δραστηριότητες επαγγελματικής ανάπτυξης στις οποίες συμμετέχουν οι ίδιοι με ενεργό τρόπο.

β) είναι περισσότερο πιθανόν να ωφεληθούν από την παρακολούθηση δραστηριοτήτων επαγγελματικής ανάπτυξης οι οποίες τους ικανοποιούν ως προς το περιεχόμενό τους, έχουν εκτεταμένη διάρκεια, περιέχουν ομαδική συμμετοχή των εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε ένα σχολείο, εμπεριέχουν ενεργητικές μαθησιακές ευκαιρίες και είναι συνδεδεμένες με άλλες δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο

Ως επιμορφωτικές καλές πρακτικές στις διάφορες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν προσδιορισθεί οι εξής:

- Η μικροδιδασκαλία την οποία μπορούμε να παρακολουθήσουμε, να διαχειριστούμε επιδέξια και να ελέγξουμε.
- Οι δειγματικές διδασκαλίες από έμπειρους εκπαιδευτικούς σε πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας.
- Η ανάπτυξη των σχολείων ως κοινοτήτων μάθησης (learning communities).

- Η συνεργατική μάθηση και η ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών: οι συμμετέχοντες καλούνται να προσφέρουν τις ερευνητικές και επαγγελματικές τους εμπειρίες
- Σύστημα υποστήριξης μιας «επαγγελματικής κοινότητας».
- Η έρευνα-δράση. Οι εκπαιδευτικοί μέσω της έρευνας δράσης:

α) αναστοχάζονται τόσο πάνω στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα όσο και πάνω στη διαδικασία που οδηγεί σ' αυτά τα αποτελέσματα,

β) κατανοούν καλύτερα την πολυπλοκότητα της καθημερινής πραγματικότητας στην εκπαίδευση και τον τρόπο με τον οποίο τα συγκεκριμένα αντικείμενα γίνονται αντιληπτά σε εκείνη την κατάσταση,

γ) εφαρμόζοντας την έρευνα-δράση στο σχολείο, εμπλέκονται σε διάλογο με κριτικούς φίλους, με σκοπό τον κριτικό αναστοχασμό.

Από την ευρωπαϊκή εμπειρία στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική για τη δια βίου μάθηση ενισχύεται η ανάγκη αναβάθμισης της επιμόρφωσης των Ελλήνων εκπαιδευτικών.

Εξετάζοντας τα διαθέσιμα στοιχεία, διαπιστώνουμε ότι το 2009-2010 επιμορφώθηκαν 8.216 νεοδιόριστοι και αναπληρωτές εκπαιδευτικοί στα ΠΕΚ (α' φάση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης) και 998 εξ αυτών συμμετείχαν στη β' και γ' φάση της εισαγωγικής επιμόρφωσης. Πρόκειται για την επιμόρφωση σημαντικού αριθμού εκπαιδευτικών και είναι σαφές ότι έχει δημιουργηθεί μια σημαντική εμπειρική τεχνογνωσία στον Ο.Ε.Π.ΕΚ.

Διευκρινίζουμε ότι το 46% των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν την εισαγωγική επιμόρφωση ήταν γυναίκες εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Περίπου το 30% ήταν γυναίκες εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, οι άνδρες εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μόλις που πλησίασαν το 7% και οι άνδρες εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας το 14% του συνόλου των νεοδιόριστων και των αναπληρωτών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης. Συνολικά το 78% των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης το σχολικό έτος 2009-2010 ήταν γυναίκες.

Από τα στοιχεία που παραθέσαμε, διαπιστώσαμε ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί που παρακολούθησαν το Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης το 2009-2010 φοίτησαν στο ΠΕΚ Πειραιά (1.189 εκπαιδευτικοί), στο ΠΕΚ Ηρακλείου

(922 εκπαιδευτικοί), στο ΠΕΚ Πάτρας (748 εκπαιδευτικοί) και στα ΠΕΚ Τρίπολης (684 εκπαιδευτικοί) και Λαμίας (656 εκπαιδευτικοί).

Λιγότεροι εκπαιδευτικοί επιμορφώθηκαν το 2009-2010 στα εξής ΠΕΚ: στο ΠΕΚ Λάρισας (199 εκπαιδευτικοί), στο 1^ο ΠΕΚ Αθήνας (249 εκπαιδευτικοί) και στο ΠΕΚ Κοζάνης (259 εκπαιδευτικοί).

Δεδομένου ότι στα διάφορα ΠΕΚ επιμορφώνεται διαφορετικός αριθμός εκπαιδευτικών τίθεται το θέμα επιμερισμού της χρηματοδότησής τους και ευρύτερα των διαθέσιμων πόρων.

Προτείνεται να λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των επιμορφωόμενων σε κάθε ΠΕΚ στον προσδιορισμό της ετήσιας χρηματοδότησής του, αφού βέβαια εξασφαλισθούν οι αναγκαίες υποδομές και ο απαραίτητος εξοπλισμός σε όλα τα ΠΕΚ.

Υπογραμμίζεται ότι η λειτουργία και το έργο των ΠΕΚ και του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις διακηρύξεις του Υπουργείου Παιδείας για το Νέο Σχολείο. Εφόσον στο Νέο Σχολείο θα αξιοποιούνται όλα τα σύγχρονα εκπαιδευτικά μέσα, τα ΠΕΚ θα πρέπει να διαθέτουν διαδραστικούς πίνακες, ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό κ.λπ.

Δεδομένου ότι, όπως τονίζεται από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, πρωταγωνιστής στο Νέο Σχολείο θα είναι ο εκπαιδευτικός και εφόσον ισχυροποιείται ο ρόλος του, στη διαδικασία αναβάθμισης του σχολείου, θα πρέπει στην εισαγωγική επιμόρφωση να χρησιμοποιούνται συμμετοχικές επιμορφωτικές τεχνικές, ώστε στο επίκεντρό της να βρίσκονται οι νέοι εκπαιδευτικοί.

Επίσης, όπως στο κείμενο για το Νέο Σχολείο αναγνωρίζεται ότι «οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα για την ποιότητα της εκπαίδευσης», κατ' αναλογία θεωρούμε ότι οι επιμορφωτές των ΠΕΚ αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα για την ποιότητα της εισαγωγικής επιμόρφωσης, και συνεπώς η αναβάθμισή της θα πρέπει να στηρίζεται και στην επαγγελματική ανάπτυξη των επιμορφωτών.

Προσθέτουμε ότι με το νόμο 3879/2010 για τη δια βίου μάθηση, η σχολική κοινότητα συνδέεται με την τοπική κοινωνία και ειδικότερα σε θέματα που αφορούν την εκπόνηση και την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, με τη συμμετοχή των Σχολικών Συμβουλίων, των Σχολικών Επιτροπών και των Συλλόγων Γονέων.

Επίσης, με το νόμο 3879/2010 θεσμοθετούνται Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) σε περιοχές με χαμηλό συνολικό εκπαιδευτικό δείκτη, στις οποίες τα σχολεία θα παρέχουν υποστηρικτικές δράσεις για τη βελτίωση της μαθησιακής επίδοσης.

Όπως φαίνεται, με το νέο θεσμικό πλαίσιο διαφοροποιείται και αποκεντρώνεται το εκπαιδευτικό σύστημα και δημιουργούνται νέες αρμοδιότητες για τις σχολικές μονάδες και συνεπώς διαμορφώνονται νέες ανάγκες στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα στους νεοδιόριστους οι οποίοι θα στελεχώσουν τις ΖΕΠ.

Ως εκ τούτου, η εισαγωγική επιμόρφωση χρειάζεται να ανταποκριθεί στο νέο εκπαιδευτικό τοπίο που διαμορφώνεται στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου. Οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί θα εργάζονται σε ένα σχολείο που εντάσσεται στην πολιτική της δια βίου μάθησης και προσαρμόζεται αφενός στην ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική, αφετέρου στις νέες κοινωνικές συνθήκες και αλλαγές που συντελούνται στη χώρα.

Επίσης, διαπιστώσαμε ότι το επιμορφωτικό πρόγραμμα στα ΠΕΚ προσδιορίστηκε για το 2009-2010 με Υπουργική Απόφαση. Το ερώτημα που προκύπτει είναι κατά πόσο είναι αποτελεσματικό να επιμορφώνονται με το ίδιο επιμορφωτικό πρόγραμμα οι εκπαιδευτικοί που θα εργασθούν σε σχολικές μονάδες των ΖΕΠ, οι οποίες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα.

Προτείνεται να διενεργηθούν στοχευμένες μελέτες επιμορφωτικών αναγκών κατά περιοχή ευθύνης κάθε ΠΕΚ. Έτσι, οι οργανωτικά υπεύθυνοι θα έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν το πρόγραμμα της εισαγωγικής επιμόρφωσης-τουλάχιστον κατά ένα μέρος- σύμφωνα με τα προβλήματα, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες που διαπιστώθηκαν στην περιοχή ευθύνης τους.

Από τον κατάλογο των ΠΕΚ και των περιοχών στις οποίες λειτουργούν εξακτινωμένα τμήματα, φαίνεται ότι συγκροτείται ένα επιμορφωτικό δίκτυο που μπορεί να οργανώνει επιμορφωτικές δραστηριότητες σε εθνικό επίπεδο και να υποστηρίζει περιφερειακά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Προτείνεται να εμπλακούν τα ΠΕΚ σε περιφερειακά εκπαιδευτικά προγράμματα, στο οποία θα συμβάλλουν οργανώνοντας τις αναγκαίες επιμορφωτικές δραστηριότητες, εφόσον βέβαια διαθέτουν το αναγκαίο προσωπικό και την απαραίτητη υποστήριξη. Αναμένεται ότι ο δημόσιος ορθολογικός διάλογος θα συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στη βελτίωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Διευκρινίζουμε ότι η εξωτερική αξιολόγηση συμβάλλει στη βιωσιμότητα του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης εφόσον πληρούνται δύο προϋποθέσεις: η διαθεσιμότητα και η διάχυση των αποτελεσμάτων της. Συνεπώς, απαιτείται, σύμφωνα με το θεωρητικό μας πλαίσιο η μελέτη να είναι διαθέσιμη στους ενδιαφερόμενους και κυρίως στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς, επιμορφωτές και οργανωτικά στελέχη των Π.ΕΚ.

Από τη μελέτη του δείγματος των εκπαιδευτικών Π.Ε. που παρακολούθησαν το 2009-2010 την εισαγωγική επιμόρφωση, φαίνεται ότι στην πλειονότητά τους ήταν ηλικίας κάτω των 30 ετών, και κατά 80% γυναίκες. Ένα σημαντικό μέρος των εκπαιδευτικών Π.Ε. ήταν νηπιαγωγοί (περισσότερο από το 40%). Έτσι τίθεται το ζήτημα διαφοροποίησης του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης μεταξύ δασκάλων και νηπιαγωγών, εφόσον οι επαγγελματικές τους διαδρομές θα είναι διαφορετικές.

Ένα σημαντικό ποσοστό των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος, που ξεπερνάει το 40% έχει δεύτερο πτυχίο και περίπου 1 στους 4 δηλώνει ότι έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Συνεπώς, οι επιμορφωνόμενοι φαίνεται να έχουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης (δεύτερο πτυχίο ή/και μεταπτυχιακές σπουδές) και αυτό αποτελεί σημαντικό δεδομένο που δεν πρέπει να αγνοείται από τους οργανωτικά υπεύθυνους και κυρίως από τους επιμορφωτές. Ταυτόχρονα, η μεγάλη πλειονότητα εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος (περίπου το 90%) δηλώνουν ότι έχουν γνώσεις Η/Υ, συνεπώς μπορεί να εφαρμοστεί η επιμόρφωση από απόσταση με χρήση Η/Υ ή ένα μεικτό σύστημα επιμόρφωσης.

Επίσης, κατά δήλωσή τους οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος έχουν γνώση ξένης γλώσσας. Ενδεχομένως, λοιπόν, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξενόγλωσσο συνοδευτικό – υποστηρικτικό υλικό, σε περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο.

Οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος στην πλειονότητά τους (περίπου το 70%) εργάζονται σε σχολεία αγροτικών και ημιαστικών περιοχών και μάλιστα 1 στους 5 σε ολιγοθέσια σχολεία, στα οποία πιθανόν να είναι ή να αναλάβουν προσεχώς τη θέση του προϊσταμένου. Για να ανταπεξέλθουν οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί στα καθήκοντα που σχετίζονται με τη λειτουργία του σχολείου απαιτείται η ανάλογη επιμόρφωσή τους.

Οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος στην πλειονότητά τους (το 50% του συνόλου) είναι ηλικίας μεγαλύτερης των 35 ετών, μάλιστα σχεδόν ένας στους τέσσερις είναι ηλικίας 40 ετών και άνω. Έχει σημασία να γνωρίζουν οι επιμορφωτές

ποιες είναι οι προηγούμενες εργασιακές τους εμπειρίες, αν δηλαδή σχετίζονταν με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ή ήταν ετεροαπασχολούμενοι και σε ποια εργασία. Πάντως, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι μόνο ένα μικρό μέρος των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος είχαν προϋπηρεσία στην εκπαίδευση, μεγαλύτερη από δύο χρόνια. Πρόκειται για διακριτές και διαφορετικές διαδρομές μάλλον σε ευρύ φάσμα επαγγελματίων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους επιμορφωτές.

Οι διαφορετικές ειδικότητες των εκπαιδευτικών του δείγματος αποτελούν ένα σημαντικό δεδομένο που δημιουργεί ανομοιογένεια στα τμήματα επιμόρφωσης. Ενδεχομένως, να είναι εφικτό να δημιουργηθούν τμήματα με ομαδοποιημένες τις διάφορες ειδικότητες, όπως για παράδειγμα:

- ✓ φιλολόγων
- ✓ θετικών επιστημών
- ✓ ξένων γλωσσών

Επισημαίνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του δείγματος διαφοροποιούνται όχι μόνο ως προς την ειδικότητα αλλά και ως προς το έτος απόκτησης του βασικού πτυχίου τους. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι ένας στους πέντε έχει ολοκληρώσει τις βασικές του σπουδές πριν το έτος 1995, ενώ μόνο το 14% διαθέτει δεύτερο πτυχίο. Επίσης, το 60% των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του δείγματος έχει ολοκληρώσει κατά δήλωσή του μεταπτυχιακές σπουδές. Το ερώτημα είναι σε ποιο επιστημονικό πεδίο εντάσσονται οι μεταπτυχιακές σπουδές τους και πώς μπορούν να αξιοποιηθούν στην εκπαίδευση, ενδεχομένως και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Προσθέτουμε ότι το 90% των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του δείγματος δηλώνουν ότι γνωρίζουν Η/Υ, συνεπώς μπορούμε να υποθέσουμε ότι σε κάποιο βαθμό είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και μπορούν να συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα από απόσταση ή μικτά (δια ζώσης και από απόσταση). Επίσης, το 90% των εκπαιδευτικών του δείγματος γνωρίζουν μία ξένη γλώσσα, συνεπώς ως ένα βαθμό σε ορισμένες περιπτώσεις είναι εφικτή η χρήση ξενόγλωσσου υποστηρικτικού επιμορφωτικού υλικού.

Ενώ ένα σημαντικό μέρος των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του δείγματος εργάζονται σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές, οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του δείγματος σε ποσοστό 46% εργάζονται σε σχολεία αστικών περιοχών. Σημειώνουμε ότι η λειτουργία των σχολείων συναρτάται με το

βαθμό αστικότητας των περιοχών και σύμφωνα με το νόμο για τη δια βίου μάθηση στο άμεσο μέλλον οι σχολικές μονάδες θα συνεργάζονται με το Δήμο.

Από το δείγμα των επιμορφωτών φαίνεται ότι υπερτερούν οι άνδρες (60% του συνόλου), ενώ αντίθετα η πλειονότητα των εκπαιδευτικών είναι γυναίκες, όπως και η πλειονότητα των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν το Πρόγραμμα της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του έτους 2009-10. Φαίνεται ότι οι γυναίκες δεν αναλαμβάνουν επιμορφωτικό έργο στο Π.Ε.Κ.

Η ηλικία της πλειονότητας των επιμορφωτών κυμαίνεται από 40-60 ετών, δεδομένου άλλωστε ότι οι περισσότεροι από το 50% του δείγματος των επιμορφωτών είναι σχολικοί σύμβουλοι Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ένας στους τρεις επιμορφωτές είναι έμπειρος εκπαιδευτικός. Μόλις το 5% των επιμορφωτών ήταν διδάσκοντες σε ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Είναι σαφές ότι οι επιμορφωτές των Π.Ε.Κ είναι στη μεγάλη πλειονότητά τους (84% του συνόλου) είτε σχολικοί σύμβουλοι είτε έμπειροι εκπαιδευτικοί. Προσθέτουμε ότι 3 στους 4 επιμορφωτές του δείγματος έχουν επιμορφωτική εμπειρία και πλέον του 60% δηλώνουν ότι έχουν πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτές ενηλίκων.

Είναι ενδιαφέρον ότι περισσότεροι από το 40% των επιμορφωτών του δείγματος δηλώνουν ότι έχουν πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτές ενηλίκων από το ΕΚΕΠΙΣ. Αυτό σημαίνει ότι έχουν παρακολουθήσει το πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτών του ΕΚΕΠΙΣ διάρκειας 300 ωρών και έχουν περάσει από τη διαδικασία πιστοποίησης, άρα το αναμενόμενο είναι ότι γνωρίζουν τις θεωρίες μάθησης ενηλίκων, το ρόλο του επιμορφωτή και τεχνικές εκπαίδευσης ενηλίκων.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τρεις στους τέσσερις εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος επιμορφώθηκαν σε εξακτινόμενα τμήματα, φαίνεται ότι ένα σημαντικό μέρος της εισαγωγικής επιμόρφωσης δεν διεξάγεται στις έδρες των ΠΕΚ. Από τις συνεντεύξεις των οργανωτικά υπεύθυνων φαίνεται ότι τα εξακτινωμένα τμήματα λειτουργούν με χειρότερες συνθήκες ως προς τον εξοπλισμό και ως προς τις υποδομές, σε σύγκριση με τα τμήματα που λειτουργούν στις έδρες των ΠΕΚ. Ο κίνδυνος να παγιωθεί εισαγωγική επιμόρφωση δύο ταχυτήτων δεν είναι αμελητέος και θα πρέπει να δοθεί έμφαση στις υποδομές και στον εξοπλισμό των εξακτινωμένων τμημάτων.

Προσθέτουμε ότι χρειάζεται να εξασφαλιστούν οι ίδιες συνθήκες λειτουργίας του προγράμματος στις έδρες των ΠΕΚ και στα εξακτινωμένα τμήματα, δεδομένου ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί της Π.Ε. όσο και οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος κατά ένα

ποσοστό που ξεπερνάει το 50% επιμορφώθηκαν σε εξακτινωμένα τμήματα. Εφόσον, λοιπόν, ένα σημαντικό μέρος της εισαγωγικής επιμόρφωσης πραγματοποιείται σε εξακτινωμένα τμήματα η λειτουργία τους θα πρέπει να μελετηθεί ξεχωριστά και να εντοπιστούν τα ενδεχόμενα προβλήματα υποδομών και εξεύρεσης κατάλληλων επιμορφωτών. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς του δείγματος, στα εξακτινωμένα τμήματα ο βαθμός επίλυσης τεχνικών και οργανωτικών προβλημάτων είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη στις έδρες των ΠΕΚ.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος για την οργάνωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης κάτω του μετρίου είναι το επίπεδο του επιμορφωτικού υλικού που χορηγήθηκε.

Ο χρόνος της εισαγωγικής επιμόρφωσης θεωρείται από τους εκπαιδευτικούς Π.Ε. του δείγματος κατάλληλος και το επίπεδο συντονισμού του προγράμματος ικανοποιητικό. Φαίνεται ότι το επιμορφωτικό υλικό είναι μέτριο και απαιτείται η βελτίωσή του. Επίσης, χρειάζεται η ενίσχυση της αξιοποίησης των ΤΠΕ, δεδομένου ότι στόχος του Υπουργείου Παιδείας είναι η διεύρυνση της χρήσης των ΤΠΕ στο σχολείο.

Τα κυριότερα προβλήματα που προκύπτουν από τις απόψεις των επιμορφωτών αφορούν τους χώρους διδασκαλίας και το επίπεδο διάθεσης εποπτικών μέσων, τα οποία αποτελούν τα προαπαιτούμενα υλικά μέσα για την άσκηση του επιμορφωτικού τους έργου. Τα προβλήματα αυτά φαίνεται ότι είναι ακόμη πιο έντονα στα εξακτινωμένα τμήματα.

Οι απόψεις των επιμορφωτών του δείγματος για τις διαφορές στη λειτουργία του προγράμματος ανάμεσα στις έδρες των ΠΕΚ και στα εξακτινωμένα τμήματα είναι ανάλογες με τις απόψεις των εκπαιδευτικών ΠΕ και ΔΕ στις οποίες ήδη αναφερθήκαμε και συνδυάζονται με τις σχετικές επισημάνσεις των οργανωτικά υπευθύνων. Η σύγκριση της λειτουργίας του προγράμματος στις έδρες των ΠΕΚ και στα εξακτινωμένα τμήματα αποτελεί ένα ειδικό αντικείμενο μελέτης και απαιτείται να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι δύο στους τρεις εκπαιδευτικούς ΠΕ του δείγματος δηλώνουν ότι δε ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Φαίνεται να υπάρχει η αίσθηση ότι το περιεχόμενο της επιμόρφωσης συγκροτήθηκε χωρίς να ερωτηθούν οι ίδιοι για τα ενδιαφέροντά τους και για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Το ζήτημα αυτό είναι κομβικής σημασίας και χρειάζεται μεγαλύτερη διερεύνηση.

Από τις απόψεις των εκπαιδευτικών ΠΕ του δείγματος προκύπτει ότι ο βαθμός ικανοποίησης από τους στόχους του προγράμματος είναι μεταξύ μετρίου και υψηλού. Αντίθετα, μικρός είναι ο βαθμός ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές και από το επιμορφωτικό υλικό. Επίσης, επισημαίνονται σε μέτριο βαθμό επικαλύψεις στις εισηγήσεις των επιμορφωτών.

Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές προτείνονται:

- η επιμόρφωση των επιμορφωτών στην εκπαίδευση ενηλίκων
- η βελτίωση του εκπαιδευτικού υλικού με την εκπόνηση σχετικών οδηγιών και την επιμόρφωση των επιμορφωτών,
- ανάπτυξη της ομαδικής εργασίας και της συνεργασίας σε κάθε ΠΕΚ.

Ανάλογες με τις απόψεις των εκπαιδευτικών ΠΕ του δείγματος είναι και οι απόψεις του δείγματος των εκπαιδευτικών ΔΕ, όσον αφορά την ερώτηση κατά πόσο ρωτήθηκαν για τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Η απάντηση του 80% του δείγματος είναι αρνητική. Επίσης, και οι εκπαιδευτικοί ΔΕ του δείγματος δηλώνουν βαθμό ικανοποίησης από τις επιμορφωτικές πρακτικές που πλησιάζει το «μέτρια», ενώ ο βαθμός ικανοποίησης από το επιμορφωτικό υλικό είναι μικρός.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι και οι εκπαιδευτικοί της ΔΕ του δείγματος, ενώ είναι μέτρια προς το πολύ ικανοποιημένοι από τους επιμορφωτές, είναι κάτω από «μέτρια» ικανοποιημένοι από τις επιμορφωτικές πρακτικές και από το επιμορφωτικό υλικό. Ενδεχομένως, οι σχολικοί σύμβουλοι και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί να είναι ψηλά στην εκτίμηση των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα εισαγωγικής επιμόρφωσης, αλλά αυτό δεν τους εμποδίζει να κρίνουν μάλλον αρνητικά τις επιμορφωτικές πρακτικές και το επιμορφωτικό υλικό.

Θεωρούμε ότι η επιμόρφωση των επιμορφωτών, πολλοί από τους οποίους έχουν πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτές ενηλίκων, θα πρέπει να επικεντρωθεί στις επιμορφωτικές πρακτικές και στην εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού.

Είναι ενδιαφέρον να υπογραμμιστεί ότι μόνο το 10% των επιμορφωτών του δείγματος δηλώνουν ότι κλήθηκαν να συμβάλουν στο σχεδιασμό του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Προτείνεται να υιοθετηθεί η ανοικτή μέθοδος συντονισμού που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάπτυξη της δια βίου μάθησης, ώστε να αξιοποιηθεί η τεχνογνωσία τόσο των επιμορφωτών όσο και των οργανωτικά στελεχών για την σε βάθος χρόνου αναβάθμιση της εισαγωγικής επιμόρφωσης.

Στην πλειονότητά τους οι επιμορφωτές (το 72% του δείγματος) δηλώνουν ότι έχουν προετοιμάσει επιμορφωτικό υλικό. Ωστόσο, μόνο το 57% του δείγματος δηλώνει ότι διέθεσε το επιμορφωτικό υλικό που προετοίμασε στους επιμορφωνόμενους.

Είναι σημαντική η σύνδεση των θεματικών ενοτήτων που διδάσκουν οι επιμορφωτές με άλλες συναφείς ενότητες του επιμορφωτικού προγράμματος. Δύο στους τρεις επιμορφωτές δηλώνουν ότι συνδέουν το περιεχόμενο των μαθημάτων τους με άλλες συναφείς εκπαιδευτικές ενότητες. Οι εκπαιδευτικοί, όμως, αναφέρθηκαν σε επικαλύψεις. Πρόκειται για ένα θέμα που χρειάζεται μεγαλύτερη διερεύνηση.

Επίσης, δύο στους τρεις επιμορφωτές δηλώνουν ότι χρησιμοποίησαν κάποιο καινοτομικό στοιχείο στη διδασκαλία τους. Όμως, στις απαντήσεις τους για τα καινοτομικά στοιχεία που χρησιμοποίησαν υπάρχουν μόνο 109 αναφορές, εκ των οποίων οι περισσότερες αφορούν τη συζήτηση σε ομάδες και τη χρήση ΤΠΕ. Φαίνεται ότι υπάρχει μια γενική θετική διάθεση για καινοτομίες αλλά οι επιμορφωτικές πρακτικές δεν είναι ανάλογες. Ωστόσο, υπογραμμίζεται ότι στα καινοτομικά στοιχεία που αναφέρονται μπορεί να περιλαμβάνονται καλές πρακτικές που ενδεχομένως να εμπλουτίσουν την επιμόρφωση των επιμορφωτών.

Οι επιμορφωτές του δείγματος υποστηρίζουν ότι έδωσαν «πολύ» έμφαση στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στο πλαίσιο του επιμορφωτικού τους έργου. Ο τρόπος με τον οποίο δόθηκε έμφαση στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας δε διευκρινίζεται στο πλαίσιο αυτής της μελέτης. Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό εύρημα που δείχνει την ευαισθησία των επιμορφωτών για το ζήτημα αυτό. Προτείνουμε την περαιτέρω διερεύνηση της εν δυνάμει συμβολής της εισαγωγικής επιμόρφωσης στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Σχεδόν ομόφωνα οι επιμορφωτές του δείγματος (96% του συνόλου) υποστηρίζουν ότι χρησιμοποιούν επιμορφωτικές πρακτικές που στηρίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Από τα δεδομένα της έρευνας φαίνεται ότι οι επιμορφωτικές πρακτικές που κυρίως εφαρμόζονται είναι η εισήγηση και η εμπλουτισμένη εισήγηση. Συνεπώς, η δήλωση σχεδόν του συνόλου των επιμορφωτών του δείγματος ότι οι επιμορφωτικές τεχνικές τους στηρίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων μάλλον εκφράζει τις προθέσεις τους. Είτε εξακολουθούν να εφαρμόζουν τις παγιωμένες σχολικές

πρακτικές, (υπενθυμίζουμε ότι οι επιμορφωτές είναι στην πλειονότητά τους σχολικοί σύμβουλοι και έμπειροι εκπαιδευτικοί), είτε δεν υπάρχουν οι αναγκαίες υλικές προϋποθέσεις.

Γενικά, οι επιμορφωτές του δείγματος θεωρούν ότι το επίπεδο χρησιμοποίησης ψηφιακών εκπαιδευτικών μέσων και η συνεργασία με τη διοίκηση των ΠΕΚ είναι μεταξύ μετρίου και καλού. Επίσης, οι επιμορφωτές του δείγματος θεωρούν ότι η συζήτηση με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους και η έμφαση που δίνουν στην αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας βρίσκονται σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Μια αδυναμία στο επιμορφωτικό έργο των ΠΕΚ, στο πλαίσιο της εισαγωγικής επιμόρφωσης φαίνεται να είναι η έλειψη κατάλληλου επιμορφωτικού και υποστηρικτικού υλικού. Αφού εξετάσαμε δειγματοληπτικά ένα μικρό μέρος του διαθέσιμου επιμορφωτικού υλικού προτείνουμε ορισμένες προδιαγραφές στην αντίστοιχη ενότητα, που αφορούν:

- α. τη δόμηση του υλικού
- β. τη σύνδεσή του με συμμετοχικές επιμορφωτικές τεχνικές,
- γ. το περιεχόμενο
- δ. το ύφος γραφής.

Προτείνεται η διάθεση ενός μικρού ποσού σε κάθε επιμορφωτή για την εκπόνηση ή/και προσαρμογή επιμορφωτικού υλικού που να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που παραθέσαμε.

Ως πολύ αποτελεσματικοί επιμορφωτές από τους εκπαιδευτικούς ΠΕ του δείγματος θεωρούνται:

- οι έμπειροι εκπαιδευτικοί
- οι σχολικοί σύμβουλοι

Υπενθυμίζουμε ότι οι σχολικοί σύμβουλοι και οι έμπειροι εκπαιδευτικοί αποτελούν την πλειονότητα των επιμορφωτών.

Κάτω του μετρίου θεωρείται από τους εκπαιδευτικούς ΠΕ του δείγματος ότι είναι η αποτελεσματικότητα:

- των διδασκόντων σε ΑΕΙ και ΤΕΙ
- των στελεχών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Είναι αξιοσημείωτο ότι η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών ΠΕ του δείγματος από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές είναι σε καλό επίπεδο. Συνεπώς, φαίνεται ότι δεν υπάρχουν εντάσεις και αντιπαραθέσεις με αυτούς. Επίσης, σύμφωνα

με τους εκπαιδευτικούς ΠΕ, η χρήση επιμορφωτικών τεχνικών από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι πολύ αποτελεσματική.

Από τους εκπαιδευτικούς ΔΕ του δείγματος αποτελεσματικότεροι επιμορφωτές θεωρούνται:

- οι διευθυντές σχολείων
- οι έμπειροι εκπαιδευτικοί
- οι σχολικοί σύμβουλοι.

Λίγο ως μέτρια αποτελεσματικοί θεωρούνται:

- τα μέλη ΔΕΠ και οι καθηγητές ΤΕΙ
- τα στελέχη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Ο βαθμός ικανοποίησης των εκπαιδευτικών ΔΕ από τις σχέσεις συνεργασίας με τους επιμορφωτές ήταν, σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, πάνω από «μέτρια». Επίσης, οι εκπαιδευτικοί ΔΕ του δείγματος θεωρούν ότι η συμβολή της χρήσης επιμορφωτικών τεχνικών από το επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι πολύ σημαντική.

Είναι σαφές ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί ΠΕ του δείγματος, όσο και οι εκπαιδευτικοί ΔΕ του δείγματος θεωρούν ότι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται επιμορφωτικές τεχνικές της εκπαίδευσης ενηλίκων. Οι απόψεις τους αυτές επιβεβαιώνονται από τις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών ΠΕ. Όσον αφορά τις επιμορφωτικές τεχνικές, προτιμούν σε υψηλό βαθμό τις εξής: σχέδια δράσης, πρακτική άσκηση, βιωματικές δραστηριότητες, εργασία σε ομάδες. Τελευταίες στις προτιμήσεις τους είναι η εισήγηση και η ανάθεση ατομικών εργασιών.

Από τις απόψεις των εκπαιδευτικών ΠΕ του δείγματος για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών πρακτικών διαπιστώνουμε ότι κυρίως χρησιμοποιείται η εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις – απαντήσεις, καθώς και η «σκέτη εισήγηση». Αντίθετα, παρά τις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών ΠΕ του δείγματος, δε χρησιμοποιούνται ως επιμορφωτικές πρακτικές η μελέτη περίπτωσης, οι βιωματικές δραστηριότητες και η πρακτική άσκηση.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι καλές σχέσεις, οι καλές προθέσεις, οι γνώσεις και η πιστοποίηση από το ΕΚΕΠΙΣ δεν αρκούν. Απαιτείται συγκροτημένη παρέμβαση στην εισαγωγική επιμόρφωση για την υπέρβαση των σχολικών πρακτικών, που όπως φαίνεται, εφαρμόζονται πολύ συχνά στην εισαγωγική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Γράφημα 18

Ε

Από τους εκπαιδευτικούς ΔΕ προτιμώνται περισσότερο οι παρακάτω επιμορφωτικές πρακτικές:

- η πρακτική άσκηση
- η δειγματική διδασκαλία
- οι βιωματικές δραστηριότητες
- η μελέτη περίπτωσης
- τα σχέδια δράσης

Τελευταία στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών είναι η εισήγηση. Φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. προτιμούν τις συμμετοχικές επιμορφωτικές πρακτικές, με έμφαση στην πράξη.

Όμως, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών ΔΕ του δείγματος, οι συχνότερα χρησιμοποιούμενες επιμορφωτικές πρακτικές είναι:

- η εμπλουτισμένη εισήγηση
- η εισήγηση

Μικρή συχνότητα χρησιμοποίησης φαίνεται να έχουν:

- η μελέτη περίπτωσης
- η μικροδιδασκαλία
- οι βιωματικές δραστηριότητες.

Όπως διαπιστώνουμε συγκρίνοντας τις προτιμήσεις με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Δ.Ε. για τη συχνότητα χρήσης των επιμορφωτικών τεχνικών, μόνο στην εμπλουτισμένη εισήγηση με ερωτήσεις-απαντήσεις φαίνεται οι αντίστοιχοι ΜΟ να είναι πολύ κοντά (3,6 και 3,78). Αντίθετα, μεγάλες διαφορές παρατηρούνται στην πρακτική άσκηση, στην μελέτη περίπτωσης, στις βιωματικές δραστηριότητες και στη μικροδιδασκαλία.

Γράφημα 19

απειθαρχων και αδιάφορων μαθητών, καθώς και στην ανάπτυξη της συνεργασίας με τους γονείς. Επίσης, η εισαγωγική επιμόρφωση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση ορισμένων μαθησιακών δυσκολιών ιδιαίτερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Σχετικά με την ανταπόκριση της εισαγωγικής επιμόρφωσης στις επιμορφωτικές ανάγκες των συμμετεχόντων, οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος έχουν αμφίροπη άποψη.

Όσον αφορά την αξιοποίηση της εισαγωγικής επιμόρφωσής στο εκπαιδευτικό τους έργο, οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος φαίνεται ότι διαφωνούν με επιφύλαξη. Η αξιοποίηση της επιμόρφωσης στο εκπαιδευτικό έργο φαίνεται να είναι μάλλον μέτρια.

Σε μέτριο βαθμό φαίνεται να επωφελούνται οι μαθητές/τριες από τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην εισαγωγική επιμόρφωση, σύμφωνα με τις απόψεις του δείγματος. Ακόμη πιο περιορισμένη φαίνεται να είναι η συμβολή της εισαγωγικής επιμόρφωσης στην ανάπτυξη της συνεργασίας των επιμορφωθέντων με τους συναδέλφους τους στο σχολείο. Κάπως καλύτερη θεωρείται η συμβολή της εισαγωγικής επιμόρφωσης στη συνεργασία των επιμορφωθέντων με τους γονείς των μαθητών/τριων. Τα θέματα αυτά θα πρέπει να διερευνηθούν περισσότερο, για να προσδιοριστεί ποιο επιμορφωτικό περιεχόμενο θα υποστήριζε τους εκπαιδευτικούς στην αντιμετώπιση των δυσκολιών αυτών.

Οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης συμφωνούν με επιφύλαξη ότι η εισαγωγική επιμόρφωση ανταποκρίθηκε στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Ωστόσο, διαφωνούν με επιφύλαξη, τείνοντας να διαφωνούν απόλυτα, με την ιδέα ότι αξιοποίησαν στο εκπαιδευτικό τους έργο αυτά που αποκόμισαν από τη εισαγωγική επιμόρφωση. Ως προς το βαθμό ωφέλειας των μαθητών/τριων οι απόψεις τους είναι μεταξύ διαφωνώ με επιφύλαξη και συμφωνώ με επιφύλαξη. Πιο ξεκάθαρη είναι η άποψη των εκπαιδευτικών Δ.Ε. του δείγματος για τη συμβολή της επιμόρφωσης στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους συναδέλφους: διαφωνούν με επιφύλαξη.

Οι απαντήσεις τους για τη συμβολή της εισαγωγικής επιμόρφωσης στη διευκόλυνση της συνεργασίας με τους γονείς βρίσκονται μεταξύ του διαφωνώ με επιφύλαξη και συμφωνώ με επιφύλαξη.

Δεν φαίνεται να υπάρχει ξεκάθαρη εικόνα για τη συμβολή της επιμόρφωσης. Ενδεχομένως απαιτείται να διευκρινισθούν τα αποτελέσματα

σχετικών μελετών του Ο.Ε.Π.ΕΚ για τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και να συζητηθούν με τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς.

Από τις συνεντεύξεις των οργανωτικά υπευθύνων προκύπτει το αίτημα της συμμετοχής στο σχεδιασμό του επιμορφωτικού έργου των ΠΕΚ, μετά από διερεύνηση αναγκών σε τοπικό επίπεδο, ώστε να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες περιφερειακές επιμορφωτικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

Επίσης, τονίζεται η ανάγκη για υποδομές και εξοπλισμό των ΠΕΚ και η ανάγκη αναβάθμισης των εξακτινωμένων τμημάτων. Σοβαρό πρόβλημα αποτελεί και η ελλιπής στελέχωση των ΠΕΚ με διοικητικό προσωπικό.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι τα θετικά σημεία της εισαγωγικής επιμόρφωσης σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Π.Ε. του δείγματος είναι:

- οι πρακτικές συμβουλές από έμπειρους συναδέλφους
- η γνωριμία με συναδέλφους
- η επανάληψη γνώσεων

Τα κυριότερα προβλήματα που δηλώνουν οι εκπαιδευτικοί Π.Ε. του δείγματος ότι αντιμετώπισαν στη διάρκεια της επιμόρφωσης ήταν:

- η μη σύνδεση της θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού,
- η ελλιπής ενημέρωση σε διοικητικά θέματα,
- η ανεπαρκής πρακτική άσκηση.

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. του δείγματος τα θετικά στοιχεία της εισαγωγικής επιμόρφωσης ήταν:

- οι πρακτικές συμβουλές από έμπειρους εκπαιδευτικούς,
- η γνωριμία με συναδέλφους,
- οι δειγματικές διδασκαλίες από έμπειρους εκπαιδευτικούς.
- η ανταλλαγή απόψεων με επιμορφωτές συναδέλφους.

Τα κυριότερα προβλήματα – δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί Δ.Ε. του δείγματος στην εισαγωγική επιμόρφωση ήταν:

- η μη σύνδεση της θεωρίας με την καθημερινότητα του εκπαιδευτικού
- οι ανεπαρκείς πρακτικές ασκήσεις

Όπως διαπιστώνεται οι απόψεις των εκπαιδευτικών και των δύο βαθμίδων στα θετικά του προγράμματος και στα προβλήματα – δυσκολίες σε μεγάλο βαθμό συμπίπτουν.

Οι επιμορφωτές του δείγματος ως θετικά στοιχεία του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης θεωρούν:

- την επαφή και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ συναδέλφων,
- τη γνωσιακή, παιδαγωγική και μεθοδολογική κατάρτιση των νέων συναδέλφων,
- την έμφαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη.

Η έμφαση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτικός στην τάξη αποτελεί αίτημα των εκπαιδευτικών του δείγματος και αποτελεί ζητούμενο για την εισαγωγική επιμόρφωση που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο σχεδιασμό της.

Σύμφωνα με τους επιμορφωτές του δείγματος τα προβλήματα – δυσκολίες στην εισαγωγική επιμόρφωση ήταν:

- η ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή,
- ο ανεπαρκής χρόνος,
- τα μεικτά τμήματα από εκπαιδευτικούς διαφόρων επιπέδων και ειδικοτήτων

Το ζήτημα των μεικτών τμημάτων είναι αρκετά σοβαρό και θα μπορούσε να λυθεί με την ομαδοποίηση των επιμορφωμένων με παρεμφερείς ειδικότητες.

Τα προβλήματα σε κτιριακές υποδομές είναι διαφορετικά στα διάφορα ΠΕΚ. Για την επίλυση του κτιριακού απαιτείται μια ευρύτερη επιμορφωτική πολιτική, που θα θέσει σε άμεση προτεραιότητα την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και θα εξασφαλίσει υποδομές ανάλογες με του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. (ΕΚΔΔΑ). Η επισήμανση ότι ο προϋπολογισμός των ΠΕΚ είναι περιορισμένος δείχνει ότι υπάρχουν περιορισμένοι πόροι για τη λειτουργία των ΠΕΚ. Περιορισμένοι είναι και οι πόροι σε ανθρώπινο δυναμικό για την εύρυθμη λειτουργία των ΠΕΚ, από τα οποία φαίνεται ότι απουσιάζει και το έμπειρο προσωπικό, εφόσον η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη εξασφαλίζεται από αποσπασμένους που πολλές φορές δεν έχουν την κατάλληλη τεχνογνωσία.

Σε κάθε περίπτωση σε ορισμένα ΠΕΚ έχει οικοδομηθεί η κατάλληλη τεχνογνωσία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως καλή πρακτική για τη διευκόλυνση της λειτουργίας και των υπολοίπων ΠΕΚ.

Σύμφωνα με τους οργανωτικά υπεύθυνους τα κυριότερα παράπονα των επιμορφωνόμενων εκπαιδευτικών αφορούν τα μεικτά τμήματα διαφόρων ειδικοτήτων και την ανεπάρκεια της πρακτικής άσκησης.

Στις προτάσεις τους για τη βελτίωση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης, ορισμένοι οργανωτικά υπεύθυνοι υιοθετούν αιτήματα των εκπαιδευτικών, όπως η αποδέσμευσή τους από τα διδακτικά τους καθήκοντα κατά τη διάρκεια της εισαγωγικής επιμόρφωσης. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον έχουν οι προτάσεις τους:

- για τη δόμηση ενός ευέλικτου προγράμματος επιμόρφωσης, εστιασμένου στις ανάγκες των επιμορφωνόμενων,
- μεγαλύτερη αξιοποίηση των ΤΠΕ,
- έμφαση στη διαχείριση προβλημάτων της σχολικής τάξης
- ενθάρρυνση της αυτοαξιολόγησης
- μόνιμη στελέχωση των ΠΕΚ με διοικητικό προσωπικό

Οι σημαντικότερες προτάσεις όσων επιμορφωτών του δείγματος απάντησαν στη σχετική ερώτηση για τη βελτίωση της εισαγωγικής επιμόρφωσης είναι οι εξής:

- εστίαση σε πρακτικά θέματα
- επιλογή κατάλληλων επιμορφωτών
- επιμόρφωση στον τόπο κατοικίας ή διορισμού των εκπαιδευτικών,
- αύξηση της διάρκειας του προγράμματος
- αξιοποίηση των αρχών της εκπαίδευσης ενηλίκων

Με βάση την ανάλυση που έγινε με το μοντέλο SWOT προτείνονται τα εξής:

- να έχει η ηγεσία των ΠΕΚ την αρμοδιότητα να προσαρμόζει μέρος της εισαγωγικής επιμόρφωσης στις περιφερειακές επιμορφωτικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες,

- να οργανωθεί η αξιοποίηση της εμπειρίας των σχολικών συμβούλων με την επιμόρφωσή τους στην εκπαίδευση ενηλίκων,
- η διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών σε περιφερειακό επίπεδο,
- η τήρηση στατιστικών στοιχείων και η παρακολούθηση (monitoring) της λειτουργίας κάθε ΠΕΚ,
- η αξιοποίηση της εμπειρίας από προγράμματα που έχουν ήδη υλοποιηθεί, καθώς και φορέων όπως η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης
- δημιουργία μητρώου επιμορφωτών, διαφάνεια στην επιλογή τους και περιοδική επιμόρφωσή τους
- αξιοποίηση των καλών πρακτικών όσον αφορά τις επιμορφωτικές πρακτικές, τη λειτουργία των ΠΕΚ και το επιμορφωτικό υλικό.

Ολοκληρώνοντας την εξωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης του έτους 2009-2010 θα καταλήγαμε ότι τα ΠΕΚ είναι δυναμικός θεσμός, ο οποίος μπορεί να αναλάβει κατά ένα μεγάλο μέρος την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε εθνικό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Αθανασούλα – Ρέππα Α., (1995) «Αξιολόγηση προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης. Η περίπτωση του Π.Ε.Κ. Αθηνών», Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, τ. 17, Δεκέμβριος 1995, σ. 175-195.

Αθανασούλα – Ρέππα Α., (1998) Συγκριτική διερεύνηση της χωρικής και λειτουργικής οργάνωσης τη επιμόρφωσης (1985-1996) Εκπαιδευτική Κοινότητα τ. 45, Φεβρ. – Απρ. 1998, σελ. 32-37.

Altrichter, H., Posch, P, Somekh, B. (2001) *.Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους: Μία εισαγωγή στις μεθόδους έρευνας δράσης.* (Μτφρ. Δεληγιάννη, Μ.) Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ανάγνου, Ε., Βεργίδης, Δ., (2008α) «Οι στρατηγικές δράσης των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Το θεσμικό πλαίσιο και η συμβολή των διευθυντών», στο *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Τετραμηνιαία έκδοση της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τεύχος 13, Αφιέρωμα στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Ιανουάριος-Απρίλιος 2008*, Αθήνα, Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων/ Μεταίχμιο, σσ. 11-18.

Ανάγνου Ε., Βεργίδης, Δ., (2008 β) «Ο αποτελεσματικός διευθυντής των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας», στο *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών. Τριμηνιαία επιστημονική επιθεώρηση*, τόμος ΙΓ΄, τεύχος 52, καλοκαίρι 2008, Βόλος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας/ Παπαζήσης, σσ. 167-193.

Ανδρέου Α., (2005) «Η επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης», στο Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), *Επιμόρφωση και επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού*, Μεταίχμιο, Αθήνα, σ. 309-317.

ΑνθόπουλοςΚ., Δαγκλής.Β.,(1994), *Μόρφωση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*, Θεσσαλονίκη

Βαϊκούση Δ., Βαλάκας Ι., Κόκκος Α., Τσιμπουκλή Α., (1999), *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Εκπαιδευτικές Μέθοδοι, Ομάδα Εκπαιδευομένων*, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Βαλμάς, Θ. (2006), *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των νεοδιόριστων δασκάλων*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΠΤΔΕ Παν/μίου Πατρών.

- Βαλμάς Θ., Βεργίδης Δ. (υπό δημοσίευση), «Οι επιμορφωτικές ανάγκες των νεοδιόριστων δασκάλων»
- Βάμβουκας, Μ. (2006⁸), *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*, Αθήνα, Γρηγόρης.
- Βασιλού-Παπαγεωργίου, Β. Χαραμής, Π. (2001). *Ευρωπαϊκό πρόγραμμα TRENDS, Ανάλυση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών σε έξι Ευρωπαϊκές χώρες*. *Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, 17, 33-37.
- Βασιλού-Παπαγεωργίου, Β.(1992). «Το επάγγελμα και η κοινωνική θέση του εκπαιδευτικού», *Τα εκπαιδευτικά*, τ.χ 25-26, σσ114-127
- Βεργίδης Δ. (2007), «Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών συνδικαλιστικών στελεχών. Πρώτα ερευνητικά πορίσματα και προτάσεις», στα *Πρακτικά ημερίδας Δημοσιοϋπαλληλικό Κίνημα και Συνδικαλιστική Εκπαίδευση*. Παρουσίαση της έρευνας. Οι εκπαιδευτικές και Επιμορφωτικές ανάγκες συνδικαλιστικών στελεχών στο Δημόσιο, ΑΔΕΔΥ-Κοινωνικό Πολύκεντρο, Φεβρουάριος 2007, σελ. 52-86.
- Βεργίδης, Δ., (2002), *Μελέτη για τις προδιαγραφές του περιεχομένου των προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών*. Κατατέθηκε στο ΕΚΕΠΙΣ.
- Βεργίδης Δ. (επιμ.) (2003α), *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Συμβολή στην εξειδίκευση στελεχών και εκπαιδευτών*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Βεργίδης Δ. (2003β), *Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας. Το περίγραμμα της θέσης εργασίας τους*. Έρευνα, Αθήνα, ΓΤΕΕ-ΙΔΕΚΕ.
- Βεργίδης, Δ., (2000α), «Διά βίου εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική», στον συλλογικό τόμο *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση: Διεθνής εμπειρία και ελληνική πρακτική*, Αθήνα, Ατραπός, σσ. 127-144
- Βεργίδης, Δ., (επιμέλεια) (2000β), *Συλλογικό έργο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα SAEDA. Στρατηγικές βελτίωσης της εκπαίδευσης ενηλίκων σε περιφερειακά πλαίσια. Οι απόψεις στελεχών και εκπαιδευομένων: συγκριτική δελφική έρευνα (επιμέλεια και εισαγωγή στην ελληνική έκδοση και μέλος της συγγραφικής ομάδας)*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόγραμμα Σωκράτης, Μάιος 2000 (τετράγλωσση έκδοση στα: γαλλικά, ελληνικά, ιταλικά, καταλανικά)
- Βεργίδης, Δ., (2000γ), «Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων», στο Μπαγάκης, Γ., *Πρακτικά συνεδρίου: Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα στη σχολική εκπαίδευση. Πάτρα, 28-30 Μαΐου 1999*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Βεργίδης, Δ. (1998). «Προϋποθέσεις της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, τ.χ 45, σσ. 38-41.

Βεργίδης, Δ. (1996) «Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα μετά τη μεταπολίτευση.» Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Η Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Μάθηση ως Εργαλείο για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών και την Εκπαίδευση των Μαθητών*. Αθήνα, Π.Ι.

Βεργίδης, Δ. (1995). «Από τις σχολές επιμόρφωσης στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα: Κριτική επισκόπηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών». Στο Καζαμιάς, Α. & Κασσωτάκης, Μ. (επιμ) *Ελληνική Εκπαίδευση: Προοπτικές ανασυγκρότησης και Εκσυγχρονισμού* Αθήνα: Σείριος.

Βεργίδης, Δ. (1993). «Νεοφιλελεύθερη Εκπαιδευτική Πολιτική και Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ.χ 69, σσ 43-49 και τ.χ. 70, σσ 67-73.

Βεργίδης, Δ. (1989), «Αξιολόγηση της επιμόρφωσης των ενηλίκων», λήμμα στην *Παιδαγωγική-Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια-Λεξικό*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα

Βεργίδης Δ. & Καραλής Α., (2008), *Εισαγωγή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων*, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, τόμος Γ., Β΄ έκδοση.

Βεργίδης Δ., Σταμέλος Γ. (2007), «Η υποεκπαίδευση στην Ελλάδα», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τευχ. 49, σελ. 199-223.

Βεργίδης, Δ. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Α. Μακράκης, Β. Ματραλής, Χ. (1998). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση– Τόμος Γ – Θεσμοί και λειτουργίες*. Πάτρα.: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Bonniol J.J. & Vial M. (2007), *Τα μοντέλα αξιολόγησης. Θεμελιώδη κείμενα με ερμηνευτικά σχόλια*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Βοζαΐτης Γ. και Υφαντή Α.Α. 2008, «Η κοινωνία της μάθησης και το θεσμικό πλαίσιο για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα». *Διοικητική Ενημέρωση*, τόμος Τεύχος: 44, αρ. , σελ. 68-84.

Βοζαΐτης Γ. και Υφαντή Α.Α. 2007, «Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και επιμόρφωση. Το παράδειγμα εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Α΄ περιφέρειας του Νομού Αχαΐας». *Διοικητική Ενημέρωση*, τόμος 40, αρ. , σελ. 87-105

Βρατσάλης, Κ. (2005). «Τα παιδαγωγικά εμπόδια στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών» Στο Βρατσάλης, Κ. (επιμ., εισαγωγή), *Διδακτική εμπειρία και παιδαγωγική θεωρία*. (σσ. 19-54). Αθήνα: Νήσος.

CEDEFOP, (1997), *Μέθοδοι για την αξιολόγηση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων κατάρτισης, απασχόλησης και ανθρώπινων πόρων*, Θεσσαλονίκη, CEDEFOP.

- Cohen, L. & Manion, L. (1997) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα, Έκφραση.
- Courau, S. (2000), *Τα βασικά «εργαλεία» του εκπαιδευτή ενηλίκων*, Αθήνα, Μεταίχμιο
- Cros, F. (2003), «Ο εκπαιδευτικός και η Ευρώπη», στο Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), (2003), *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Γέμτος Π., (1985), *Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών, τόμος Α΄*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Γέμτος Π., (1987), *Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών, τόμος Β΄*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Γιαννακοπούλου., Ε. (2006), «Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας», στο Κόκκος., Α. (επιμ.), *Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών: Εκπαιδευτικό Υλικό για τους εκπαιδευτές θεωρητικής κατεύθυνσης*, Αθήνα, ΕΚΕΠΙΣ, τ. ΙΙΙ, σσ. 51-82.
- Γιώτη-Τσουμάνη, Ό., (2006), *Επαγγελματική κοινωνικοποίηση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Πρέβεζας σχολικού έτους 2004-2005.*, Α δημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ
- Γκλιάου-Χριστοδούλου Ν. (2005). «Η ανάγκη επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στην κατεύθυνση ανάπτυξης αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου-οικογένειας», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τχ.10, σσ 74-83
- Γκόλιερη, Χ. (1998), «Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευση», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τεύχος 101, σσ. 83 – 88
- Γκόνη, Μ. (2009), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών της αγγλικής γλώσσας στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία της Β' Περιφέρειας Αττικής υπό το πρίσμα της εκπαίδευσης ενηλίκων*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ
- Γκότοβος Θ., Μαυρογιώργος Γ., Παπακωνσταντίνου Π., (1996), *Κριτική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Πράξη*, Αθήνα, Gutenberg.
- Γομάτος, Λ. (2004) «Αναλυτικά Προγράμματα των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτήριων και ανάπτυξη (;) μεταφερομένων ικανοτήτων» στο Μπαγάκης Γ. (επιμ.), *Ο εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*, Αθήνα: Μεταίχμιο, σ.412-419.
- Clark C., (1995), «Οι εκπαιδευτικοί ως σχεδιαστές στην αυτοκαθοδηγούμενη επαγγελματική ανάπτυξη», στο Hargreaves A. & Fullan M., *Η Εξέλιξη των Εκπαιδευτικών*, Αθήνα, Πατάκης.

- Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της δια βίου μάθησης*. Μτφρ. Α. Βακάκη, Αθήνα, Τυπωθήτω Δαρδανός.
- Δακοπούλου Α., (2002), «Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και η συμβολή της έρευνας δράσης», στο Μπαγάκης Γ. (Επιμ.), *Ο Εκπαιδευτικός ως Ερευνητής*, Αθήνα, Μεταίχιμο.
- Demunter, P., (2001), «Η αξιολόγηση: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση», στο Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), *Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολείου*, Αθήνα, Μεταίχιμο.
- Δημητριάδη, Π., (2004), *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (1910-1980) και οι επιδράσεις της στην υπηρεσιακή τους εξέλιξη*, αδημοσίευτη διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.
- Δημουλάς, Κ., Σιδηρά, Β., Γαλατά, Β. (1995), *Συμμετοχική μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων*, Αθήνα, Ινστιτούτο Εργασίας
- Δρεττάκης, Μ. (1999), «Παιδιά παλιννοστούντων και αλλοδαπών στα σχολεία», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ. 107, σσ. 45-50.
- Δρόσος, Θ. Κυρίδης, Γ. (2000). «Πληροφορική – Επικοινωνιακή Τεχνολογία και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 115, 13-20.
- ΕΚΕΠΙΣ (2007), *Εργο: «Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Εκπαίδευση Αξιολογητών Επιτροπών Πιστοποίησης Εκπαιδευτών Ενηλίκων»* (Επιστημονικός Υπεύθυνος Κόκκος, Α.).
- Egaut, M., (1990), «Ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση εκπαιδευτικών», Λήμμα στο *Παιδαγωγική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό, 1883-1885* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (2002). *Οδηγός επιμορφωτή εκπαιδευτικών*. Πάτρα: Ε.Α.Ι.Τ.Υ.
- ΕΕΟ Group ΑΕ, (2009), *Αξιολόγηση/ Αποτίμηση των σημαντικότερων παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 του ΕΠΕΑΕΚ 2000-2006 που συνεχίζουν την περίοδο 2007-2013 (τελικό επικαιροποιημένο παραδοτέο)*, Αθήνα
- European Commission (2007), *Συνοπτική παρουσίαση των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη και τρέχουσες μεταρρυθμίσεις*, Brussels, Directorate-General for Education and Culture European Commission.
- Ζαχαρίας, Κ. (2003). *Εφαρμογή Μεθόδων Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης για την Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών: ένα καινοτόμο μοντέλο*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία. Πάτρα.: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Fontana D., (1994), *Ο Εκπαιδευτικός στην Τάξη*, Αθήνα, Σαββάλας.

- Goleman D., (1996), *Η συναισθηματική νοημοσύνη*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Ηλιού, Μ. (2000), «Οι εκπαιδευτικοί: εξέλιξη και διαφοροποίηση των ρόλων τους», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τ. 113, σσ. 45-46.
- Hargreaves, A. & Fullan, M., (1995), *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών*. Αθήνα, Πατάκης.
- Hopf D., Ξωχέλλης Δ., (2003), *Γυμνάσιο και Λύκειο στην Ελλάδα. Διαχρονικά ερευνητικά δεδομένα, κριτικές επισημάνσεις, μελλοντικές προοπτικές*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Jackson P., (1995), «Βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς πώς να αναπτυχθούν», στο Hargreaves A. & Fullan M., *Η Εξέλιξη των Εκπαιδευτικών*, Αθήνα, Πατάκης.
- Jarvis, P. (2004), *Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση. Θεωρία και πράξη*. Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Ιορδανίδης Γ., (2000), «Ανάπτυξη του προσωπικού και ενδο-υπηρεσιακή επιμόρφωση», *Τα εκπαιδευτικά*, τ. 55-56, σσ.128-136.
- Κακλαμάνης, Θ., (2005), «Συνεργατική μάθηση και Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση», *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων*, 10, 130-144.
- Καλαϊτζοπούλου Μ. (2001), *Ο εκπαιδευτικός ως στοχαζόμενος επαγγελματίας*, Αθήνα, Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- Καζαμίας, Α., Μ. Κασσωτάκης & δ. Κλάδης (1995). «Οι εκπαιδευτικοί: βασική κατάρτιση, επιμόρφωση, συνδικαλισμός», στο: Α. Καζαμίας & Μ. Κασσωτάκης, *Ελληνική εκπαίδευση: Προοπτικές ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού*, Αθήνα: Σείριος, σ. 443-455.
- Καζαντζής, Χ. (2007), *Διερεύνηση του συνυπολογισμού των παραμέτρων της εκπαίδευσης ενηλίκων κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος εισαγωγικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Η περίπτωση του νομού Αιτωλοακαρνανίας*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.
- Καμαρινού Δ., (2002), «Ο εκπαιδευτικός μπορεί να λειτουργήσει ως ερευνητής; Μια εφαρμοσμένη πρόταση», στο Μπαγάκης Γ. (επιμ.), *Ο Εκπαιδευτικός ως Ερευνητής*, Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Καματερού, Α., (2008), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών που επιμορφώθηκαν στο πρόγραμμα Μελίνα σε θέματα διαχείρισης της ετερότητας των μαθητών τους μέσω της τέχνης*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (2009), 2009. Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης. Εκπαιδευτικές ανισότητες, Αθήνα, ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (διαθέσιμο στο <http://www.kanep-gsee.gr/index.php>)

ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (2008), Μελέτη αιτιών για το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα Διά Βίου Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, Αθήνα/ ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ.

Καραμπίνη, Π. ,Ψίλου, Ε.(2005). «Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Εμπειρική έρευνα και συμπεράσματα-επισημάνσεις και προτάσεις», Στο Μπαγάκης, Γ (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*, Αθήνα: Μεταίχιμο.

Κασσωτάκης, Μ. (1996), «Η Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στην Ελλάδα: Οι παραδοσιακές μορφές της και η σύγχρονη προοπτική της "εξ Αποστάσεως" Επιμόρφωσης», Στο: *Η Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Μάθηση ως Εργαλείο για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών και την Εκπαίδευση των Μαθητών: Πρόκληση για το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα*. Πρακτικά Ευρωπαϊκού Συμποσίου (Αθήνα: 21-23 Ιουνίου 1995) Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Καταραχιά, Σ., (2007), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα Αγωγής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Νομαρχίας Πειραιά*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ
Κατσαντά, Π.(2005). Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, Ε.Α.Π.

Keegan, D. (2001), *Οι Βασικές αρχές της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*, Αθήνα, Μεταίχιμο.

Κιουρτσής, Κ., (2007), *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών λυκείων σχετικά με τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης των μαθητών*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Κόκκινος, Μ. (2000), «Διαστάσεις του επαγγελματικού άγχους στους Κυπρίους καθηγητές», στο Γεωργίου, Σ. κ.ά. (επιμ.) *Σύγχρονη έρευνα στις επιστήμες της αγωγής. Πρακτικά VI Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρίας Κύπρου*, σσ. 5-13

Κόκκος Α. (2008), *Εκπαιδύοντας τους εκπαιδευτές ενηλίκων. Μελέτη αξιολόγησης*, Αθήνα, Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Κόκκος, Α. (επιμ.), (2006), *Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών: Εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτές θεωρητικής κατεύθυνσης*, 3 τόμοι, Αθήνα, ΕΚΕΠΙΣ.

Κόκκος, Α. (2005), *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*, Αθήνα, Μεταίχιμο

Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), (2003), *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), (2002), *Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Μπαγάκης, Γ. (επιμ), (2000), *Πρακτικά συνεδρίου: Προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα στη σχολική εκπαίδευση. Πάτρα, 28-30 Μαΐου 1999*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), (2001), *Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολείου*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Μπαγάκης, Γ. (1997). «Εναλλακτικές μορφές επιμόρφωσης στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα», *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, 43, 46-54.

Μπουζάκης Σ., (1994α), *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Γενική και Τεχνικοεπαγγελματική Εκπαίδευση, τ. Α', Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες 1913 – 1929*, Αθήνα, Gutenberg.

Μπουζάκης Σ., (1994β), *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Γενική και Τεχνικοεπαγγελματική Εκπαίδευση τ. Β', Μεταρρυθμιστικές προσπάθειες 1959 – 1964 – 1976/77– 1985*, Αθήνα, Gutenberg

Neave G., (2001), *Οι Εκπαιδευτικοί: Προοπτικές για το Εκπαιδευτικό Επάγγελμα στην Ευρώπη*, Μεταίχμιο, Αθήνα.

Νικολακάκη, Μ., (2003), «Διερεύνηση των προϋποθέσεων για μια αποτελεσματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τ8, σσ. 5-19

Νομικού, Α., (2008), *Η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών α'βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, με έμφαση στην αγωγή υγείας και ειδικότερα στην χρήση ουσιών*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Noyé, D. & Riveteau, J. (1999), *Πρακτικός οδηγός του εκπαιδευτή*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Ξωχέλλης Π. (2005), *Ο εκπαιδευτικός στον σύγχρονο κόσμο. Ο ρόλος και το επαγγελματικό του προφίλ σήμερα, η εκπαίδευση και η αποτίμηση του έργου του*, Αθήνα, εκδ. Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός, Σειρά: Ο εκπαιδευτικός σήμερα.

Ντούρμα, Α., (2009), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διδάσκουν σε σχολεία ειδικής αγωγής ΕΕΕΕΚ - ΤΕΕ α' βαθμίδας*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.

Ξωχέλλης, Π. (2001). «Η ενδοσχολική επιμόρφωση στην Ελλάδα: μια καινοτομία στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών», στο Ξωχέλλης, Π. & Παπαναούμ Ζ.(επιμ.) *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου: Συνεχιζόμενη εκπαίδευση εκπαιδευτικών και ανάπτυξη του σχολείου*, Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ

Ξωχέλης Π., Παπαναούμ Ζ., (2000), *Η ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: ελληνικές εμπειρίες 1997-2000*, Θεσσαλονίκη εκδ. Action.

ΟΕΠΕΚ (2008α), *Μελέτη: Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2008β), *Μελέτη: Οργάνωση θεσμού σταθερής μορφής περιοδικής επιμόρφωσης*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2008γ), *Μελέτη: Κριτήρια αξιολόγησης και αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2008δ), *Μελέτη: Εισαγωγή καινοτόμων προγραμμάτων-δράσεων στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2008ε), *Μελέτη: Οργάνωση θεσμού περιοδικής-υποχρεωτικής /προαιρετικής επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων των ΤΕΕ*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2007α), *Μελέτη: Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2007β), *Μελέτη: Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών στην Τεχνική Εκπαίδευση*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2007γ), *Μελέτη: Διερεύνηση, Καταγραφή και Αποτύπωση της Ευρωπαϊκής Διάστασης της Επιμόρφωσης σε σχέση με την Ελληνική Πραγματικότητα*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2007δ), *Μελέτη: Κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού για τα μαθήματα ειδικότητας ΤΕΕ. Κριτήρια αξιολόγησης :Λογισμικό, σχολικά εγχειρίδια, προγράμματα σπουδών*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΕΠΕΚ (2007ε), *Μελέτη: Κριτήρια αξιολόγησης εργαστηριακού εξοπλισμού για τα μαθήματα ειδικότητας ΤΕΕ.*, Αθήνα, ΟΕΠΕΚ.

ΟΛΜΕ (1991). Βασική κατάρτιση και επιμόρφωση καθηγητών. Αθήνα: ΟΛΜΕ.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008α), *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008β), *Η ποιότητα στην εκπαίδευση. Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2006), *Το πρόγραμμα της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Νεοδιόριστων Εκπαιδευτικών Σχ. Έτους 2004-05.*, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2000), *Προετοιμασία του Δασκάλου της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚτΠ). Αρχική επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών στις Τεχνολογίες*

της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Προδιαγραφές Επιμορφωτικού Υλικού, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2000α). *Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών αρχικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις Τ.Π.Ε.*, Αθήνα : Π.Ι.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1998). *Η Πληροφορική στο Σχολείο*. Αθήνα : Π.Ι

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – PETRA, (1991), *Μαθήματα παιδαγωγικής επιμόρφωσης εκπαιδευτών της βιομηχανίας και του Ο.Α.Ε.Δ.*, Αθήνα., Π.Ι

Παμουκτσόγλου Αν. (2007) *Θεωρία, Πράξη και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας. Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση*, Αθήνα, Ευρωεκδοτική.

Παναγιωταράς, Δ., (2007), *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην τεχνολογία της πληροφορίας και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών : η περίπτωση του Αιγίου Αχαΐας*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Παναγιωτόπουλος-Ψάχος, Κ. (2007), *Διερεύνηση των απόψεων των οικονομολόγων εκπαιδευτικών του νομού Αχαΐας για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών αναγκών τους*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.

Παντελής,Σ. , Πανουτσόπουλος Θ., (1991), «Οι δάσκαλοι και η επιμόρφωσή τους», *Νέα Παιδεία* τ.60, σελ.37-60

Παπαναούμ, Ζ. (2005). «Ο ρόλος της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική τους ανάπτυξη : γιατί , πότε , πώς», Στο Μπαγάκης, Γ (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Παρατηρητήριο της Εκπαίδευσης (2001), *Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών. Στο σχολείο με τις Νέες Τεχνολογίες*, Αθήνα: Ίδρυμα μελετών Λαμπράκη.

Παπαναούμ, Ζ. (2003), *Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού: θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*. Αθήνα, Τυπωθήτω-Δαρδανός.

Πασιαρδής, Π., (2004), *Εκπαιδευτική ηγεσία. Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*, Αθήνα, Μεταίχμιο

Παπαδάκης, Σ. (2002). *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. - Οδηγός Επιμορφωτή Εκπαιδευτικών*. Πάτρα : Ι.Τ.Υ.

Παπαδάκης, Χ. Βελισσάριος, Β. Φραγκούλης, Γ. (2003). «Η Επιμόρφωση και Μετεκπαίδευση των Εκπαιδευτικών στην Κοινωνία της Πληροφορίας με την Αξιοποίηση των Μεθόδων της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης», 2^ο

Πανελλήνιο Συνέδριο Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης", Πρακτικά συνεδρίου, Πάτρα.

Παπουτσής, Χ., (2005), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών και αντιλήψεων των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών για τις επιμορφωτικές διαδικασίες στις οποίες συμμετέχουν*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.

Πασπαλιάρης, Ι. (2007), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά την εφαρμογή καινοτόμου εκπαιδευτικού προγράμματος υπό το πρίσμα της εκπαίδευσης ενηλίκων*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993), *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*, τ.Α΄ και Β΄, Αθήνα.

Πατούνα, Α, Στελλάκου, Β, Κουτούζης, Μ, Βερέβη, Α. Θωμαδάκη, Ε. (2005), «Τα μαθήματα Παιδαγωγικής στα προγράμματα σπουδών και ο διαγωνισμός του ΑΣΕΠ: Ενδείξεις για τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών», Στο Μπαγάκης, Γ (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Πολίτης, Π. Καραμάνης, Μ. Ρούσσο, Π. Τσαούσης, Γ. (2001). «Αξιολόγηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στα πλαίσια του Έργου Οδυσσέας», "2ο Πανελλήνιο Συνέδριο: Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση", Πρακτικά συνεδρίου, Πάτρα.

Πρέντα, Ε.Ε., (2007), *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών των επαγγελματικών λυκείων σχετικά με την αντιμετώπιση των αλλοδαπών μαθητών : η περίπτωση του Νομού Φθιώτιδας*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Race Ph., (2001), *500 πρακτικές συμβουλές για την ανοικτή και ευέλικτη εκπαίδευση*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Race Ph., (1999), *Το Εγχειρίδιο της Ανοικτής Εκπαίδευσης* (μετάφραση Ζέη Ελευθερία), Αθήνα, Μεταίχμιο.

Rogers, Α. (1999), *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Ρουσομάνης, Κ. (2006), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Θεσσαλονίκης για την εφαρμογή και αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Σκρέμπου, Α. (2009), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κάλυψή τους με αξιοποίηση της ΑεζΑΕ*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Σολομών Ι. (επιμ.) (1999), *Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα: ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης*. Αθήνα, ΥΠΕΠΘ-Π.Ι.

Σπηλιόπουλος, Π. (2008), *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών εκπαιδευτικών Β/θμιας εκπαίδευσης στις μαθησιακές δυσκολίες*, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2009), *Συμπεράσματα του συμβουλίου της 12ης Μαΐου 2009 σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»)*, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2009/C 119/02) (διαθέσιμο στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ>)

Ταρατόρη -Τσαλκατίδου Ε., (2000), *Η Επιμόρφωση από τη Σκοπιά των Εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εμπειρική Προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδη.

Τζιμόπουλος, Ν. (2002). *Αξιολόγηση ενός εντατικού σεμιναρίου διάρκειας 60 ωρών σε καθηγητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα "Χρήση Η/Υ και εκπαιδευτικό λογισμικό". Γνώμες, κρίσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τους υπολογιστές και τις εφαρμογές τους*. Ινστιτούτο Πολιτιστικής και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Ι.Π.Ε.Τ).

Τσιάκαλος, Γ. (2001) Ποιες γνώσεις χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί και πώς τις αποκτούν, Στα Πρακτικά του 14ου Πανελλήνιου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου ΔΟΕ - ΠΟΕΔ *Μόρφωση - Επιμόρφωση - Μετεκπαίδευση - Μεταπτυχιακές Σπουδές*. Αθήνα: Έκδοση Επιστημονικού Βήματος ΔΟΕ.

Τσίρου, Μ. (2004). *Επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών : Διερεύνηση των λόγων και των κινήτρων που οδηγούν τους εκπαιδευτικούς στην επιμόρφωση*. Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία. Πάτρα.: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Τσομπανέλης, Σ. (2009), *Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κάλυψή τους με*

αξιοποίηση της ΑεξΑΕ, αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πάτρα, ΕΑΠ

ΥΠΕΠΘ/ΕΕ. (2007), *Προγραμματική Περίοδος 2007-2013, . Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»*, Αθήνα.

ΥΠΕΠΘ/ΔΙ.Π.Ε.Ε. /Τμήμα Γ΄ , *Στατιστικά στοιχεία για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* (http://www.ypepth.gr/el_ec_category6641.htm).

ΥΠΕΠΘ, (2003) *Μελέτη Εφαρμογής της Εισαγωγικής Επιμόρφωσης*, Αθήνα:
ΥΠΕΠΘ, Γ΄ΚΠΣ, ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ

ΥΠΕΠΘ/Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2008), *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Υφαντή, Α.(2003), «Οι επιρροές της παγκοσμιοποίησης στις εκπαιδευτικές πρακτικές: Η περίπτωση του εκπαιδευτικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Στο Μπαγάκης, Γ(επιμ.) *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση* Αθήνα: Μεταίχμιο

Υφαντή Α.Α. 2000, «Εκπαιδευτικές αλλαγές και βελτίωση του σχολείου. Μια πολύπλοκη σχέση». *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τόμος 113, αρ. , σελ. 57-63.

Υφαντή Α.Α. και Βοζαΐτης Γ. 2009, 'Η επιμόρφωση και η επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού ως στοιχεία ποιότητας στο εκπαιδευτικό έργο'. *Παιδαγωγική Θεωρία και Πράξη*, τόμος 3 , αρ. , σελ. 31-46.

Υφαντή Α.Α. και Καραντζής Ι. 2007, «Διερευνώντας τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη δια βίου μάθηση σε σχολεία της Ελλάδας». *Επιστήμες Αγωγής*, τόμος 1, αρ. , σελ. 23-44.

Φίλιας, Β. (2001) (επιμέλεια) *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*, Αθήνα, Gutenberg.

Φραγκούλης, Ι., (2009), «Διερεύνηση αντιλήψεων Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε σχέση με την ποιότητα και αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εισαγωγικής επιμόρφωσης. Η περίπτωση των εκπαιδευτικών του ΠΕΚ Πάτρας», εισήγηση σε Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Εκπαίδευση και Επιμόρφωση του Εκπαιδευτικού», το οποίο οργανώθηκε από το Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης και υλοποιήθηκε στο Ρέθυμνο από 22-23 Μαΐου 2009.

Φραγκούλης, Ι., (2007), «Σχεδιασμός δεικτών ποιότητας για την αξιολόγηση της χρήσης των βιωματικών συμμετοχικών τεχνικών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

ενηλίκων», ηλεκτρονικό επιστημονικό εκπαιδευτικό περιοδικό alfavita (<http://www.alfavita.gr> 9/12/07).

Φραγκούλης, Ι., (2003), «Η Επιμόρφωση και Μετεκπαίδευση των Εκπαιδευτικών στην Κοινωνία της Πληροφορίας με αξιοποίηση των μεθόδων της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης», εισήγηση στο 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση που οργανώθηκε από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και υλοποιήθηκε στην Πάτρα στις 28-30 Μαρτίου 2003.

Φραγκούλης, Ι., Παπαδάκης, Σ., (2005), «Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Διερεύνηση στάσεων εκπαιδευτικών για αξιοποίηση ΑεξΑΕ & ΤΠΕ στην επιμόρφωσή τους», *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, τεύχος 6, σσ. 16-21

Φραγκούλης, Ι., Παπαδάκης, Σ., (2004), «Διερεύνηση Επιμορφωτικών Αναγκών και Στάσεων Εκπαιδευτικών για την παροχή Εξ Αποστάσεως Επιμόρφωσης σε Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης», εισήγηση στο 6^ο Ετήσιο Συνέδριο της Μονάδας Μεθοδολογίας και Προγραμμάτων Εκπαίδευσης με θέμα «Επιμόρφωση και Επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού», που οργανώθηκε από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Πατρών και υλοποιήθηκε στην Πάτρα στις 30 Απριλίου- 2 Μαΐου 2004.

Φραγκούλης, Ι., Χονδρογιάννης, Β., (2004), «Διερεύνηση Επιμορφωτικών Αναγκών Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με την αποτελεσματική Εκπαίδευση των Αλλοδαπών μαθητών στο πλαίσιο λειτουργίας του Ολοήμερου Σχολείου. Η περίπτωση των Εκπαιδευτικών του Νομού Αχαΐας», εισήγηση στο 7ο Διεθνές Συνέδριο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης με θέμα «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση -Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα » το οποίο οργανώθηκε από το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών και υλοποιήθηκε στη Πάτρα από 18-20 Ιουνίου 2004.

Φώκιαλη, Π., (2003), Εισαγωγικό Σημείωμα, στο: Π. Φώκιαλη, Β. Τριάρχη Heigmann, Μ. Καΐλα (επιμ.) Θεματικές Επιμόρφωσης και Μετεκπαίδευσης Εκπαιδευτικών, Ακαδημία Dilingen Μόναχο- Πανεπιστήμιο Αιγαίου Ρόδος.

Φώκιαλη Π., Ράπτης Ν. (2008) *Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Ερευνητική προσέγγιση, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Φώκιαλη, Π., Κουρουτσίδου, Μ. Λέφας, Ε. (2005). «Ζήτηση για επιμόρφωση: Οι συνιστώσες της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών». Στο Μπαγάκης, Γ

(επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού* Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χαραμής Π., & Κοτσιφάκης Θ., (2005), «Πολιτικές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών 1992-2004: Αξίες, σκοποί, προγράμματα», στο Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), *Επιμόρφωση και επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού*, Αθήνα, Μεταίχμιο, σ. 355- 362.

Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: ζητήματα οργάνωσης, σχεδιασμού και αξιολόγησης*, Αθήνα:Τυπωθήτω, Δαρδανός.

Χρυσοφίδης Κ., (2005), «Η επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού ως αποτέλεσμα προσέγγισης της σχέσης θεωρίας και πράξης», στο Μπαγάκης Γ. (επιμέλεια), *Επιμόρφωση και επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού*, Αθήνα, Μεταίχμιο, σ. 92-104.

Ξενόγλωσση

Argyris, C., Schön, D., (1974), *Theory in Practice: Increasing professional Effectiveness* , San Francisco, Jossey-Bass.

Bliss, T. & Bliss, L. (2003) Attitudinal Responses to Teacher Professional Development for Effective Integration of Educational Technology, *Journal of In-Service Education*, 29 (1), 81-99.

Brookfield S., (1995), *Becoming a Critically Reflective Teacher*, San Francisco, Jossey-Bass.

Brookfield, S. (2005). *The Power of Critical Theory*. San Francisco: Jossey – Bass.

Carr,W & Kemmis,S.(1997)‘Για μια κριτική εκπαιδευτική θεωρία’ Αθήνα: Κώδικας

Cedefop, (2009a), *Future skill needs in Europe: medium-term forecast. Background technical report.*, Luxembourg: Publications Office of the European Union

Cedefop, (2009b), *European guidelines for validating non-formal and informal learning*Luxembourg: Publications Office of the European Union

Commission Européene (1999), *Évaluer les programmes socio-économiques. Conception et conduite d’ une évaluation, Collection MEANS*, vol. 1, Luxemburg, Communautés Européennes.

Day, C., (1997), In-service teacher education in Europe: conditions and themes for development in the 21st century, *Journal of In-service Education*, 23, 1, pp. 39-54.

Delors, J. et al. Learning: the treasure within. Report to Unesco of the International Commission on Education for the Twenty-first Century. Paris: Unesco, 1996.

Eraut, M. (1995) In Service Teacher Education, in L.W. Anderson (Ed.), International Encyclopedia of Teaching and Teacher Education. Oxford: Pergamon Press.

European Commission/ Eurydice (2006), *Quality Assurance in Teacher Education in Europe*, Brussels, Eurydice.

European Commission/ Eurostat (2006), *Classification of learning activities-Manual*, Luxembourg: EC

European Commission (May 2000) European report on the quality of school education: sixteen quality indicators (Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities). Available online at: www.europa.eu.int/comm/education/policies/educ/indic/rapinen.pdf

Eurostat, (2009), *Significant country differences in adult learning*, Eurostat

Eurydice (2006), *Quality Assurance in Teacher Education in Europe*, Brussels, Eurydice European Unit.

Eurydice (2005): *Key Topics in Education in Europe, Volume 3, The Teaching Profession in Europe*, Brussels.

Eurydice (2004), *Evaluation of schools providing compulsory education in Europe*, Brussels, Eurydice European Unit.

Eurydice (2002), *Key topics in education in Europe. Volume 3. The teaching profession in Europe: Profile, trends and concerns. Report I: Initial training and transition to working life. General lower secondary education*. Brussels, Eurydice.

Eurydice, the Information Network on Education in Europe (2001), *Basic Indicators on the Incorporation of ICT into European Education Systems: Facts and Figures*, 2000/01 Annual Report. European Commission Directorate General for Education and Culture, Brussels (διαθέσιμο online: http://www.eurydice.org/Documents/TicBI/en/IBTIC_EN.pdf).

Fessler, R. & Christensen, J., (1992), *The Teacher Career Cycle: Understanding and Guiding the Professional Development of Teachers*, Boston, Allyn and Bacon.

Fragoulis, I., (2009) «An Investigation of Greek Trainees; Re-educative Needs during the Realization of the Health Education Programm», *Journal Review of European Studies*, vol.1, n.2, pp. 138-147.

- Fragoulis, I., Florou, P. (2009), «The effectiveness of the integrationist approach system in the promotion of sensitive social groups in the job market », *Σύγχρονη Κοινωνία Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία*, τ.3, Σεπτέμβριος 2010 (υπό δημοσίευση)
- Fullan, M. (1992), *Successful school improvement*, Buckingham, Open University Press.
- Fullan, M. (1991), *The new meaning of educational change*, London, Cassell.
- Fullan, M. & Hargreaves, A. (1992) *Teacher Development and Educational Change*. In Fullan, M. & Hargreaves, A. (eds) *Teacher Development and Educational Change*. London: Palmer
- Fullan M., Hargreaves A., (1991 a), *Teacher Development and Educational Change*, Philadelphia, Falmer Press.
- Fullan, M. & Hargreaves, A. (1991 b), *What's Worth Fighting for in Your School?*, Toronto, Ontario: Ontario Public School Teacher's Federation.
- Guba, E.G., Lincoln, Y.S. (1981), *Effective Evaluation: Improving the Usefulness of Evaluation Results Through Responsive and Naturalistic Approaches*, San Francisco, Jossey-Bass
- Guskey, T.,R., (2002), *Professional Development and Teacher Change*, *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, Vol. 8, No3-4, p. 381-391.
- Huberman, M., (1995), *The Lives of Teachers*, London, Cassell.
- Huberman, M., (1989), The professional life cycle of teachers, *Teachers' College Record*, 91, 1, Fall 1989, pp. 31-57.
- Hunt, G. (1986). Needs assessment in adult education: tactical and strategic considerations. *Instructional Sciences*, τευχ. 15.
- Ifanti, A.A. 2007, 'Policy and curriculum development in Greece. The case of secondary school curriculum'. *Pedagogy Culture and Society*, vol. 15, no. 1, pp. 71-81.
- Ifanti, A.A. 1995, 'Policy making, politics and administration in education in Greece'. *Educational Management and Administration (Journal)*, vol. 23, no. 4, pp. 271-278.
- Ifanti, A.A. 1994, 'Education politics and the Teachers Unions in Greece'. *European Journal of Teacher Education*, vol. 17, no. 3, pp. 219-230.
- Jarvis P., (2003), *Adult and Continuing Education: Major Themes: Five Volume Set*, London, Falmer Press.
- Jarvis P., (ed), (2001α), *The Age of Learning*, London, Kogan Page.

- Jarvis P., (2001β), *Twentieth Century Thinkers in Adult and Continuing Education*, London, Kogan Page.
- Jarvis, P. (2000), Globalisation, the learning society and comparative education. *Comparative education*, vol. 36, No 3, pp. 343-356.
- Jarvis P., (1997), *Ethics and Education for Adults in the late modern society*, London, NIACE.
- Kellogg Foundation, (1998), *Evaluation Handbook*, Michigan, W.K. Kellogg Foundation
- Kirkpatrick, D.L. (1994), *Evaluating Training Programs: The Four Levels*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Knowles M., (1988), *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*, New Jersey, Cambridge Books.
- Kolb D., (1984), *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ .
- Kolb D., Fry R., (1975), Towards an applied theory of experiential learning, στο Cooper C.L., *Theories of Group Processes*, London, John Wiley and Sons.
- Kolb D., Rubin I., Osland J., (1991), *Organisational Behavior: An Experiential Approach*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New York ⁵.
- MacBeath J. & Mortimore P. (2001), *Improving School Effectiveness*, Open University Press, Great Britain.
- MacMillan, R. (1999) Influences of workplace conditions on teacher's job satisfaction, *The Journal of Educational Research*, 93,1, pp. 39-47.
- Mezirow, J. (2009). An Overview on Transformative Learning. Στο Illeris, K. (Ed.), *Contemporary Theories of Learning*. London and New York: Routledge, σ. 90-105.
- Mezirow J., (1991), *Transformative Dimensions of Adult Learning*, San Francisco, Jossey-Bass.
- Mezirow J., (1989), Transformation Theory and Social Action: A Response to Collard and Law, στο *Adult Education Quarterly*, 39 (2), σ. 170-176.
- Mezirow J., (1977), Perspective Transformation, στο *Studies in Adult Education* 9 (2).
- Mezirow J. & Associates (Eds), (1990), *Fostering Critical Reflection in Adulthood*, San Francisco, Jossey-Bass.
- Mills, R., Tait, A., (1996), *Supporting the Learner in open and Distance Learning* , London, Pitman

- Nixon, J.(1989) Determining In- service needs within specific contexts, *British Journal of In-service Education*, 15(3), pp.150-153
- Moon, J. (2008). *Critical Thinking: An exploration of theory and practice*. London and New York: Routledge.
- Moore, M., Kearsley, G., (1996), *Distance Education: A System's View*, USA, Wadsworth Publishing Company
- OECD (2008), *Education at a glance 2008*, OECD (διαθέσιμο στο <http://www.oecd.org/dataoecd/23/46/41284038.pdf>)
- OECD. (2007), *Terms, Concepts and Models for Analysing the Value of Recognition of Non-formal and Informal Learning Programmes. Working Paper prepared for the OECD activity on the Recognition of non-formal and informal learning, EDU/EDPC(2007)24*. Available from <http://www.oecd.org/edu/recognition>.
- OECD (2005α), *Teachers Matter. Attracting, Developing and Retaining, Effective Teachers. (Overview)*, OECD.
- OECD. (2005β), *Standards and Quality Assurance in Qualifications with Special Reference to the Recognition of Non-formal and Informal Learning. Doyle, J. (Ed.). Report prepared for the OECD activity on the Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning*.
- OECD (2001), *What Works In Innovation In Education – New School Management Approaches, Paris, OECD*
- O.E.C.D., (1998) *Staying ahead, In-service Training and Teacher Professional Development*, Centre for Educational Research and Innovation
- Rossi H.P., Lipsey W.M., Freeman E.H. (2004), *Evaluation: A Systematic Approach*, Thousand Oaks-London-New Delhi, Sage Publications, 7^η έκδοση.
- Schon, D., (1983), *The Reflective Practitioner*, New York, Basic Books,.
- Scriven, M. (1991), *Evaluation Thesaurus*, 4th edition, CA: Newbury Park, Sage Publications.
- Scriven M., Roth J. (1978) Needs assessment: concept and practice, *New Directions for Program Evaluation*, v. 1, 1-11.
- Schön, D., (1983), *The Reflective Practitioner*, New York, Basic Books
- Sikes, P.J., Measor, L.& Woods, P. (1985), *Teacher Careers: Crises and Continuities*, London, Falmer Press.

Shandish, W.R., Cook, T., Leviton, L. (1991), *Foundations of Program Evaluation: Theories of Practice*, California, Sage Publications

Silberman M., (1998), *Active Training*, San Francisco, Jossey-Bass.

Smith R.,(1988), *Learning How to Learn. Applied Theory for Adults*, Open University Press.

Stake, E.R. (2004), *Standards-Based and Responsive Evaluation*, California, Sage Publications

Stufflebeam D. et al. (eds), (1983), *Evaluation Models: Viewpoints on educational and Human Services Evaluation*, Boston, Nijhoff Publishing

Tuning (2009), *Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education*, University of Deustro - University of Groningen.

Unesco, (2006), *Synergies Between Formal and Non Formal Education. An overview of best practices*, Paris, Unesco.

UNESCO (2002), *ICTs in Teacher Education. A planning Guide*, Paris, UNESCO (διαθέσιμο online: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001295/129533e.pdf>).

UNESCO (1997): *Teachers as lifelong learners*, Paris, UNESCO.

Walberg, H.J., Haertel, G.D. (eds), (1990), *The International Encyclopedia of Evaluation*, New York, Pergamon Press

Willes, B. (1994), *Distance Education: Strategies and Tools*, Englewood Cliffs, New Jersey, Educational Technology Publications

Wilson, L.& Easen, P.(1995) ‘‘Teacher Needs’’ and practice development: implications for in-classroom support. *British Journal of In- service Education*, 21(3) pp.273-284

Νομοθεσία

Νόμος 1566/1985 (ΦΕΚ Α' 167/30-09-1985) «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

Νόμος 2986/2002 (ΦΕΚ 24/13-2-2002) «Οργάνωση των Περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις».

Νόμος 3467/2006 (ΦΕΚ 128/21-6-2006) «Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης και εκπαίδευσης».

Π.Δ. 250/1992 (ΦΕΚ 18/14-2-1992) «Ρύθμιση θεμάτων υποχρεωτικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και θεμάτων λειτουργίας των Π.Ε.Κ.».

Υ.Α.95892/Δ3/ 06 - 08 – 2009 Υ.Α. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «Πραγματοποίηση Προγράμματος Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Σχολικού Έτους 2009-10»